

**EGRI
SZALAPARTI
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY,
ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA,
SZAKISKOLA, KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA,
FEJLESZTŐ NEVELÉS-OKTATÁST VÉGZŐ ISKOLA
ÉS KOLLÉGIUM**

PEDAGÓGIAI PROGRAM
Nevelési Program

2024.

Köszöntő

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm Önt abból az alkalomból, hogy az Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Pedagógiai Programját olvassa.

Intézményünk az Egri Tankerületi Központ fenntartásában működik, típusa egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény.

Célunk és egyben feladatunk, hogy a gyógypedagógiai ellátás keretében biztosítsuk a sajátos nevelési igényű - enyhe értelmi fogyatékos, közép súlyos értelmi fogyatékos, autista, egyéb pszichés zavarral küzdő, súlyosan, halmozottan sérült - gyermekek, tanulók és középiskolás fiatalok különleges gondozási szükségletéből adódó óvodai nevelési, fejlesztő nevelés-oktatást végző iskolai, általános iskolai, szakiskolai, készségfejlesztő iskolai nevelését-oktatását, napköziotthoni ellátását, és kollégiumi elhelyezését.

3 éves kortól egészen a jogszabály által engedélyezett felső életkorhatárig a tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság szakvéleményében kijelölt intézményként vesszük fel, és neveljük-oktatjuk a hozzánk utalt gyermekeket, tanulókat, a különböző fogyatékosági típusoknak megfelelő tanterv, fejlesztő program szerint.

Befogadó, gyermekközpontú szemlélettel, szolgáltatásainkhoz egyenlő esélyű hozzáféréssel biztosítjuk a nevelő-oktató munkát, és a gyermekek, tanulók egyéni szükségleteihez igazodó megsegítésével törekszünk komplex személyiségfejlesztésükre.

Az oktatásban, nevelésben mindig a fogyatékoság jellegének megfelelően gondoskodunk a tankötelezettség teljesítéséről, a társadalmi együttéléshez, a munkavégzéshez szükséges alapvető képességek, ismeretek, neveltségi szint kialakításáról. A tanulók differenciáltan, szükségleteiknek megfelelően részesülnek egyéni korrekcióban és korrigáló speciális fejlesztésben, tehetséggondozásban.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek során azt tartjuk legfontosabbnak, hogy a különféle terápiás eljárások járuljanak hozzá a pszichikai, fiziológiai funkciós zavarok kompenzálásához, korrigálásához, valamint a szociális helyzetből adódó hátrányok csökkentéséhez.

Az integráció céljaként az eredményes szocializációt, a társadalmi integrációt tekintjük.

Fontosnak tartjuk, hogy a sajátos nevelési igényű – enyhe értelmi fogyatékos, közép súlyos értelmi fogyatékos, autista, egyéb pszichés zavarral küzdő, súlyosan, halmozottan sérült, -gyermekek, tanulók különleges gondozási igényének kielégítésével, a fejlődésükhöz szükséges gyógypedagógiai feltételek megteremtésével ezután is járuljunk hozzá a köznevelési feladatok ellátásának rendszeréhez itt a szegregált gyógypedagógiai intézményben, és az integrációs nevelő-oktató munkát végző iskolákban is.

Kívánom, hogy pedagógiai programunk alapján végzett nevelő-oktató munkánk a fenntartó, és partnereink meglegedésére szolgáljon, feleljen meg a társadalomban végbemenő változásoknak, őrizze meg értékeit, s legyen képes a szükséges változásokra céljaink elérése érdekében.

Köszönöm az Egri Szalaparti EGYMI és Kollégium Pedagógiai Programja készítésében közreműködők tevékenységét és az intézmény dolgozóinak lelkiismeretes munkáját, amellyel hozzájárulnak az eredményes megvalósításhoz!

Hornyeczki Lászlóné
főigazgató

Alapelveink között elsőbbséget élvez az intézmény nyitottságának elve és a gyermekközpontú szemlélet.

Fontosnak tartjuk a közvéleményt formálni minden lehetséges eszközzel a gyermekek elfogadtatása, értékeik megismertetése érdekében.

Közösségünket a segítségre, de nem a sajnálatra szoruló gyerekek szeretete, a jó közösségbe vetett hit, a szakmai kihívások, a tenni akarás jellemzi.

Ezért, az intézmény jelképévé a nyitott kaput választottuk:

Valljuk Dorothy Law Holt gondolatait, melyet Pedagógiai Programunk mottójául választottunk:

EGY ÉLET A KEZEDBEN...

Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.
Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
Megtanulják az igazságosságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban."

(Dorothy Law Holt)

Tartalomjegyzék

Köszöntő

Mottó

Tartalomjegyzék

I.	Bevezető	1
II.	Az intézmény önmeghatározása, bemutatása	4
II.1.	Küldetésnyilatkozat	4
II.2.	Az intézmény története	5
II.3.	Helyzetkép	7
II.3.1.	Az intézmény általános jellemzői	7
II.3.1.1.	Az intézmény neve, azonosító adatai, típusa, jogállása	7
II.3.1.2.	Az intézmény alapfeladatai, tevékenységei	8
II.3.2.	A pedagógiai munka feltételei	8
II.3.2.1.	Gyermekek, tanulók összetétele.....	8
II.3.2.1.1.	Beiskolázási feltétel intézményünkben.....	8
II.3.2.1.2.	Gyermekek, tanulók összetétele	9
II.3.2.1.3.	Gyermekek, tanulók nevelési szempontú jellemzői	9
II.3.2.2.	Szülői háttér	15
II.3.2.3.	Személyi feltételek, humán erőforrás.....	16
II.3.2.4.	Tárgyi feltételek	19
II.3.3.	Hagyományaink	20
III.	Az intézmény nevelési programja	22
III.1.	A nevelő-oktató munka meghatározása, pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	23
III.1.1.	A nevelő-oktató munkánk pedagógiai tevékenységrendszerének, alapelveinek, értékeinek meghatározása	26
III.1.1.1.	A gyógypedagógiai tevékenység	26
III.1.1.2.	A gyógypedagógiai tevékenységrendszerünk alapelveinek meghatározása	26
III.1.1.2.1.	Gyógypedagógiai tevékenységrendszerünk alapelvei	27
III.1.1.3.	Nevelő-oktató munkánk értékszemplélete	29
III.1.2.	A nevelő-oktató munka általános céljai, feladatai intézményünkben.....	29
III.1.2.1.	Az intézmény általános és hosszú távú célja	29
III.1.2.2.	Az általános célkitűzések teljesítésének kritériumai a tanulók nevelésében	31
III.1.3.	Konkrét célkitűzések, feladatok a gyermekek, tanulók; fiatalok személyiségfejlesztéséhez	31
III.1.3.1.	Gyógypedagógiai Óvoda céljai, feladatai	31
III.1.3.2.	Nevelési - oktatási célok, feladatok az egyéb pszichés zavarral küzdő tanulók és az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában	32
III.1.3.3.	Nevelési - oktatási célok, feladatok a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában	34
III. 1.3.4.	Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei, az aktív tanulás támogatása.....	35

III.1.3.5. Nevelési - oktatási célok, feladatok a Készségfejlesztő Iskolában	38
III.1.3.6. Nevelési - oktatási célok, feladatok a Szakiskolában	39
III.1.4. Nevelő -oktató munkánk eszköz és eljárásrendszere, alkalmazott módszerek	40
III.1.4.1. A módszerek alkalmazásának célja.....	40
III.1.4.2. Az alkalmazott módszer kiválasztásának alapelvei	40
III.1.4.3. Sajátos pedagógiai módszerek alkalmazása.....	40
III.1.4.3.1. Speciális módszerek az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók fejlesztésében	41
III.1.4.3.2. Differenciáló, egyéni különbségekre alapozott nevelés-oktatás	42
III.1.4.3.3. A kooperatív tanulásszervezés módszerének alkalmazása	42
III.1.4.3.4. A projektoktatás módszerének alkalmazása	43
III.1.4.3.5. Kulcskompetenciák fejlesztésére orientáló pedagógiai gyakorlat kialakítása ...	45
III.1.4.3.6. Augmentatív kommunikáció alkalmazása	45
III.1.4.4. A magatartás, a viselkedés, az attitűdformálás ösztönző módszerei	45
III 2. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	46
III.2.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	46
III.2.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	48
III.3. Személyiségfejlesztés - közösségalkotás – közösségfejlesztés	52
III.A A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	52
III.B A közösségi nevelés, közösségfejlesztés célja, tartalma.....	53
III.3.1. Tanulói közösség.....	56
III.3.1.1. A szocializációs és nevelési mutatók erősítése.....	57
III.3.1.2. A tanulás tanítása	58
III.3.1.3. A kommunikációs nevelés	59
III.3.1.4. Tanórán kívüli és kollégiumi foglalkozások közösségfejlesztési feladatai	60
III.3.1.5. Diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai	60
III.3.2. Pedagógusok, pedagógiai munkát segítők és a teljes dolgozói, intézményi közösség közösségfejlesztési feladatai	61
III.3.2.1. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink	61
III.3.2.2. A pedagógus, a pedagógiai munkát közvetlenül segítők által megvalósítható közösségfejlesztési feladatok	62
III.3.2.3. Szakmai munkát segítő dolgozói közösség	60
III.3.2.4. Szülői közösség.....	62
III.4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	68
III. 4.1. Az egészségfejlesztési program és megvalósítása	63
III.4.1.1. Bevezetés	63
III.4.1.2. Általános és hosszú távú cél.....	63
III.4.1.3. Az egészségfejlesztés főbb célkitűzései.....	64
III.4.1.4. Helyzetelemzés	64
III.4.1.4.1. Anyagi erőforrások	64
III.4.1.4.2. Humán erőforrások	64
III.4.1.4.3. Partnerkapcsolatok.....	66
III.4.1.4.4. Fizikai környezet	67
III.4.1.4.5. Közegészségügyi tevékenység.....	67
III.4.1.4.6. Személyi gondozás, szokások kialakításával kapcsolatos állapotfelmérés	68
III.4.1.4.7. Testi neveléssel kapcsolatos állapotfelmérés.....	69
III.4.1.5. Az egészségfejlesztési feladatok, programok és színterei	69
III.4.1.5.1. Biológiai tényezők	70

a) Testápolás	70
b) Táplálkozás	70
c) Mozgás	71
d) Szexuális nevelés	71
e) Baleset megelőzésre nevelés, elsősegélynyújtás	72
III.4.1.5.2. Mentális tényezők	73
Boldog Iskola Program	74
Boldogságórák Alapprogram	74
Önbizalom program	76
III.4.1.5.3. Szociális tényezők	78
III.4.1.6. A pedagógus és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők szerepe az egészségnevelésben	79
III.4.1.6.1. Színterek	79
a) Tanórai foglalkozások	79
b) Mindennapos testnevelés- mindennapi testedzés	79
c) Tanórán kívüli foglalkozások, Boldogságórák	80
III.4.1.6.2. Iskola egészségügyi ellátás. Iskolaorvos, védőnő, szűrővizsgálatok	80
III.4.1.7. Az egészségfejlesztő munka ellenőrzése, minőségének értékelése	81
III.4.1.8. Továbbképzés	82
III.4.1.9. Befejezés	82
III.4.2. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok	82
III.5. Környezeti neveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:	
a környezeti nevelési program, megvalósítása	84
III.5.1. Bevezetés	83
III.5.2. Az iskolai, kollégiumi környezeti nevelés törvényi háttere	83
III.5.3. Alapelvek	83
III.5.4. Helyzetelemzés	84
III.5.5. Célok	87
III.5.5.1. Általános célok	87
III.5.5.2. Pedagógiai célok	87
III.5.5.3. Konkrét célok	88
III.5.6. Feladatok	88
III.5.7. Módszerek megválasztásának elvei	89
III.5.7.1. Módszerek	89
III.5.8. A környezetvédelem jeles napjai	90
III.5.9. Környezeti nevelési területek; tevékenységek	91
III.5.9.1. Tanórai foglalkozások	93
III.5.9.2. Tanórán kívüli foglalkozások	93
III.5.9.3. Kollégiumi foglalkozások	94
III.5.10. Az intézmény működtetése	94
III.5.11. A környezeti nevelési és környezetvédelmi munka ellenőrzése, minőségének értékelése	95
III.5.12. Továbbképzés	96
III.6. Az intézményi könyvtár szerepe a pedagógiai program céljainak megvalósításában	98
III.7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	100
III.7.1. A tehetség, képesség kibontakoztatásának segítése a kettős különlegességű gyermekeknél, tanulóknál	101
III.7.1.1. Művészeti nevelés	102

III.7.1.2. További tehetséggondozási területek	114
III.7.1.2.1. Tanulmányi versenyekre felkészítés	114
III.7.1.2.2. Sportversenyekre felkészítés.....	114
III.7.1.2.3. Készségtárgyak, művészeti fejlesztés eredményeinek bemutatása.....	114
III.7.2 Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenységek.....	115
III.7.2.1. Az intézmény rehabilitációs, rehabilitációs tevékenysége.....	117
III.7.2.1.2. Habilitáció, rehabilitáció az óvodában.....	117
III.7.2.1.3. Habilitáció, rehabilitáció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában	118
III.7.2.1.4. Habilitáció, rehabilitáció a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknál	123
III.7.2.2. Fejlesztési terápia.....	125
III.7.3. Beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítése.....	130
III.7.4. Az agresszió kezelésének pedagógiai lehetősége	131
III.7.5. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, tanulókkal való foglalkozások szervezése, egyéni fejlesztések. A szociális hátrányok enyhítésére vonatkozó intézményi feladatok	136
III.8. A gyermek-és ifjúságvédelem tevékenységrendszere az intézményben	139
III.8.1. A gyermek-és ifjúságvédelmi tevékenységhez kapcsolódó törvények.....	139
III.8.2. Az óvodai-iskolai gyermek-és ifjúságvédelem célja	139
III.8.3. A gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok meghatározása.....	139
III.8.3.1. Feladatok megvalósításának körülményei	139
III.8.3.2. A gyermek-és ifjúságvédelem helye az intézmény tevékenységrendszerében	140
III.8.3.3. A gyermek-és ifjúságvédelmi tevékenység törvényi szabályozásából adódó feladatai.....	140
III.8.3.4. Intézményünk, mint nevelési oktatási intézmény; az észlelő – jelző rendszer tagja.....	141
III.8.3.5. Az intézmény gyermek-és ifjúságvédelmi feladatainak megvalósítása.....	141
III.8.3.6. Az intézményben a prevenciót; és gyermekvédelmi céljainak megvalósítását segítő tevékenységek	143
III.8.3.7. A gyermekvédelmi gondoskodás kiemelt célcsoportjainak ellátása.....	144
III.8.4. A gyermek –és ifjúságvédelmi felelős szerepe, feladatai, lehetőségei, kapcsolatai.....	145
III.8.4.1. Kompetencia köre	145
III.8.4.2. Feladatai	145
III.8.4.2.1. Önmaga végzett, önálló feladatai.....	145
III.8.4.2.2. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős pedagógus tevékenységi színterei.....	146
III.8.4.2.2.1. Gyerekek körében végzett tevékenységek	146
III.8.4.2.2.2. Szülők körében végzett tevékenységek	147
III.8.4.2.2.3. Pedagógusok és oktató- nevelő munkát közvetlenül segítők körében végzett tevékenységek	148
III.8.4.2.2.4. Kapcsolattartás	148
III.8.5 Gyermekvédelmi ellátó és kapcsolatrendszer	149
IV. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka mérési-értékelési rendszere ..	152
IV.1. A tanulói eredményesség mérése	152
IV.2. Mérési naptárak	153
IV.3. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	157
IV.3.1. A fizikai állapot mérésének, értékelésének folyamata.....	158

IV.3.2.	Fizikai képesség felmérésének szempontjai	159
V.	Nevelő-oktató munka jogviszonyhoz kapcsolódó tevékenységrendszere.....	163
V.1.	<i>Tanulói jogviszony</i>	163
V.1.1.	A gyermekek, tanulók felvétele, átvétele, tanulói jogviszony megszüntetése	163
V.1.2.	Magasabb évfolyamba lépés feltételei az iskolában	164
V.1.3.	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	165
V.1. 4.	A Szakiskola tanulóira vonatkozó tovább haladási és vizsga követelmények évfolyamonként és tantárgyanként.	168
V.2.	<i>Tanulói jogviszonyhoz kapcsolódó tevékenységrendszer.....</i>	205
V.2.1.	A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	205
V.2.2.	A kollégiumi és otthoni felkészüléshez adott feladatok.....	205
V.2.3.	Számonkérések, beszámoltatások rendje	205
V.2.4.	Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása	205
V.2.5.	Etika, Erkölcstanóra, vagy Hit – és erkölcstan oktatásával kapcsolatos elvek	207
V.2.6.	A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségének biztosítása	207
V.2.7.	Pályaválasztást, munkavállalást elősegítő tevékenységrendszer	214
V.2.7.1.	Esélyegyenlőség és a foglalkoztatás elősegítése.....	214
V.2.7.2.	A pályaaorientáció szükségessége	215
V.2.7.3.	Az életpálya – építést meghatározó alapelvek	216
V.2.7.4.	A pályaaorientációs tevékenységrendszerhez kapcsolódó célok és feladatok intézményünkben	216
V.2.7.5.	Pályaaorientációs, pályaválasztási tevékenységrendszer jellemzői.....	217
V.2.7.6.	A sikeres pályaválasztás elősegítésének pedagógiai elvei.....	218
V.2.7.7.	Pedagógiai programban megjelenő tevékenységrendszer feladatai.....	218
V.2.7.8.	Pályafejlődést, pályaaorientációt segítő tevékenységeket végzők és feladataik....	219
VI.	Felszerelés, taneszköz, tankönyv.....	220
VI.1.	<i>Az intézmény felszereltsége és funkcionális taneszközei</i>	220
VI.1.2.	Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei	220
VII.	Partnerei kapcsolatok	222
VII.1.	<i>Az intézményi közösségek (tanulók, család, szülők, pedagógusok, nevelő-oktató munkát segítő) együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei</i>	222
VII.1.1.	Együttműködés a tanulókkal	222
VII.1.2.	A család és az intézmény kapcsolata	223
VII.1.3.	Együttműködés a különböző területeken dolgozó pedagógusok, szakemberek között.....	227
VII.2.	<i>Kapcsolattartás külső partnerekkel</i>	227
VIII.	Speciális programok, helyi tantervek.....	230
VIII.1.	<i>Gyógypedagógiai Óvoda Pedagógiai Programja</i>.....	231
VIII.2.	<u>Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola nevelési programja és tanterve</u>	231
	és Mellékletei:	

Az EFOP-3.1.6-16-2017-00019/ A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése

az Egri Tankerületi Központ intézményeiben című projekt keretében kidolgozott jó gyakorlatok:

M.6.1. „Legyen közös élmény a tanulás”.

M.6.2. „A hónap meséje” Komplex mesefeldolgozás a Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskolában.

M.6.3. „A mozdulattól az alkotás öröméig”.

M.6.4. „Élményekkel a szociális integrációért”.

VIII.3. Utazó Gyógypedagógusi Intézményegység Pedagógiai Programja231

VIII.4. A Kollégium Pedagógiai Programja.....231

VIII.5. Általános Iskola Helyi Tantervei231

VIII.5.1. Adaptált program és helyi tanterv autizmus spektrum zavarral élő tanulókat nevelő-oktató általános iskola számára 2024.....231

VIII.5.1.1. Melléklet 1.Tantárgyi rendszer az ép értelmű autizmus spektrum zavarral élő tanulók általános iskolája 1-4. évfolyamára 2024.....231

VIII.5.1.2. Melléklet 2.Tantárgyi rendszer az ép értelmű autizmus spektrum zavarral élő tanulók általános iskolája 5-8. évfolyamára 2024.....231

VIII.5.2. Helyi Tanterv a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolája számára 2024.....231

VIII.5.3 Helyi Tanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolája számára 2024.....231

VIII.5.4 Helyi Tanterv az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók osztályai számára 2024.....231

VIII.6. A Készségfejlesztő Iskola Helyi Tantervei.....231

VIII. 6. 1. Készségfejlesztő Iskola Helyi Tanterv 2024. 231

VIII. 6.2. Készségfejlesztő Iskola Szakmai Program 2024./2023/ . 231

VIII. 7. Szakiskola Helyi Tanterve 9/E évfolyam231

IX. Záró rendelkezések232

IX.1. A Pedagógiai program érvényessége.....232

IX. 2. A Pedagógiai program értékelése232

IX. 3. A Pedagógiai program módosítása.....232

IX.4. A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala233

X. A Pedagógiai program véleményezése, elfogadása, jegyzőkönyv, nyilatkozatok234

I. Bevezető

Intézményünk többcélú, egységes gyógypedagógiai konduktív pedagógiai módszertani intézmény.

Többcélú gyógypedagógiai intézményként működve, a társadalomban végbemenő változásoknak, a köznevelés céljainak, korunk kihívásainak, gyógypedagógiai oktatásban részt vevő partnerek, a szülők igényeinek is kívánunk megfelelni.

Folyamatosan érzékelve a partneri igények változását, határoztuk meg küldetésünk, céljaink tükrében, hogy milyen úton haladunk tovább, milyen eszközökkel segítjük intézményünk működését, szakmai fejlődését, és melyek lesznek azok a mérföldkövek ahonnan visszatekintve, mérlegelhetjük eredményeinket.

Az intézmény arculatának alakításában óriási jelentőséggel bír a gyógypedagógus-pedagógus közösség, amely alkotó szellemiségével folyamatosan elősegíti az itt folyó pedagógiai nevelő - oktató munka sikerességét.

Célunk, hogy folyamatosan olyan innovatív szemléletű intézményként működjünk, ahol a jelenlegi iskolakoncepció konkrét módszerek, programok mentén folyamatosan továbbfejlődik, minőségi mutatóiban javul.

Olyan intézményt szeretnénk, ahol az egyenlő oktatás elvéről szóló pedagógiai elképzelés azt jelenti, hogy minden gyermek és tanuló egyenlő eséllyel kapja meg –a nevelési rendszeren belül- a számára szükséges nevelést, oktatást, és a korrigáló speciális fejlesztést.

Célunk biztosítani, hogy az intézménnyel jogviszonyba kerülő gyermekek, tanulók az életkoruknak, fejlettségi szintjüknek, szükségleteiknek megfelelő teljes körű gyógypedagógiai ellátást kapjanak a foglalkozásokon, tanórákon, tanórán kívüli foglalkozásokon, egyéni és kiscsoportos habilitációs foglalkozásokon, valamint a gyermekvédelmi célokhoz kapcsolódó szociális és kulturális hátrányok kiegyenlítése érdekében biztosított tevékenységrendszerben. Minél önállóbb életre felkészítő, komplex személyiségfejlesztésre törekszünk.

Pedagógiai munkánkban kettős cél vezéreljen bennünket. Szegregált körülmények között magas szakmai színvonalú képzést nyújtani az elsődlegesen értelmi sérült, de különböző másodlagos sérülésekkel (mozgás, hallás, látás, beszéd, figyelem, magatartás stb.) küzdő, és az autista tanulók, valamint egyéb pszichés zavarral küzdő tanulók számára, és egyúttal integrációs feladatokat is ellátni: meg kell akadályoznunk, hogy elszakadjanak az épek társadalmától.

Sokoldalú tevékenységünkkel biztosítsunk szakmai háttérrel a sajátos nevelési igényű tanulók együttneveléséhez is, elősegítve ezzel esélyegyenlőségük gyakorlati érvényesülését. Célunk, hogy intézményünk feleljen meg a szakma legújabb elvárásainak és gyorsan, pontosan reagáljon a társadalmi kihívásokra.

Folyamatos fejlesztéssel, intézményünk innovatívvá válásával biztosítsuk jelenlegi és jövőbeli partnereink elégedettségét, a szegregációs hatások oldását, a társadalmi előítéletek csökkentését, a rászoruló gyermekek időben történő megsegítését az esélyteremtés érdekében.

A gyógypedagógiai intézményünk feladata, felelőssége és kötelessége segíteni, támogatni a gyerekeket és szülőket, hogy szebbé, könnyebbé tegyünk az életüket, hogy emberek lehessenek az emberek között.

Céljaink elérésének kiinduló pontja megfelelő Pedagógiai Program szerkesztése, megalkotása, folyamatos aktualizálása, megújítása.

Az intézmény valamennyi területére érvényes Pedagógiai Programot évtizedek gyógypedagógiai tapasztalataira, elért sikereinkre építve dolgoztuk ki. Figyelembe vettük a szabályozó dokumentumokat:

A képzés szabályozásának törvényi háttere:

A pedagógiai programra vonatkozó, és kapcsolódó jogszabályi előírások:

1. 2011.évi CXC. törvény, és módosításai a nemzeti köznevelésről
2. 326/2013.(VIII.30.) Korm.rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
3. 229/2012.(VIII.28) Korm. rendelet és módosításai a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
4. 202/2012. (VII.27.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról
5. 20/2012. (VIII:31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
6. 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
7. 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
8. 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
9. 17/2004.(V.20.) OM rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes jogszabályok módosításáról
10. 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
11. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról
12. 1997.évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
13. 5/ 2020.(I.31.) Kormány rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm.rendelet módosításáról.
14. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet
15. A szakképzésről szóló 2019.éviLXXX. törvény
16. A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II. 7.) Korm. rendelet
17. A köznevelési intézmények működését érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 4/2023.(I.12.) Korm. rendelet

A törvényi szabályozáson túl szem előtt tartottuk:

- a helyzetelemzésből adódó feladatokat;
- a működésünket meghatározó helyi dokumentumokat;
- a felhasználói kör elvárásait: – fenntartó;
 - szülők;
 - gyerekek;
 - tantestület;
 - partnerek.

Programunkon keresztül megmutatjuk intézményünk szerkezetét, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésével kapcsolatos szellemiségünket, nevelésfilozófiánkat és elkötelezettségünket a munkánk iránt.

Intézményünk nevelőtestülete olyan referenciadokumentumnak szánja a programunkban meghatározottakat, mely alapján:

1. A fenntartó mérheti a szakmai alapidokumentumban meghatározott feladatok megvalósítását, elvárásait meghatározhatja, fejlesztési támogatását tervezheti.
2. Az intézményünket igénybevevő szülők megismerhetik kitűzött céljainkat, pedagógiai elképzeléseinket.
3. Az állást kereső gyógypedagógusok, társintézmények, szakmai, és civil szervezetek, támogatóink, segítőink, minden lényeges információval megismerkedhetnek.

A pedagógiai program szerkesztésének elvei

Intézményünk, mint többcélú, egységes gyógypedagógiai konduktív pedagógiai módszertani intézmény, egy közös pedagógiai programot készít.

Az első részében a Nevelési Program található, amely a teljes intézményi működést átfogó programrészeket is tartalmazza. Az ezt követő fejezetekben a szakmailag önálló intézményegységek speciális sajátosságait, egyedi programjait, tantervét tartalmazó programok, tantervek kerülnek bemutatásra. Ezekben a fejezetekben már nem ismétljük meg az általános fejezetekben meghatározottakat.

A Nevelési Program a teljes intézménystruktúrára vonatkozik.

II. Az intézmény önmeghatározása, bemutatása

II.1. Küldetésnyilatkozat

„Ahhoz, hogy segíteni tudjunk valakin, nagyon jól kell ismernünk azt, hogy miért szorul segítségre.

Nem elég a jó szándék, kevés a tenni akarás, nem biztos, hogy sikert hoz a szorgalom. A kitűzött cél elérésére akkor a legnagyobb az esélyünk, ha mindezek mellett megfelelően felkészültek vagyunk.”

Dr. Gósy Mária

Ígényes szakmai munkával, családi légkörben, kulturált környezetben, kiegyensúlyozott, nyugodt gyermekek nevelésére, a minél önállóbb életre való felkészítésére törekszünk.

Pedagógiánkban legfontosabb a gyermek, tanuló személye, akit sajátos képességrendszerének figyelembevételével, önmagához mértén fejlesztünk életkorának megfelelő, önmegvalósító, színes tevékenységrendszerben.

Kiemelten kezeljük az egészséges életmódra való felkészítést, az egészségtudatos és a környezettudatos magatartás kialakítása a középpontban áll. Örökös Boldog Iskola és Örökös Ökoiskola vagyunk.

Feladatainkat a családdal való szoros együttműködésben, érzelmi biztonságot, szeretetet közvetítő légkörben valósítjuk meg.

A gyermekek, tanulók szülei, ill. gondviselői a nevelés és oktatás feladatát megosztják intézményünkkel, a pedagógusokkal és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő dajkákkal, gyógypedagógiai asszisztensekkel, ápolónőkkel.

E közös tevékenység alapja a bizalom, az intézmény és a pedagógusok szakmai hitele.

Biztosítani kívánjuk a gyermekek, tanulók számára a sérült funkciók helyreállítását, és a hiányzó esetén újak kialakítását célzó többlétszolgáltatásokat.

Következésképpen magas szakmai igényeink vannak, és fontosnak tartjuk mindennapi munkánkban a folyamatos fejlődést.

Intézményünk nyitott szemléletű, ahol az emberi értékek minél teljesebb kibontakoztatása a cél. Az értelmi képességek fejlesztése mellett nagyobb hangsúlyt kap a sokszínű, személyiséget gazdagító érzelmi, erkölcsi nevelés.

A társadalmi és tanulási tapasztalatok széles körét biztosítjuk tanulóink számára, figyelembe véve életkori sajátosságait, képességeiket és igényeiket.

Szemléletformáló, szociális integrációs programokat szervezünk, külső rendezvényeken aktívan részt veszünk tanulóinkkal.

Jó gyakorlatunk a „Kapcsolda” program, mely ép gyerekek iskolájával partneri együttműködésben zajlik.

Elkötelezettek vagyunk a multikulturális ismereteket is átadó pedagógia, az inkluzív pedagógia, az együttnevelés irányában. Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményként, magas szintű gyógypedagógiai szakmai és módszertani tudást kívánunk közvetíteni az integrációban résztvevőknek az utazó gyógypedagógusok szakmai módszertani munkáján keresztül.

II.2. Az intézmény története

„Csak a múltnak megbecsülésén épülhet fel a jövő.”

Nagy múltra visszatekintő intézményünket 1907-ben alapította - gróf Apponyi Albert vallás - és közoktatási miniszter rendelete alapján - Heves Vármegye.

Működését 1907. október 7-én az iparostanonc iskola rajztermében kezdte meg Állami Kisegítő Iskola néven.

A húszas években már az ötödik ideiglenes helyen működött. Az alapítástól kezdődően fokozatosan bővült a gyermeklétszám, a tantestület száma, javult az ellátás színvonala.

1949-ben az iskola hivatalos neve Állami Gyógypedagógiai Általános Iskola lett. 1957/58-as tanévben, Szikla Pál igazgatósága idején az iskolaszervezet megváltozott. Az iskolát intézetté szervezték, s a neve Állami Gyógypedagógiai Nevelőintézetre változott.

1973-ban lehetőség adódott a kisegítő és a foglalkoztató iskola különválasztására, ami nagymértékben könnyítette az oktatási - nevelési feltételeket. A különválasztás az iskola elnevezésében is megnyilvánult: 1975-től az intézmény új, hivatalos neve Kisegítő (Foglalkoztató) Iskola és Nevelőotthon lett.

A magasabb létszám több pedagógust követelt, így a tantestület tagjai közül sokan tanultak a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán.

A Május 1. út 21. szám alatti épületegyütttest fokozatosan kinőtte az intézmény.

A Heves Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága a helyzet megoldását egy új létesítményben látta, melynek helyét a város szélén, a Szalapart úton jelölték ki. Ez az új intézmény lett a Megyei Kisegítő (Foglalkoztató) Iskola és Nevelőotthon.

Az 1982-ben átadásra került 200 férőhelyes intézmény akkor a legkorszerűbbek egyikének számított az országban.

A közoktatást érintő nagy társadalmi változások után számtalan új dokumentum (Közoktatási törvény, Nemzeti Alaptanterv, Kerettantervek stb.) jelent meg, mindezek igen mozgalmas és tevékeny éveket eredményeztek. Nemcsak szemlélője, hanem - az Oktatási Minisztérium felkérésére - a testülettel együtt alakítói is lehettünk a közoktatási folyamatok gyógypedagógiai vonatkozásainak.

Részt vettünk a „Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve” című dokumentum kidolgozásában. Majd a kerettantervek kimunkálásán dolgoztunk.

Legnagyobb horderejű munkánk a saját Pedagógiai Programunk összeállítása volt. Ezt követték a helyi tantervek.

1999-ben elsőként indítottuk a minőségbiztosítási rendszerünket a gyógypedagógia területén. Programunk a partnerközpontú működést tekintette a legfontosabb feladatának.

Belső és külső kapcsolatainkat ápoltuk és folyamatosan bővítettük.

Számtalan rangos megyei és országos szakmai rendezvényt tartottunk.

Az oktatásban, nevelésben a fogyatékosság jellegének megfelelően gondoskodtunk a tankötelezettség teljesítéséről, a társadalmi együttéléshez, a munkavégzéshez szükséges alapvető képességek, ismeretek, neveltségi szint kialakításáról. A tanulók differenciáltan, szükségleteiknek megfelelően részesültek egyéni korrekcióban és korrigáló speciális fejlesztésben.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek során azt tartottuk a legfontosabbnak, hogy a különféle terápiás eljárások járuljanak hozzá a pszichikai, fiziológiai funkciós zavarok kompenzálásához, korrigálásához, valamint a szociális helyzetből adódó hátrányok csökkentéséhez.

Mindenkor fontosnak tartottuk, hogy igényes szakmai elvárásainknak a gazdasági, tárgyi feltétele is biztosítva legyen. Rengeteg pályázatot írtunk. Aranykapu Alapítvány névvel saját alapítványt hoztunk létre.

Az oktatáspolitikai folyamatai rendkívüli terheket róttak az intézményre, de a többletterhek ellenére - az eredmények tükrében - elismerten, folyamatosan magas szintű munka folyt. Folyamatosan törekedtünk arra, hogy megőrizzük, megtartsuk a jót, és továbbépítsük azt a közoktatásban és a köznevelésben bekövetkező változásoknak, elvárásoknak megfelelően.

Sok évtizedes eredményeket felmutató múlttal rendelkezünk a gyógypedagógia területén végzett nevelő-oktató munkában, szakmai munkánkban, partneri kapcsolatokban. Az értelmi fogyatékos tanulók ellátására létrehozott intézmény tevékenységi köre a szakmai igényeknek megfelelően folyamatosan bővült, egyre komplexebbé vált az intézmény az ellátandó szakmai alapfeladatok szerint is.

Tevékenységünk a gyógypedagógiai óvodás gyermekek, és a súlyosan –halmozottan sérült tanulók ellátása területén az utóbbi években sokat fejlődött, külön intézményegységben folyik a szakmai munka.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók intézményünk Készségfejlesztő Iskolájában tanulhatnak tovább az általános iskola után.

Ma már az intézmény utazó gyógypedagógusainak speciális módszertani tudásával, nem csupán a szegregáltan oktatott tanulókat tudjuk segíteni, hanem a többségi általános iskolában integráltan oktatottakat is.

Otthonos kollégiumi ellátással segítjük a távolabb lakó gyerekek, tanulók tankötelezettségének teljesítését.

A szülői igényeknek, és a társadalmi elvárásoknak megfelelően bővítettük fejlesztő tevékenységrendszerünket az autizmussal élő tanulók fejlesztésével is, főként az ép értelmű tanulók általános iskolai oktatása terén. A 2022/23-as tanévtől, már új telephelyen kezdtük meg az „Autizmus Centrum” kialakítását.

A 2023/24-es tanévtől a Bem tábornok úti telephelyünkön enyhe értelmi fogyatékos, és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyerekek oktatását kezdtük meg, első évfolyamtól.

A középfokú oktatás területén is bővül a feladatunk. A 2024/25-es tanévtől kezdhetjük meg a szakiskolai oktatást 9E előkészítő évfolyammal enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára, kerti munkás, és textiltermék összeállító szakma területén.

A feladatbővülés, az átalakulás folyamatosan zajlik, jó úton haladunk a komplex gyógypedagógiai módszertani intézmény kialakítása felé.

Szakmai, módszertani fejlődésünk érdekében is sokat teszünk, hogy az újabb szakmai elvárásoknak megfelelhessünk.

A hagyományos és a korszerű módszerek, eszközök alkalmazásával, a digitális világ felé való kitekintéssel a gyermekek, tanulók sajátosságainak megfelelően, alkalmazkodunk a kor, a fenntartó és a partnerek elvárásaihoz is.

II.3. Helyzetkép

A régi értékek, és az új értékek harmóniája jelenítheti meg a folyamatosan fejlődő, és a megújuló, innovációra törekvő intézményt. Ennek az intézménynek a feladata a korábban bevált dolgokat tovább vinni, az elavultnak bizonyultak helyébe a köznevelés céljainak megfelelően, közös erővel új célokat és megfelelő megvalósítási formákat találni.

Minden változásnak, így a szervezetek sikeres működésének is az alapja a helyzetelemzés. Az adott állapot az a kiindulási pont, amely alapján meg tudjuk fogalmazni céljainkat, és tervezni azt az utat, amely elvezet ezek megvalósításához. Tükröt tart elénk, a valóságot mutatva hozzájárul tevékenységünk tudatosabbá tételéhez.

II.3.1. Az intézmény általános jellemzői

II.3.1.1. Az intézmény neve, azonosító adatai, típusa, jogállása

Megnevezései:

Hivatalos neve: Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium

Rövid neve: Egri Szalaparti EGYMI és Kollégium

Feladatellátási helyei:

Székhelye: 3300 Eger, Szalapart utca 81.

Telephelyei:

002 Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Iskola Utcai Telephely
3300 Eger Iskola utca 3. (hrs.:2388)

003 Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Bem Tábornok Utcai Telephely
3300 Eger Bem tábornok utca3. (hrs.:3827/2)

Fenntartó neve és székhelye:

Fenntartó neve: Egri Tankerületi Központ

Székhelye: 3300 Eger, Bem tábornok u. 3.

Típusa:

egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény (EGYMI).

OM azonosító: 038521

A feladatellátást szolgáló vagyon és a felette való rendelkezés és használat joga:

pontos címe: 3300 Eger, Szalapart utca 81.

helyrajzi száma: 2379/1

hasznos alapterülete: 30.674nm

Intézmény jogköre: ingyenes használati jog

KLIK jogköre: vagyonkezelői jog

Vállalkozási tevékenységet nem folytathat.

II.3.1.2. Az intézmény alapfeladatai, tevékenységei

Alapfeladata:

Köznevelési alapfeladatok:

Azoknak a sajátos nevelési igényű (enyhe értelmi fogyatékos, vagy középsúlyos értelmi fogyatékos, vagy autista, egyéb pszichés zavarral küzdő tanulók) gyermekeknek, tanulóknak az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátása, akik a többi gyermekkel, tanulóval nem foglalkoztathatók együtt

- gyógypedagógiai óvodai nevelés
- általános iskolai nevelés-oktatás
 - alsó tagozat
 - felső tagozat
- Szakiskola 2023/24-ben induló 9E
- készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás: 9.-10. évfolyam és 11.-12. évfolyam
- fejlesztő nevelés-oktatás
- sajátos nevelési igényű, autista tanulók ellátása
- sajátos nevelési igényű, egyéb pszichés zavarral küzdő tanulók ellátása
- kollégiumi ellátás
 - kollégiumi ellátás

Különleges pedagógiai célok megvalósítása:

- utazó gyógypedagógiai hálózatban való részvétel saját utazó gyógypedagógusokkal, és megbízási szerződések kötésével

Iskolai könyvtár ellátásának módja:

- saját szervezeti egységgel

II.3.2. A pedagógiai munka feltételei

II.3.2.1. Gyermekek, tanulók

II. 3.2.1.1. Beiskolázás, felvétel intézményünkbe

Az intézmény olyan kollégiummal rendelkező, heti bentlakásos lehetőséget biztosítani tudó intézménye, amely az értelmileg sérült óvodások és tanköteles korú gyermekek, fiatalok nevelését - oktatását szolgálja.

Fogadunk középsúlyos értelmi fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, súlyosan-halmozottan fogyatékos, valamint autista gyermekeket, tanulókat is, óvodás kortól, a középfokú oktatás befejezéséig és **sajátos nevelési igényű, egyéb pszichés zavarral küzdő tanulókat a Bem tábornok úti 02-es telephelyen.**

A beiratkozáshoz szükséges feltétel a lakóhely szerint illetékes szakértői bizottság által kiállított szakértői vélemény, melyben intézményünk kerül kijelölésre. Formai feltétel még: a gyermek életkora és szülőjének, gondviselőjének aláírtas nyilatkozata, miszerint a gyermeket, tanulót intézményünkbe íratja.

Ebben az értelemben óvodánk és iskoláink „bemenet szabályozottak”.

II. 3.2.1.2. Gyermekek, tanulók összetétele

A gyermekek összetétele folyamatosan változik. Az utóbbi időben nő az autista óvodások száma. Folyamatosan emelkedik az autizmus spektrumzavarral diagnosztizált gyerekek aránya.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók is több évfolyamon tanulnak, mert ők a tankötelezettségüket a Készségfejlesztő Iskola 9-12. évfolyamának elvégzése alatt is nálunk teljesíthetik.

Az integráló, lakóhely szerinti általános iskolák nem felkészültek erre a feladatra, őket az utazó gyógypedagógusok segítségével látjuk el.

Fejlesztő-nevelés oktatás keretében a súlyosan-halmozottan sérült tanulóknak fejlesztő iskolai csoportokat működtetünk, de otthonukban, és a lakhatásukat biztosító egészségügyi intézményben is biztosítjuk az egyéni fejlesztésüket a szakvéleményben előírt óraszámokban.

A gyermekek, tanulók alapállapota súlyosabb, nő a halmozottan sérült, súlyosan fogyatékosok száma, és a magatartási – beilleszkedési zavarral küzdő gyermekek aránya.

Jellemző, hogy a többségi általános iskolákból a sikertelen integrációs próbálkozás után túlkorosan, frusztráltan jelennek meg a felsőbb évfolyamokra az integrálhatónak nyilvánított tanulók. Fejlesztési kilátásaikat csökkentik azok az évek, amelyben nem a megfelelő fejlesztést kapták.

A tapasztalat azt mutatja, hogy nő azoknak a gyermekeknek az aránya is, akik autizmussal, társuló fogyatékossgal, epilepsziával, cukorbetegséggel, allergiás, és súlyos krónikus betegségekkel élnek, így fokozott odafigyelést, gondoskodást igényelnek.

Létszámunk emelkedik. Az integráció és a lakóhelyváltozások következtében némi év-közbeni mozgás is tapasztalható.

Gyógypedagógiai óvodánkban értelmileg sérült (enyhe értelmi fogyatékos, középsúlyos értelmi fogyatékos), valamint autista gyermekek fejlesztését végezzük. Lehetőség szerint külön csoportot indítunk az autista gyerekek fejlesztésére.

Az értelmi sérülés, és az autizmus súlyossága szerinti differenciálással tanulóink külön iskolatípusban kapják meg az eredményes fejlesztésükhöz szükséges speciális képzést, különleges gondozást.

Az iskolában lehetőség szerint külön indítunk autizmus specifikus csoportot, megkezdődött az „Autizmus Centrum” kialakítása a telephelyen, a jobb feltételek biztosítása céljából.

II. 3.2.1.3. Gyermekek, tanulók nevelési szempontú jellemzői

Az értelmileg sérült óvodások nevelési szempontú jellemzői:

- Fejlődésük lelassult
- Mennyiségi és minőségi eltérés tapasztalható
- Alacsony pszichés aktivitációs szint
- Motiváció szegények
- Szocializáltság alacsony szintű
- Kommunikációs készség elmaradott
- Mozgásfejlődés szabálytalansága egyenetlensége tapasztalható

Enyhe értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek/tanulók fejlődése igen változatos attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.

- Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek egyénenként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják, és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.
- A nevelési, oktatási szempontú jellemzők: a fogyatékossgból eredően jellegzetes különbségek alakulnak ki, amelyek megmutatkoznak:
 - a sérült vagy fejletlen pszichikus funkciók jellegzetes különbségét létrehozó okok sokszínűségében;
 - abban, hogy az eltérés ugyan minden pszichikus funkciót (érzékelés), észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, érzelmi, akarati élet, viselkedés, magatartás, cselekvés, attitűdök, stb.) érinthet, azonban ennek változatossága tanulónként és funkciónként vizsgálva igen nagy;
 - a fejlődés ütemében és dinamikájában;
 - a fejlesztés várható ütemében.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlesztésénél kiemelten figyelembe vesszük az alábbi nevelési szempontú jellemzőiket:

- a kognitív funkciók hiányos működése, a felfogás, a feldolgozás és az alkalmazás szintjén,
- a gondolkodás merevsége, a tartós kötődés a tanulási szituációhoz, a tanulási szokásokhoz, a személyekhez,
- az ismeretek közötti hiányos kapcsolat akadályozza az új ismeret vagy tudáselem beillesztésének a tudás rendszerébe, struktúrájába,
- a spontán szerzett ismeretek nehézkes működése és használhatósága a tanítás-tanulás folyamatában, felidézési és mobilizálási nehézségek az új ismeretrendszer beillesztésénél,
- az enyhe értelmi fogyatékos gyermek tudása erősen kötődik a cselekvési folyamathoz, amelyben ismereteit elsajátítja,
- mechanikus tanulás, ismeretszerzés, tevékenység belső összefüggéseinek kimunkálatlansága,
- a szociális jelzések megértésének valamint az érzelem és viselkedésszabályozásnak a nehezítettsége,
- lassúbb tanulás miatt a fejlesztés elhúzódása.

A harmadik nevelési-oktatási szakasz (9E-9.–10. évfolyam) enyhe értelmi fogyatékos fiataljainak nevelési-oktatási szempontú jellemzői:

A szakiskola enyhe értelmi fogyatékos tanulói gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érzékelés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

Jellemzője a kognitív funkciók lassúbb/eltérő fejlődése, valamint az adaptív funkciók érintettsége.

A tanulási sajátosságok szinte valamennyi tantárgyban generalizáltak, átfogóan és tartósan jelentkezők. Különösen jellemző a kognitív funkciók, valamint a beszéd lassúbb fejlődése; a diszpraxiás (helytelen vagy kialakulatlan testséma, koordinálatlan mozgás eszközhasználatban) tünetek megjelenése; a figyelem-összpontosítás, a téri tájékozódás és a finommotorika nehézségei; a lassú feladatvégzés; a gyakori hibázás; az érdeklődés hiánya a kultúrtechnikák elsajátításával kapcsolatban és a viselkedési problémákban megmutatkozó szociális tanulás nehézségei.

Ezek egyénenként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg; a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát mutatják, és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

Következményei a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért a nevelés-oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. Az enyhe értelmi fogyatékos emberek döntő többsége minimális támogatással képessé válik az önálló életvezetésre.

Nehézségeik vannak a kultúrtechnikák (pl. olvasás, írás, számolás, órahasználat, pénzhasználat) elsajátításában. Az absztrakt gondolkodás és a tervezés akadályozott, a gondolkodás inkább konkrét. Ez a konkrét (tárgyhoz kötött vagy képi szintű) gondolkodásmód befolyással van a feladatok megértésére az elsajátítás folyamatában és a visszacsatolás fázisában egyaránt.

A szociális dimenzióban azt tapasztaljuk, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kommunikációja, beszéde és az általuk használt nyelv konkrétabb és éretlenebb, mint a hasonló életkorú társaiké.

Az érzelem- és viselkedésszabályozás is nehezített.

A praktikus dimenzióban, az öngondoskodásban serdülőkorban segítséget igényelnek a komplexebb mindennapos tevékenységekhez, mint pl. bevásárlás, főzés, pénzügyek.

A harmadik nevelési-oktatási szakasz (9E-9.–10. évfolyam) feladatai

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása, a szociális képességek fejlesztése. A tanulók eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszthetőségi prognózisa esetén is kiemelt cél, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez, helytálláshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek. A nyelvi kommunikáció fejlesztése hangsúlyos feladat, de nem várható el minden enyhe értelmi fogyatékos tanulóól az elvont fogalmi hálókat érintő értelmezési és alkalmazási képességek kialakulása.

Összességében véve a cél az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kompetenciafejlesztése a következő területeken: kommunikációs képességek, kognitív képességek, orientációs képességek, kreatív képességek, motoros képességek és szociális képességek.

Középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló személyiségfejlődését akadályozza a maradandó agyi károsodás, a tartós testi-lelki állapotváltozás. Mindezek konkrétan is megfigyelhető és mérhető fejlődésbeli elmaradást okoznak ép kortársaikhoz viszonyítva.

A nevelhetőség szempontjából nagyon eltérő egyéni adottságok miatt fejlesztésükben egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek.

A nagymértékű egyéni különbségek miatt a csoportok összetétele rendkívül heterogén. Ez a pedagógiai helyzet csak a tanulók képességeihez igazodó egyéni fejlesztési programokkal, pedagógiai, pedagógiai többlétszolgáltatásokkal (habilitációs, rehabilitációs foglalkozások, gyógytestnevelés, logopédia, különféle terápia) oldható meg optimálisan.

A nevelési, oktatási szempontú jellemzők:

- Az átlagos nevelhetőséget – az agyi károsodás, a tartós testi-lelki állapotváltozás mellett – befolyásolhatja az ingerszegény környezet. A felsoroltak együttesen, az értelmi fogyatékosághoz társuló személyiségváltozásokat is okozhatnak. A tanuló eredményes fejlesztése folyamatos egymásra épülő gyógypedagógiai segítségnyújtást igényel együttműködve a szülői házzal. A nevelésnek elsődlegesen a kommunikációs és szocializációs képességek, valamint a pszichés funkciók fejlesztését és a mozgásállapot javítását kell biztosítani. Mindezeket a gyógypedagógiai eszközrendszerével kell elérni.
- Optimális fejlesztést csak az egész életre szóló védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató nevelés biztosíthat, amely törekszik képességeik maximumának elérésére. A gyógypedagógiai nevelésnek támaszkodnia kell a tanulók pozitív tulajdonságaira, érzelmi kötődéseik gazdagságára. A képességelőnyök folyamatos fejlesztésének, aktivizálásának valamennyi nevelési helyzetben érvényesülnie kell.
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésében jellegzetes nevelési és tanulási nehézségek jelentkezhetnek:
 - A középsúlyos értelmi fogyatékosok tanulási folyamatában fellelhető mennyiségi és minőségi különbségek miatt a többségi iskoláztatás általános rendjébe nem tudnak beilleszkedni.
 - Az érzelmi funkciók fejlődésének sajátossága miatt az ismeretszerzés, a feldolgozás és alkalmazás során vezetésre, segítségre, folyamatos irányításra szorulnak. A szenzorikus és mozgásos közlések befogadására fogékonyabbak, azért képi szemléletes rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel mutatható fel eredményesebb fejlesztés.
 - Tanulásukban, ismeretszerzésükben rövid idejű odafordulás, tevékenységi kedv tapasztalható. A figyelemkoncentráció zavara miatt a külső ingerek könnyen eltérítik őket. A verbális tanulás nagyon nehezen alakul ki.
 - A tanulási tempó, a bevézés jelentés változása, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés miatt a fejlesztésnél több időre és sok gyakorlásra van szükség.
 - Erősen kötődnek a tanulási helyzetekhez, szokásokhoz, személyekhez. A tanultakat gyakran konkrét gyakorlati helyzetben tudják alkalmazni.
 - A szociális képességek területén jelentkező akadályozottságok (pl.: a normakövetés, képességek zavara, kooperatív készségek hiánya, a kritikátlanság, az önfegyelm hiánya, a kommunikációs zavarok) fejlesztésükben, nevelésükben további nehezítő tényezők.

- A fejlesztést sok esetben külső tényezők is nehezítik (hospitalizáció, helytelen szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavar, stb.).
Ezekben az esetekben különös hangsúlyt kap az egyéni megsegítés.
- Az értelmi fogyatékosághoz társuló egyéb fogyatékoságok, betegségek (pl.: az érzékszervek működési zavarai, mozgászavar, epilepszia) jelentős mértékben befolyásolják az egész személyiség fejlődését.
A pedagógiai folyamat során tág teret kell biztosítani a hátrányok kezelésére, az egyéni bánásmódra.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók fejlesztésénél kiemelten figyelembe vesszük az alábbi nevelési szempontú jellemzőiket:

- az ép értelmű gyermekekhez viszonyítva tanulásukban mennyiségi és minőségi különbségek vannak,
- a szenzorikus és mozgásos közlések befogadására fogékonyabbak, verbális tanulás nagyon nehezen alakul ki, képi szemléletes rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel eredményes a fejlesztés,
- tanulási tempó, a bevézés jelentős változása, bizonytalan megőrzés, pontatlan felidézés miatt a fejlesztésnél több időre, sok gyakorlásra van szükség,
- erősen kötődnek a tanulási helyzetekhez, szokásokhoz, személyekhez, a tanultakat csak konkrét gyakorlati helyzetben tudják alkalmazni,
- tanulásukban, ismeretszerzésükben rövid idejű odafordulás, tevékenységi kedv tapasztalható, a figyelemkoncentráció zavara miatt a külső ingerek könnyen eltérítik őket,
- a szociális képességek területén jelentkező zavarok (pl.: normakövetés képességének zavara, kooperatív készségek hiánya, kritikátlanság, a differenciálatlan, egysíkú érzelmek jelenléte, az önfegyelem hiánya, kommunikációs zavarok) együttesen a fejlesztést-nevelést nehezítő tényezők.

Az autizmus spektrumzavarral élő gyermekek, tanulók

Az autizmus spektrumzavar az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következménye.

Az autizmus spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikáció és a rugalmas viselkedésszervezés minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

Az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek, tanulók nevelési szempontú jellemzői:

- a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányossága;
- a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció;
- a rugalmas viselkedés szervezés és- kivitelezés képességének minőségi sérülése;
- az egyenetlen képességprofil;
- szenzoros inger-feldolgozási zavarok.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

Az egyéb pszichés fejlődési zavar a Köznevelési törvény által használt gyűjtőfogalom, a sajátos nevelési igényre (SNI) való jogosultság egyik kategóriája. Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Súlyosan halmozottan sérült gyerekek, fiatalok nevelési szempontú jellemzői

- A súlyos-halmozott fogyatékoság olyan állapot, melynek hátterében rendszerint a korai életszakaszban (méhen belüli életben vagy a születés körül), ritkábban a későbbi életkorban bekövetkező súlyos, átható, komplex sérülés áll, ami rendszerint a központi idegrendszert (elsősorban a fejlődésben és érésben lévő agyat) is érinti.
- Változatos formában megjelenő, összetett tünet-együttes alakul ki, ami a személyiség fejlődésében jelentős eltéréseket, a tevékenységben (aktivitásban) súlyos akadályozottságot, és a társadalmi életben, való részvételben (participáció) súlyos hátrányokat okoz.
 - A fejlődés eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros, a kommunikációs funkciók és e kettővel szoros kapcsolatban álló értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb.
 - A motoros (mozgás) funkciók területén a fejkontroll és a tekintés kontrolljának hiánya, a felegyenesedés, állás, helyváltoztatás képességének súlyos nehézségei, vagy hiánya, a végtagok (kar, kéz, láb) működésének súlyos zavarai, a komplex mozgásminták koordinációjának zavarai és a beszédszervek funkciózavarai fordulnak elő. A motoros funkciózavarok következtében minden mozgásaktivitást feltételező tevékenység területén akadályozottság figyelhető meg.
 - A kommunikációs funkciók területén a kifejező (hangzó) beszéd hiánya, a nonverbális és/vagy metakommunikatív jelzések alkalmazásának bizonytalanságai, a beszédértés nehezen megítélhető szintje a kölcsönös kommunikációs megértés zavarát, akadályozottságát vagy hiányát okozzák. Ebből következően a környezettel való kapcsolatfelvétel és az együttműködés nehezített, ami a társadalmi beilleszkedés szempontjából jelent hátrányt.
 - Az értelmi funkciók eltéréseit elsősorban a szenzoros (érzékelési-észlelési) vagy szenzomotoros, és az emocionális-szociális funkciók területén észlelhetjük.

A szenzoros funkciók területén az érzékelés-észlelés organikus és pszichés jellegű kiesései, az ingerek felfogásának és feldolgozásának alacsony szintű képessége, az érzékletek és a mozgásminták, illetve viselkedésformák összehangolásának hiányos képessége, a túlérzékenység, vagy az alacsony ingerküszöb okozhat nehézséget.

Az emocionális-szociális funkciók területén külön megfogalmazást nyer több feltűnő magatartásforma (agresszív / autoagresszív viselkedés), a túlérzékenység, a személyektől és tárgyaktól való elvonatkoztatás képességének hiánya vagy zavara, a hangulati labilitás, és az inadekvát érzelmi kitörések (pl. nevetés/sírás).

Mindezekhez az eltérésekhez társulhatnak még különböző krónikus betegségek, fokozott görcskészség (epilepszia), tartós gyógyszeresedés és egészségügyi terápiás szükséglet, megnövekedett balesetveszély és halálozási rizikó. Ezek további súlyosbító, személyiségfejlődést, nehezítő feltételeket teremthetnek.” (Márkus 2005, 140-141.).

II.3.2.2. Szülői háttér

A szülői háttér összetétele, és a nevelő-oktató munkánkkal kapcsolatos együttműködése, támogatása változatos képet mutat.

A támogató, gyerekükért tenni akaró szülőkkel tudunk fejlődést elérni az intézmény nevelő-oktató munkája terén, hiszen jövőbeli céljaik is vannak gyerekük tanulásával, pályaválasztásukkal kapcsolatban.

A családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető helyzet, és a gyerekek speciális igényének megfelelő, szakvéleményben kijelölt intézményünkbe való napi bejárás nehezíti a szülők többségének helyzetét, nehezen tudnak ehhez alkalmazkodni.

A tanulók jelentős része igen hátrányos helyzetű családi környezetből érkezik. A szülők általában előnytelen helyzetben vannak, mert kis településeken élnek, nincs megfelelő végzettségük, és munkalehetőségük, de igyekeznek családi közösséget nyújtani gyermekeiknek.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági és erkölcsi hatások, az érték- és normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint, és csökken a tűrőképesség, ami otthon, és az intézményben is érezteti hatását.

Gyakran tapasztalunk családi helyzetromlásból adódó neveltségi hátrányt. Az előbbiek káros hatása jelenik meg a tanulók viselkedés- és kapcsolatzavaraiban.

II.3.2.3. Személyi feltételek, humán erőforrás

Intézményünk dolgozói státusz száma :	150	fő
Nevelőtestület:	83	fő
Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítők:	50	fő
Egyéb munkakörben dolgozók:	17	fő

Az alkalmazott pedagógusok többsége gyógypedagógus.

Intézményünkben a megfelelő szakos gyógypedagógus ellátottság már nem tudja lefedni a nevelő- oktató munka egész területét.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában szaktantermi rendszerrel oktatunk, ahol lehetőség szerint kettős képesítéssel (szaktanár+gyógypedagógus) tanítanak. A kollégiumban jelenleg csak egy fő gyógypedagógus dolgozik, mert munkájuk az iskolában vált szükségessé az új feladatok bevezetése miatt. Óvónők, tanítók, tanárok látják el a feladatot.

Jelenlegi szakmai feladataink ellátásához rendelkezünk jól képzett, és nagy gyakorlattal rendelkező gyógypedagógusokkal, de számuk nem elegendő, és a nyugdíjazások miatt is folyamatosan csökken a számuk.

Az intézményben több szakvizsgázott gyógypedagógus van.

Rendelkezünk egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztő pedagógiája, tanügyigazgatási szakértő és közoktatás vezető, mérés-értékelés, valamint gyógypedagógiai szakterületen, és szocioterapeuta területen szakvizsgázott pedagógussal.

Család és gyermekvédő, pedagógiai értékelés és mérés, tehetségfejlesztő, inkluzív nevelés, multikulturális nevelés területeken tanári mesterdiplomával több pedagógus rendelkezik.

A továbbképzési tervet a vonatkozó törvény értelmében elkészítettük, a beiskolázási terv igazodik az intézmény szükségleteihez.

További beiskolázásokra lenne szükség: értelmileg akadályozottak pedagógiája szakra, autizmus specifikus képzésre, szomatopedagógia szakra, és vezetőképzésre.

A PED II fokozatú pedagógusok száma folyamatosan emelkedik, a mesterpedagógusok száma 8 fő.

Nevelőtestületünk és a segítő alkalmazottak köre tartósan igényes, színvonalas munkavégzésre törekvő emberek többségéből tevődik össze. Munkához való viszonyuk és munkafegyelmük többségében jónak mondható. Nem jellemző a fluktuáció egyetlen területen sem. A nevelőtestület, de a teljes alkalmazotti kör is egymással általában jó viszonyt fenntartó közösség, amely az intézmény érdekeit szolgáló cél elérésére vagy feladat megoldására egy emberként aktivizálható.

Intézményi gyógypedagógusaink fejlesztő munkáját pedagógiai szakszolgálati (logopédiai és gyógytestnevelési) ellátás egészíti ki.

A gyógytestnevelés szakszolgálati feladatokat a szakszolgálati központ alkalmazásában álló gyógytestnevelő kollégák látják el. Logopédiai foglalkozások tartására is szükség lenne a szakszerű fejlesztések megvalósítása érdekében.

Iskola-egészségügyi feladataink ellátását iskolai gyermekorvos és védőnő segíti. A nyitva tartás teljes ideje alatt ápolónők teljesítenek szolgálatot, biztosítják az egészségügyi feladatok ellátását. Rendelkezünk gyógytornász státusszal is.

A nevelést-oktatást segítő és ellátó technikai területen adott az a minimális létszám, amellyel, nagy leterheltséggel és feszített munkatempóban biztosítani tudjuk a működést.

A pedagógiai munka hatékonysága érdekében a szakmai munkát segítő munkatársaktól is elvárt, hogy azonosuljanak az intézmény céljaival.

Hiányoznak a rendszerből gyógypedagógiai asszisztensek, és gondozást, ápolást biztosító szakemberek, gyermek és ifjúsági felügyelők is.

Gyermek és ifjúsági felügyelő munkatársaink pótolják az iskoláknál hiányzó segítőket külön állandó és alkalmoszerű beosztások szerint.

A jelenlegi dolgozó létszám mellett az intézmény minden dolgozójának többletfeladatokat kell ellátnia az intézmény zavartalan működése érdekében.

Az intézményben folyó oktató-nevelő munka elemzése

Minden intézményegységünkben a fogyatékoság jellegének, a köznevelési feladatnak megfelelő helyi tantervek és a nevelési program alapján gondoskodunk a tankötelezettség teljesítéséről, a társadalmi együttéléshez, a munkavégzéshez, a továbbtanuláshoz, illetve a további fejlesztéshez szükséges alapvető képességek, ismeretek, neveltségi szint kialakításáról.

A kollégiumban otthont nyújtó háttérrel, a napközis foglalkozásokon biztonságot adó felügyelettel és szabadidős tevékenységek keretében egészítjük ki az óvodai, iskolai nevelés-oktatás céljainak megvalósítását.

Az intézményben a gyermekek, tanulók differenciáltan, szükségleteiknek megfelelően részesülnek egyéni korrekcióban és korrigáló speciális fejlesztésben.

A rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységünk során azt tartjuk a legfontosabbnak, hogy a különféle terápiás eljárások járuljanak hozzá a pszichikai, fiziológiai, funkciós zavarok kompenzálásához, korrigálásához, valamint a HH-s, HHH-s szociális helyzetből adódó hátrányok csökkentéséhez. Az egyéni fejlesztő foglalkozásokon a tanulók a tanév eleji állapotfelmérés alapján megállapított szükségleteik szerint vesznek részt. A kitűzött célokat egyéni fejlesztési programok alapján haladva valósítjuk meg.

Nevelő –oktató munkánk eredményességét igazolja, hogy szépen helytállnak tanulóink a tanulmányi versenyek megyei, regionális és országos megmérettetésein.

Az intézmény szakmai közössége elkötelezett híve minden olyan fejlesztő eljárás, módszer, eszköz elsajátításának, bevezetésének, amely hatékony a sérült gyermek fejlesztésében, nevelésében, oktatásában.

A tanulók komplex személyiségfejlesztésében lehetőség szerint támaszkodunk a művészeti terápiák, a kézműves tevékenységek hatékony alkalmazására céljaink elérése érdekében. Művészeti terápiás szakköreink éveken át országos szinten is kimagasló, elismerésre méltó eredményeket hoztak.

A kínálkozó lehetőségek kiaknázásával tág teret igyekszünk biztosítani tanulóink számára, hogy tudásukat, képességeiket kipróbálhassák, összemérhessék más iskolák diákjaival, kibontakoztathassák tehetségüket az egyes területeken. Mindezek elengedhetetlenül szükségesek reális önértékelésük fejlődéséhez, és hozzájárulnak pozitív énképük kialakításához.

A tehetség, a képesség kibontakoztatását, valamint a tanulási nehézségek enyhítését szolgálják egyaránt, a kötelező tanórán túl a választható tanórák, valamint a szabadidős tevékenységek. Többféle szakköri foglalkozás közül választhatnak tanulóink.

Közismert zenei fejlesztésünk, Színvarázs csengettyűs zenekarunk, a mozgáskultúra fejlesztését szolgáló sport; és mozgásfejlesztő szakkörök munkája. A sport-és kulturális versenyeken, művészeti fesztiválokon mindig nagy sikert aratnak tanulóink.

Kiemelkedő színvonalú egészség- és környezetvédelmi nevelésünk.

Környezetvédő csapatot is működtetünk. Megvalósuló Örökös Ökoiskolai céljainknak megfelelően rendszeres résztvevői vagyunk a város számos környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvényének, erősítve a gyerekek környezetvédő szemléletét.

Intézményünk kiérdemelte az Örökös Boldog Iskola címet is! Boldogság órákat tartunk.

Intézményünk gazdag hagyományrendszerrel működik, bensőséges, színvonalas házi ünnepek teszik színvonalasabbá intézményi életünket.

A nyitott intézmény híveiként építő jellegű, gyümölcsöző kapcsolatok kialakítására törekszünk városunk több intézményével, ezzel is elősegítve és megcélózva gyermekeink minél teljesebb körű társadalmi integrációját.

Gyermekek- és ifjúságvédelmi tevékenységgel megtesszük a szükséges védő, óvó intézkedéseket, de a családlátogatásokat takarékosági szempontokból elmulasztottuk.

Tanulóink pályaválasztásáról elmondhatjuk, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közül valamennyien felvételt nyernek, de nincs megfelelő tanulókövetési rendszerünk, hogy tudjuk, pontosan mennyien fejezik is be tanulmányaikat. A közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók általában a mi intézményünk készségfejlesztő iskolájában fogják befejezni tankötelezettségüket. Az iskola után remélhetőleg többen is védett munkahelyen dolgozhatnak majd integrálódva a társadalomba.

Ettől a tanévtől az enyhe értelmi sérült tanulók is a mi intézményünk beiskolázásával kezdenek meg szakiskolai tanulmányaikat Kerti munkás, és Textiltermék összeállító szakmában.

Szakmai munka

A tantestület elkötelezett, igényes szakmai munkára törekvő.

A szakmai munka végzésének kereteit szakmai területenként szakmai-módszertani munkaközösségek, és a teljes intézmény minden intézményegységének pedagógusait összefogó, kiemelt célok megvalósítására létrejött munkaközösségek teremtik meg.

Gyakorlatvezetői munka

Intézményünk hosszú idő óta ellátja a gyógypedagógiai bázis szerepét. Sok hallgató töltötte és tölti a jövőben is a gyakorlatát nálunk szaktanáraink vezetésével az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai karról, és a

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógypedagógusképző Intézet, Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar Gyógypedagógiai Intézeti Tanszékéről, de más felsőoktatási intézmények hallgatóit is fogadjuk.

A tantestület mindig aktív részese volt a közoktatási folyamatoknak, és rendezvények lebonyolításának a gyógypedagógia terén.

Sok-sok megyei, regionális és országos (tanulmányi, sport, szavaló) versenyt rendeztünk, szakmai továbbképzést tartottunk már.

Részt vettünk a Készségfejlesztő Iskolák szakmai moduljainak kidolgozásában is.

Minőségi folyamatszabályozás, minőségi munkavégzésre törekvés

A minőségi munkavégzés iránt elkötelezett intézményünkben 1999-ben indítottuk a gyógypedagógia területén – minőségbiztosítási rendszerünket, a BGR-t. A Belső Gondozói Rendszer alapja a tanuló gondozási rendszer. Kiemelten kezeljük a tanulói mérés-értékelés által a fejlesztő munka tervezéséhez nyújtott eredmények beépítését, és dokumentálását!

Az intézményi minőségi munkavégzés során a partnerközpontú működés megvalósítását tekintjük az egyik legfontosabb feladatunknak.

Az elért eredményeket, a jó minőséget az intézmény működésének egészére kívánjuk fenntartani, és az intézmény szervezetének fejlesztésével, folyamatainak szabályozásával is segíteni a céljaink minőségi munkával történő megvalósítását.

II.3.2.4. Tárgyi feltételek

- Az öt óvodai csoportelhelyezésére külön felújított épületrészben került sor, ahol a vizes blokkok felújítása, és életkorhoz igazítása is megkezdődött. Berendezésüket igyekeztünk az óvoda szükségleteinek megfelelően kialakítani. Eszközállományuk és játékaik nem eléggé korszerűek és számuk is kevés.
- Tantermeink száma 21, alapterületük azonos: 38,5 m². A tantermek 10-12 fős csoportokra tervezettek. A berendezésük és felszereltségük kielégítő, de egyre jobban jelentkeznek az elhasználódás jelei, ezért a nyár folyamán több tantermet, és kollégiumi hálókat újítottunk fel.
- Az oktatáshoz a legszükségesebb taneszközök rendelkezésünkre állnak, bár nagy részük elavult, kopott. Korszerű, az új módszerek alkalmazását segítő eszközök vásárlására lenne szükség. A tantermek a délutáni foglalkozások színterei is. Tantárgycsoportnak megfelelően kialakított szaktantermek is rendelkezésre állnak, de korszerűsítésre várnak.
- A foglalkozások egyéb terei, helyiségei: egy logopédiai szobánk van, melynek célszerű a berendezése. 5 fejlesztőszoba kiscsoportos és egyéni fejlesztésekhez áll rendelkezésre megfelelő felszereléssel.
- Kialakításra került a Snoezelen fény és hangterápiás szoba, és egy a mozgásfejlesztést Ayris terápiás eszközökkel megvalósító helyiség.
- Az autista gyermekek, tanulók egyéni és csoportos fejlesztésére a célirányosan berendezett helyiségek kialakítása is megtörtént.
- A gyakorlati foglalkozásokra, a technika jellegű tevékenységekre a kisiskolások kézműves gyakorlati termében, a felsősök életvitel termében, a kézimunka- és szövőműhelyekben szerszám- és eszközkészlet áll a tanulók rendelkezésére.
- Gyakorlókerttel, parkkal is rendelkezünk.
- A tornaterem és a 2 gyógytornaszoba nem elégséges a két iskola teljes körű foglalkoztatására. Rákényszerülünk, hogy a folyosón és csoporttermekben is tartsunk órákat. A tornatermi blokkot egy kisméretű, vizes terápiára alkalmas medence, valamint öltözők, egészíti ki. A tornatermi berendezések, sporteszközök folyamatos felújítására van szükség.
- Könyvtárunk kb. 8- 10000 kötetes. A könyvtári kölcsönzésen túl könyvtári tanórák, foglalkozások tartására is használjuk.
- Kollégiumi helységeink: 22 hálószoba, amelyek azonos alapterületűek (38,5 m²), általában 8 fekvőhellyel. Blokkonként nappali szobák és kiszolgáló helyiségek találhatók. Az elhasználódott textiliák és bútorzat pótlásáról folyamatosan gondoskodnunk kellene. A beszűkült anyagi lehetőségek miatt gondok jelentkeznek.
- Az egészségügyi részleg 3 darab, egyenként 3 ágyas szobából áll, melyeket kiegészít orvosi szoba, nővérszoba, melegítő konyha.
- Közös helyiségeink iskolánként 1 zsibongó, ami a létszámhoz viszonyítva igen kicsi. Az ebédlő a felnőttek és a gyerekek közös étkezésének színhelye, azon túl a tornateremmel együtt a közös rendezvények színtere is, hiszen nem rendelkezünk aulával.
- Zárt udvarunk van, külön a legkisebbeknek, külön a nagyobbaknak a levegőzés, a játék és a szabadban végzett sportolás céljaira. A játszótéri eszközök nagy része elhasználódott, cserére szorul. A kisebbek játszótéri játékaik elhasználódtak és nem felelnek meg az előírásoknak. Az óvodai és a kis udvar kialakítása megtörtént, és folyamatban van a nagy udvar, és súlyosan halmozottan sérült tanulók udvarának kialakítása játszótérének fejlesztése is.
- A 8500 m²-es intézmény működését szolgálják még a külső szolgáltató által üzemeltetett főzőkonyha, mosoda, továbbá kazánház, karbantartó részleg, raktárak.

A munkarend folytonos. Az infrastruktúra a legszükségesebb munkafolyamatokhoz alapjaiban biztosított. Számítógép-állományunk folyamatos korszerűsítésre szorul.

- A magas tető megépítésével járó közel 600 m²-es bővítésünkkel funkciójában teret biztosított a mozgás-ritmus nevelésnek, és megfelelő helyszínt az autista tanulók oktatásához.
- A készségfejlesztő iskolában elindított szakmai modulcsoportok oktatásához minimális eszközállománnyal rendelkezünk. A belépő modulokhoz eszköz és szerszámok beszerzésére is szükség lesz.

II.3.3. Hagyományaink

Intézményünk eljutott az igazi ősi Alma Mater korszakba, 2007 őszén évkönyv készítésével, ünneppsorozattal megünnepeltük alapításának 100. évfordulóját. 2017-ben 110 éves volt az intézmény, **készülünk a 120. évforduló ünneplésére 2027-ben.**

Vannak kialakult hagyományai, nagyon szép eredményei. Alma Materré azonban nem automatikusan, pusztán az idő múlásával válik az iskola. Ahhoz állandóság kell. Óvni, megtartani azt, amit elődeink létrehoztak, akik létrehozták, s azokat, akik továbbviszik a hagyományokat. Mindig különös figyelmet fordítottunk a hagyományok ápolására, ugyanakkor mindig igyekeztünk naprakészen korszerűnek is lenni.

Újdonságokat is beépíteni a személyiségfejlesztés, közösség fejlesztés érdekében.

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az intézmény jó hírnevének megőrzése, öregbítése az intézményközösség minden tagjának joga és kötelessége.

A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatokat, továbbá az ünnepélyek, megemlékezések, rendezvények szervezési felelőseit a nevelőtestület az éves munkatervben határozza meg.

Az óvodával, iskolával történő találkozás, az iskolaváltás, a védett környezet elhagyása a gyermek, a szülő számára szorongást, bizonytalanságot okozó tényező. Ennek oldására született a beiratkozás vagy tájékozódás alkalmával történő beszélgetés, az óvoda, az iskola, az óvodai csoport szobák, az osztályok, a tanulók megtekintése. Levélben tájékoztatjuk a szülőket az elvárásokról, a felszerelési igényről. Az első tanítási napon tartjuk az első szülői értekezletet is. Az év folyamán nyílt napot is szervezünk számukra, melyen betekintést nyerhetnek az óvodai foglalkozásokba, tanítási órákba, illetve a kollégium életébe.

Nemzeti ünnepeinket faliújságok, plakátok készítésével köszöntjük. Október 23.-a tiszteletére szavalóversenyt, március 15.-e alkalmából pedig közös iskolai ünnepséget rendezünk. Nemzeti ünnepekhez rendelt tisztaági- és dekorációs versenyt is hirdetünk.

A téli és tavaszi ünnepkörökhöz kapcsolódva „vásárokat” rendezünk a kézműves szakkörök, életvitel órák, kollégiumi foglalkozások termékeiből.

Hagyománya van a farsangi jelmezes felvonulásnak.

Örökös Ökoiskola címmel rendelkezünk, Zöld Szív Környezetvédő csapatot működtetünk, a „Zöld Nyakkendő Avatás”-nak már hagyománya van intézményünkben. A csapat vezetője a környezetvédelmi programhoz kapcsolódó játékos programok, összeállításával segíti az intézményi célkitűzések megvalósítását. Megünnepeljük a Madarak és fák napját a természetben, ahol túra formájában, vetélkedőkkel, feladatokkal tarkított programot kínálunk.

Örökös Boldogiskola is vagyunk, működtetjük a Boldogságprogramot!

A gyermeknapon játékok, vetélkedők, sportolási lehetőségek teszik változatossá, feledhetetlenné ezt az ünnepet.

A 6. évfolyamtól kezdődően a felsősök rendszeres ügyeletesi feladatokat látnak el az óráközi szünetek idején. A feladatvégzés megtiszteltetés, a kisebbek iránt érzett felelősség érzését erősítő tényező.

Iskolarádiót működtetünk, az SZMSZ és Házi rend szerint.

Részt veszünk a tanulóink számára meghirdetett tanulmányi versenyeken, sportversenyeken és kulturális fesztiválokon, városi civil rendezvényeken.

Nemcsak a fogadás, de a tanulók búcsúztatása is hasonló formában történik. A ballagás, a búcsúztatók, a műsorok, s a diáktársak sorfala között vonuló öreg diákok ünneplése iskolai életük legszebb időszak. A tanév utolsó napján tartjuk a tanévbúcsúztatót. Különböző eseményeken, műsorokon megmutatjuk a szülőknek, rokonoknak a fejlődést, a szereplési készséget, a kedvet, a magatartást, a viselkedést, az együttműködést.

III.

Az intézmény nevelési programja

Az iskola, így intézményünk is „*az élet tere*” és nem csak ismereteket nyújtó, átadó „*műveltségnyújtó intézmény*”.

Az intézményi élet, így a tudás és a szociális magatartás sajátos ötvözetét adja.

„*Az iskolai nevelés különleges jegyei:*

- *olyan életközeg, ahol a tanulók játszani, tanulni, dolgozni, önmagukat ellátni, közösségben élni, szabadidejüket kitölteni, lakni, de önmagukban lenni is megtanulnak;*
- *segítséget ad az élethez, a mindennapi teendők elsajátíttatásával és a másokhoz való bizalom kialakításával;*
- *a szociális beilleszkedésre készít fel azzal, hogy képessé tesz kapcsolatokra és kapcsolatokhoz segít.*”

(Hatos Gyula)

A nevelő –oktató munka célja, hogy egyéni képességekre épülő differenciált fejlődési, és tanulási utak biztosításával pótolja a szükséges, de hiányzó alapvető ismereteket, kompetenciákat, és személyre szabott értékelési rendszert alkalmazzon a társadalmi esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

Intézményünk pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló, a fiatal elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak és egyéni képességeknek megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése, és a gyermek, tanuló fejlődését biztosító sokoldalú tevékenységrendszer, és a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi.

III.1. A nevelő-oktató munka meghatározása, pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A Nemzeti Alaptanterv rögzíti az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot, meghatározza az elsajátítandó műveltség tartalmát, a köznevelés szemléleti, elvi és tartalmi alapjait.

A köznevelés feladata:

- nemzeti műveltség;
- a hazai nemzetiségek kultúrájának átadása, megőrzése;
- egyetemes kultúra közvetítése;
- erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése;
- a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése;
- a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése;

A köznevelés célja:

- a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt;
- fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.

Fejlesztési területek-nevelési célok:

- erkölcsi nevelés;
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés;
- állampolgárságra, demokráciára nevelés;
- önismeret és a társas kultúra fejlesztése;
- családi életre nevelés;
- testi és lelki egészségre nevelés;
- felelősségvállalás másokért, önkéntesség;
- fenntarthatóság, környezettudatosság;
- pályaorientáció;
- gazdasági és pénzügyi nevelés;
- médiatudatosságra nevelés;
- tanulás tanítása

Kulcskompetenciák a sajátos nevelési igényű tanulók számára:

○ Anyanyelvi kommunikáció

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag – a tanítási tartalom – eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centrikusságot kell előtérbe helyezni.

A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

- **Idegen nyelvi kommunikáció**

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az anyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg.

A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

- **Matematikai kompetencia**

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az anyhe értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezi, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanítás- tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

- **Természettudományos és technikai kompetencia**

A természettudományos kompetencia az anyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása.

Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

- **Digitális kompetencia**

Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

Fontossá vált napjainkban a digitális oktatásra történő felkészítés is.

- **Szociális és állampolgári kompetencia**

A szociális kompetencia segíti az anyhe értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészül a közügyekben való aktív részvételre.

Az állampolgári kompetencia – az anyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

- **Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia**

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az anyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. Tudja fogadni mások segítségét. Tudjon segítséget kérni és adni.

- **Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség**

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is.

Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést.

- **Hatékony önálló tanulás**

A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy képes legyen az enyhe értelmi fogyatékos tanuló önálló ismeretek szerzésére. Képes legyen felismerni, hogy miben tud elsajátítani új ismereteket, és tudjon segítséget, tanácsot, információt kérni. Legyen képes közös munkában, csoportban dolgozni.

Az új NAT-ban található kulcskompetenciákat is figyelembe vesszük nevelő-oktató munkánkban különösen a belépő tantervek szerint haladó tanulóknál.

„II.1. A KULCSKOMPETENCIÁK

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat

figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat,

továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó

mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák”

III.1.1. A nevelő-oktató munkánk pedagógiai tevékenységrendszerének, alapelveinek, értékeinek meghatározása

III.1.1.1. A gyógypedagógiai tevékenység

- a gyógypedagógiai segítséget igénylő személyek komplex (egészségügyi-mentálhigiénés, szociális, foglalkoztatási, kulturális, sport-) rehabilitációs folyamatának minden életkorra kiterjedő egyik formája.
- Szakszerűen tervezett, szervezett és irányított hatásrendszer, amely viszonylag önálló, de egymással szoros kapcsolatban lévő: megismerő, fejlesztő, nevelő, oktató, képző, terápiás alkotóelemekből építkező komplex folyamatban valósul meg.

„A gyógypedagógiai folyamat – az átfogó társadalmi hatások részeként – mindazoknak a speciális szaktudást igénylő nevelési, terápiás, rehabilitációs folyamatoknak az összessége, amelyek az individuális alkalmazással a gyógypedagógia kompetenciakörébe tartozó bármely életkorú ember sajátos szükségleteinek kielégítését, személyiségének fejlődését, élethelyzetének jobbítását, társadalmi integrációját segítik elő.

A gyógypedagógiai tevékenység folyamatában ismereteket közvetítünk, és dolgozunk fel, tervszerűen fejlesztjük az értelmi képességeket, alakítjuk a világképet, formáljuk a munkához való helyes viszonyt, tudatosítjuk a közösségi élet normáit, szabályait és fejlesztjük annak készségeit. De mert a gyógypedagógiai tevékenység a funkcionálisan akadályozott (fogyatékos) személyiség fejlesztésére irányul, az ismeretek nyújtása, a képességek fejlesztése, a jártasságok és készségek kialakítása közben is folyamatosan történik a sérült állapot feltárása, a sérült funkciók és funkcionális rendszerek korrigálása, átszervezése, az elvesztettek pótlása, újraalakítása, a ki sem alakultak szisztematikus kiépítése, a további (következményes, másodlagos) sérülések megelőzése, az egész személyiség egyensúlyba hozása.

III.1.1.2. A gyógypedagógiai tevékenységrendszerünk alapelveinek meghatározása

Az intézményünkben végzett pedagógiai tevékenység alapelveinek kimunkálása során érvényesítettük a köznevelési törvény idevonatkozó paragrafusában kötelezően meghatározottakat, a NAT valamint a SNI tanulók iskolai oktatásának általános elveit az Irányelvek figyelembevételével.

- A fejlesztés az egyes tanulók igényeinek megfelelő tartalmak közvetítésével valósul meg, a követelmények a fejlődés várható üteméhez igazodnak. A feladatok végrehajtásához, s ezáltal a célok megvalósításához hosszabb időszavok szükségesek.
- A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciált, speciális eljárások alkalmazását teszi szükségessé, amelyek hosszú távú rehabilitációs, rehabilitációs célokra irányuló feladatokkal egészülnek ki.
- A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység célja, a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, illetve kompenzálása, új funkciók kialakítása, valamint az ép funkciók bevonása a hiányzó pótlására.
- A sajátos nevelési igényű tanulók számára a kötelezően meghatározott általános feltételeken túl többszolgáltatásokat biztosítunk. Mindezek a speciálisan kidolgozott tantervek alkalmazásában, sokoldalú, differenciált tevékenységek végrehajtásában, s az alábbiak eredményességét garantáló kreatív tanulói segédletek, valamint az életvitelt segítő eszközök használatában öltenek testet.
- Az iskolai nevelés-oktatás megszervezése során központi szerephez jutnak azok a pedagógiai elvek, amelyek szellemében olyan tapasztalatokat, továbbfejleszthető tudást szerezhetnek tanulóink, hogy általuk kompetenssé váljanak mind az élő, mind az épített környezet értékeinek felismerésére. A környezeti neveléssel, valamint az

egészségneveléssel kapcsolatos programjaink alapvető célja a környezetvédő-óvó szemlélet megalapozása, az egészséges életmód igényének kialakítása.

- Intézményünk pedagógiai programja megalkotása során szem előtt tartotta mindazokat a követelményeket, amelyek megvalósítása elengedhetetlen a sajátos nevelési igényű, enyhe értelmi fogyatékos, középsúlyos értelmi fogyatékos, súlyosan, halmozottan sérült, valamint autista tanulóink fejlesztésében, és a rendelkezésre álló időkeretben, az iskola szervezeti keretei között eredménnyel megvalósíthatók.
- A célok meghatározásában, a követelmények megfogalmazásában, valamint a differenciált, egyéniesített gyógypedagógiai tevékenység során, támaszkodtunk az intézményünkben végzett munka hagyományaira, több évtizedes tapasztalataira, az elért eredményekre.
- Intézményünk pedagógusai révén, az oktató-nevelő munka során, a gyógypedagógiai tevékenységrendszerrel illetően, sokszínűsége törekszik, amikor – az integritás elvét nem sértve –, él az alternatív pedagógiai megoldások egyes elemeinek alkalmazásával is.
- Intézményünk megfelelő gyakorlóterepet biztosít a gyógypedagógus-jelöltek számára, korszerű szemléletet ad, követendő mintával szolgál a továbbképzéseken résztvevő pedagógusoknak, pedagógiai segítőknek.
- Intézményünk az integritás elvét követve folyamatos kapcsolatot tart a társintézményekkel, valamint a többségi iskolákkal. A közös gondolkodás kialakítása jegyében, szakmai dialógust folytatva igyekszik módszertani segítséget nyújtani tevékenységükhöz.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában részt vállaló városi intézmények, a szakmai alapkokumentumban meghatározott feladatellátás alapján igénybe vehetik gyógypedagógiai módszertani intézményünk szakszolgáltatását: az utazó gyógypedagógusi hálózatot.

III. 1.1.2.1. Gyógypedagógiai tevékenységrendszerünk alapelvei

Gyógypedagógiai szemlélet

Alapvetés az akadályozott gyermekek elfogadása, szeretete.

A gyermekek, tanulók valós szükségleteit figyelembe véve történjen a nevelés-oktatás, fejlesztés. Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazásával, differenciált foglalkoztatással a képességeik szerinti ellátásban részesüljenek személyiségük sokoldalú, komplex fejlesztése érdekében.

Gyermekközpontú szemlélet

A gyermek saját képességeihez és adottságaihoz igazodó személyiségfejlesztő munkát jelent. A tanítás – tanulás folyamatában maximálisan figyelembe kell venni az egyes tanuló különleges gondozási igényét, speciális nevelési szükségletét és ennek érvényt szerezni az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával.

Az intézmény nyitottságának elve

Az intézmény felhasználja, értelmezi, rendszerezi, korrigálja a tanulók iskolán kívül szerzett, különféle forrásból származó ismereteit, tapasztalatait. Az integritás elvét követve dolgozzon együtt a köznevelés rendszerében hasonló feladatokat ellátó gyógypedagógiai intézményekkel, folytasson szakmai dialógust, közös gondolkodást, nyújtson szakmai-módszertani segítséget tevékenységükhöz.

Az intézmény támaszkodik városi, megyei, országos intézményekkel meglévő kapcsolatrendszerére annak érdekében, hogy a gyermekek, tanulók normál közösségbe való integrálódását - a szegregált oktatás és elhelyezés mellett - elősegítse. A gyermekek sokoldalú fejlesztésén túl a környezet inkluzív- befogadóvá válását elő kell segítenünk.

Az intézményi közösségi élet

A jogok és kötelességek érvényesítését a tanulók életkorához és fejlettségéhez mért kiterjesztését, gazdag, színes, sokoldalú közösségi élet megvalósítását, széles körű közösségformáló tevékenységrendszer biztosítását jelenti.

Tolerancia elve

Mások elfogadására és tiszteletére nevelés.

A tanulók tevékenységének szervezettsége

Az intézményi élet egésze a tanulók tevékenységére épül. A tanulók önálló, aktív személyiségének nevelését alapozza meg a tevékenység tervszerű irányítása, szervezése, fejlesztése mellett.

A tanulók önállósága, öntevékenysége

Nevelői irányítás mellett az iskolai oktatásnak kezdetétől fontos feladata a tanulói önállóság kifejlesztése. Biztosítva a feltételeket, a tanulókat fokozatosan tevékenységük önálló megszervezésére ösztönzi.

Motiválás

Minden tanulói tevékenységet és erőfeszítést motiválni kell, hogy a tanulók az iskolába lépéstől kezdve magukénak érezzék a kitűzött célokat, feladatokat, s a követelt viselkedést egyre inkább az önként vállalt váltsa fel.

A személyiség korrekciója, fejlesztése

Az érzelmi és akarati élet, az énkép, valamint a személyiség más összetevőinek korrekcióját a fogyatékos tanulóknál általánosnak kell tekinteni, amelyet szükség esetén terápiás eljárásokkal segítünk.

A gyermekekben meg kell keresni az értéket és egyéni adottságaikat továbbfejlesztve kell sikerélményhez, elismerést kiváltó teljesítményhez juttatni őket.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

Állampolgári nevelés, munkára nevelés, egészséges életmódra nevelés, erkölcsi nevelés, értelmi nevelés, társas kapcsolatokra nevelés (közösségi nevelés), érzelmi nevelés, akarati nevelés, nemzeti nevelés, esztétikai nevelés.

A tanulás fogalmainak tág értelmezése

Tanulásnak tekintendő az elméleti és gyakorlati ismeretek, jártasságok, készségek elsajátítása, a képességek kifejlődése, a beállítódások, az érzelmi és akarati tulajdonságok alakulása, valamint a magatartás differenciálódása. Így a tanulás egyrészt, mint tevékenység, másrészt mint tudásbeli, teljesítménybeli vagy viselkedésbeli változás nem szorítkozik ismeretek, készségek, kognitív képességek alakulására, hanem a személyiségfejlődés egészére.

A gyógypedagógus szerepe

A gyermekkel foglalkozó személyisége serkentően hat neveltjeire, a társadalmi elvárásokat a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő formában tudja közvetíteni.

Külső, de a tanulóval azonosulni tudó értékelőként, a tanulót mindig informálja tanulásának eredményeiről. Az adott lehetőségek határain belül azt a művelődési, tapasztalati anyagot, tevékenységet, elsajátítási módszert alkalmazza, amely a tanulók körülményeinek, fejlettségi szintjének, érdeklődésének és a céloknak leginkább megfelel. Munkáját jellemezze a tudatosság és érthetőség (egyszerű, világos nyelvhasználat, a megértés és az azt szolgáló eszközök mérlegelése).

Tanulás-módszertani alapelvek

A pedagógiai folyamat során az ismeretszerzés legfontosabb módja a tanár-tanuló együttes munkája. Alapvető módszertani elvünk, tanulóink megismerő funkcióihoz igazodva, az

ismeretszerzés folyamán, az állandó motiváció, a szemléletesség, a fokozatosság és a képesség szerinti differenciálás elve. Az egyes fejlesztési követelmények és a minimális teljesítmény elsajátítására hosszabb idő áll rendelkezésre. A pedagógiai szakaszon belül egymásra épülnek, követve a fokozatosság elvét. A gyermekek fejlesztési lehetőségéhez igazodó tartalmat hosszabb és alaposabb érési időt hagynak egy-egy képesség strukturálódására. A tanulók fogyatékosságának mértéke és minősége a legkülönbözőbb lehet. Egyedi bánásmódot igényelnek, minden gyerekhez másképpen kell közelíteni. A képességek szerinti differenciálás az oktatás hatékonyságát segíti. A tanuló, a gyermek oldaláról tekintve, a sérült gyermekek tanulása más. Tárgyhoz kötött, felvevőképesség hiánya szenzomotoros felszólíthatóság, vezetésre szorultság, indítékszegénység jellemzi. Ennek megfelelően kell a didaktikai feladatokat szervezni. Más a tanulási beállítódás is, hiányzik a tudatos megtanulni akarás szándéka. Beállítódása érzelmi, de sok esetben teljesen passzív lehet. Ezért van olyan jelentősége az oktatásban a motivációnak, az érzelmek gazdag, játékos légkörnek, a sikerélménynek. Az oktatás konkrét kapcsolatban van a gyermek élethelyzetét betöltő minden tevékenységgel. Más az oktatási folyamat egymásra építettsége a szabályos iskolai didaktikában, a leírt menet gyakran megbomlik, az ismeretnyújtás – alkalmazás – rögzítés nem válik jellegzetesen szét.

III. 1.1.3. Nevelő-oktató munkánk értékszemplélete

Nevelő-oktató munkánk sikerességének feltétele, hogy szem előtt tartsuk mindazokat az értékeket, amelyek tanulóink optimális személyiségfejlődése érdekében meghatározó jelentőséggel bírnak.

A tudás, a korszerű alapkultúra, melyek megszerzésével lehetővé válik számukra, hogy elsajátított ismereteiket, a kialakított kulcskompetenciák segítségével hatékonyan és sokoldalúan hasznosíthassák egész életük folyamán.

Az erkölcs, a kulturált magatartás, melyek kialakítása alapvető fontosságú a fejlődő személyiség érzelmi megalapozásában, társas kapcsolataik, kommunikációik minőségének alakulásában. Mindezek keretében intézményünk házirendjének következetes betartására ösztönözzük a tanulókat.

Az egészség, a testi, lelki harmónia, melyek jelenléte fontos feltétele a kiegyensúlyozott iskolai munkának. Alapvető fontosságú, hogy a tanulók törekedjenek egészségük megőrzésére, fizikai erőnlétük fejlesztésére.

A természetvédelem, környezettudatos életmód meghatározó értékek intézményünkben. Tanulóink tevékenyen részt vállalnak szűkebb és tágabb környezetük igényes és esztétikus alakításában.

A tolerancia nélkülözhetetlen európai értékrendben. Az intézményben zajló események során tudatosítjuk tanulóinkban a kölcsönös tisztelet, a demokratikus elvek fontosságát.

A hazaszeretet, mint érték kialakítása az egyetemes kultúra közvetítése mellett a korszerű alapkultúra, a nemzeti kultúra értékeinek közvetítésével valósul meg a tanórákon, és a tanuláson kívüli tevékenységek, főképp megemlékezések, évfordulók, ünnepek, versenyek megrendezése során.

Tanulóink fogékonyságára, természetes érdeklődésére, aktivitására építve ezen értékek kialakítására törekszünk annak érdekében, hogy személyiségfejlődésük során viselkedésüket meghatározó meggyőződés alakuljon bennük.

III. 1.2. A nevelő-oktató munka általános céljai, feladatai intézményünkben

III.1.2.1. Az intézmény általános és hosszú távú célja

Egységes gyógypedagógiai módszertani intézményként célunk és egyben feladatunk, hogy a gyógypedagógiai ellátás keretében biztosítsuk a sajátos nevelési igényű, enyhe értelmi fogyatékos, középsúlyos értelmi fogyatékos, autista, súlyosan, halmozottan fogyatékos gyermekek, tanulók különleges gondozási szükségletéből adódó óvodai nevelési, általános iskolai, készségfejlesztő iskolai nevelését-oktatását, valamint kollégiumi nevelést és otthont is pótló gondozást.

Célunk, hogy az óvodáztatás és az alapfokú iskoláztatás idején azok az intézménnyel jogviszonyban lévő gyermekek, tanulók, akiknek számára a legmegfelelőbb fejlődést ez az intézménytípus tudja biztosítani, az életkoruknak, fejlettségi állapotuknak, szükségleteiknek megfelelő teljes körű gyógypedagógiai ellátást kapjanak.

A fejlesztő gyógypedagógiai szemléletű tevékenységek különböző foglalkozásokon, a tanórán, a tanórán kívül, az egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs foglalkozásokon valamint a gyermekvédelem, a kulturális, a szociális hátrányok enyhítése területén valósulnak meg – az intézményre vonatkozó törvényi keretek között.

Az intézmény pedagógiai programja, képzési rendszere a kompetencia alapú oktatás megvalósítását tűzi ki célul, amelynek lényege az ismeretek átadásán, képességek és készségek fejlesztésén, attitűdök formálásán és az alkalmazásképes tudás előtérbe helyezésén alapszik.

Célunk az óvodában, mindkét iskolában és a kollégiumban, hogy mindenkor a tanuló életkora, állapota figyelembevételével nyújtsuk a gyógypedagógiai nevelést, oktatást, és a gyermeket, tanulót eljuttassuk a képességei maximumára.

A sérülés specifikus fejlesztést, az oktató-nevelő munkában az intézményünk kiemelt célként veszi figyelembe a tanulók önálló életvitelre, eredményes szocializációra, és a pályaválasztásra, szakmatanulásra való felkészítésében.

Kiemelt cél a gyógypedagógia eszközrendszerével a sajátos nevelési szükséglethez igazított egyéni megsegítéssel az értelmileg sérült tanulók komplex személyiségfejlesztése.

Intézményünk egyedi célkitűzése, hogy a tanulók komplex személyiségfejlesztésében kapjon hangsúlyt a művészetek terápiás jellegű kiterjesztése. Célunk, hogy az alkotásközpontú művészetterápia az adott művészeti önkifejezés, az alkotás folyamata hordozza a terápiás hatást.

Nevelő - oktató- munkánk teljes folyamatában kiemelten kell kezelnünk az egészség- és környezetvédelmi nevelést.

A sérülés specifikus fejlesztés az oktató-nevelő munka kiemelt céljaként a minél önállóbb életvitelre, eredményes szocializációra, és a pályaválasztásra, szakmatanulásra való felkészítést veszi figyelembe.

Elérendő pedagógiai célkitűzésünk, hogy az óvodások minél jobb fejlettségi szintet érjenek el az iskolába lépés idejére, tanulóink az alapfokú iskolai oktatás szakaszát eredményesen befejezzék és a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók a készségfejlesztő iskolában szerezzenek bizonyítványt.

III.1.2.2. Az általános célkitűzések teljesülésének kritériumai a tanulók nevelésében

- Eredményes, sikeres ismeret-elsajátítás – önmaga képességeihez mérten.
- Kulturált érintkezési formák birtoklása, azonosulás a szerepeivel, írott és íratlan szabályok betartása, társas kapcsolatok fenntartása, illemszabályok elsajátítása, önuralom, a konfliktuskezelő technikák birtoklása - fejlettségnek, egyéniségnek megfelelően.
- Reális önismeret, önfelfogadás, önmaga és társak másságának ismerete, türelem, megértés, a visszaélés elkerülése, biztos tájékozódás a környezetben, az élő és az épített környezetünk értékeinek felismerése, környezetvédő, óvó cselekedet, viselkedés és megnyilvánulás különféle helyzetekben - a felnőtt jelenléte nélkül is.
- Továbbfejleszthető, továbbépíthető tudás - az egyéni adottsághoz, a sérüléshez viszonyítottan. Törekvés a továbbtanulásra, a szakmaszerzésre, reális tervek és elképzelések talaján.
- Erőfeszítések, a kitartó munka vállalása nehezebb helyzetekben, a monotónia tűrés. Az egészségmegővés ismereteinek, technikáinak birtoklása.
- A szokások, a hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete, az erkölcsös viselkedés és megnyilvánulás a társakkal szemben, az önzetlenség, a szeretet, a segítőkészség, a szorgalom.
- A népcsoport, a gyökerek elfogadása szégyen nélkül, az értékek felismerése, óvása.
- Az agresszív megnyilvánulások, rongálás megfékezése, elítélése saját helyzettől-képességtől függően.
- A konfliktuskezelő technikák elsajátíttatása, képességektől függő alkalmazása.
- Részvétel az intézmény közösségeinek életében, kötődés társakhoz, felnőttekhez, büszkeség az intézményi hovatartozásban, oldott viselkedés intézményi környezetben.

III.1.3. Konkrét célkitűzések, feladatok a gyermekek, tanulók, fiatalok személyiségfejlesztéséhez

III.1.3.1. Gyógypedagógiai Óvoda céljai, feladatai

Célok:

- Egész napos ellátás, fejlesztést biztosítani csoportos, kis csoportos és egyéni formában
- A nevelés hatására a sérülés arányaiban kialakítani az alkalmazkodó képességet, az akaraterőt, az önállóságot, az együttműködést.
- A képességfejlesztésben az értelmi fejlesztésre, a kooperációs készség, a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére, a mozgás fejlesztésére, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására, a kognitív funkciók fejlesztésére törekedni.
- A tanköteles kort megelőző évben intenzív iskola előkészítést folytatni.

Feladatok:

- A szokásrendszer széleskörű kialakítása és megerősítése, a személyiség komplex fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése.
- A gyermekek közösségi magatartásának kialakítása, a konfliktusmentes iskolai beilleszkedés megalapozása.

- Praktikus ismeretek, készségek, képességek fejlesztése a mindennapi életben szükséges egyszerűbb tevékenységek elsajátíttatása
- Gazdag élmény anyag, sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása az ismeretszerzéshez
- Az egészséges életmódra nevelés, a mozgás megszerettetése
- Az igény felkeltése az esztétikai értékek befogadására, a szépre, annak szeretetére és megővására.

III.1.3.2. Nevelési-oktatási célok, feladatok az egyéb pszichés zavarral küzdő tanulók és az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

Célok:

1-4. évfolyam

- Az óvodás létből az iskolai életformára történő zökkenőmentes átvezetés.
- Az iskolai élet, a társas kapcsolatok szokásrendjének pontos elsajátítása.
- A feladat- és szabálytudat erősítése.
- Az érdeklődés, az aktivitás, a tevékenység iránti igény felkeltése, ébrentartása.
- A saját fejlődési ütem elfogadása, önismeret alapozása.
- A közösségi tudat erősítése, az érzelmi élet gazdagítása.
- Az alapvető kultúrtechnikák elsajátítása, a kommunikáció fejlesztése,
- A játék megszerettetése, a szabályjátékok, a didaktikai játékok örömeinek megélése, a kortárs csoport felfedezése.
- Gazdag élményanyag biztosítása az ismeretszerzéshez, a képesség, a tartós emlékezet fejlesztéséhez.
- A személyiség értelmi, érzelmi, akarati oldalának erősítése.
- A kulturális, a szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése felzárkóztatás, törekvés a nem fogyatékos gyermekek iskolai csoportjaiba történő visszavezetésre. Társas kapcsolatok erősítése az iskolán kívül is.
- Törekvés a pozitív tulajdonságok felfedezésére, tudatosításukra, a megerősítésre és fejlesztésre - önmaga és a csoporttársak felé is.

5-8. évfolyam

- A önismeret erősítése, reális kép kialakítása önmagáról, lehetőségeiről, korlátairól.
- Stigmatizációs hatások megelőzése, kompenzálása.
- Az önképviselés, megnyilatkozás, véleménynyilvánítás elsajátítása, médiatudatosságra nevelés
- Ismeretszerzés a továbbtanulási lehetőségekről, pályaválasztásról.
- Az általános műveltség elemeinek gazdagítása, ismeretek szélesítése, strukturálódása, megerősítése.
- Az önálló életvitel, a társadalmi beilleszkedés módjainak, lehetőségeinek megismerése, gyakorlása.
- Felkészítés a társadalmi szerepre, a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerése, a másokért való felelősségvállalásra, az állampolgári jogok és kötelességek érvényesítésére. Nemzeti öntudat, hazafias életszemlélet kialakítása.
- A személyiség érzelmi, akarati oldalának stabilizálása.
- Felkészítés a magánélet szerepeire, a konfliktusmentes kapcsolatépítésre, szocializációra.
- Támogatás nyújtása kortárs kapcsolatok kialakításában, a családi életre való felkészítésben.
- Az önálló tanulás, elsajátítása, a megismerés módszereinek, műveleteinek, elsajátítása gyakorlott alkalmazása.
- Egészségmegőrző, környezet óvó attitűd kialakítása.
- A jól működő képességek fokozott fejlesztése, a sérült képességek korrigálása, kompenzálása.

- A cselekvőképesség, a tartós munkavégzés, az erőfeszítés és kitartás kedvező feltételeinek megteremtése.
- A nagy egyéni különbségek, a másság elfogadása kortárs csoportban, intézményi közösségben, és azon túl.
- A kulturális, szociális hátrányok folyamatos kompenzálása, korrigálása, visszavezetés a nem fogyatékos fiatalok korcsoportjaiba, a befogadás, az elfogadás erősítése a szülőkkel, a családdal közösen.

Feladatok:

Iskolánknak a célokból, az alapelvekből következően konkrét feladatai vannak, amelyeknek a nevelő-oktató munkánk minden területén érvényesülni kell:

- Biztosítani azokat a személyi és tárgyi feltételeket, amelyek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók és az egyéb pszichés zavarral küzdő tanulók sajátos iskolai neveléséhez és a terápiás jellegű művészeti neveléshez szükségesek.
- Az alapfokú iskolázás teljes tartalmában – szükségleteinek megfelelően – egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátásban részesíteni a tanulókat.
- Megfelelő tanulásszervező formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciált, az egyéniesített fejlesztés.
- A követelmények teljesítéséhez legalább két éves időkeret biztosítása azon tanulók számára, akiknél az évfolyamra meghatározott követelmények teljesítése akadályozott.
- Olyan tanulási környezetet, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani, amelyben a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhet és a közvetlen vizsgálódásokból kiindulva juthat el a tanuló az ismeretek képi, majd absztrakciós szintjéhez.
- Sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel biztosítani az egyes tantárgyakhoz kötődő készség- és képességfejlesztést, a tevékenységek bővülő körét.
- Feladata, hogy kiemelt figyelmet fordítson az alapozást szolgáló évfolyamot felölelő pedagógiai egységekre, ahol a tanuláshoz szükséges pszichés funkciók fejlesztése hangsúlyos, valamint a tanulási szokások alapozása, gyakorlása történik iskolán belül, valamint az iskolán kívüli foglalkozásokon olyan lehetőségek megteremtése, ahol a tanulók gyakorolhatják az ön- és a környezetellátáshoz, a társadalmi együttéléshez, az önálló és eredményes életvezetéshez nélkülözhetetlen tevékenységeket.
- A szülők, gondviselők és az iskola között olyan kapcsolat (gondozási jogviszony) megteremtése, ahol a nevelési feladatok megvalósításában partnerként vesz részt a szülő.
- A tanuló szükségletének és a szülők igényének megfelelően teljes ellátás biztosítása: nevelés-oktatás, ügyelet, étkeztetés, tanulás tanítása és segítése, rehabilitáció, felzárkóztatás, tehetséggondozás, szakkörök, klubok működtetése. A tanítás-tanulás folyamatában a mindennapi élethez, a gyakorlathoz kapcsolódva megértetni, elsajátíttatni az egészség megóvásának fontosságát, a környezetünk védelmével összefüggő teendőinket.
- Feladata a diákokat bevonni, megtanítani az iskolai életük szervezésére, szervezeteik működtetésére, jogaik gyakorlására, kötelezettségeik felfogására, értelmezésére.
- A kötelességtudat kialakítása, fejlesztése.
- A tanulók és szülők folyamatos tájékoztatása iskolai tevékenységük fejlődéséről, elért eredményeikről, lehetőségeikről.
- Feladata a törvények és szabályozók szellemében a gyermekvédelmi tevékenység megszervezése, működtetése, a szociális hátrányból eredő különbségek csökkentése.

III.1.3.3. Nevelési-oktatási célok, feladatok a középúlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

Célok:

- A szocializációs folyamatban a tanulók képességeit, viselkedését, magatartását úgy fejlesztjük, hogy teljesítményeik maximumát elérhessék.
- A konvencionális beszéd és magatartásformák szokássá fejlesztése folyamatos gyakorlással, használattal.
- Alakuljanak ki olyan alapvető egészségügyi ismeretek, készségek, szokások, amelyek hozzájárulnak az egészség védelméhez, a helyes életmód kialakításához.
- Önállóság elérése, a megszerzett ismeretek gyakoroltatásával, a háztartási, gondozási, önkiszolgálási tevékenységekben.
- Az esztétikus koordinált mozgásra nevelés. Alakuljon ki a rendszeres mozgás, testedzés iránti igény.
- Folyamatos, kitartó munkavégzés kialakítása – a tanulók adottságaihoz mérten – egyszerű munkaműveletekben.
- A szociális érés folyamatát oly módon segítjük, hogy képesek legyenek védett környezetben egyszerű társas kapcsolatok fenntartására.
- Válgjon igényévé az ápolat környezet, és felnötté válgva irányítás mellett legyen képes környezete formálására.
- Felkészítés a készségfejlesztő iskolai képzésre.

Feladatok:

Alsó tagozat

A pszichés funkciók fejlesztése, képesség- és szokásrendszerek kialakítása a játékos fejlesztési formák dominanciájával.

A valóság megismeréséhez szükséges ismeretek és technikák elsajátítása, kiemelve a napi tevékenységekbe ágyazott ismeretközvetítést, készségfejlesztést. A fejlesztő munka feladata a jel- és szimbólumértés képességének kialakítása.

- Legyen képes a környezetéből érkező utasítások megértésére, az adekvát cselekvésre.
- Passzív és aktív szókincsének birtokában jusson el a kapcsolatteremtés elemi szintjére.
- Legyen képes elemi viselkedési és magatartási normák követésére, szociális kapcsolataiban legyen együttműködő.
- Ismerje és szükséglete szerint használja a nonverbális jeleket.
- Ismerje az alapvető illemszabályokat.
- Egyéni képességektől függően alakuljon ki az olvasás-írás elemeinek elsajátítási képessége.
- Vegye észre az évszakok, napszakok, az időjárás változásait, ezt öltözködésében igyekezzen követni.
- Elemi szinten tájékozódjon a közvetlen környezetében lévő szolgáltató intézményekről.
- Tudja legfontosabb személyi és közvetlen családtagjainak legfontosabb adatait.
- Ismerje a családi és nemzeti ünnepek jelentőségét, az eseményeken tartsa be a kulturált viselkedés legfontosabb szabályait.
- Az intézményen belül alakuljon ki az önálló tájékozódási és közlekedési képessége.
- Tudjon egyszerű sík és térbeli formákat felismerni, egyeztetni, megnevezni.
- Fejlettségének megfelelő munkatevékenységben legyen kitartó, tudja saját és társai munkáját értékelni, megbecsülni.

- A tanult ábrázolási technikák felhasználásával törekedjen saját élményeit megörökíteni.
- Egyszerű ritmushangszereket tudjon megszólaltatni.
- Legyen képes mozgásos feladatokat önállóan végrehajtani.
- A játék során, valamint a mozgásos feladatok végrehajtásakor igyekezzen megfelelő társas kapcsolatot kialakítani.

Felső tagozat

Előtérbe kerül az ismeretek bővítése, alapvető kultúrtechnikai ismeretek differenciált alkalmazása, a munkaképességek kialakítása és a normakövetés egyszerű szociális kapcsolatokban. Gyakorlati jellegű tevékenységek, életvezetést segítő technikák alkalmazása és megerősítése képezi a fejlesztés központi feladatát.

- Értse meg az egyszerű köznapi beszédet; a tömegkommunikációs eszközök által közvetített információkat segítségével értelmezze.
- Fejlettségétől függően sajátítsa el az olvasás-írás elemi szintű technikáját, azt tudja használni praktikus szituációban, saját életközegében való tájékozódásban, környezete megismerésében.
- Szűkebb környezetében biztonsággal, tágabb környezetében segítséggel tudjon tájékozódni.
- Vegyen részt egyszerű környezetvédelmi tevékenységekben, értse ennek fontosságát.
- Legyen képes a tanult egészségvédő-óvó szokások alkalmazására.
- A begyakorolt közösségi szokásokat, érintkezési formákat alkalmazza a helyzetnek megfelelően.
- Legyen képes – segítséggel – eszközökkel, tárgyakkal egyszerű műveleteket végezni. Szerezzen további tapasztalatokat a környezet tárgyainak tulajdonságaira vonatkozóan, végezzen összehasonlítást, becslést és egyszerű mérést.
- Ismerje meg a tisztálkodás helyes sorrendjét, és egyre önállóbban alkalmazza azokat. Ügyeljen testének higiénájára.
- Kapcsolódjon be a termelő jellegű munkába; felnőtt irányításával hosszabb ideig folyamatosan dolgozzon.
- Felnőtt irányításával tudjon harmonikus munkakapcsolatot kialakítani társaival, a környezetében lévő emberekkel.
- Találjon örömet az alkotásban, becsülje meg embertársai alkotásait.
- Kapcsolódjon be közös zenei tevékenységekbe.
- Legyen belső igénye a mozgásra, testedzésre, sportolásra, alakuljon ki helyes beállítódása az egészséges életmód formálásához.

III. 1.3.4. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei, az aktív tanulás támogatása

- a) Az autizmus specifikus nevelés-oktatás alapja a tanuló egyéni szükségleteinek megértése, figyelembe vétele.
- b) Az autizmus spektrumán komprehenzív, fejlődési-viselkedéses-oktatási és kognitív-viselkedéses megközelítést alkalmazó módszertanok egyénre szabott alkalmazása szükséges. A minden fejlődési területre kiterjedő komprehenzív megközelítés ötvözi a fejlődési és viselkedéses megközelítést. A fejlődési megközelítés a gyermek által már elért, vagy kialakulóban lévő, elérhető fejlődési szint egyéni felmérését követően a következő fejlődési szintet célozza, míg a viselkedéses megközelítés a korszerű tanuláselméleten alapszik. A viselkedéses megközelítés alapja a viselkedés

funkcionális analízise, mely a viselkedést pontosan leírja, részletesen elemzi, és feltárja annak okait, mozgatórugóit. E mellett a viselkedéses megközelítés viselkedéses tanítási technikák, eljárások alkalmazását is jelenti. Néhány példa a viselkedéses tanítási technikákra: láncolás, formázás, a viselkedések megerősítése, modellezés. A kognitív-viselkedéses megközelítésen alapuló módszerek adaptív gondolkodási és viselkedési stratégiákat tanítanak.

- c) A szokatlan viselkedések, tünetek enyhülhetnek vagy felerősödhetnek, a tanulási teljesítmények javulhatnak vagy romolhatnak attól függően, hogy az oktatási környezet egyénre szabott adaptálása milyen minőségben valósul meg.
- d) A tanuló sérülésspecifikus támogatása a habilitációs-rehabilitációs órákon és az iskolai élet minden színterén, valamennyi tanórai és tanórán kívüli helyzetben megvalósul, mivel a szociális interakciók, a kommunikáció értését és használatát kívánó helyzetek átszövik az iskolai életet.
- e) Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulót fogadó köznevelési intézmény valamennyi közösségét (munkatársak, szülői közösség, kortárs közösség) informálni kell az autizmussal kapcsolatos alaptényekről és a támogatás alapvető stratégiáiról.
- f) Az iskolai élet minden területére ki kell terjeszteni a támogatás alapvető stratégiáit, módszereit (pl. egyénre szabott motivációs rendszer, strukturált környezet, vizuális környezeti támpontok, zavaró környezeti ingerekkel szembeni védelem, a beszédet kiegészítő vagy helyettesítő augmentatív-alternatív kommunikációs eszközök, pl. írott, képes vagy tárgyi szimbólumok).
- g) Az egyéni fejlesztési terv megvalósítása érdekében a tanuló nevelésében-oktatásában részt vevő valamennyi szakembernek tájékozottnak kell lennie annak tartalmáról. Az egyéni fejlesztési terv megvalósulását az autizmus spektrum pedagógiája szakirányt végzett gyógypedagógus koordinálja a tanuló és a szülők folyamatos bevonásával.
- h) A családdal való folyamatos együttműködés a sikeresség egyik alapfeltétele. Célja a család terheinek csökkentése, a kölcsönös információnyújtás, a módszerek otthoni és intézményi alkalmazása közötti folyamatosság biztosítása, a tanultak általánosításának elősegítése.
- i) Törekedni kell arra, hogy a tanuló pozitív tapasztalatokat szerezzen a közösségben való részvételtől. Ennek érdekében alapelv a tanuló teljesítményének, erőfeszítésének értékelése, a rendszeres pozitív visszajelzések biztosítása.
- j) A nem vagy alig beszélő tanulók esetében biztosítani kell az egyénre szabott augmentatív-alternatív kommunikációs rendszer használatát. Az AAK alternatív kifejezés arra utal, hogy a hangzó beszéddel nem kommunikáló és/vagy kommunikációjában súlyosan akadályozott személy számára a hagyományos kifejezési módok (beszéd, írás) helyett más megoldásokat kell keresni, ami az egyszerű reflexektől a nyelvi szintű alkalmazásig terjedhet. Az augmentatív kommunikáció az érthető beszéd hiánya következtében súlyosan károsodott kommunikációs funkció átmeneti vagy tartós pótlására szolgáló kommunikációs rendszerek csoportja. Lényege, hogy a beszéd helyett a sajátos nevelési igényű tanuló nonverbális úton fejezi ki magát, felhasználva mindazt a lehetőséget, amelyet a hangjelzések, gesztusok,

manuális rendszerek és/vagy a betűket, rajzokat, jelképeket, fotókat, tárgyakat stb. tartalmazó kommunikációs eszközök, valamint hangadó gépek (kommunikátorok) biztosítanak. Minden augmentatív kommunikációs rendszer több, egyénre szabott, térben és időben eltérő használhatóságú kommunikációs eszközből áll, amelyek tartalmazzák a kommunikációs hatékonyságot növelő valamennyi üzenethordozót, segédeszközt, stratégiát és technikát. Az augmentatív kommunikáció hatékony használata megteremti a társadalmi integrációt, az önkifejezést, az intellektuális, érzelmi és szociális fejlődés lehetőségeit.

- k) A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori életminőség, a szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális-kommunikációs nehézségek, a viselkedésszervezés és a gondolkodás sérülésének speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- l) A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanultak egész életen át történő megfelelő alkalmazhatósága, különös tekintettel a következő területekre: önkiszolgálás és önellátás, spontán kommunikáció, tanulás, munkavégzés, szabadidő, társas kapcsolatok, közösségi élet, felnőttkorban funkcionális tantárgyi készségek (pl. pénzhasználat valódi élethelyzetben, menetrend elolvasása és értelmezése, az írás kommunikációs célú használata).
- m) A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében az információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.
- n) A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelés a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- o) Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása szükséges.
- p) A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos problémamegoldási módszerek tanítása.
- q) A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe illeszteni.
- r) A tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a

veszélyeztető viselkedések kezelése más, elfogadható viselkedések kialakításával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön- (esetleg köz-)veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

III.1.3.5. Nevelési-oktatási célok, feladatok a Készségfejlesztő Iskolában

Célok:

- A normalizációs elv alapján fiataljaink integrációja – képességek, adottságok, lehetőségek szerint – az épek társadalmába.
- Olyan egyszerű szakmai tevékenységek alapjainak elsajátíttatása, ami a rehabilitációs és védett munkahelyek legtöbbjében megtalálható.
- Az egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatokat huzamosabb ideig, kitartóan végezzék.
- Pozitív szokásrend megerősítése ismeretszerzésben, magatartásban, viselkedéskultúrában, önellátásban.
- Egyénre szabott segítséget nyújtani a munkába álláshoz, valamint a minél önállóbb életkezdéshez szükséges ismeretek megszerzéséhez, a komplex tanulmányi, szociális, kulturális, képességbeli és személyiségfejlesztést támogató pedagógiai tevékenységgel.
- Speciális nevelési igényű fiataljaink munkaerő piaci integrációjának elősegítése az egészséges embereket foglalkoztató munka világába, mely hozzájárulhat a teljesebb, minőségi életvitelük kialakításához.

Feladatok:

- Folyamatos munkavégzéshez, egyszerű munkaműveletek teljesítéséhez szükséges ismeretek, jártasságok, képességek, magatartásformák kialakítása, tekintettel a fiatalok adottságaira, fejlettségi szintjére.
- A sérült funkciók olyan mértékű fejlesztése, amelyek megalapozzák fiataljaink társadalmi beilleszkedését, a tájékozódás igényét szűkebb és tágabb környezetben.
- A meglévő ismeretek szinten tartását biztosító közismereti tananyag gyakoroltatása, különböző élethelyzeteknek megfelelő bővítése.
- Az önálló ismeretszerzésre való törekvés képességének kialakítása, önismeret fejlesztése.
- Igény megalapozása az egészséges életre, az otthon, a környezet szépítésére, védelmére.
- Reális elképzelések, vágyak kialakítása jövőjüket illetően; ismerjék meg a fiatal és a majdani felnőtt élet jogait, kötelességeit.
- Legyenek fogékonyak anyanyelvünk, nemzeti hagyományaink, kultúránk, más népek szokásai iránt.
- A fiatalokat képességeik függvényében felkészíteni a tartós munkavégzésre, munkavállalásra, a felnőtt életre.
- Inkluzív, nyílt munkahelyi gyakorlatok, érzékenyítő programok szervezése révén felkészíteni őket az integrációs lehetőségek fogadására.

III.1.3.5. Nevelési - oktatási célok, feladatok a szakiskolában

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása, a szociális képességek fejlesztése.

A tanulók eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszthetőségi prognózisa esetén is kiemelt cél, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez, helytálláshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek

Célok:

Társadalomba való beilleszkedésre nevelés.

Személyiség formálása

Akarat és motivációs bázis erősítése.

Érdeklődés felkeltése a tantárgyak iránt.

Alapképességek fejlesztése.

Részképesség-zavar terápiája, kompenzálása.

Általános ismeretek szerzése.

Tanulók képességeinek kibontakoztatása.

A tanulás megtanítása a képességeiknek legmegfelelőbb módszerek alapján.

Testi-lelki egészséghez kapcsolódó kompetenciák fejlesztése.

Egészséges életmódra nevelés.

Megbízhatóságra, szeretetre nevelés.

Illem és magatartás formálása.

Kommunikációs készség fejlesztése.

Tolerancia erősítése a másság elfogadására.

Tehetséggondozás főként a készségtárgyak területén.

Munkára nevelés.

Önismeretre, önértékelésre nevelés

Azon hátrányok csökkentése, amelyek a tanulók szociális, kulturális környezetéből, vagy eltérő ütemű fejlődéséből adódnak.

Környezettudatos, egészségtudatos szemlélet, magatartás kialakulása.

A saját fizikai és mentális egészségre vonatkozó ismeretek gyarapítása, alakuljon ki az egészséges és az egészséget károsító „anyagok” megkülönböztetésének képessége, mindezek életvitelükben történő alkalmazása.

Szociális, társas stb. kompetenciáik erősítése.

Munka szeretetére nevelés

Önálló életvitel megalapozására nevelés

Társadalomba való beilleszkedéshez szükséges kompetenciák fejlesztése.

Rész-szakképesítés megszerzésére felkészítés az új OKJ szerint.

Feladatok:

Iskolai fegyelem, figyelem és kötelességérzet kialakítása.

Alapkompetenciák fejlesztése

Tanulási kompetenciák, digitális kompetencia fejlesztése.

A tanulási területek kiemelt habilitációs, rehabilitációs feladatait megvalósítani.

A nyelvi kommunikáció fejlesztése.

A tanulók részképesség-zavaraiból adódó hiányosságok kompenzálása.

Felzárkóztató programok alkalmazása a hátrányok enyhítésére.

A szocializációs feladatok pontos lebontása. A személyi higiénés szokások kialakításától kezdve a mentálhigiénés nevelésen át az önálló életvitelre nevelés minden fázisát meg kell tanítani.

III.1.4. Nevelő-oktató munkánk eszköz és eljárásrendszere, alkalmazott módszerek

III.1.4.1. A módszerek alkalmazásának célja:

A nevelés-oktatás eljárásrendszerén elsődlegesen az alkalmazott módszerek körét értjük.

A nevelő-oktató munkánk során alkalmazott módszerek segítsék elő:

- a tanulás tanulását
- a gyermeki aktivitásra épülő tanulás előtérbe helyezését
- a kompetencia alapú fejlesztést: ismeretbővítést, képességfejlesztést, attitűdök formálását
- olyan személyiségjegyek kialakítását, amelyek alkalmassá teszik a gyerekeket a reális önértékelésre, a kooperáció, beilleszkedés tanulására, a majdani társadalmi együttélésre.

III.1.4.2. Az alkalmazott módszer kiválasztásának alapelvei:

- A módszert mindenkor a pedagógiai célhoz, a célrendszerhez igazítjuk.
- A módszer megválasztása igazodjék a gyermek, a tanuló fejlettségéhez, állapotához, szükségletéhez, az adott helyzethez, szituációhoz.
- Vegyük figyelembe a gyermek, tanuló életkori pszichofizikai sajátosságait, előzetes tudását, norma- és szokásrendjét, a többségtől eltérő kultúrát.
- A gyermekek, tanulók egyediségéhez, sérüléséhez leginkább illő módszerkombinációkat alkalmazunk.
- A sérült gyermek személyiségét figyelve, a választott módszerek elsődlegesen ösztönzők, pozitív megerősítést szolgálóak legyenek.
- Kiemelten kell kezelni a cselekedtetés, gyermeki aktivitás fontosságát.
- A módszerek kiválasztásában vegyük figyelembe, hogy a sajátos nevelési igényű, fogyatékos gyermekek, tanulók elsődlegesen tapasztalati személyiségek, így a tapasztalatszerzésnek, a követendő mintaadásnak, a modellnyújtásnak, a gyakorlásnak, a megerősítésnek, a szerepjátékoknak, fejlesztő beszélgetéseknek jelen kell lenni a tanítás-tanulás, a nevelés egész folyamatában.
- Fontos a szabályok, szokások követése gyakorlása: az önállóság kialakítása, az önellenőrzés és önértékelés képességének fejlesztése.
- Hasonlóan központi szerepet kell biztosítani a tevékenységek megszervezésének, és a hozzákötődő módszerek alkalmazásának a megbízások felelősi feladatok teljesítésében. Különösen a környezettudatos magatartásmód, az egészséges életmód szokás rendszere, az önálló életvezetéshez szükséges tevékenységek gyakorlása, művészeti tevékenységek, terápiás lehetőségeinek beépítése tekintetében.

III.1.4.3. Sajátos pedagógiai módszerek alkalmazása

Nevelő-oktató munkánk céljának megvalósítása érdekében a gyógypedagógiai módszerek tárházából ki kell emelnünk az életkor, a pszichés sajátosságok, az egészségi állapot, a szociális háttér figyelembe vételével a következő módszereket, tevékenységeket:

- a tárgyi cselekedtetést,
- az érzékszervi tapasztalást,
- az ismerttől az ismeretlen felé haladást,
- az egyéni, vagy kiscsoportos fejlesztést,
- a differenciálást,

- a helyes motiválást,
- a megértés fejlesztését algoritmusos lépésekre bontással,
- a pszichikus funkciók korrekcióját,
- az önálló tanulási képesség kialakítását,
- a kommunikáció bármely formájának sajátos korrekcióját,
- az öröm, a játékosság, a humor, a mozgás-mint gyermeki szükséglet kielégítését,
- a tanulói teljesítmény állandó értékelését és javítását,
- a viselkedési normák gyakorlására a drámapedagógia módszerét,
- az önállóság fejlesztését különböző élethelyzetekben,
- a szabálytudat kialakítását (játékban, sportban),
- az önuralom kialakítását, a kudarc elviselésének képességét, a konfliktusok feloldási módjait,
- a valóság megismertetését oly módon, hogy segítse az egész személyiség fejlesztését,
- a környezettudatos életmód elsajátítását,
- az egészséges életmódra nevelést,
- a siker élményének megtapasztaltatását.

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái:

- Speciális módszerek az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók fejlesztésében
- individuális tanulás:
Valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel. Fontos felkészíteni a digitális távoktatásra, önálló tanulásra is a tanulókat a digitális eszközök hangsúlyosabb használatával.
- kooperatív tanulás:
A tanulási tartalom elsajátítása, a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva).
- projekt módszer:
Összefogja mindazt a sok-sok módszert és eszközt, amelyek külön-külön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyerekek érdeklődésére épít, komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

III.1.4.3.1. Speciális módszerek az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók fejlesztésében

- a) A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligenciaszint és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képességprofil, valamint a tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon, a fejlődés erre alkalmas eszközzel való folyamatos követésével.
- b) A fejlesztésben, tanításban, a viselkedésproblémák megelőzésében és kezelésében alapvető a viselkedéses megközelítés és a kognitív viselkedésterápia módszereinek autizmusra adaptált alkalmazása. Iskoláskorban a többségi és a speciális oktatásban egyaránt hatékonyak a különböző viselkedéses stratégiák, mint pl. a láncolás, a modellnyújtás, a feladatanalízis módszere, a problémamegoldó stratégiák tanítása,

promptolás, azaz megfelelő szintű segítő kulcsinger alkalmazása, szociális történetek, kortárs segítői programok és a videoalapú beavatkozási stratégiák.

- c) Szükség van az egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítására.
- d) A strukturált környezet alkalmazása bejósolhatóbbá, kiszámíthatóbbá, érthetőbbé és ezzel érzelmileg biztonságosabbá teszi a környező világot. A struktúra és a vizuális környezeti támpontok (pl. napirendek, vizuális időjelzők, folyamatokat megjelenítő vizuális algoritmusok) elősegítik az autizmussal élő gyermekek, tanulók autonómiáját és önállóságát, csökkentik a tanulók függőségét más személyektől, valamint lehetővé teszik a tevékenységrepertoár bővülését, a rugalmasabb alkalmazkodást, csökkentik a változásokkal szembeni ellenállást és szorongást.
- e) A szociális sérüléssel összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott instrukciók, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.).
- f) A tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” tanítási helyzetben való tanulás).

III. 1.4.3.2. Differenciáló, egyéni különbségekre alapozott nevelés-oktatás

Kialakításának kiindulópontja, hogy a gyermekek, tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, s nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre.

A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjéhez igazodik.

A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit.

A nevelés, az oktatás és a differenciált értékelés is igazodik a gyermekhez, tanulóhoz.

Intézményünkben differenciált, speciálisan az egyéni szükségletnek megfelelő nevelési módszerek, pedagógiai tevékenységek, oktatási eljárások alkalmazásával igyekszünk minél egyenlőbb életesélyt nyújtani a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek, fiataloknak.

III. 1.4.3.3. A kooperatív tanulásszervezés módszerének alkalmazása

A differenciálás komplex szemléletmódját alkalmazva valljuk, hogy minden gyermekhez meg kell találni a hozzá vezető utat. Jó lehetőséget biztosít erre a kooperáció, együttműködés a különböző feladatmegoldások során.

Minden lehetséges területen alkalmazzuk a módszer egyes elemeit.

A gyerekek csoportokban dolgoznak, segítik és tanítják egymást, így természetes megnyilvánulásait társas fejlődésük szolgálatába tudjuk állítani.

Érzékenyebbé válnak mások szükségletei, problémái iránt, egyéni képességeik, kommunikációjuk, konfliktusmegoldó képességük fejlődik, és hatékonyan tudnak együtt dolgozni társaikkal.

III. 1.4.3.4. A projektoktatás módszerének alkalmazása

A projektoktatás, mint módszer főbb jellegzetességeit az alábbi definíció segítségével összegezhettük:

„A projektoktatás a tanítási-tanulási folyamat megszervezésének az a formája, amelyben a művelődési folyamatok részeként olyan konkrét, a résztvevők általi közös tevékenység keretében meghatározott, főbb lépéseiben megtervezett és elfogadott feladatok kerülnek megvalósításra, amelyek lehetővé teszik a problémamegoldó gondolkodás, a tervszerű cselekvés, az önállóság, a kooperációs- és kommunikációs képesség (tovább) fejlesztését.”

/ Németh András, Györgyiné Koncz Judit, Kasnya-Kovácsné Bakacs Judit, Kopp Erika: Alternatív - és reformpedagógia a gyakorlatban /

A pedagógiai projekt ismérvei:

1. A pedagógiai projekt komplex, alkotó jellegű megismerési-cselekvési egység.
2. A pedagógiai projekt „valóságos” (tárgyi vagy szellemi) produktum létrehozásának valóságos vagy szituált (modellált) folyamata.
3. A pedagógiai projekt tárgya mindig komplex.
4. A pedagógiai projekt tanárok és diákok partneri együttműködése.
5. A pedagógiai projekt a differenciálás eszköze, a tanulókhoz való alkalmazkodást segíti elő.

/Projekt kézikönyv Összeállította: Hortobágyi Katalin Iskolafejlesztési

Alapítványkiadásában 2002/

Intézményünkben a projektoktatáshoz a legfontosabb feltételek rendelkezésre állnak:

- A személyi és a legszükségesebb tárgyi feltételek adottak a módszer alkalmazásához. A pedagógusok többsége ismeri a módszert, együttműködésükre lehetőség van.
- Több tanteremben is lehetőség van a modern info - kommunikációs eszközök integrálására a tantárgyi oktatásba.
- Rendelkezünk számítógéptermekekkel, könyvtárral, fejlesztő helyiségekkel, zenei eszközökkel, parkkal az intézmény körül.
- Változatos eszközöket, és tevékenységi színteret tudunk biztosítani az intézményen belül is, és a városban, a természeti környezetben is a problémamegoldó tevékenységhez.
- Megteremthető a komplex tanulási környezet, amely alapfeltétele a projektoktatásnak, mert lényeges, hogy életszerű helyzetekben, valóságos feladatok végzésével, változatos munkaformákkal keressék meg a válaszokat a problémákra.
- A tanulók együttműködésére, együtt munkálkodására, egymást segítő feladatmegoldásra jó lehetőségek adódnak a kollégiumi ellátás miatt is.
- Az intézményvezetés a lehetőségekhez képest maximálisan támogatja az innovatív oktató-nevelő munkát!
- A kollégák a közös célok elérése érdekében tudnak eredményesen együttműködni.

A projektoktatás megvalósítása a gyakorlatban:

- Intézményünkben a csak sajátos nevelési igényű, és többségében hátrányos helyzetű tanulókból álló osztályközösségekben a projektpedagógia módszerének alkalmazásával elő tudjuk segíteni a differenciált fejlesztő munka megvalósítását.
- Projektoktatás módszerének alkalmazásával történő tananyag feldolgozás során a témaegységek feldolgozása, a feladatok megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

- Tanulóink eredményes fejlesztése érdekében mindenkor a gyermek saját állapota kell, hogy kiindulópont legyen, célunk mindenkor a komplex személyiségfejlesztéssel képességeik maximumára eljuttatni a gyerekeket.
- Intézményünkben, különösen a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknál a tanítási-tanulási folyamatban inkább projektorientált, projektszellemű, projektszerű oktatást tudunk megvalósítani.

A pedagógusnak végig erőteljesebben kell jelen lennie, jobban részt kell vennie a folyamatban.

A témát ő határozza meg, a tevékenységek nagy részét is ő ajánlja fel, vagy rávezetéssel, vagy nyíltan, mert az aktív, kezdeményező szerep nem sajátja a középsúlyosan értelmi sérült gyerekeknek. A foglalkozások többi folyamata, a feldolgozás már a projektoktatás szabályai szerint zajlik.

A gyerekek élvezik ezeket az órákat, képesek csoportokban együttműködni, miközben saját maguk is fejlődnek. Jól megvalósítható a differenciálás is, és nem marad el a tantárgyi koncentráció megvalósulása sem.

A projektoktatás elemeinek felhasználásával sikerebb az oktató nevelő munka, a kollégák egyetértenek a módszer elemeinek alkalmazhatóságával és sikerrel alkalmazzák is ezeket.

A gyógypedagógusoknak nagyobb mértékben szükséges irányítani, és arra figyelni, hogy az egyes tanulók képességeiknek, előzetes tapasztalataiknak megfelelő, kreativitásuk szintjéhez illeszkedő munkát kapjanak, amelynek során fejlődnek és hozzájárulnak a közös tevékenység, tanulás eredményességéhez.

Az ismeretek egyéni képességekhez való adaptálása nagyobb feladatot jelent, és még több előkészítő munkát igényel a pedagógusoktól, folyamatosan szerveznie kell az ismeretszerzés folyamatát. Az órán is szükséges több segítséget nyújtania, mint ép, vagy kevésbé sérült gyerekeknél, de mindig csak a szükséges mértékben.

- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolájában jobban megvalósítható a projektoktatás rendszeres alkalmazása, a gyerekek sokkal önállóbban, és aktívabban tudnak részt venni. Ötleteiket is be tudják építeni a közös munka során. Együttműködési készségeik, konfliktuskezelési képességeik fejlesztésére, és a nagyon különböző, értelmi képességek fejlesztésére kiválóan alkalmas, de a pedagógusnak nagyon jól kell tudni szerveznie, hogy mindenki a neki megfelelő feladat megoldásában vegyen részt.
- A közös munka során szerzett sikerélmények elősegíthetik a tanulási kedvük, a munkához való hozzáállásuk javítását is.
- A szülőkkel történő együttműködés a legtöbb esetben nehezen valósítható meg, csak néhány szülő érdeklődik rendszeresen gyereke iskolai munkája iránt. Hosszú távon, a projektzárásokba történő meghívásukkal, még ezen a területen is előrébb juthatunk.

A projektoktatás elemeinek megvalósítása az intézmény nevelő-oktató munkájában:

- A gyógypedagógiai óvoda éves ütemterve (tanmenete) az anyanyelvi fejlesztés témaköreihez igazítja projektjeit, heti lebontásban. A nevelés minden területéhez hozzátartozva tervezik a témaheteket, hogy minél sokszínűbben, több oldalról megközelítve támogassák a gyermekek ismeretszerzését, sokoldalú személyiségfejlődését.
- A különböző intézményegységekben a tanterv tananyagához kapcsolódó ismeretek feldolgozását rendszeresen projekt módszerrel valósítják meg a munkaközösségek.
- A középsúlyos értelmi sérült tanulók általános iskolájában, a tanmenetekben a tananyagot úgy csoportosítjuk, hogy hetes tanítási projektek a tanórák rendjének megbontása nélkül

is szervezhető legyenek. Könnyű legyen a különböző műveltségterületek tananyagának beépítése és a koncentrációs lehetőségek kihasználása a sokoldalú személyiségfejlesztés érdekében.

- Tanításon kívüli projektek, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó kollégiumi témahetek szervezését rendszeresen megvalósítják a különböző munkaközösségek. Ezek a projektek mindig több tanulócsoporthoz és az őket patronáló pedagógusok közreműködésével lesznek sikeresek.
- Egész tanévet átívelő és széles győgyepedagógus rétegeket megmozgató, tanulókat bekapcsoló projektek az országos komplex tanulmányi versenyek, amelyekben minden tanévben részt veszünk. A feladatsorok egy téma köré szerveződve egy-egy intézmény pedagógusainak együttműködése során készülnek el, az Oktatási Hivatal megbízásából. Az ország minden versenyre benevező győgyepedagógiai intézményében készülnek ezekre a tanulók, egyénileg és csapatokban is. A felkészülés több tantárgyat átívelő, komplex, kutató munkát igénylő, ahol a tanulók ismereteinek bővítése, rendszerezése áll a középpontban. Megyei, regionális versenyeken mérik össze felkészültségüket, majd mintegy a projekt zárásaként, a feladatokat is előkészítő rendező intézményben adnak számot az egész tanévet átívelő projekttevékenységről.

III.1.4.3.5. Kulcskompetenciák fejlesztésére orientáló pedagógiai gyakorlat kialakítása

A különböző gyermekek együtt történő fejlesztésével, befogadó, inkluzív közeg teremtésével, együttes fejlesztéssel, együttneveléssel biztosítjuk a gyermekek, tanulók individuális fejlődését.

A kompetencia alapú oktatás során készségeket, képességeket fejlesztünk, megmutatjuk az utat az ismeret megszerzéséhez.

A középpontban a gyermek van, a tanár pedig segítő, irányító, tanácsadó, partner szerepben van.

A megújult pedagógiai módszertani kultúra eszköze a problémaközpontú tanítás, a felfedező tanítás-tanulás, a megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.

III. 1.4.3.6. Augmentatív kommunikáció alkalmazása

A kiegészítő, kiegészítő kommunikációs rendszert a beszéd érthetlensége miatt, és a súlyosan károsodott kommunikáció pótlására használjuk.

A sérült személy gondolatai közlésére, a hangos beszéd helyett nem verbális eszközöket használ. Ilyenek a hangjelzések, gesztusok, jelnyelv, kommunikációs táblák (melyek fotókat, rajzokat, betűket, stb. tartalmaznak).

Autista gyerekeknél tanítani kell a preverbális kommunikációt: a szemkontaktus és mutató használata is. A nem beszélő/nem értő gyermekek képességszintjén alternatív vizuális rendszert kell bevezetni és annak használatát folyamatosan elvárni.

A kommunikációt segíti még a beszédmaradvány, a gesztusok, a jelzések mozgósítása is. E technikák használata elősegíti a sérült egyén önkifejezését, értelmi és érzelmi fejlődését, győgyepedagógiai fejlesztését, társadalmi integrációját.

III.1.4.4. A magatartás, a viselkedés, az attitűdformálás ösztönző módszerei

Az alkalmazott módszerek a helyeslés, a biztatás, az elismerés szóban és írásban, a dicséret.

Irányultsága:

- a szorgalom elismerése,
- a pozitív magatartási formák megerősítése,
- a tanuló kitartásának, akaratának elismerése (eredmények, versenyek, helyezések),
- a közösségért végzett munka értékeinek felmutatása.

Formái: a szóbeli, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalom (tárgyi, könyv, színház, mozi, kirándulás, ösztöndíj...)

A tanulmányi munkára, a tanulási motívumokra ható ösztönző módszerek:

- a helyeslés kifejezése szóban és írásban,
- az elismerés kifejezése az osztály előtt, az iskolatársak, a szülők előtt szóban és írásban,
- dicséret az osztály, az iskolatársak előtt szóban és írásban.

Formái:

- osztályfőnöki, szaktanári, igazgatói dicséret az üzenő füzetbe, ellenőrzőbe,
- osztálynaplóba, bizonyítványba, jutalom – tárgyi, könyv, oklevél.
- intézményi közösség előtti dicséret, jutalmazás

III. 2. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

III.2. 1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A nevelés-oktatás folyamatához kapcsolódó feladatok

Az óvodai, iskolai, és kollégiumi pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

Legfontosabb helyi feladataikat általánosságban az alábbiakban határozzuk meg:

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az intézményi tantárgyfelosztáson, és az órarendben meghatározott munkarend alapján.

A pedagógus:

- napi rendszerességgel megbeszéli és kialakítja a legfontosabb napi feladatokat a tanulócsoportjában tanító nevelőkkel, és szükség esetén egyeztet velük;
- tanórára és tanórán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, nagy gondot fordít a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztő foglalkoztatásra, a módszertani innovációra, a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására;
- a gyermekek, tanulók adottságainak, haladási tempójának megfelelően, differenciáltan szervezett óvodai foglalkozások, iskolai tanórai és tanórán kívüli foglalkozások, kollégiumi foglalkozások megtartása, tanulásirányítás;
- az ismereteket, tárgyilagosan, sokoldalúan, változatos módszerekkel közvetítse, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a gyermekek, tanulók tevékenységét,
- a lemaradó tanulók számára felzárkóztató foglalkozásokat szervez, egyéni segítségnyújtással biztosítja továbbhaladásukat;
- gondot fordít a tehetséges tanulók megfelelő foglalkoztatására, amit a tanórai differenciáláson kívül egyéni tehetséggondozó foglalkozás illetve tanulmányi versenyekre való felkészítés formájában is megtehet;
- HH és HHH gyerekek, valamint beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő tanulók eredményes fejlesztésére gondot fordít;

- a gyermekek tanulmányi fejlődését egyéni foglalkoztatással, sokoldalú szemléltetéssel szolgálja, s maga gondoskodik az általa használt szemléltető és technikai eszközök helyes tárolásáról, épségének megőrzéséről;
- rendszeresen ellenőrzi és értékeli a gyermekek tanulmányi munkáját annak figyelembe vételével, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő, motiváló hatású legyen;
- az értékelésben törekszik az írásbeli és szóbeli formák egyensúlyának megtartására gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen;
- a kötelező írásbeli feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal együtt értékeli;
- az írásbeli számonkérések anyagait a következő tanórára, de legkésőbb 10 munkanapon belül köteles kijavítani;
- a tanulók személyiségfejlesztését a tanítás-tanulás folyamatában tervszerűen végzi, s ennek keretében feladata a gyermekek minél alaposabb megismerése, amit a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerinti családlátogatások és különböző vizsgálatok segítségével érhet el;
- fokozatosan szoktatja tanulóit az intézményi élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az intézmény házirendjét;
- biztosítja tanulói számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó környezetben fejlődjenek;
- feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek spontán érdeklődésének fenntartása, fejlesztése;
- tanórán kívüli szabadidős foglalkozásokat szervez a tanulók életkorának, igényeinek megfelelően;
- különös figyelmet fordít a mindennapos testmozgás megvalósítására a tanórai és a szabadidős foglalkozások megtartása során;
- a tanítási órákon és tanórákon kívüli foglalkozásokon különös gondot fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának és öntevékenységeinek kialakítására;
- a közös iskolai tevékenység minden mozzanatában gyakoroltatja a kulturált emberi viselkedés szabályait;
- a félévi és az év végi zárás előtti utolsó témazáró, illetve iskolai dolgozatot legkésőbb egy héttel a jegyek lezárása előtt megírattja;
- a kötelező házi feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja, és velük együtt értékeli;
- megismeri az általa foglalkoztatott tanulókról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi és mérlegeli az érintett gyermekek tanításkor és osztályzásakor;
- az iskolavezetés jóváhagyásával, a tantárgyfelosztás alapján a lassúbb tempóban haladó gyerekek számára felzárkóztató foglalkozásokat szervezhet lehetőségét biztosítva a javításra;
- foglalkozásain optimálisan felhasználja a rendelkezésére álló szemléltető eszközöket;
- állandó jelleggel gyarapítja szakmai és pedagógiai tudását, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerésére törekszik és a módszertani fejlesztések körében való tájékozódik.

Neveléssel - oktatással összefüggő egyéb feladatok

- adminisztráció elvégzése,
- az intézményi önkormányzat működésében való aktív részvétel,
- gyermekvédelmi feladatok ellátása
- pályaválasztást segítő feladatok végzése

- folyamatos aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében, döntések előkészítésében, végrehajtásában,
- megfelelő kapcsolatkialakítása a gyermekekkel, tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal
- továbbtanulásban, továbbképzésen való részvétel, önképzés,
- az intézmény képviselője a rendezvényeken

III. 2.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az iskola és a család közötti viszony megváltozása, a magánszféra védelme, és az emberi jogok határozottabb érvényesítése miatt az intézmény beleszólási lehetősége a tanulók életébe csökkenő tendenciát mutat.

Az osztályfőnök az a pedagógus, aki központi szerepével a legközvetlenebbül tapasztalja – a gyerekeken és azok szülein keresztül – a társadalomban, a mindennapokban érzékelt feszültséget, a problémákat. Az osztályfőnöki munka környezete, presztízse a társadalomban bekövetkező változások miatt folyamatosan változik, mára jelentősen csökkent.

Az osztályfőnök fő feladata egy osztályt és annak tanulóit érő iskolai fejlesztő hatások koordinálása, az osztály közösségi életének szervezése, továbbá a nevelési tényezők összefogása a tanulók személyiségének az iskolai értékrend szerint való fejlesztése érdekében.

Az osztályfőnöki munka komplex, átfogó a tanuló egész személyiségére irányuló tevékenység, ugyanakkor differenciált is, hiszen a személyiség és a közösség fejlesztése folyamán individualizált követelményeket támaszt, valamint rugalmas, mivel nincs előírható, részleteiben megtervezhető tananyaga; ellátása számottevő spontaneitást és rugalmasságot igényel.

Az osztályfőnök egyetlen lényeges kompetenciája, hogy törődjön a gyerekek lelki és testi egészségével s gondoskodjon arról, hogy az osztályokban folyó nevelő-oktató munka harmonikus legyen.

Az osztályfőnök a rábízott közösségben egyszerre legyen jelen, mint patrónus (= nevelés-irányító) és gazda. Társa, együttműködő partnere, vezetője legyen az osztályának.

Az osztályfőnöki szerep konkrét megjelenési formáját befolyásolják:

- Az intézmény nevelési programja
- a helyi lehetőségek,
- az aktuális körülmények,
- a fenntartó, működtető által biztosított kondíciók.

Az osztályfőnöki tevékenységet befolyásoló hatások:

- a gyermektől induló hatások;
- a kollégáktól érkező hatások;
- a szülők felől, illetve a szülők irányában ható információk;
- a helyi tanterv készítéséhez nyújtott információk.

Az osztályfőnöki funkció:

- komplex, differenciált, rugalmas és integrált jellegű, nem mentes a konfliktusoktól;
- a hagyományok megőrzése mellett a megújulás felelőssége az intézmény hatásköre, ezzel biztosítja a pedagógusok szakmai szabadságát.

Funkciók:

- A tanulók személyes problémáival való törődés, a személyiségfejlődésükben jelentkező gondok megoldásában való közreműködés.
- Mentálhigiénés kultúra közvetítése.

Az osztályfőnöki munka általános jellemzői:

- Az osztályfőnök elsődleges feladatai közé tartozik az osztály közösségi életének irányítása, valamint a tanulók személyiségének fejlesztése. Az osztályfőnök személyes felelőssége egy olyan - az intézményi élet elvárásaihoz igazodó - értékrend kialakítása és elfogadtatása, amely szerint az osztályába járó tanulók egészséges lelki és testi fejlődése megvalósulhat.
- Megtervezi, és tudatosan alakítja a közösségfejlesztő programokat. Tanórákon kívüli együttléteket is szervezve, évek során fokozatosan egyre több lehetőséget teremt a diákok önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kifejlődésére. Ezeken a programokon, valamint az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát.
- Megismerve a tanulók családi és szociális háttérét folyamatosan arra törekszik, hogy a szülőkkel együttműködve, az osztályban tanító tanárokkal összhangban végezze nevelő munkáját. Ennek érdekében, a gyermekekkel egyénileg, differenciáltan is foglalkozik, szükség esetén felveszi a kapcsolatot más szakemberekkel. A hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulókat segítve együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, gondoskodik számukra szociális, illetve tanulmányi támogatásról.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét és rendkívüli teljesítményeit. Kiemelten értékeli azokat a tanulókat, akik az iskolai kötelezettségek mellett az önkéntes munkákban is részt vállalnak. Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli rendszeres tevékenységeiről, és azokban elért eredményeiről is, mint például zenetanulás, sport.
- Az osztályfőnöki órákat az iskolák helyi tanterve szerint használja fel a pedagógiai és a nevelési témakörök szerinti nevelőmunka végzésére. Munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.

Az osztályfőnök feladatköre

Az osztályfőnök szerepe sokrétű, megnyilvánul a csoportfelelős és a hivatalból kijelölt személyi felelős feladatkörben.

1. Adminisztratív jellegű feladatok**2. Szervező, összehangoló jellegű feladatok**

- Tervezés - az osztállyal kapcsolatos pedagógiai teendők kijelölése, tanulók megismerése, az osztály megismerése
- Változások nyomon követése!

Koordinációs feladatok:

- Osztályközösségi feladatok szervezése
- Kapcsolattartás
- Tanórán kívüli elfoglaltságok

3. Irányító, vezető jellegű feladatok**A feladatkör kiterjed:**

- A differenciált személyiségfejlesztés feltételeinek megteremtésére:
 - a tanulók megismerésére,

- a tanulók érdekeinek, szükségleteinek képviselésére,
- fejlődésük értő követésére,
- a fejlesztő értékelésre.
- Az osztályközösség minőségének fejlesztésére.
- Az osztályfőnöki órák megtartására.
- A tanulók szűkebb és tágabb környezetében nyert tapasztalatainak feldolgozására, segítségnyújtásra.
- A mikro-tantestület team vezetőjeként, a szakmai munkaközösség tagjaként:
 - a tanulók érdekeinek, szükségleteinek képviselésére,
 - az információcsere biztosítására,
 - a helyi tanterv működéséhez való hozzájárulásra,
 - a problémák feltárásának tartalmi elemzésére.
 - az ellentétes érdekek egyeztetésére, kezelésére.
- A szülőkkal való folyamatos kapcsolattartásra, az egyenrangúságon alapuló partneri kapcsolat kialakítására.
- A szükség szerinti szociális funkciók vállalására.
- A megfelelő gyermekvédelemre.

A feladatkörök által meghatározott tevékenységek:

- A gyermek személyiségének fejlesztésére, értékközvetítésre irányuló nevelőmunka.
- Az osztályközösségek fejlesztésére irányuló osztályfőnöki munka.
- Az osztályfőnöki órák/ beszélgetések megtartása.
- Az osztályfőnök és a szülők kapcsolatának létrehozása, ápolása.

1. A gyermek személyiségének fejlesztésére, értékközvetítésre irányuló nevelőmunka

- Kliensközpontú osztályfőnöki szerep dominanciájának érvényesülése.
- Az értékközvetítő szerepben az értékek együttes kezelése.
- A gyermek komplex módon történő megismerése.
- A tanuló személyiségének megismeréséhez, fejlesztéséhez információk gyűjtése.
- A lehetséges életmód és kulturális minták bemutatása.
- A kultúrahasználó tanítómestereként, szabadidő szervezése.
- A tanulók önismeretének fejlesztése.

Objektív információk:

- családi helyzete
- egészségi állapota
- teljesítménye, eredményei
(önállóság, feladattudat, motiváltsága, kreativitása, figyelme)
- szociális képességei, társas közösségi kapcsolata.

A tanuló felől érkező információk:

- értékeinek tartalma, kiforrottsága
- erkölcsi tudata, morális gondolkodása, jelleme
- igény szintje, önértékelésének realitása
- ízlésvilága.

Információ-források:

- pl. a család
- a pedagógusok
- a tevékenység közbeni megfigyelések
- a négy szemközti beszélgetések

- a társak körében történt beszélgetések
- az írásos dokumentumok.

2. Az osztályközösségek fejlesztésére irányuló osztályfőnöki munka

Az osztályfőnök munkája kiterjed:

- az osztályközösség megismerésére, struktúrájának feltérképezésére,
- az osztályközösség életének megszervezésére, az együttműködés biztosítására, a szabályrendszerre, az osztályon belüli differenciálódás helyes kezelésére,
- a távlatok, a saját célok megfogalmazására, az önkormányzó képességek fejlesztésére,
- a hagyományok ápolására, az új hagyományok kialakítására,
- a „mi” tudat erősítésére.

3. Az osztályfőnöki órák/ beszélgetések megtartása

Az osztályfőnöki óra:

„helyszín”, ahol lehetőség nyílik:

- a pedagógus és a gyerekek, mint osztályközösség közvetlen találkozására,
- az osztályközösség együttes nevelésére, formálására.

Az osztályfőnöki órák funkciói:

- a) a tanulók segítése:
 - önismeretük fejlődésében,
 - az önnevelés iránti igény felkeltésében,
 - személyiségük stabilizálásában,
 - életpályájukra való felkészülésben.
- b) szociális képességeik fejlesztése (saját megélt élményeikre alapozva)
- c) szerepvállalás:
 - az iskolában és iskolán kívül szerzett élmények feldolgozásában,
 - az ellentmondásos valóságban történő eligazodás segítésében,
 - a felelős állampolgárrá nevelésben.

4. Az osztályfőnök és a szülők kapcsolatának létrehozása, ápolása

Az osztályfőnök kiterjedt kapcsolatrendszere közül legfontosabb a szülőkkel való hatékony kontaktus kialakítása.

Feltétele:

- az osztályfőnök „szülő-tudás”- a, s azoknak a képességeknek/kompetenciáknak a megléte, amelyek az együttműködés alapját képezik,
- a szülő egyenrangú partnerként vegyen részt gyermeke „jobb nevelésében”.

III.3. Személyiségfejlesztés - közösségalkotás -közösségfejlesztés

III. A. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségformálás fontos része a család, majd a különböző szintű oktató-nevelő intézmények, illetve a tágabb környezet. Amikor az iskolai személyiségformálásról beszélünk, ezeket figyelembe kell vennünk. Fontos a gyermek családi háttere és a magával hozott neveltségi és tudásszint.

A személyiség négy általános kompetenciája és azok egymást sajátosan átfedő rendszere a **szocializáció**, amelyek a nevelés és a pedagógiai ráhatások alapvető funkcióit határozzák meg.

A négy általános kompetencia a következő:

- Kognitív kompetencia fejlesztése (értelmi és értelmezésre nevelés)
- Szociális kompetencia fejlesztése (szocializáció, proszociális magatartásformák kialakítása, ösztönzése)
- Személyes kompetencia fejlesztése (perszonális nevelés, önfejlesztésre nevelés)
- Speciális kompetenciák fejlesztése (pl.: szakma művelésére való nevelés, élsport, stb.).

1. A kognitív képességfejlesztés magába foglalja:

A gondolkodási képességet, tudásszerző képességet (ismeretszerzés, alkotóképesség, problémamegoldó képesség) kognitív kommunikációs képességet (vizuális kommunikáció, nyelvi kommunikáció, stb), és a tanulási képességet.

2. Szociális kompetencia, szociális készség fejlesztése:

Tartalmazza a szociális minták és szokások, szociális készségek, szociális ismeretek, szociális kommunikáció, és a szociális érdekérvényesítés elemeit.

3. Személyes kompetencia:

Az önkiszolgálási képességek, az önellátási képességek, befogadóképességek, önkifejezési képességek, önvédelmi képességek, és az önszabályozás és önfejlesztés képességei.

4. Speciális kompetenciák:

Ezek a foglalkozások ellátásához szükséges komponensrendszert tartalmazzák.

Intézményünkben, mint olyan speciális intézményben, ahol tanulásban és értelmileg akadályozott gyermekek, tanulók, súlyos, halmozottan fogyatékos tanulók, autizmus spektrum zavarral élők vannak, a személyiségfejlesztés különösen fontos feladat.

A személyiségfejlesztés csak megfelelő pedagógiai környezetben valósítható meg. Ezért különösen fontos, hogy:

- Környezetünk gyermekközpontú, barátságos legyen, ahol a fogyatékból fakadó sajátosságok figyelembe vétele, az ismereteket bővítő eszközök, egységes, egyértelmű nevelési elvárások jelennek meg, ezek teremtik meg a jó munkavégzés alapfeltételeit.
- A gyermek jól érezze magát az intézményben. Szorongás nélkül, felszabadultan vegyen részt az ismeretszerzési folyamatban, és ezt megfelelő eszközökkel, segítse a pedagógus.
- A személyiségfejlődés érdekében az érzelmek megélése, és felismerése, a kapcsolatteremtés, beilleszkedés, a sikerek megtapasztalása mind-mind meghatározó.
- Családias osztályokban, csoportokban legyenek. Fontos az önmagához viszonyított, megfelelő fejlesztés, értékelés.

A harmonikus személyiségfejlesztés tényezői:

- Körültekintő alapos gyermekismeret,
- Megfelelő pedagógus-gyermekkapcsolat
- Szeretetteljes légkör
- Egyénhez igazított differenciált követelmény - és tevékenységrendszer
- Folyamatos kontrollvizsgálatok figyelemmel kísérése
- Személyiség felmérés (pl.P.A.C.1.), a mérési tervünknek megfelelően
- Habilitáció: az egyénhez, sérüléshez, a speciális szükséglethez, a fejlettségi szinthez igazítottan, több gyakorlási lehetőség, hosszabb időintervallum.
- Tehetséggondozás.

Személyiségfejlesztés célkitűzései az egyes életkori szakaszokban:**Óvodás és kisiskolás korban:**

- Feladat-szabálytudat kialakítása, fejlesztése
- Alapvető magatartási szabályok elsajátítása
- Szokásrendszerek kialakítása
- Kommunikáció fejlesztése
- A játék megszerettetése
- Élményanyag biztosítása az ismeretszerzéshez
- A kulturális és szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése.
- Pozitív tulajdonságok erősítése.
- Társas kapcsolatok szokásrendjének kialakítása
- Közösségi tudat erősítése

Serdülőkorban:

- Önismeret erősítése, önképviselés fejlesztése
- Az általános műveltség alapelemeinek erősítése
- Az önálló tanulás elsajátítása
- Az önálló életvitel, beilleszkedés módjainak megismerése, gyakorlása, párválasztás
- Felkészítés a társadalmi szerepekre, elvárásokra
- Konfliktusmentes kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- Érzelmi akarati tulajdonságok erősítése
- Felkészítés a reális pályaválasztásra
- Munkatevékenységre felkészítés
- Mentális egészségnevelés

III.B.. A közösségi nevelés, közösségfejlesztés célja, tartalma

Az intézményünkben folyó közösségfejlesztő folyamat célja olyan harmonikus személyiségű gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, akik képesek lesznek a társadalomba való beilleszkedésre, s ott kiegyensúlyozott életet tudnak élni.

A nevelési folyamatnak kiemelkedően fontos része a közösségfejlesztés, amely az intézmény közösségeiben valósul meg. Fontos a közösségek tagjainak tevékenysége, pozitív példaadása.

A közösségfejlesztés szinterei:

- pedagógusok, nevelő-oktató munkát segítők és a teljes dolgozói közösség
 - tanulók közössége
 - szülők közössége
- A közösségi nevelés célja olyan komplex tevékenység, amely magában foglalja az osztályközösségbe tartozó tanulók számára az iskolai értékek közvetítését, az

osztályprogramok tervezését, szervezését és lebonyolítását, az osztály tanulmányi, magatartási helyzetének nyomon követését, s mindemellett feladata a Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési területeinek, nevelési céljainak, valamint a kulcskompetenciáknak a fejlesztése is.

- A *Nemzeti alaptanterv* az Alaptörvénnyel összhangban fogalmaz meg olyan fejlesztési területeket és nevelési célokat, amelyek mellett, hogy az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak tartalmaiba beépülnek, azok részterületeivé válnak, így a közösségi nevelés (osztályfőnöki) órák témaköreit is tematizálják. A közösségi nevelés (osztályfőnöki) különösen eredményesen járul hozzá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök (ezen belül pedig a személyes és személyközi kompetenciák) együttes fejlesztéséhez, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzéséhez, a közjóra való törekvés megalapozásához, valamint a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítéséhez is.
- A tanuláshoz és munkához szükséges készségek közül a társas és kulturális tudatosság, az alkalmazkodókészség, a kezdeményezőkészség, az önmotiváció, a kíváncsiság, a kreativitás, a problémamegoldás, a kommunikáció és az együttműködés fejlesztésére a közösségi nevelés keretében kerül sor.
- A személyes készségek közül kiemelt szerepet kap az önismeret, az önállóság, a magabiztosság, a valamint az olyan készségterületek megerősítése, mint a kezdeményező készség, a kreativitás, a problémamegoldás, a stressz és kudarc kezelése.
- A személyközi készségek közül a hatékony kommunikáció, a konfliktuskezelés, a csapatmunka, a döntéshozatal és az empátia támogatása mind szerepet kap a közösségi nevelés során.

A közösségi nevelés a nevelési célokban megfogalmazható tartalmak köré épül, amelyeket az osztályfőnök feladata az adott tanulócsoport, osztály igényeihez igazítani.

Az adott tanulócsoport jellemzőit, a csoporttal kapcsolatos pedagógiai célokat és az iskola helyi sajátosságait kell figyelembe venni.

A tanulási eredményeket a gyermekek, tanulók egyéni szükségletei, érdeklődése, a tanulók szűkebb és tágabb környezetének jellemzői alapján, a közös tanulási folyamat rugalmas alakításával lehet elérni.

A közösségi nevelés fő területei:

1. egyén és közösség:

Az egyén és közösség témakör a hagyományos osztályfőnöki fejlesztő, közösségépítő, szervező és értékelő munkát öleli fel. Ezen belül feladata a személyes és személyközi kompetenciák olyan komplex fejlesztése, amelynek révén a tanulócsoport közösséggé válik, ahol a tanulók átélhetik a csoporthoz tartozás élményét, amely az egyéni problémák és az egyének közötti konfliktushelyzetek megoldására mintát mutat. A pedagógus munkája révén kialakuló csoportkohézió, valamint a közösség befogadó szemlélete a közösségfejlesztés eredményességének egyik leglényegesebb fokmérője. Fontos, hogy a közösségi nevelés során a pedagógus olyan tanulási környezetet alakítson ki, ahol az osztályközösségen, a tanulócsoporton belüli személyek és mikroközösségek éppúgy megélik a közösség gyarapításához tett hozzájárulásukat, mint ahogy maga az osztályközösség vagy a tanulócsoport is megélik az iskolai közösséghez, sőt az intézmény tágabb környezetének gyarapításához tett hozzájárulásukat.

Az egyéni fejlesztésben a pályaorientáció, a pályaválasztásra való felkészítés, és a minél önállóbb életvitelre való felkészítés, életpálya-építés, az életpálya-tervezés

készségei és az életpálya-tanácsadás is fontos hangsúlyt kapnak. Ezeket egészíti ki a segítő szemléletre, önkéntes segítségnyújtásra, az önkéntes munkára való felkészülés.

A közösségi nevelésben kiemelten fontos a Nemzeti alaptantervben is rögzített, a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhoz illeszkedő fejlesztő tevékenység. Ezekben a feladatokban a pedagógus más pedagógusokkal, a segítő szakterületek szakértő képviselőivel együttműködve, egymást segítve válhat eredményessé.

2. *a tanulás tanulása:*

A tanulás tanulásának célja a tanulási motiváció megőrzése, felkeltése vagy fokozása, a tudás mint érték átadása, saját tanulási stratégiák kialakítása és felépítése. Fontos, hogy a tanulók a tudás megszerzésébe fektetett munkát értékeljék, higgyenek saját fejlődési képességeikben, motiváltak legyenek, illetve a teljesítményükre kapott visszajelzést segítségként értékeljék.

3. *egészségfejlesztés:*

Az egészségfejlesztés célja a megfelelő egészségmagatartás megalapozása. Az ehhez szükséges ismeretek, minták átadása és az egészségmegőrzéshez szükséges motiváció felkeltése, ébren tartása vagy megerősítése a cél. Az egészségfejlesztés témái a személyes élettel, a segítő magatartás gyakorlásával, valamint a környezettel kapcsolatos területeken nyújtanak iránymutatást a tanulóknak.

4. *közlekedésbiztonság:*

A közlekedésbiztonság célja, hogy a tanulók olyan viselkedésformákat sajátítsanak el és olyan szokásokat alakítsanak ki, amelyek hozzájárulnak a társadalom tagjainak szabálykövető és biztonságos közlekedési magatartásához. A közlekedésbiztonság témáival való foglalkozás elősegíti a közösségi, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés során bekövetkező balesetek megelőzését, továbbá felhívja a tanulók figyelmét a fenntartható közlekedési módok előnyben részesítésének fontosságára.

5. *alkalmazkodás és biztonság*

Az alkalmazkodás és biztonság célja, hogy a tanulók megismerjék a bántalmazás típusait, tereit, a bántalmazásban résztvevők szerepeit felismerjék; megismerjenek és elsajátítsanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési és resztoratív sérelemkezelési módszereket. A témakör elősegíti a tanulók érzelmi intelligenciájának és szociális kompetenciáinak fejlesztését, az empátikus, biztonságos közösség kialakítását.

A közösségi nevelés a fejlesztési területek és nevelési célok eléréséhez az alábbi területeken járul hozzá:

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- A családi életre nevelés:
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség:
- Pályaorientáció
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

A közösségi nevelés a Nemzeti alaptantervben rögzített kompetenciák közül kiemelten foglalkozik az alábbiakkal:

- kommunikációs kompetenciák
személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- az alkotóképesség, a találékony, a saját ötleteket megvalósító alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A közösségi nevelés egy-egy témájának feldolgozása az egyes tantárgyak tartalmaiba építve vagy tanórán kívüli tevékenységek, továbbá témnapok, témahetek, átfogó iskolai projektek segítségével kerül feldolgozásra. Módszertani szempontból – különösen a közlekedés és a biztonság szempontjából, a megfelelő normakövetés és döntéshozatali képességek kialakításához – kiemelkedően fontos, hogy ezekkel a témakörökkel a tanulók a tanév során többször is találkozzanak.

III.3.1. Tanulói közösség

Az életkori sajátosságok fogyatékoság által okozott részleges körű módosulása szükségessé teszi a személyiségfejlesztés folyamatában a sajátos fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását.

Az intézményi pedagógiai programnak a sérült személyiség egészének figyelembe vételével kell kijelölni azon nevelési területeket, amelyeknek kitüntetett helye és szerepe van a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlesztésében. Feladatunk megerősíteni őket abban, amit tudnak. Sosem a hiányzó képességekből indulunk ki, hanem a transzfer hatás felhasználásával az erősségekre, ép funkciókra építünk.

Célunk az eredményes életvezetéshez szükséges készségek, képességek kialakítása, fejlesztése.

Személyiségfejlesztő munkánk akkor eredményes, ha:

- teret ad a színes, sokoldalú intézményi életnek, tanulásnak, játéknak, munkának;
- fejleszti a gyermekek, tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, edzi akaratukat;
- az intézményi közösségi programok szocializációs hatása érvényesül és ezzel az intézményben belüli integráció erősítése, egymás elfogadása megvalósul.
- hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez
- környezeti ártalmak csökkentésére, prevenciós feladatok, programok megoldására törekszik.

Nevelési programunkban – a személyiségfejlesztés tekintetében kiemelt területként kezeljük:

- a művészeti tevékenységek, terápiás hatásának kiaknázását,
- a szocializáltsági, a neveltségi mutatók erősítését,
- az agresszió és az erőszak bármely formájának elkerülésére nevelést,
- a konfliktuskezelés technikáinak elsajátíttatását,
- az egészségmegőrző, óvó attitűd kialakítását,
- a természet- és környezettudatos magatartásformálását,
- a tanulást az egész személyiség fejlődése, fejlesztése érdekében,
- a kommunikációs nevelést és kultúrát az egyes tanuló sikeres szocializációjának, a tudásának gyarapítását szolgáló rendszernek a gondozását.

A személyiségfejlesztést nem kívánjuk külön kezelni a közösségfejlesztéstől, hiszen kölcsönös, szoros kapcsolat fűzi össze akár tartalmi, módszerbeli, akár a megvalósulás

színtereinek tekintetében. A személyiség alakulása, alakítása nem független az adott közösségtől, annak fejlődéstörvényeitől. Az egyén a maga tulajdonságaival viszont hatással van a közösségre. Ez az együttes hatás még erőteljesebb a sérült tanulók esetében, ebből következően fejlesztésük, fejlődésük térben és időben elválaszthatatlan.

III.3.1. 1. A szocializáltsági, a neveltségi mutatók erősítése

A társadalom által elvárt norma- és szokásrend megismertetése, értelmezése, elfogadtatása központi kérdésként kezelt feladat az intézményben. A szocializáltság fontos mutatója az együttműködés, a társadalmi érintkezés normáinak felfogása, felhasználása, az egyéni a közösségi érdekérvényesítés, önmaga és mások elfogadása.

Feladataink differenciáltan jelentkeznek a tanulók életkorának, fejlettségének megfelelően. Az életkorhoz, a fejlettséghez igazítjuk a tartalmat, a teljesítés elvárható szintjét, a tevékenység gyakorlásának helyszínét, idejét. Az iskolai terepen túl kitüntetett szerepet szánunk az erdei iskolai programoknak, túráknak, kirándulásoknak, a közös sport és kulturális rendezvényeknek.

Óvodás és kisiskoláskor

Feladatok, tevékenységek:

- tapasztalatok szerzése az intézmény működéséről, az egyes közösségek működési rendjéről,
- az intézeti hagyomány és szokásrend értelmezése, felfogása – együttműködés a társakkal, a pedagógusokkal – például a teremrend, a játékeszközök, tanszerek rendje, saját holmi elhelyezésének rendje, sorakozások, a foglalkozási, tanórai megnyilvánulások, a közös étkezések, óráközi szünetek, a szabadidős foglalkozások terén,
- a pozitív szokásrend megerősítése az önellátásban, az öltözködésben, az elemi tisztálkodásban (kézmosás, fogmosás, stb.),
- a WC használatának elemi szabályai, következetes betartása, működtetése,
- a felelősi rend értelmeztetése, a felelősi munka elvégzése, a saját, a társak tulajdonának, felszerelésének óvása, tiszteletben tartása, az óvoda, az iskola, a lakókörnyezet kezelésében.

Az érzelmi kötődések, odafordulás, elfogadás, szeretet kimutatása a gyermekek, a tanulók formálásának fontos eszköze.

A normák elsajátítása *második fázisában* a megismert, a megértett szokás, norma gyakorlása, megerősítése, ösztönössé válása szakasza következik.

A gyakorlás különféle színtereken, pl. csoportszobában, osztályban, tornateremben, öltözőben, ebédlőben, utazásnál, játszótéren, a közös helyiségekben, az orvosi rendelőben, kirándulásokon, erdei iskolában, kulturális programokon, stb. realizálódik. A gyakorlást összekötjük az egyén képességeinek legmegfelelőbb feladattal, tevékenységgel.

A nagyobb önállóság, a visszajelzések, a korrigálások, a megerősítések dominanciája jellemzi ezt a szakaszt. Ezek elsődlegesen a harmadik – ötödik évfolyamokon realizálódnak.

Serdülőkor és fiatalkor

Feladatok, tevékenységek:

Ebben a szakaszban már az alkalmazási szintig juttatjuk el a tanulókat.

Célunk, hogy az elsajátított normák, viselkedési szabályok, szokások már belsővé vált algoritmus szintjén működjenek. Ehhez kapnak indítást, megfelelő terepet, alkalmat, helyzeteket. A szituációk széles körét felkínálva kívánjuk eljuttatni a tanulókat az együttélési

normák, az írott és íratlan szabályok megismeréséig, értelmezéséig és azok elfogadásáig, alkalmazásáig. A serdülőkorban nagyobb figyelmet fordítunk az érzelmi élet gazdagítására, a barátságokra, tartós kapcsolatokra, az egymás problémáinak kezelésére, a közösségi atmoszférára. A személyiségfejlődés problémás eseteiben a tanuló egyéni program szerint személyiségfejlesztési tréningben részesül.

A normaelfogadás mindenkor együtt jár a másság, a más kultúrából hozott értékek megerősítésével, tolerálásával. Mindez addig nyer elfogadást, amíg annak tartalma, vagy módja nem károsítja a tanulót vagy az intézményi életet. Intézményünk nyitott a különféle vallási, közösségi normák, elvek terén, amíg ez a többi tanuló munkáját, erkölcsi fejlődését nem károsítja, vagy az érintett tanuló ellenében nem hat.

A belsővé válást elősegíti a közösség minősítő ereje, hatása, a társak véleménye, megítélése, az önértékelés, a következetes visszajelzés, megerősítés, vagy korrekció. Az intézmény az eredményeit csak valamennyi pedagógusnak, pedagógiai segítőnek, munkatársának egységes elvek szerinti együttműködéseként érheti el. Ebben a folyamatban meghatározó a családi háttér megnyerése, támogató megerősítése.

A tevékenységek, a megélt, átélt szituációk széles körét kínáljuk korrekciós és terápiás jelleggel. Ehhez térben és időben olyan helyszíneket rendelünk, amely a széleskörű társadalmi gyakorlat meg tapasztalását jelenti és a felnőtt életben, a társas kapcsolatokban modellként szolgálhat. E célból bővül az intézményi élet valamennyi színterét érintő, a tanulók által hozott döntések, véleményezések, állásfoglalások, érvelések lehetősége. Aktív részvételükre számítunk az életüket, a közösségüket érintő tervezésben, szervezésben, kivitelezésben.

Bevonjuk a serdülőket az ügyeletes tevékenységbe, gondozói munkába, táborok szervezésébe, kulturális rendezvények kiválasztásába, saját és társaik tetteinek megítélésébe az intézményi normák megfogalmazásába.

III.3.1.2. A tanulás tanítása

„Az iskola dolga, hogy játékos megismerésbe ágyazott mentális feladatok felé csábítsa el a gyermeket, és lehetővé tegye, hogy a megfelelés, siker öröme megszerettesse vele a tanulást.”

/Bagdi Emőke/

Tanulóink a kognitív funkciók sérülése miatt önállóan nem képesek a fejlettségüknek legjobban megfelelő tanulási technika elsajátítására. Így az iskolába lépés pillanatától kezdve fontos feladat a tanulás megtanítása, a tanuláshoz való viszony, a motiváltság megteremtése. Elő kell segíteni, hogy a tanulók számára a tanulás fontossá váljon, felkeltse bennük a megismerési, felfedezési vágyat. Ennek menete függ a tanulók életkorától, értelmi szintjétől, az egész személyiségtől.

A kisiskoláskor tevékenységei

Az alsó tagozatban előtérbe helyezzük a tankönyvek, taneszközök helyes használatát, pl. munkatankönyvek piktogramjainak értelmezését, az ábrák, képanyagokelemzését, a feladatok külső algoritmusokkal vezérelt megoldását, feladat végrehajtás sorrendjét, az összehasonlítást, az önellenőrzés módjait, lehetőségét, az írásbeli feladatok végrehajtását. A technikai jellegű, manuális feladatokban a pontos mintakövetést, az algoritmizált lépések leolvasását. A mozgásban az utánzás, a mintakövetés tanulása, a szabályok elsajátítása folyamatosan végzett tevékenység, az esztétikus füzetvezetés, a képi ábrázolás elemi, formai, tartalmi és esztétikai következményeinek megismertetése, az önkifejezés, a viszonyulás képi megjelenítése. Megtanítjuk tanulóinkat az alsó tagozatban a rövid, egyszerű szövegkezelésre, elemzésre, értelmezésre, a bevésés technikájára, az egyéni tanulási sajátosság felismerésére,

a tartalomjegyzék kezelésére, a gyermeklexikonok és gyermekeknek szóló segédanyagok irányítás melletti felhasználására.

A tanulás tanításának fontos eleme, hogy a tantárgyak, taneszközeit (pl. matematikai, technikai, betűtanulás) meg tanulják adekvátan használni, a tanórán és önállóan alkalmazni, és segédeszközként hasznosítani.

A tanulás tanításának részét képezik az egyszerű memoriterek, versek tanulása az egyéni sajátosságoknak megfelelően, az ismétlés, a felidézés módjainak, gyakoriságának elsajátítása.

A serdülőkorúak tevékenységei

A felső tagozaton előtérbe kerül az elsajátított tanulási módszerek alkalmazása, az önálló tanulás megvalósítása. Sajátítsa el a tanuló a problémája megoldáshoz a segítségkérés, a segítség igénybevételének formáit is.

A felső tagozatos tanulók esetében működni kell a csoportmunkának. Gyakorolják és alkalmazzák a tankönyvekkel, feladatlapokkal, munkalapokkal való önálló tanulást, a szövegfeldolgozás, értelmezés formáit, fejlettségüknek megfelelő feldolgozási lehetőségeket. El kell jutni a tanulóknak az ésszerű, a takarékos, az esztétikus füzetvezetéshez, technikai, vizuális jellegű alkotások önálló elkészítéséhez. Képessé kell válniuk a tervezésre, a belsővé vált algoritmusok pontos alkalmazására, a munkamenet összeállítására. El kell sajátítani a hatékony önellenőrzést, hibák javítását, értelmezését, a tanuláshoz szükséges speciális taneszközök használatát. Képességeik szerint el kell juttatni a tanulókat az egyszerű vázlatkészítéshez, jegyzeteléshez. A tanulás tanításában kiemelt feladat a tanulási motívumok erősítése. Az épen maradt képességcsoport erősítése.

III.3.1.3. A kommunikációs nevelés

Az intézményünk valamennyi színterén kiemelt feladat a kommunikációs kultúra fejlesztése. A tanulók többségénél kommunikációs nehézséggel, a beszéd területén érzékelhető funkciózavarral szembesülünk.

Óvodás korban kiemelt tevékenységek

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális beszédfejlesztését az teszi szükségessé, hogy beszédük minőségileg és mennyiségileg is eltér ép társaiktól. Később indul, lassabb ütemben fejlődik a szókincs, a mondatalkotás illetve az artikuláció területén egyaránt sajátosságokkal bír. Ezért cél a gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzó képesség fejlesztése, beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása, a passzív és aktív szókincs bővítése, a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése.

A kisiskoláskorban kiemelt tevékenységek

A nem beszélő gyermekek nonverbális kommunikációjának erősítése, gátlások oldása.

A beszéd formai, tartalmi részének javítása, korrigálása, fejlesztése. Az értelmes, szép, magyar beszéd megteremtése megköveteli a helyzetnek megfelelő beszédpéldát, a beszédmotívumok megteremtését, a következetes gyakorlást, a mindenkori korrigálást, kiigazítást. Olyan szituációk, helyzetek teremtése, amelyben a társadalom által elvárt beszédnormáknak megfelelően gyakorolhatnak a tanulók, tapasztalatokat szerezhetnek a kommunikációs feladatok megoldásában. Külön figyelmet érdemel az alsó tagozaton: a köszönés, a kérdés, a tudakozódásnak megfelelő kommunikáció, a segítségkérés, a probléma, a szükséglet megfogalmazása, az önkifejezés technikáinak elsajátíttatása. A mondatokban történő megnyilatkozás különféle kommunikációs helyzetekben.

A serdülőkori tevékenységek

A felső tagozatban előtérbe kerül a mondanivaló értelmes, az összefüggésnek megfelelő interpretálása, a társas kapcsolatban a kapcsolatfelvétel és fenntartás. A konfliktuskezelés kulturált technikáinak alkalmazása.

A tanulók megtanítása az írásbeli kifejezés különféle formáira, az önéletrajz írására, kérvények, nyomtatványok kitöltésére. Ezen tevékenységekhez megfelelő mintákat, technikákat kell adni a tanulóknak. Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy véleményükkel, írásaikkal a nyilvánosság előtt is megjelenhessenek az iskolarádióban, a faliújságok, táblók készítésében, a diákfórumokon, nyilvános szerepléseken felszólalásaikkal, színjátszással, drámajátékkal.

Terápiás céllal és jelleggel sok szituációt éljenek meg tanulóink.

Valamennyi korosztály gyakorolhatja a metakommunikáció alkalmazását – a tekintetet, a testtartást, a hanghordozást, a mozgástér, a testi távolságtartást – különböző kommunikációs szintereken. Tevékenységeik, ismereteik tartalmazzák a tömegkommunikációs eszközök ésszerű, helyes használatát, a mérlegelést, a válogatást, szelektálást. Történjen ez a szülők bevonásával, szemlélet formálásával.

III.3.1.4. Tanórán kívüli és kollégiumi foglalkozások közösségfejlesztési feladatai

Ezek a foglalkozások kötetlenebb tevékenységi formák és a közösen átélt kirándulások a szülők bevonásával, túrák, kollégiumi szabad foglalkozások érdelemmel teli élményei a közösségfejlesztés kiváló területei.

- nevelje a tanulókat önellenőrzésre, egymás segítésére, ellenőrzésére
- átgondolt tervvel és a tevékenységek irányításával biztosítsa, hogy a tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséghez való tartozás érzését
- ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolathoz elegendők
- a változatos foglalkozások segítsék elő a közösségi magatartás erősítését

III.3.1.5. A Diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

A tanulói jogok és kötelességek gyakorlásának egyik fontos színtere.

- olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket
- a közösség iránti felelősségtudat kialakítása, fejlesztése
- a közösség érdekeit szolgáló tevékenységek szervezése
- kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése
- régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban, ezzel erősödik maga a közösség
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját sikereire

III.3.2. Pedagógusok, pedagógiai munkát segítő és a teljes dolgozói intézményi közösség közösségfejlesztési feladatai

A közösségfejlesztés a személyiségfejlesztéshez hasonlóan az egész iskolai életet átfogja. Intézményünkben több kisebb formális közösség alkotja az egészet: pedagógusok, óvodások, diákok, osztályok, munkaközösségek, kollégiumi csoportok, szakkörök, sportkör, diákönkormányzat.

A gyermekek, tanulók egyéni képességeit figyelembe véve kiemelten fontos, hogy megjelöljük azokat a legfontosabb közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, amelyeket az intézmény valamennyi dolgozójának figyelembe kell venni mindennapi munkája során. Hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény valamennyi dolgozója példaként áll a diákok előtt. Külön ki kell emelni, hogy a közösségfejlesztés során nemcsak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az intézményben foglalkoztatott valamennyi dolgozónak és a vezetőknek is.

III.3.2.1. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

A közösség nevelésének fontos feltétele: védettséget ad, gyakorlóteret a magatartás fejlesztéséhez.

A gyermekek, tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) óra célja olyan komplex tevékenység, amely magában foglalja az osztályközösségbe tartozó tanulók számára az iskolai értékek közvetítését, az osztályprogramok tervezését, szervezését és lebonyolítását, az osztály tanulmányi, magatartási helyzetének nyomon követését, s mindemellett feladata a Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési területeinek, nevelési céljainak, valamint a kulcskompetenciáknak a fejlesztése is.

A *Nemzeti alaptanterv* az Alaptörvénnyel összhangban fogalmaz meg olyan fejlesztési területeket és nevelési célokat, amelyek mellett, hogy az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak tartalmaiba beépülnek, azok részterületeivé válnak, így a közösségi nevelés (osztályfőnöki) órák témaköreit is tematizálják. A közösségi nevelés (osztályfőnöki) különösen eredményesen járul hozzá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök (ezen belül pedig a személyes és személyközi kompetenciák) együttes fejlesztéséhez, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzéséhez, a közjóra való törekvés megalapozásához, valamint a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítéséhez is.

A tanuláshoz és munkához szükséges készségek közül a társas és kulturális tudatosság, az alkalmazkodókészség, a kezdeményezőkészség, az önmotiváció, a kíváncsiság, a kreativitás, a problémamegoldás, a kommunikáció és az együttműködés fejlesztésére a közösségi nevelés keretében kerül sor.

A személyes készségek közül kiemelt szerepet kap az önismeret, az önállóság, a magabiztosság, az asszertivitás, az önmenedzsment készségek építése, valamint az olyan készségterületek megerősítése, mint a proaktivitás, a kreativitás, a problémamegoldás, a stressz és kudarc kezelése.

A személyközi készségek közül a hatékony kommunikáció, a konfliktuskezelés, a csapatmunka, a döntéshozatal és az empátia támogatása mind szerepet kap a közösségi nevelés során.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- a.) Különféle iskolai, tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítással.
Az iskolai élet egyes területeihez kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

- b.) A tanulók életkori fejlettségének és fogyatékoságának figyelembe vétele a tanulóközösségek fejlesztésében. A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó magatartáshoz.
- c.) Önkormányzás képességének kialakítására való törekvés a fogyatékos tanulóknál. Ki kell alakítani a közösségben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért tevékenykedni, illetve munkát értékelni.
- d.) Tanulói közösségek tevékenységének megszervezése. A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, a tevékenységekbe bekapcsolódnak, így az együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjtenek.
- e.) A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

III.3.2.2. A pedagógus, a pedagógiai munkát közvetlenül segítők által megvalósítható közösségfejlesztési feladatok

- részvétel a közösség életében személyes példamutatással
- a tanulás támogatása (kölsönös segítségnyújtás, közösségi ellenőrzés, stb.)
- tanulók kezdeményezéseinek segítése
- közvetlen tapasztalatszerzés segítése
- közösségi cselekvések kialakításának segítése
- folyamatosság biztosítása
- változatos munkaformákkal az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése

III.3.2.3. Szakmai munkát segítő dolgozói közösség

- azonosulás az intézmény pedagógiai céljaival
- személyes példamutatással a nevelői hatások erősítése

III.3.2.4. Szülői közösség

Sikeresek csak akkor lehetünk, ha szülői közösséggel együttműködve dolgozunk. A szülői háznak az óvoda, iskola felé talán az a legfontosabb feladata, hogy segítséget nyújtson a gyerekek az intézményi értékek elfogadásában.

A szülőkkel, a családdal való nevelői partner viszony kialakításában azonos elvárásokat kell támasztani. Ez az azonosság biztonságérzetet ad.

Szülői munkaközösségi értekezleteket, foglalkozásokat egy-két havonta a részletes munkaterv szerint tartunk.

A szülői munkaközösség munkáját segítik:

- a szülői munkaközösség működését segítő pedagógusok
- a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásával megbízott pedagógusok
- az intézmény vezetősége

III.4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

III. 4.1. Az egészségfejlesztési program és megvalósítása

*Az egészség olyasmi, mint a gondosan égetett gyertya.
Ha körültekintő figyelmet szentelünk gyertyánknak, sokáig fog égni.”*

(ManfredKets De Vries)

III. 4.1.1. Bevezetés

Az iskolai, kollégiumi egészségnevelés, egészségfejlesztés jogszabályi feladatai alapján szerepel a helyi pedagógiai programban az egészségnevelési stratégia kidolgozása. Célunk, hogy igazodva az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz és felkészültségünkhöz, egészségnevelési célokat és feladatokat fogalmazzunk meg, hogy „gyertyánk” sokáig éghessen.

Az intézmény vezetése elkötelezett az egészségfejlesztés iránt, ezért létrehozott Egészségfejlesztő, mentálhigiénés munkaközösséget is, amely az intézmény egészét átfogva működött a belső innováció és a pedagógiai programalkotás során az egészségnevelési feladatok megvalósításában. Ma már az egészségvédelemmel, és a környezetvédelemmel kapcsolatos szakmai feladatokat a teljes intézmény vonatkozásában egy munkacsoport összefogásával valósítjuk meg.

III. 4.1.2. Általános és hosszú távú cél

Intézményünk céljai között szerepel, hogy az egészség, mint életvezetési érték a tanórán belül és azon kívül a szabadidős programok középpontjában álljon.

Egészségnevelési, egészségfejlesztési programunk célja, hogy hozzájáruljon a tanulók képességeinek sokoldalú fejlesztéséhez, fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket. Járuljon hozzá életmódjuk, szokásaik, az értékkel történő azonosulásuk kialakításához, meggyökereztetéséhez. Fejlődjön beteg, sérült embertársaik iránti elfogadó és segítőkész magatartásuk.

Kiemelt célunknak tekintjük az iskolahasználók tudatosságának és részvételének erősítését, támogatását az egészségvédelemmel kapcsolatban.

Hosszú távú célunk, hogy felelős magatartás alakuljon ki tanulóinkban az emberi egészséggel kapcsolatban és váljanak egészségtudatos, kiegyensúlyozott felnőtté. A gyerekeket testi, lelki és szellemi egységben tanítjuk, neveljük, fejlesztjük, a holisztikus szemlélet szerint.

Preferáljuk a teljes körű iskolai egészségfejlesztés megvalósulását, melynek négy alapelemei az egészséget meghatározó mindegyik tényezőre hat.

1. Az egészséges táplálkozás elvei elvárassá váljanak az intézményi közétkeztetésben.
2. A mindennapos testmozgás, testnevelés minél hatékonyabb megvalósítása.
3. A gyerekek lelki egészsége, tehát személyiségfejlesztés oly módon, hogy az a lelki egészséget is segítse elő.
4. Az egészségismeretek hatékony, bensővé válást eredményező átadása, egészségtan ismereteinek oktatása a gyerekek, tanulók egyéni képességeinek megfelelő tevékenységrendszer, és módszerek segítségével.

Kiemelt figyelmet fordítunk tanulóink életkorához igazodva a fogyasztóvédelem, környezettudatos magatartás, társadalmi bűnmegelőzés, az áldozattá válás elkerülése, az erőszakmentes konfliktuskezelő technikákkal összefüggő ismeretek elsajátítására.

A Nemzeti Alaptantervben megjelenő kulcskompetenciák figyelembe vételével kijelöljük a fejlesztési feladatokat, elsősorban a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, és az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést.

Rá kell ébreszteni a gyerekeket arra a tényre, hogy nemcsak saját egészségük megőrzése a felelősségük, hanem a környezetük, rokonaik, barátaik, szeretteik iránt érzett felelősségük szempontjából is nagyon fontos, hogy az egészségükkel foglalkozzanak.

Elsősorban az egészség megőrzésére kell törekedniük, és a betegségek kialakulásának megelőzése a fontos feladatuk, ezért nemcsak a már kialakult betegségekkel kapcsolatos teendőket kell megismerniük.

A tanulók értelmi képességeiknek megfelelően már óvodás korban, és később, a nyolcadik évfolyam, illetve a szakiskola kor végéig szerezenek kellő ösztönzést és tudást – személyes és környezeti értelemben – az egészséges életvitelhez.

Az erőszakmentes, gyermekbarát és egészségtudatos intézményi légkör minél hatékonyabb megteremtésére törekszünk. Az intézményben fellépő agresszivitást érdemben csökkentő magatartásformákat preferáljuk.

III. 4.1.3. Az egészségfejlesztés főbb célkitűzései

A felgyorsult élettempó új alkalmazkodást kíván az egyéntől az élet minden területén. Az iskolának és kollégiumunknak ezért nagy szerep jut az egészségmegőrzésre irányuló technikák fejlesztésében. Az egészséges és kulturált életmódra nevelés keretében meg kell tanítanunk diákjainkat a helyes életviteli szokásokra, ezért ez egyben erkölcsi nevelés is. Az intézményben tanító pedagógusoknak a tanórákon, osztályfőnöki órákon, nem kötelező szakköri foglalkozásokon, az óráközi szünetekben, és a délutáni foglalkozások alatt nyílik lehetőségük az egészségfejlesztés céljait megvalósítani.

Az emberek számára a legfőbb érték egészségük. Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy tanulóink felismerjék az egészség értékjellegét. E cél akkor érhető el, ha kialakítjuk tanítványainkban az önmagukért és másokért érzett felelősségtudatot. Az egészség kulturáltság fejlesztésében ki kell térnünk az életvitelt szolgáló optimális feltételekre (védőfaktorok) és az ezek hiányából származó rizikófaktorok megismertetésére. Az egészség védelmére és megőrzésére kell tanítanunk a gyerekeket. A prevenció az egészséges életvitelhez szükséges ismeretek átadásából és készségfejlesztésből áll.

III. 4.1.4. Helyzetelemzés

III. 4.1.4.1. Anyagi erőforrások

III. 4.1.4.2. Humán erőforrások

Belső erőforrások:	Külső erőforrások:
Költségvetés	Fenntartó
Aranykapu Alapítvány	Pályázatok
Intézményen kívüli együttműködés	Egészségügyi neveléssel is foglalkozó intézmények
	Civil szervezetek
	Hivatalos szervek

- Védőnő
- Ápolónők
- Testnevelők
- Gyógytestnevelők
- Diákönkormányzatot segítő tanár
- Pedagógusok

Megnevezés	Feladat, szerepkör	Erősségek
Környezetvédelem, sport és -egészségnevelés munkaközösség vezetője, és munkaközösségi tagok	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatokat teremt a külső támogatókkal, egészségnevelő intézményekkel.	Lehetőséget ad a különböző területek összefogására, programjainak (témahét, verseny, jeles napok eseményei stb.) összehangolására, ismeretterjesztő előadások, szűrővizsgálatok szervezésére.
Intézményvezetőség	Támogatja az egészség-nevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Aktívan részt vesz az egyes programok megvalósításában.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a tanulók, valamint a szülők számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.
Tanárok Munkaközösségek	Kidolgozzák és a tantárgyak tananyagába, a tanórán kívüli tevékenységekbe beépítve tanítják az egészségfejlesztési és nevelési tartalmakat.	Valamennyi pedagógus belátja, hogy a tanulók komplex szemléletformálására van szükség. Együttműködés.
Osztályfőnökök	Évfolyamokra lebontva foglalkoznak az egészség neveléshez kötődő nevelési tartalmak feldolgozásával.	Heti egy osztályfőnöki óra keretén belül. Kollégiumi foglalkozásokon
Gyermekek- és ifjúságvédelmi felelős	A szociális háttér, szociokulturális szokások nyomon követése, a tanulók mentálhigiéniájának gondozása.	A nevelés minden területén aktív részese a megvalósításnak.
Gyermekek- és ifjúsági felügyelők	A személyes tisztaság, egészséges és évszaknak megfelelő öltözködés biztosítói.	A nevelés minden területén aktív részesei az eredményeknek.
Gyermekek orvos, ápolónők, védőnő	A tanulók egészségügyi ellátásának koordinálása, biztosítása. Megelőzés, elsősegélynyújtás.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás. Felvilágosító előadások tartása gyerekeknek és felnőtteknek.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják az egyes programok háttérét.	Bekapcsolódódás az egészségnapba.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek megvalósításában részt vesznek. Karbantartják a vizesblokkokat, világítási hálózatot.	Kert-, park-, játszótérgondozás, karbantartás.

Élelmezésvezető Konyhai dolgozók	A dolgozók és a tanulók étkezését biztosítják.	Egészséges táplálkozás. Az ún. „bioételek”, előtérbe helyezése.
Mosodai dolgozók	Tisztántartják a tanulók ruházatát, az intézmény textíliáit.	Tiszta, egészséges, jó illatú ruházat. Tiszta, esztétikus textíliák az intézményben.
Tanulók	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás). A felnőttekkel együtt ügyelnek arra, hogy társaik egészségmegővő magatartást tanúsítsanak.	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának. Partnerség társaikkal és a felnőttekkel.
Szülők	Néhány szülő tevékeny, a többség beleegyező magatartása, támogatása a programok iránt. Egyes programjaink anyagi fedezetét a szülők maguk is biztosítják. Előadások tartására, felvilágosításukra szükség van.	Az elsajátított viselkedésformákat otthon is alkalmazzák a tanulók. A szülők szemlélete is formálódik, a környezetegészségi nevelés túlmutat az iskola falain.

III. 4.1.4.3. Partnerkapcsolatok

Kiemelten kezeljük azokat a partnerkapcsolatokat, amelyek segítik egészség nevelésünket:

Városi lehetőségek az egészségügyi nevelés területén

Adottságok		Kapcsolódási pontok
Városi egészségügyi intézmények	Szakrendelések Kórház	Szakellátás rendszerének megismertetése. Piktogramok.
Mentőállomás	Az intézmény szomszédja.	A takarítói munkacsoport számára külső gyakorlati helyet biztosít.
Szülői munkaközösség, szülők	Felvilágosítás	Tapasztalatcsere. Együtműködésre készítheti a szülőket.
Mentálhigiénés csoport	Folyóiratok, egyéb kiadványok.	Mentálhigiénés témák, csoportfoglalkozások, képzések, tréningek nyomon követése. Egészségvédő lehetőségek megismerése. Reklám, demonstrációs anyagok beszerzése.
ÁNTSZ Vöröskereszt	Együtműködő kapcsolat	Fertőző betegségek, védőoltások
Rendvédelmi szervek	Együtműködő kapcsolat	Iskolarendőr
Gyermekjóléti szolgálatok, Családsegítők	Kapcsolattartás	Gyermekjóléti törvények alapján

Az óvoda, iskola, mint léttér is befolyásolja a gyermekek, tanulók egészségét és pszichikumát, ezért az intézményi környezetnek meghatározó szerepe van az életvitel és napirend alakításában. Az épületünk a város szélén, egy jó levegőjű, nyugodt, csendes helyen található.

III. 4.1.4.4. Fizikai környezet

Megnevezés	Megállapítás	Ebből adódó feladatok
Építmény	Eredendően oktatási-nevelési feladatok ellátására épült 1982-ben.	Az elhasználódásból adódó meghibásodásokat folyamatosan javítani kell. (vízhálózat, elektromosság).
Berendezés	Természetes és környezetre ártalmatlan anyagokból készültek és az azok a használók igényeihez igazodtak. Az elhasználódás jelei jól látszanak.	A berendezések rendeltetésének megfelelő használata, rendszeres tisztántartása, folyamatos felújítása és pótlása.
Informatikai bázis	Az intézmény folyamatosan fejleszti informatikai bázisát. Több interaktív táblával rendelkezünk.	Tanórákon és minden más foglalkozáson is az internet adta lehetőségeket is felhasználni az egészségnevelés érdekében.
Az épület környéke a park	A telepített növényzet rendszeresen és szakszerűen gondozott, madáretetővel ellátott. Nyársaló hely kialakítva. Kerti padok, asztalok a lombos fák alatt. Lovaglásra is alkalmas füves terület áll rendelkezésre.	Rendszeres tanulmányi séták szervezése. A tiszta levegő maximális kihasználása. Minél több szabadtéri program szervezése. A gyermekek szabad levegőn történő foglalkoztatása. (Rajzolás, kézművesség, társasjátékozás, olvasás)
Tankert	Zöldségek, gyümölcsök termesztése.	A készségfejlesztő iskolások szakmai gyakorlati óráin kívül az életviteli órák helyszíne. Munkaterápiaként alkalmazott terület is lehet.
Játszótér	A gyerekek életkorának megfelelően biztonságos játszóterekkel rendelkezünk. Természetes anyagokból készült hinták, csúszdák, homokozók is megtalálhatóak.	Óráközi szünetekben, tanórákon, különböző foglalkozásokon biztosítjuk a gyerekek biztonságos mozgásos tevékenységét, szórakozását.
Sportudvar	Anyaga: bitumen és beton. Felújított, jó állapotú. Kosárlabda palánkkal és kézilabda kapuval ellátott.	A testnevelés órákon kívül a sportversenyek, kollégiumi foglalkozások színhelye.

III. 4.1.4.5. Közegészségügyi tevékenység

Tevékenység megnevezése	Megállapítások	Ebből adódó feladatok
--------------------------------	-----------------------	------------------------------

Közétkeztetés	Napi ötszöri étkezést biztosítunk.	Folyamatosan biztosítani az egészséges táplálkozást.
Iskolaorvosi ellátás Védőnő	- gyermek és ifjúsági orvos - védőnő - biztosítjuk: a fogászati szűrést, - megszervezzük: a hallásvizsgálatot, és az ortopéd szakorvosi szűrést	A gyermekek vizsgálata heti rendszerességgel. Problémás esetekben szakorvoshoz irányítás. Védőnői szolgálat heti egy alkalommal. Szűrővizsgálatok megszervezése tanévenként. Ortopédiai szűrés minden tanév elején.
Baleset megelőzés, Baleseti ellátás	A jogszabályban előírt balesetmegelőző szemlék rendszeresen megtörténnek. Állandó ápolónői szolgálat.	1.Tanév elején balesetvédelmi oktatás. 2.Az éppen aktuális baleseti oktatások minden olyan tevékenységnél valósuljanak meg, amely veszélyeket rejt. 3. Szükség esetén szakszerű elsősegélynyújtás.
Beteg gyerek ellátása, fertőző betegek ellátása	Az iskola egészségügyi ellátásra működési engedéllyel rendelkezünk. Felszereltségünk megfelel a törvényi előírásoknak.	A beteg gyereket a betegszobán az ápolónő feladata ellátni. A szülőt értesíteni kell, ha gyermeke beteg. Orvosi ellátását a szülőnek kell biztosítani.
Munkavédelem	Szakképzett munkavédelmi szakembert alkalmazunk. A tanulók munkavédelmi oktatása a pedagógusok feladata.	Folyamatos munkavédelmi szemlék és évenkénti oktatás.

III.4.1.4.6. Személyi gondozás, szokások kialakításával kapcsolatos állapotfelmérés

Feladat megnevezése	Megállapítások	Ebből adódó feladatok, felelősök, határidők
Személyi tisztaság	Az intézménybe érkezéskor (hétfő) változó, sok gyermeknél kívánnivalót hagy.	- személyi tisztaság ellenőrzése - tetvesség ellenőrzése, kezelése - ápolónők, osztályfőnökök - minden hétfő
Egészséges öltözködés	Változó. Sok család gyermeke nem megfelelően ellátott az időjárásnak megfelelő öltözetrel.	- a tanulók öltözködésének folyamatos figyelemmel kísérése - szükség szerint ruházat pótlása adományokból - a nevelői hármass szerepének érvényesítése

III. 4.1.4.7. Testi neveléssel kapcsolatos állapotfelmérés

Területek	Megállapítások
Mindennapos testnevelésben részt vevők száma	A tanulók teljes létszáma
A mindennapos testnevelés formái és színterei	Reggeli torna a kollégiumban. Testnevelés órákon, tanórán kívüli tevékenységekben, kollégiumi foglalkozásokon, szabadidőben, kötött és kötetlen formában.
Felmentett tanulók száma (gyógytestnevelés adatai)	A szűrések alapján a gyógytestnevelők nyilvántartásában rögzített.
Testi fejlődés mérési eredményei	A tanulók egészségügyi könyvében egyénileg regisztrált.

III. 4.1.5. Az egészségfejlesztési feladatok, programok és színterei

Az intézményi teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy minden gyerek és fiatal az intézményben eltöltött időben részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Intézményünkben az egészséges életmód alakítását három kiemelt területre irányultan végezzük:

<i>Biológiai tényezők</i>	Személyi higiéné
	Egészséges táplálkozás
	A mozgás megszerettetése
	Az életkorhoz megfelelő szexuális ismeretek elsajátítása.
	Baleset megelőzésre nevelés, elsősegélynyújtás
<i>Mentális tényezők</i>	Boldog Iskola programjának megvalósítása
	Stressz oldása, konfliktuskezelés
	Baleset megelőzés
	Társas kapcsolatok elősegítése.
	Primer szocializációs funkció hiánya esetén a feladatok átvállalása
<i>Szociális tényezők</i>	A dohányzás, mint a betegségek rizikófaktor
	Az alkohol fogyasztás káros következményei
	Drogtagadás
	Családvédelem, csecsemőgondozás, egészségügyi ellátás

III. 4.1.5.1. Biológiai tényezők:

Cél: Biológiai létünk jobb minősége érdekében rendszeresség, tudatosság (napirend) és igényesség kialakítása.

a) TestápolásFeladat:

A higiénés magatartásra nevelés, a személyi higiénia iránti tartós igény kialakítása, valamint a környezet tisztaságára és védelmére irányuló szoktatás. **A tisztaság fél egészség!**

Tevékenység - eszköz:

A testrészek ápolásának megtanítása, a ruházat tisztán tartása, rendszeres tiszta-csere elmélyítése az osztályfőnök, kollégiumi csoportvezető nevelőtanár, óvónő, gyermek-és ifjúsági felügyelő, védőnő és iskolaorvos bevonásával. Testnevelés órák utáni rendszeres tisztálkodás (feltétel biztosított).

- Helyes fogápolás elsajátíttatása, rendszeres szűrés (évente kétszer).
- A társas együttlétek alkalmával megfelelően ápolt külsőre, öltözködésre szoktatás (iskola, színház, ünnepély, külső rendezvények).
- Tudatosítani tanulóinkban, hogy az egyéni és társadalmi érvényesülés az elvárt kulturális szignálok (megjelenés, kommunikáció) alkalmazásán is múlik.
- Bekapcsolódunk a Kézmosás Világnapja rendezvénybe minden tanév októberében, mellyel még jobban tudatosíthatjuk tanulóinkban a napi higiénia szükségességét.
- A járványok elkerülése érdekében felvilágosító előadásokat szervezünk, egyéni fejlettségi szinteknek megfelelően iskolatípusok és korcsoportok szerint.

Követelmény:

- Sajátítsák el az alapvető tisztálkodási szokásokat (test, haj, köröm, száj)!
- Mellőzzék a testdíszek (piercing, tetoválás) alkalmazását, legyenek tisztában veszélyeikkel!
- Az elvárásoknak megfelelően, tisztán és gondozottan öltözködjének!
- Mossanak kezet étkezés, valamint WC-használat előtt és után!
- Tartsanak rendet szűkebb és tágabb környezetükben!

Értékelés:

- Csoportos és egyéni beszélgetések alkalmával.
- Verseny esetén iskola előtt dicséretben részesítés.
- A helyi médiák meghívásával szélesebb körben is megtörténhet a jó munkát végző tanulók és tanárok elismertetése.

b) TáplálkozásFeladat:

Egészséges táplálkozásra nevelés, megfelelő étkezési szokások kialakítása. ***Az vagy, amit megeszel!*** A megfelelő folyadék mennyisége és minősége is nagyon fontos.

Tevékenység - eszköz:

- Táplálkozás-élettani optimum, korszerű táplálkozás, valamint a napi és évszakos ritmus megismertetése.
- Az étkezés higiénijának, kultúrájának és társas jellegének fejlesztése.
- A káros táplálkozási szokásokra (pl. kóla, ill. cukros üdítők, chips fogyasztására) való figyelemfelhívás és következményeinek tudatosítása tanulóinkban.

- Korcsoportok és népcsoportok eltérő táplálkozási szokásai, sajátosságai (osztályfőnöki órán beszélgetés, anyaggyűjtés).
- Októberben csatlakozunk az Élelmezési Világnaphoz.
- Márciusban csatlakozunk a Víz Világnapjához.

Követelmény:

- Tartsák be a táplálkozás higiéniai, esztétikai szabályait!
- Sajátítsák el az alapvető táplálkozási szokásokat!
- Ismerjék meg a táplálkozási piramist!

Értékelés:

Helyes magatartásformák megerősítése, példaként állítása.

c) MozgásFeladat:

- Felhívni a figyelmet arra, hogy a rendszeres mozgás (testnevelés óra, gyógytestnevelés óra, torna, kerékpár, úszás, asztalitenisz, lovaglás, futballozás) gyermekkortól idős korig egészségmegőrző hatású. **Ép testben, ép lélek.**
- Tanulóink felkészítése a balesetveszélyes helyzetek elkerülésére.
- Fizikai, értelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése.

Tevékenység - eszköz:

- A mindennapos testmozgás biztosítása. Rendszeres testedzés a tanórákon kívül: délutáni foglalkozások keretében atlétika, kosárlabda, tánc, korcsolyázás, lovaglás, úszás lehetőségének kihasználása.
- Házi sportversenyek, sportvetélkedők szervezése, sportnapokon való aktív részvétel.
- A mozgáskultúra örömszerző funkciójával való megismerkedés.
- Erőnlét, terhelés, fittség és állóképesség egyéni fejlesztése a testnevelés órákon.
- Jellemformáló helyzetek (csapatversenyek) felhasználása.
- Reggeli torna minden reggel a kollégiumban.
- A gyógytestnevelésre járó tanulók foglalkozásainak biztosítása az iskolán belül.
- Májusban az Európai Nemzeti Parkok napján a közeli Bükki Nemzeti Parkban túrázunk.

Követelmény:

- Váljon szükségletükké a rendszeres testmozgás! Rendelkezzenek életkoruknak megfelelő állóképességgel és terhelhetőséggel!
- Alakuljon ki pozitív szemléletük, amely megteremti a további élet folyamán az életmódszerű mozgás igényét!

Értékelés:

- A sportversenyeken való tisztes helytállás, a bajnokságokba való bekapcsolódás dicsérete, jutalmazása iskolai szinten.
- Pozitív megerősítés és társas visszajelzés bármilyen jellegű mozgás-sport tevékenységbe való bekapcsolódás esetén.

d) Szexuális nevelésFeladat:

A szexuális nevelés akkor lehet hatékony, ha párosul az érzelmi és erkölcsi neveléssel. Építeni kell a kölcsönös felelősségvállalás fogalmának elmélyítésére.

Tevékenység - eszköz:

- A szexuális magatartás meghatározó eleme, hogy milyen módon megy végbe nemi szerepeink szocializációja.
- Ezzel kapcsolatban az egyéni és társadalmi szinten elvárt magatartás kialakítása beszélgetésekkel, példákkal és élményekkel (szépirodalom, film, színház).
- A nemek közötti különbségek tudatosítása, férfi és nő egyenrangúságának elfogadtatása, az egymás iránt érzett felelősségre és tiszteletre koncentrálni.
- A szexualitás biológiai aspektusainak megismertetése az ifjúkornak megfelelő szemléltető filmek, szakkönyvek és segédanyagok felhasználásával.
- A korai nemi élet és szexuális aktus nemkívánatos következményeinek (terhesség, szexuális úton terjedő betegségek, kiégettség) megismertetése szakemberek bevonásával.
- Decemberben az AIDS ellenes Világnapon előadásokat szervezünk e nemi úton terjedő betegségről.
- Felhívni a figyelmet a családtervezés fontosságára (modellek bemutatása), tudatosítani a gyermekvállalás alapvető feltételeit (szülői szerepek, nevelés, családi munkamegosztás, anyagi háttér, egzisztencia).

Követelmény:

- Legyenek tisztában azzal, hogy a szerelem kiteljesedése a szexualitás, amelynek fontos feltétele az egymás iránt vállalt felelősség és hűség!
- Tudják, hogy mi az intimitás lényege! Legyenek ismereteik arról, hogy a nemi érés és pszicho-szexuális fejlődés ütemében eltér, ezért a korai nemi kapcsolat hátránnyal járhat!
- Tudatosuljanak a partnerkapcsolatokkal, párválasztással és családtervezéssel szemben támasztott követelmények!

Értékelés:

- Visszajelzés a nem megfelelő magatartásformákra Az intézményben töltött idő alatt az illetet sértő szexuális attitűd (párkapcsolat) korrigálása.

e)Baleset megelőzésre nevelés, elsősegélynyújtásFeladat:

- A gyermekek megismertetése a környezetükben megszokozódott balesetek elkerülésének lehetőségeivel.

Tevékenység-eszköz:

- Balesetveszély felismerés, baleset megelőzés. A körültekintésre, az apró dolgok fontosságára való figyelem felkeltés. Figyelem felhívás a balesetveszélyes helyzetekre az iskolában, kollégiumban, közlekedésben és háztartásban.
- Közlekedési ismeretek. Ismerjék meg a közlekedési szabályokat a KRESZ szakkörökön, osztályfőnöki órákon, szabadidős kollégiumi foglalkozásokon. Gyalogosra, kerékpárosra, autósra vonatkozó szabályok ismertetése, különös figyelmet fordítva a balesetek elkerülésére.
- Mérgező szerek tárolása. Megtanítjuk a gyógyszerek, tisztítószer, mérgezőanyagok elkülönített tárolását.

- Véradás fontosságára való figyelem felkeltés. Intézményünkben a tanév folyamán két alkalommal a felnőttek számára szerveződő véradás bemutatása a gyerekeknek.
- Elsősegélynyújtás. Az iskolai gyermekorvos, védőnő, ápolónők az egészségfejlesztési programok és az osztályfőnöki órák keretén belül bemutatják elméletben és gyakorlatban a sebellátásnál, balesetknél a legfontosabb elsősegélynyújtással kapcsolatos feladatokat.
- Az iskolai tanítási órák tananyagához kapcsolódva alapvető elsősegély-nyújtási ismeretek tanítása, és rendszeres gyakoroltatása.

Követelmény:

- Tudatosuljon a gyerekekben, hogy balesetek alkalmával a gyors segítség fontos lehet.
- Tanulják meg hol, kitől kell segítséget kérni.

Értékelés:

- A tanév végén Vöröskeresztes vetélkedőkben számot adnak a gyerekek a tanév folyamán tanult baleset megelőzési és elsősegély-nyújtási ismeretekből.

III. 4.1.5.2. Mentális tényezők:

Cél:

Harmonikus személyiség kialakítása, a társas kapcsolatokhoz szükséges készségek fejlesztése. A reális önismeret, helyzetfelismerő és problémamegoldó képesség, valamint a döntésre való készség kialakítása. Megfelelő stressz kezelő technikák kiépítése. **Ép lélekben ép test!**

A lelki egészségfejlesztés:

- segítse elő a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek, tanuló esetében a környezethez történő alkalmazkodást,
- készítsen fel, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentse azok káros következményeit,
- gyakoroljon pozitív hatást a személyiséget érő változásokra.

Feladat:

Alakítsuk ki a pszichés, az intellektuális és érzelmi képességek mellett a spirituális fejlődés képességét is.

- Pozitív énkép, reális önismeret kialakulásának segítése, pályaválasztásra való felkészítés.
- Legyenek képesek termékenyen, kitartóan dolgozni, és hozzájárulni a közösség életéhez.
- Elfogadó pedagógiai légkör működtetése, amely a tanulók objektív értékelését, konfliktusok kezelését folyamatosan felhasználja az önfejlesztésre.
- Szülői értekezleten (egyéni és közösségi szinten) tudatosítani a fiatalkori szorongás kiváltó okait (hiszen kudarcélményeink a felnőttkori pszichés betegségek alapját képezhetik).
- A tanuló társas támogatása, mert ez krízishelyzetekben mozgósítja az önsegítő erőket. Az egyedi eseteknél külső gyermekpszichológus, ill. gyermek- és ifjúságvédelmi felelős bevonása a problémakezelésbe.

- Agressziókezelés, konfliktuskezelés, problémamegoldás technikáinak megtanítása (mediatori tevékenység az egészségfejlesztő mentálhigiénikus pedagógus segítségével).
- Stressz oldó képesség és tolerancia fejlesztése, amely megkönnyíti a külvilág pszicho szociális hatásaihoz történő alkalmazkodást.
- Pozitív jövőkép kialakulásának támogatása. A szociális biztonság feltételeinek javítása a rászorulóknál (gyermek - és ifjúságvédelem).
- Tudatosuljon a tanulóknál, hogy a mindennapi életünket ritmusok jellemzik (feltöltődés, célra irányuló tevékenység, energiafelhasználás, rekreáció).
- Az egyéni és közösségi érdekek összehangolása, a közösséghez való alkalmazkodás képességének fejlesztése.

Tevékenység - eszköz:

- Tanulóink legyenek tisztában a jogaikkal és kötelességeikkel, az elvárások tükrében alakítsák magatartásukat (ezzel a konfliktushelyzetek mérséklődhetnek). Napi megerősítés szükséges.
- Öszinte légkör kialakítása az intézményben. Tanulóink értékelését pedagógusaink úgy valósítsák meg, hogy ne az embert, hanem cselekedetét minősítsék (Gordon módszer).
- Az önismeret fejlesztésénél a tanárok térjenek ki az aktuális énkép, a kapott énkép és eszményi énkép közötti különbségekre és kölcsönhatásaira.
- A szülővel való folyamatos kapcsolattartás. Magatartás zavarok jelentkezése esetén a család felkeresése (családi háttér és igazolatlan hiányzás okainak feltárása).
- Az osztályfőnöki órákon, testnevelés, gyógytestnevelés órákon stressz oldó technikák átadása (relaxáció), konfliktuskezelés módszereinek keresése és gyakorlása, a lelki egészségvédelem tudatosítása. Autogén tréning.
- Október 10 - A Leleki Egészség Világnapja alkalmából csoportonkénti relaxálásokat tartunk a gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt.
- Boldog Iskola Programjának megvalósítása, Boldogságórák tartása

BOLDOG ISKOLA Alapprogram

Boldogságóra

“Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játécai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekünk így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”

Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Boldogságóra programfővédnöke

A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára.

B	oldogságra képes gyerekeket nevelünk!
O	dafigyeléssel, pozitív megerősítéssel ösztönzünk
L	elkesítünk, a kitartást és a koncentrációs képességet fejlesztjük
D	öntési helyzetekben segítjük a választást
O	ldjuk a feszültséget, konfliktus-megoldási technikákat tanítunk
G	ondoskodunk a céljaid eléréséhez vezető útról
S	tratégiákat mutatunk a megküzdéshez, sérelmeidre
Á	tsegítünk a problémáidon, derűt és bizalmat, biztonságot közvetítünk
G	azdag módszertani anyagot kínálunk
Ó	hatatlanul is nevelünk
R	ávezetünk az élethelyzetek értelmezésére
A	pró örömökkal lépünk meg!

Intézményünkben, a nevelő – oktató munka nevelési céljai közül:

- ❖ az önismeret és a társas kultúra
- ❖ a testi és lelki egészségre nevelés
- ❖ az erkölcsi nevelés
- ❖ a családi életre nevelésfejlesztési területeken a Boldogságóra program egy tartalmi keretet biztosít.

A Boldogságóra program 10 témából áll, amelyek egymásra épülnek.

Témakörök:

- Boldogságfokozó hála
- Optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok ápolása
- Boldogító jócselekedetek
- Célok kitűzése és elérése
- Megküzdési stratégiák
- Apró örömek élvezete
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság

Jeles napok:

- Március 20.- A Boldogság nemzetközi napjává nyilvánította az ENSZ Közgyűlése
- Április 20. – Föld napja- Énekelj a Földért-Bagdi Bella dalával
- Június első szombatja- Nemzeti ölelés napja- az ölelés kampány minden országban más napon- „Egy terápia, véletlenszerű önzetlen kedvesség idegenek felé, az ok pedig, hogy közben jól érezzék magukat.

Tanulóinknak mind a tanulási beállítódásuk, mind az életvezetési technikájuk fejlesztést igényel. Az élménypedagógia, a cselekvéssel összekötött tevékenykedtetés, a játékoság, az élethelyzetek átélése és megértése a mesék által segíti őket akadályaik leküzdésében.

A személyiségfejlesztés pedagógiai programunkban szereplő kiemelt területei közül a Boldogságórák feladata:

- ❖ az agresszió és az erőszak bármely formájának elkerülésére nevelés
- ❖ közösségi viselkedésformák tanítása, toleranciára, egymás elfogadására nevelés
- ❖ konfliktuskezelési technikák elsajátíttatása
- ❖ egészségmegőrző, óvó attitűd kiépítése
- ❖ testi-lelki egészség megőrzésének képességére nevelés
- ❖ a kommunikációs nevelés és kultúra az egyes tanulók sikeres szocializációja, a tudásának gyarapítását szolgáló rendszer gondozása
- ❖ a szocializáltság, a neveltségi mutatók emelése
- ❖ élethelyzetek példáival problémamegoldás képességének fejlesztése
- ❖ önkifejezési lehetőségek biztosítása
- ❖ nyitottság, biztonságérzet kialakítása.

Megvalósítása intézményünkben:

A boldogságprogramhoz csatlakozott csoportok havonta 1 Boldogságórát tartanak. A megvalósíthatóság területeit szem előtt tartva az intézményegységek beépítik az éves munkatervükbe, tanmeneteikbe, tematikus terveikbe.

Az intézményi munkatervben feltüntetjük a Boldog iskola program felelőjét.

A program és az ezzel kapcsolatos módszertani megbeszélések, tapasztalatok, eredmények is rögzítésre kerülnek dokumentumainkban. Az intézményi szintű programok meghirdetése az egyéb intézményt átfogó munkaközösségek vagy intézményegységekben működő módszertani munkaközösségek munkatervében is megjelenik.

Követelmény:

- Alakuljon ki pozitív és reális képünk, és megfelelő jövőképünk! Tanulják meg növendékeink, hogy a sikerekből merítve lépjenek tovább új céljaik megvalósítása felé!
- Legyenek toleránsak a külvilággal szemben!
- Legyenek tisztában azzal tanulóink, hogy a kudarcok az élettapasztalatot gazdagítják, hibáikból tanuljanak.
- A konfliktusokat megfelelően kezeljék!
- Próbáljanak egy olyan szigetet kialakítani maguknak, ahol a lelki békét, nyugalmat, harmóniát, szeretetet megtalálják!
- Tudják összehangolni az egyéni és közösségi érdekeket, jó szociabilitási képességekkel rendelkezzenek!

Értékelés:

A tanulói sikerek és kimagasló teljesítmények egyéni és közösségi elismerése, dicsérete, jutalmazása.

- A tanulói fegyelmi kihágások feltérképezése. A szabályszegés mértékéhez megfelelő büntetés alkalmazása és annak felnőttek részéről történő következetes betartása.
- A mentálhigiénés szempontok érvényesítése: minden tanuló legyen tisztában azzal, hogy mi a bűn, minek milyen következményei lehetnek, mik a jóvátehető és jóvátehetetlen bűnök (ez fontos a belső feszültség csökkentése érdekében).

Önbizalom program

Az önbizalom azt jelenti, hogy képesnek tartjuk magunkat arra, hogy minden helyzetben a lehető legjobbat hozzuk ki magunkból, a magabiztosság egy olyan magatartásformája, amely sikerhez, ösztönzéshez és új lehetőségekhez vezet!

Az apró mindennapi sikerek szükségesek a lelki egyensúlyhoz.

Az önbizalom órák célja, hogy a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva a gyermekek, tanulók, csoportosan és egyénileg is megismerjék az önbizalom fő összetevőit:

- megtanuljanak hinni saját képességeikben és
- képesek legyen szembenézni az őket körülvevő kihívásokkal, és
- bele merjenek menni félelmeikbe vállalva a kockázatot és bizonytalanságot.

Oktatási cél:

- az érzelmi állapot, boldogságszint növelésével képesek legyenek legjobb jövőbeli énünk kialakítására.
- tanuljanak olyan technikákat, amik segítséget adnak számukra a mindennapi életben felmerülő nehézségek megoldásában, a belső értékeik és tulajdonságaik felfedezésére, az önmagukkal való elégedettség érzésére és a velük született pozitív tulajdonságok, jellemzők megtalálására.
- megfelelő megküzdési stratégiák nyújtása a nevelt diákok rendelkezésére, melyek növelik a rugalmasságot, az elégedettséget és a pozitív érzelmek átélését.
- az önértékelésük fejlesztésével, az öngondoskodás gyakoroltatása, közös emberi mivoltunk felismerése.
- a technikák használata növelje a boldogságszintet, az elégedettséget, a jóllétet és az önbizalmat.
- a gondolkodásmód pozitív átformálása képessé tegye a tanulókat új készségek és tudás elsajátítására,
- segítségével nyitottságot és motivációt szerezhetnek a célok elérésére, ez fejleszti az önértékelésüket, a megküzdést és a teljesítőképeséget.
- fejleszti a gyermekek társas és érzelmi készségeit, segít kapcsolataik tudatos építésében, a kommunikáció és konfliktusok kezelésében, a kitartás gyakorlásában, határozott és együttműködő hozzáállás kialakításában.

Havonként feldolgozandó témakörök:

1. Motiváló jövőkép
2. Pozitív énkép
3. Egészséges önbecsülés
4. Kiteljesítő erősségek
5. Feltétel nélküli önszeretet
6. Önmagunkkal való együttérzés
7. Fejlődési szemléletmód
8. Pozitív kapcsolatok
9. Inspiráló magabiztosság
10. Életre szóló önbizalom

Oktatási segédanyagok:

Korosztályonként kézikönyvek
Tanulói munkafüzetek
Letölthető segédanyagok
Online oktatási segédanyagok

Megvalósítása intézményünkben

Alapkövetelménye is mindössze havi egy óra és egy feladat elvégzése, de látványos eredményeket heti foglalkozások megtartásával lehet elérni. Ahhoz, hogy beépüljön a tanulók szokásrendjébe az adott önbizalom-erősítő technika, egy teljes hónapra át a téma feladataival foglalkozunk hetente.

III. 4.1.5.3. Szociális tényezők

Cél:

Az egészséges élethez szükséges szociális feltételek biztosítása (a rászoruló, a hátrányos, és veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekek segítése). A függőséghez vezető szokások megelőzése.

Feladat:

- Az anyagi biztonság (elsősorban a társadalom és a család felelőssége) segítése a szociális háló elérésével.
- Betegségek elkerülése (időben orvoshoz fordulás, egészségüggyel való együttműködés), az egészség megóvása.
- Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés. Családi életre, társsá, szülővé nevelés, csecsemőgondozás terén a mindennapi kultúra erősítése.
- A függőséghez (szenvedélybetegségekhez) vezető motívumok felismertetése, az élvezeti szerek (drog, alkohol, dohányzás) elutasítására nevelés.
- A szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának a megelőzése.
- A tanulókat érő bántalmazások megelőzése.

Tevékenység - eszköz:

- Deviáns viselkedés esetén eset- megbeszéléseket kell kezdeményezni, amelynek célja feltárni azokat az okokat, amelyek a viselkedés sajátos formájához vezethettek.
- A gyógyításba és gyógyulásba vetett bizalomra nevelés, az egészség kulturáltság növelésével erősíteni az orvoshoz fordulást és egészségüggyel való együttműködést.
- A megelőzés jelentőségének hangsúlyozása, a fogászati, hallás-, ortopédiai, gyermekorvosi szűrővizsgálatokon való részvétellel.
- Interaktív beszélgetés osztályfőnöki órák, biológiai órák, délutáni foglalkozások keretében a dohányzás – alkohol - drog emberpusztító hatásáról.
- Beszélgetéssel egybekötött oktatófilmek, prevenciós előadások.
- A társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése, minél több közös pozitív élmény biztosításával (szolidaritás, előzékenység, együttérzés, empátia, előítélet-mentesség).
- Érdekérvényesítő tevékenység a diák-önkormányzati munkában osztály és iskolaszinten. A tolerancia és elfogadó magatartás gyakorlása nap, mint nap.
- Bandák szerveződésének és veszélyeinek megismertetése. Aktuális újságcikkek, TV adások elemzése, megbeszélése (a MÉDIA kedvezőtlen hatásainak kivédése).
- November 17. Füstmentes Világnap. Figyelem felkeltés a dohányzás és a kipufogógáz káros következményei iránt.
- Május 31. Dohányzásmentes Világnapon különösen odafigyelünk a dohányzások elkerülésére.

Követelmény:

- Ismerjék tanulóink a leggyakoribb betegségeket és ezek megelőzésének lehetőségeit!
- Legyen ismeretük a nikotin, az alkohol és egyéb drogok pszichikumra gyakorolt viselkedésmódosító hatásáról, ismerjék a védekezés és leszokás módjait!
- Legyenek tisztában a harmonikus családi élet feltételeivel! Legyen kialakult jövőképük a teljes család iránti igényről és tenni akarásról!
- Ismerkedjenek meg a csecsemő gondozásával, elméletben és gyakorlatban is!

Értékelés:

- Az egészséges életmódra nevelés területein a pedagógus, a család és környezet biztosít folyamatos visszajelzést.
- Ez a visszacsatolás megerősíti a helyes- és elmarasztalja a helytelen viselkedéselemeket. Így folyamatosan mozgósítja a teljes személyiséget az egészség megőrzésére.

III. 4.1.6. A pedagógus és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők szerepe az egészségnevelésben

A fiatalok életvitelüket minták követésével is alakítják, ezért különösen fontos a pedagógusok, példamutató életmódja. Egy tanár az egész személyiségével nevel, így válik az erkölcsi nevelés alapjává a példamutatás. A pedagógus egyéni és testületi magatartása tükrözzé azt a közösségi értékrendet, amire a tanulókat nevelni akarjuk. A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő gyermek és ifjúsági felügyelőknek, gyógypedagógiai asszisztenseknek, és az intézmény összes dolgozójának is felelőssége, hogy mire irányítja a tanulók figyelmét. Minden ismeret és hitelesen közvetített tudás nemcsak tájékozottságukat gyarapítja, hanem erkölcsi ítélőképességüket is segíti. Így válnak képessé különbséget tenni jó és rossz, igaz és hamis, értékes és értéktelen között.

Az egészséges felnőtt tud egészséges gyermeket nevelni. Ezért sok mindent meg kell tenni a dolgozóknak testi és lelki egészségük megőrzése érdekében. Külön szervezzük az iskolai dolgozók egészségfejlesztését. Naponta különböző lehetőségeket (torna, relaxálás, arcmasszázs, testmasszázs) kínálunk fel. Ezzel is hozzájárulunk, hogy az alkalmazottak az egészségük megőrzésére, a betegségeik elkerülésére gondot fordítsanak. Különböző előadásokat szervezünk a dolgozóknak az egészség jegyében. Májusban a Nemzetközi Vöröskereszt napja alkalmából véradást szervezünk dolgozóinknak és a környező intézményeknek. Szeptember végén, az Autómentes Világnapon nem autóval jutnak el a dolgozók a munkahelyükre.

Az erkölcsi értékek a mindennapi cselekvésben alakuló szokások, és az értékek tudatosulása útján válnak a hétköznapi élet irányítására alkalmas jellemformáló erővé.

III. 4.1.6.1. Színterek:

Az Egészségfejlesztő /mentálhigiénés/ munkaközösség az éves munkatervben készíti el a tanórák és különböző foglalkozások anyagával párhuzamosan a saját programját.

a. Tanórai foglalkozások

Külön figyelmet fordítunk minden tantárgy esetében a tananyagtartalom és az egészségfejlesztési feladatok csatlakozási pontjára.

Kiemelt jelentőségűek: a környezetismeret, természetismeret, biológia, testnevelés, gyógytestnevelés, fizika, kémia, kommunikáció, beszédfejlesztés és környezetismeret, környezet és egészségvédelem, társadalmi ismeretek és gyakorlatok, életviteli-és gondozási ismeretek, az osztályfőnöki és a szakmai gyakorlati tantárgyak.

Az egészségfejlesztési feladatok végrehajtását, tartalmi szempontból a helyi tantervben és a kollégiumi programban rögzítjük. Természetesen akkor lehetünk elégedettek, ha a többi foglalkozáson is törekszünk a pozitív egészségszemlélet kialakítására.

b. Mindennapos testnevelés - testedzés

Tanulóinknak biztosítanunk kell a napi rendszeres testmozgás lehetőségét. A mindennapos testedzéshez szükséges feltételeket az alábbiak szerint biztosítja az intézmény:

- játszótéri játékok, **sporteszközök** használata

- sportköri foglalkozások (labdarúgó, asztalitenisz szakkör, lovaglás, atlétika, torna)
- házi bajnokságok
- zenés mozgásfejlesztés szakkörök,
- művészeti táncos szakkörök
- osztályok közötti sportversenyek
- sportnap
- reggeli torna a kollégiumban
- délutáni szabadban eltöltött játékfoglalkozások, körjátékok, népi játékok
- túrák, kirándulások

c. Tanórán kívüli foglalkozások, Boldogságórák

- Délutáni szabadidős foglalkozások
- Sportprogramok
- Témával kapcsolatos filmvetítések
- Vetélkedők
- Versenyek
- Egyéb játékos programok
- Csoportfoglalkozások
- Boldogságórák
- Egészségnap
- Hétvégi iskolai programok
 - sportrendezvények
 - kulturális programok

A kollégium kitűnően kiegészíti a tanórai programot, illetve a konkrét esetfeldolgozást, valamint kiváló helye a játékoknak, játékos gyakorlatoknak is.

Sokféle fizikai mozgásos tevékenység számára biztosít lehetőséget (tornatermi, sportudvari, játszótéri, kültéri).

III. 4.1.6.2. Iskola egészségügyi ellátás. Iskolaorvos, védőnő, szűrővizsgálatok

- Intézményünkben az iskola - egészségügyi szolgálat részt vesz óvodásaink és tanulóink harmonikus testi-lelki fejlődésének elősegítésében.
- Az iskolaorvos és a védőnő, heti egy alkalommal rendel, és közreműködik, valamint szakértőként részt vesz egyéb iskola-egészségügyi feladatok ellátásában is a következők szerint:
 - A gyermekek, tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát.
 - Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak (szekunder prevenció).
 - Adott esetben az óvodások, tanulók elsősegélyben való részesítése.
 - Közreműködés: közegészségügyi- járványügyi, környezet- egészségügyi, táplálkozás-egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában.
 - Felkérésre közreműködés felvilágosító előadások tartásában, egészségügyi szakértői feladatokban.
- A következő témakörökben kérünk segítséget:
 - Életmód és betegségek összefüggései.
 - Az intézmény tanulóinak egészségi állapota, esetleges egészségi problémákra megoldási javaslatok.

- A fiatalkori változások ismerete, segítségnyújtás a serdülőkori érzelmi, magatartás, életmód és szexuális problémák, valamint krízisek megoldásában.
- Egészségügyi, közegészségügyi és táplálkozás - egészségügyi kérdésekben.
- Az osztályfőnöki órák tanmenetéhez kapcsolódó felvilágosító-, és tájékoztató órák tartásában.
- Intézményünkben az egészségügyi szűrővizsgálatok több fázisból épülnek fel. Céljuk a különböző egészségügyi problémák felderítése, esély az egészséges életvitelre.
 - Tanévenként szervezzük meg tanulóink fogászati szűrővizsgálaton való részvételét.
 - A mentális, pszichés zavarok szűrése után a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, valamint az osztályfőnök és a kollégiumi nevelőtanár közreműködésével, lehetőség nyílik személyre szabott nevelésre, oktatásra.
 - A tanulási nehézségek szűrésével lehetővé válik a koncentrációzavarral küzdő, fáradékonyságban, hiperaktivitásban szenvedő tanulók hatékonyabb segítése.
 - Az ortopédiai szűrővizsgálat, és iskolaorvosi javaslat alapján történik a gyermekek gyógytestnevelési órákra történő irányítása és lehetővé válik gyógycipővel történő ellátottságuk javítása érdekében intézkedéseket kezdeményezni.
 - A hallásvizsgálatot a védőnő végzi.

III. 4.1.7. Az egészségfejlesztő munka ellenőrzése, minőségének értékelése

Az intézmény egészség-nevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola életének más területén alkalmazottaktól. Ennek oka, hogy az egészség-nevelés a szakmai ismeretek mellett, a többi tantárgyhoz képest markánsabban közvetít egy viselkedési módot, értékrendet.

A szakmai tartalmakat a helyi tanterv egyes tantárgyainak tananyagába építjük be, s ennek keretében kerülnek mérésre.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körülmekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

Az egészségvédelmi nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének. A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg.

Eredményvizsgálatunk egyes tanulók esetében:

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

Tanulóközösségek esetében:

- a csoportviszonyok alakulásának
- a közvéleménynek
- a morális gondolkodásnak
- az informális kapcsolatrendszereknek
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés

III. 4.1.8. Továbbképzés

Az egészségnevelésnek át kell hatnia az egész intézmény szellemiségét, az intézmény minden dolgozójára, partnerére feladatok hárulnak ezzel kapcsolatban.

Szorgalmazni kell a témákhoz kapcsolódó akkreditált továbbképzések elvégzését. Pl. mentálhigiénia, konfliktuskezelés, mediátorképzés, agykontroll stb.

III. 4.1.9. Befejezés

Végső következtetésként elmondhatjuk, hogy az egészségünk érdekében minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk.

Platon szavaival élve:

„Az egészségre ügyelni az élet legnagyobb nehézsége.”

A mi hitvallásunk ennek a nehézségnek a leküzdése.

III. 4.2. Elsősegély - nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés feladatai közé tartozik a baleset megelőzés és az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátíttatása.

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Az elsősegélynyújtás tanításának célja, hogy intézményünkben a tanulók megismerkedjenek azokkal a gyakorlati tennivalókkal, amelyekkel bajba jutott embertársukon és saját magukon segíteni tudnak.

Lényeges, hogy szemléletükben kialakuljon, hogy jobb a bajt megelőzni, ezért életük folyamán, a környezetükben, otthonukban a megelőzés érdekében alkalmazzák a megtanult ismereteket. Tudjanak veszélyhelyzetet felismerni, és minél gyorsabban dönteni. Tudják azt, hogy egyes sérülések esetén mit kell cselekedni. Sajátítsák el azokat a gyakorlati fogásokat, amelyeket akár családjukban is alkalmazhatnak különféle sérülések esetén.

A gyerekeknek, tanulóknak az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformákat életkoruknak megfelelően oktatni kell.

A pedagógusok kiemelt kötelessége, hogy a gyerekek testi-lelki egészségének megóvása és fejlesztése érdekében tegyenek meg minden lehetséges erőfeszítést:

- felvilágosítással,
- munka-és balesetvédelmi előírások megismertetésével, és betartatásával,

- a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával,
- elsősegély - nyújtási alapismeretek elsajátításával és rendszeres gyakoroltatásával.

A prevenció, baleset megelőzés a legfontosabb feladat a testi - lelki egészség biztosítása érdekében. Számos alkalommal találkozhatnak tanulóink potenciális veszélyforrással, sérüléssel járó balesetek, vagy a szervezetben hirtelen kialakuló, gyors lefolyású változások következményei kapcsán.

Ezekre a rendkívüli helyzetekre és a tőlük elvárható szintű segítség-nyújtásra cselekedtető módszerekkel és rendszeres gyakoroltatással szükséges felkészíteni őket.

Az elsősegély-nyújtási ismeretek szerves részét képezik a NAT kompetenciaterületi tudásanyagának. Az osztályfőnöki, a biológia a környezet- és egészségvédelem tantárgy tantárgyi tartalmaihoz, tematikáihoz, és az egészségfejlesztési program tartalmához köthető az ismeretanyaga.

Lényeges, hogy ez a témaanyag a pedagógiai program, az intézményi éves munkaterv, és a tanmenetek, kollégiumi munkatervek szerint kerül feldolgozásra.

Tanórai és a szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósuló iskolai szakköri tevékenységek, kollégiumi foglalkozások és az egészségfejlesztési program megvalósítása érdekében szervezett programok során folyamatosan fejlesztjük a tanulók elsősegély ismereti és egészségvédelmi tudását.

Célkitűzések:

- Esetmegbeszélések, szituációs gyakorlatok végzésével folyamatos ismeretbővítés.
- Megismertetni őket a „Ne árts!” elvvel, a veszélyeztető állapotokkal, játék, munka közben előforduló balesetekkel!
- Életkoruknak és értelmi fejlettségüknek megfelelően elsősegély-nyújtási szabályok megismertetése, folyamatos gyakoroltatása.
- Ismerje fel a veszélyhelyzeteket, a baleset bekövetkeztét, tudjon segítséget hívni, segítőtársat keresni, a legközelebbi felnőttet értesíteni, mentőt hívni!

Feladatok:

- Bemutatni a kockázatos és veszélyes viselkedés módjait és következményeit.
- Megismertetni a környezet veszélyforrásait, veszélyhelyzeteit és elhárításának lehetőségeit.
- Kialakítani a sérült és beteg emberek iránti segítségnyújtás igényét, bemutatni lehetőségeit, elsajátítani formáit.
- A tanulóknak tudatosítani, hogy személyes biztonságuk megőrzése érdekében milyen tennivalóik vannak.
- Megismertetni velük az egyén és a tanulócsoport szerepét, felelősségét, lehetőségeit a megelőzésben, és a bekövetkezett baj esetén az elsősegély nyújtás gyorsaságának és szakszerűségének biztosításában.
- A tanulók képességeiknek megfelelő mértékben szerezzenek minél több ismeretet az egészségmegőrzés, megelőzés, betegápolás és elsősegélynyújtás témaköreiből.

III. 5. Környezeti neveléssel kapcsolatos pedagógiai feladatok: a környezeti nevelési program, megvalósítása

III.5.1. Bevezetés

Minden ember minden nap úgy kell, hogy élje az életét, hogy ne vegyen el többet a természettől, mint amennyire valóban szüksége van, s a lehető legkevésbé szennyezze azt. Keresse a harmóniát az élő és élettelen természettel. A természet, környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről, mivel az ember a természet része.

„ Senki sem követhet el nagyobb hibát,
mint az, aki azért nem tesz semmit,
mert csak keveset tudna tenni. „

(Burke)

A környezeti nevelésnek át kell hatnia az egész intézmény szellemiségét, az intézmény minden dolgozójára, partnerére feladatok hárulnak ezzel kapcsolatban.

Az intézmény vezetése elkötelezett a környezetvédelem iránt, ezért létrehozta a környezeti nevelést magába foglaló Környezetvédelem, sport és egészségnevelés munkaközösséget, amely közreműködik a belső innováció és a pedagógiai programalkotás során a környezeti neveléssel kapcsolatos feladatok ellátásában.

Az egészségvédelemmel, a környezetvédelemmel, a sporttal és testmozgással kapcsolatos szakmai feladatokat a teljes intézmény vonatkozásában a Környezetvédelem, sport és egészségnevelés elnevezésű munkaközösség összefogásával valósítjuk meg.

Intézményünk feladatának tekinti, hogy diákjaink a felnőtt életre megfelelő ismeretekkel, készségekkel, szemlélettel és pozitív hozzáállással rendelkezzenek környezetük és a természet megvédéséhez. Az intézményi nevelés és oktatás során minden tekintetben figyelembe vesszük a 2009-2010-es tanév során elnyert Ökoiskola címmel járó felelősséget és a kritériumrendszer szempontjait, valamint a már tulajdonunkban lévő Örökös Ökoiskola cím kritériumainak való további megfelelést.

III.5.2. Az iskolai, kollégiumi környezetvédelmi nevelés törvényi háttere

Az ENSZ 57. közgyűlése a 2005-2014 közötti évtizedet a *Fenntarthatóságra nevelés évtizedének* nyilvánította azzal a céllal, hogy az oktatás minden szintjét és formáját áthassák a fenntarthatóság, a környezet- és az egészségvédelem alapértékei.

Az Alkotmány 18.§-ában és 70.§-ában megfogalmazott alapelvek megvalósulását az alábbi jogszabályok garantálják:

- Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII.törvény) 54. § 1. cikkelye
- Magyarország második Nemzeti Környezetvédelmi Programja (2003-2008)
- Nemzeti Fejlesztési Terv
- Nemzeti Alaptantervről kiadott 243/2003. sz. kormányrendelet-
- A 2011.évi CXCV. Törvény, és módosításai a nemzeti köznevelésről

III.5.3 Alapelvek

- A környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei legyenek jelen a nevelés - oktatás minden területén és az intézmény működtetésében:
 - A természeti erőforrások fenntartható használata, amelyhez környezet-tudatos és környezet-etikus magatartás és a környezetminőség megőrzése szükséges.

- A fenntarthatóság biztosítása érdekében a természeti és épített környezetünk minőségét, értékeit megőrizni törekszünk, önkéntes, gondos és megelőző magatartást tanúsítunk.
- Legyen az intézmény és közvetlen környezete a környezeti nevelés központja.
- Tevékenységközpontú, élmény- és tapasztalatszerző metodikát kívánunk követni.
- A szülőkkel együttműködve – felvállalva szükség szerint a szülők szemléletformálását is – prevenció célú környezeti nevelést folytatunk.
- Feladataink megvalósítása érdekében konstruktívan együttműködünk régi és új partnereinkkel.

III.5.4 Helyzetelemzés

HUMÁN ERŐFORRÁSOK

Belső erőforrások:		Külső erőforrások:
Költségvetés Aranykapu Alapítvány Intézményen kívüli együttműködés		Fenntartó Pályázatok Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények Civil szervezetek Hivatalos szervek
<i>További támogató tagok:</i> - testnevelők - diákönkormányzatot segítő pedagógus - védőnő, iskolaorvos - NOKS-dolgozók - technikai dolgozók - munkaközösség-vezetők - pedagógusok - aktuális feladattól függően alkalmazottak	környezeti neveléssel és környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységeket végez, programokat szervez. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatokat teremt a külső támogatókkal, intézményekkel.	
Intézményvezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat. A teljesítményértékelésben a minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységeket. Aktívan részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a tanulók, valamint a szülők számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.

Tanárok Munkaközösségek	Kidolgozzák és a tantárgyak tananyagába, a tanórán kívüli tevékenységekbe beépítve tanítják az egyes környezeti nevelési tartalmakat.	Valamennyi pedagógus belátja, hogy a tanulók komplex szemléletformálására van szükség. Együttműködés.
Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, szociális segítő Osztályfőnökök, kollégiumi nevelőtanárok, napközis nevelők	A szociális háttér, szociokulturális szokások nyomon követése, a tanulók mentálhigiénéjének gondozása.	A nevelés minden területén aktív részese a megvalósításnak.
NOKS-alkalmazottak (Gyermekfelügyelők és gyógypedagógiai asszisztensek)	A személyes tisztaság, egészséges és évszaknak megfelelő öltözködés biztosítói.	A nevelés minden területén aktív részesei a megvalósításnak.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják az egyes programok háttérét.	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtésben, takarékoságban.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek megvalósításában részt vesznek. Karbantartják a vizesblokkokat, világítási hálózatot.	Zöldítési program, kertgondozás, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás.
Mosodai dolgozók, takarítók	Tisztán tartják a tanulók ruházatát, az intézmény textíliáit, az intézmény helyiségeit.	Tiszta, esztétikus textíliák, egészséges ruházat. Tiszta fizikai környezet.
Tanulók	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás). A felnőttekkel együtt ügyelnek arra, hogy társaik is környezetvédő magatartást tanúsítsanak.	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának. Partnerség társaikkal és a felnőttekkel.
Szülők	Néhány szülő tevékeny, a többség beleegyező magatartása, támogatása a programok iránt. Előadások tartására, felvilágosításukra szükség van.	Az elsajátított viselkedésformákat otthon is alkalmazzák a tanulók. A szülők szemlélete is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az intézmény falain.

Fizikai környezet

Megnevezés	Megállapítás	Ebből adódó feladatok
Építmény	Eredendően oktatási-nevelési feladatok ellátására épült 1982-ben. További felújítása szükséges, főként gépészeti területen. Megvalósult a külső	Az elhasználódásból és rongálásból adódó meghibásodásokat folyamatosan javítani és óvni kell. (vízhálózat,

	hőszigetelés, a teljes külső nyílászáró-csere.	elektromosság, külső falfelület hungarocell szigetelése).
Berendezés	Természetes és környezetre ártalmatlan anyagokból készültek és az azokat használók igényeihez igazodtak.	Az amortizálódott bútortárat cserélni kell (asztalok, székek, ágyak).
Informatikai bázis	Az intézmény folyamatosan fejleszti informatikai bázisát. Több interaktív táblával rendelkezik.	A fenntarthatóság biztosítása (könyvek, újságok, digitális kompetenciák fejlesztése, részvétel informatikai képzéseken).
Az épület környéke, a park	A telepített növényzet rendszeresen és szakszerűen gondozott, madáretetővel ellátott. Kerékpárral járó dolgozóknak biztonságos kerékpár tárolók is rendelkezésre állnak.	Az elpusztuló növényeket és balesetveszélyes szerszámokat pótolni kell. Kerékpártároló bővítése szükséges.
Tankert	A talaj tápanyagban hiányos. Az elöregedett gyümölcsfák pusztulnak. A fóliasátor elhasználódott.	Jelentős talajerő-visszapótlást igényel. Komposztáló telep létrehozása szükséges. A fákat pótolni kell. Új fóliasátrat érdemes felállítani.
Játszótér	Természetes anyagokból készült. Biztonságos, folyamatosan fejlesztjük.	Folyamatos felújítása elengedhetetlen.
Sportudvar	Anyaga: aszfaltozott. Pályavonalak felfestése megtörtént, de felújítása szükséges.	Környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvények színtereként használható.
Udvar, park	Virágágyások és virágtartók megléte	Fák, növények telepítésével, virágok gondozásával használjuk ki a környezeti neveléshez adott lehetőségeket.
Hulladékgyűjtés	A szemétszállítás konténerben történik. A szelektív hulladékgyűjtés a papír, alumínium, műanyag és használt elem-akkumulátor gyűjtésével valósul meg. A használt sütőolaj gyűjtése is bevezetésre került.	A szelektív hulladékgyűjtést tovább kell fejleszteni, az ismereteket tovább adni, a szabályokat betartatni szükséges.

III.5.5 Célok

Hosszú távú célunk, hogy felelős magatartás alakuljon ki tanulóinkban a környezetükkel kapcsolatban és váljanak környezettudatos, kiegyensúlyozott felnőtté.

A tanulók értelmi képességeiknek megfelelően a tanköteles kor végéig szerezzenek kellő ösztönzést és tudást a környezet- és természetvédelemhez.

A lehetőségeket legyenek képesek felismerni, és tudják felhasználni, értsék a környezetvédelemmel összefüggő kérdések fontosságát.

Konkrét tevékenységekben váljanak szilárdá, bővüljenek, korszerűsödjenek és viselkedésükben automatizálódjanak környezetvédelmi ismereteik.

III.5.5.1 Általános célok

- elősegíteni az egyetemes Természet, mint érték tiszteletét és megőrzését, beleértve az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt;
- hozzájárulni a Föld egészséges folyamatainak visszaállításához, kialakítani a környezettel való harmóniára törekvést;
- segíteni a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzését;
- elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását, hogy a tanulóink hozzájárulhassanak az élő természet fennmaradásához, a társadalmak fenntarthatóságához;
- érzékennyé tenni a tanulókat a környezet állapota iránt;
- kialakítani a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást, küzdeni a környezetszennyezés ellen egyéni és közösségi szinten egyaránt;
- bekapcsolni az intézményt a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába;
- képessé tenni a tanulókat arra, hogy – személyes tapasztalataik alapján együtt tudjanak működni a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén;
- kialakítani és fejleszteni a fogyasztói kultúrát és a kritikus fogyasztói magatartást.

III.5.5.2 Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- a fenntarthatóságra nevelés,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia kialakítása,
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- az állampolgári - egyéb közösségi - felelősség felébresztése,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- az egészség és környezet összefüggéseinek feltárása,
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések megértése,
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése

III.5.5.3 Konkrét célok

Tudatosítani a tanulóknál, hogy környezetük, életmódjuk és egészségük szoros kapcsolatban áll egymással. A tanulók váljanak a környezetet és az egészséget értéknek tekintő, annak megővésében cselekvő, aktív szerepet vállaló emberekké.

- Természeti és szociális környezetük ismerete, óvása, fejlesztése.
- Hagyományok ápolása.
- Lakóhely megismerése.
- Kommunikáció fejlesztése a szülőkkel, az intézmény szűkebb és tágabb környezetével, nyitottság.

- Környezeti problémák megismertetése, kiemelten közvetlen környezetük területén.
- Érzékennyé tenni a gyerekeket a harmonikus környezet szépségének, esztétikumának befogadására, élvezetére.
- Gyakorlatias példákon keresztül megtapasztaltatni, hogyan lehetnek felelős fogyasztók, hogyan tehetnek lépéseket a környezet védelme érdekében.
- Felkészíteni a tanulókat, hogy ha lehetőségük van dönteni, akkor a környezetkímélő termékeket, technológiákat részesítsék előnyben.
- Legyen számukra természetes a takarékos anyag-, víz- és energiafelhasználás.
- Tudatosítani bennük, hogy a környezetvédelem minden embernek elemi érdeke és kötelessége.
- Együttműködésre nevelés, az egymásra figyelés, az egymás iránti szeretet kialakítása, a társadalomba való beilleszkedés képességének kifejlesztése.

III.5.6. Feladatok

- Az intézmény pedagógiai programjában, helyi tantervében kiemelten képviselje a fenntarthatóság pedagógiai törekvéseit!
- Az intézményi minőségbiztosítási munka része legyen a helyi tanterv folyamatos felülvizsgálata és korrekciója, a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiája szempontjainak, új eredményeinek figyelembevételével!
- A pedagógiai munka a gyermekek életkorát és egyéni sajátosságait messzemenően vegye figyelembe, az intézmény sokféle játékos, életkornak és a tanulók sajátos igényének is megfelelő pedagógiai módszert vegyen igénybe céljai elérése érdekében!
- Az oktató-nevelő munka segítse elő a gyermekek, tanulók tudatosságának és empátiájának folyamatos fejlődését!
- A természet tanulmányozása a tantermen, az intézményen kívül a szabadban is folyjon!
- A szabadtéri tevékenységek, programok legyenek állandó részei az intézmény helyi tantervének és munkatervének!
- Az intézmény készítsen fel a felnőtt életre, amelyben a felelős fogyasztói kultúra és a környezetvédelem is jelentős szerepet kap!
- A helyi tanterv, munkatervek biztosítsák a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ismeretek, készségek elsajátítását!

III.5.7 Módszerek megválasztásának elvei

Az intézményünkben alkalmazott pedagógiai módszerek biztosítanak lehetőségeket a környezeti nevelési program eredményes megvalósítására.

Kiemelt jelentőségű kell, hogy legyen az élményalapú, tevékenységközpontú, érzékenyítő, interaktív módszerek alkalmazása.

Valamennyi tantárgyban jelenjen meg a környezetvédelmi ismeret és fejlesztési szemlélet. Tanulóinkban egységes képet igyekezzünk kialakítani az őket körülvevő világról.

Ehhez:

- Az életkornak megfelelő, a speciális nevelési igényekkel összhangban lévő megismerési módszerek megtanítása.
- Az 1-4. évfolyamot felölelő szakaszban nagyobb hangsúlyt szükséges fordítani a tanuláshoz nélkülözhetetlen funkciók fejlesztésére. Differenciált eljárásokkal,

tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal kell alkalmazkodni a tanulók között meglévő nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben hangsúlyosan jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységeknek.

- A nevelés, oktatás második szakaszában, 5—8. évfolyamban, a megismerési módszerek további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, elsajátított tanulási szokások fejlesztése a cél. Előtérbe kerül a verbális szint, de differenciált módon jelen van a manipulációs, és a képi szint is. Új elemként jelentkezik a belépő tevékenységformák megfogalmazása. Ezek jelzések arra vonatkozólag, hogy milyen tanulási szituációkat kell létrehozni a kívánt fejlődés eléréséhez, a különböző képességsoportok kialakításához, korrigálásához.

III.5.7.1 Módszerek

- A tanulók ismereteinek, értékrendjének, környezettudatos magatartásának Élményszerző, tanulói aktivitást igénylő, kompetenciafejlesztő tanulás.
- Környezettel való kitágult együttműködés, szenzitív pedagógia.
- Sokféle tapasztalatszerzés lehetőségének megragadása, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése, feldolgozása (tanulmányi séta, kirándulás, tudatos megfigyelések, kísérletek, gyűjtőmunka, tablók, rajzok készítése, irodalmi, képzőművészeti pályázatok, kiállítások szervezése).
- Információs technikák alkalmazása, interaktív tábla lehetőségeinek felhasználása.
- Tanulásszervezésnél, új tanulási technikák alkalmazásánál az életkori sajátosságok, személyiségfejlesztés, tehetséggondozás, esélyteremtés, integrációs lehetőségek figyelembevétele.
- Egyéni, eltérő képességek fejlesztése cselekedtető módszerekkel, a tanulók aktív tevékenykedtetésével.
- Problémamegoldó képesség fejlesztése döntési helyzetek biztosításával, a kritikai gondolkodás gyakoroltatásával.
- Demokratikus viselkedés kommunikációs szabályainak megtapasztaltatása.
- Lehetőségek teremtése emocionális feladatok, csoportos munka végzéséhez.
- Önismeret fejlesztését elősegítő módszerek alkalmazása.
- Közösségépítés, kooperatív tanulási technikák.
- Szocializációs lehetőségek biztosítása a társas-kommunikációs készségek fejlesztésére.
- Tapasztalati lehetőségek nyújtása a megfigyelhető viselkedésformák értelmezésével a magatartás formálásához, példamutatás.
- Érzelmi minták közvetítése élményekben gazdag helyzetek megteremtésével.
- Viselkedési minták közvetítése, példamutatás.
- Változatos szemléltetéssel, minél több helyi sajátosság, hagyomány élményszerű megismertetése.
- Akciók, együttműködések, társadalmi környezet nevelő hatásának kihasználása.
- folyamatos ellenőrzése, értékelése.

III.5.8.A környezetvédelem jeles napjai

A természet- és környezetvédelem jeles napjairól a tanórákba beépítve, témaheteket illetve külön programokat szervezve emlékezünk meg és tudatosítjuk jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezünk a lehetőségekhez, aktualitásokhoz alkalmazkodva.

Február 2.	Vizes Élőhelyek
Március 6.	Energiatakarékossági Világnap
Március 22.	Víz Világnapja
Március 23.	Meteorológiai Világnap
Április 3.	Csillagászati Világnap
Április 4.	Laboratóriumi Állatok Napja
Április 22.	Föld Napja
Április 24.	Kísérleti Állatok Védelmének Napja
Május 10.	Madarak és Fák Napja
Május 15.	Állat- és növényismeret napja (Magyarországon)
Május 15.	Nemzetközi Klímaváltozási Akciónap
Május 24.	Európai Nemzeti Parkok Napja
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap
Június 8.	Óceánok Világnapja
Június 17.	Világnap az Elsivatagosodás Ellen
Június 21.	A Nap Napja
Június 25.	Barlangok Világnapja
Július 11.	Népesedési Világnap
Augusztus 9.	Állatkertek Napja
Szeptember 16.	Az ózon Világnapja
Szeptember 22.	Európai Autómentes Nap
Szeptember 23.	Takarítási Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja
Október 8.	Madárfigyelő Világnap
Október 8.	Természeti Katasztrófák Elleni Védekezés Világnapja
Október 16.	Élelmezési Világnap
Október 21.	Földünkért Világnap
Október 31.	Takarékossági Világnap
November 17.	Füstmentes Nap
November 26.	Ne vásárolj semmit! Nap
December 29.	Biodiverzitás Védelmének Napja

III.5.9. Környezeti nevelési területek, tevékenységek

A felsorolt témaköröket lineárisan bővülő, spirálisan építkező tartalom köré szervezzük.

<i>Témakörök, tartalmak</i>	<i>Tevékenységek</i>
Az időjárás összetevői (napsugárzás, hőmérséklet, szél, felhőzet, csapadék). A víz halmazállapot-változásai. Időjárás és a változások összefüggései.	Megfigyelés, a tapasztalatok rögzítése. Kísérlet, gyakorlati ismeretszerzés.
Évszakok változása. Ünnepek, helyi szokások, az évszakokhoz kapcsolódóan.	Megfigyelések, séták, kirándulások. Fellépések, szereplések az iskolarádió felhasználása. Megjelenítés vagy szerepjáték.
Érzékszerveink szerepe a környezet megismerésében. Környezetben előforduló anyagok érzékelhető, mérhető és nem mérhető tulajdonságai. Az anyagok csoportosítása tulajdonságuk és felhasználhatóságuk alapján.	A tulajdonságok megtapasztalása. (alak, szín, felület, alaktartás, összenyomhatóság, íz, hang, illat, stb.). Kapcsolatkeresés tulajdonság és funkció között. Közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése. Környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása és értékelése.
Életünk nélkülözhetetlen környezeti feltételeinek vizsgálata. A környezet változásainak hatása életünkre.	Megfigyelések, mérések, saját tapasztalatok összehasonlítása a társakéval.
Életműködésünk főbb jellemzői. A környezet (napsugárzás, hő, zaj, talaj, stb.) szervezetünkre gyakorolt ártalmas hatásai.	Kapcsolat az egészségneveléssel, a gyerekek helyes napirendjének kialakítása, tudatosítása.
Környezetünk tisztasága, szennyezettsége. A lakóhely vizeinek tisztasága, szennyezettsége. A háztartás tisztasága, szennyező forrásai.	Folyamatos megfigyelések, kísérletek a víz, a talaj tisztaságáról.
A környezet szennyeződése miatt kialakuló veszélyhelyzetek felismerése. Jelen viselkedésünk, szokásaink és azok jövőbeli környezeti hatásai közötti összefüggések felismerése.	Megfigyelés, viselkedés, szokások gyakoroltatása változatos élethelyzetekben.
Ismerkedés a közvetlen tapasztalással nem megszerezhető ismeretek forrásaival. (gyermekenciklopédiák, egyszerű képes határozók, térképek, álló- és mozgóképek, interaktív tábla, IKT-eszközök)	TV műsorok, reklámok és az azokban előforduló helyes és téves tájékoztatások megfigyelése. Környezetvédelmi cikkek feldolgozása.
Az állatok viselkedésének megfigyelése, életmódjuk. Elemi ismeretek a növények, állatok gondozásáról.	Madármegfigyelés, madáretetés. Növénygondozás

Az élethez nélkülözhetetlen környezeti feltételek. A környezet változásainak (pl.: fény, talaj, időjárás, szennyező anyagok) hatása az élőlényekre Az ember hatása az élőlényekre, a természet védelmének fontossága, védett helyi természeti értékek. Kapcsolat keresése az ember tevékenysége és a természet veszélyeztetettsége között.	Egyszerű kísérletek az életfeltételek bizonyítására. Tanulmányi kirándulások tapasztalatainak feldolgozása.
Helyes viselkedésünk a természetben. Az ember szerepe a környezetében élő más élőlények életfeltételeinek alakításában.	Közvetlen tapasztalatszerzés, tetteink következményeinek kutatása.
Szelektív hulladékgyűjtés szükségessége.	Hulladékfajták gyűjtése, szétválogatása. Akciók.
A fenntartható fogyasztás. Természeti erőforrások védelme.	Fogyasztói minták bemutatása. Közvetlen tapasztalatszerzés.
Reklám, piac. Kritikus fogyasztói kultúra. Tömegcikk, luxuscikk, élvezeti cikkek.	Reklám, a TV, rádió, sajtó által közzétett információk feldolgozása.
Árverseny, áru minősége. Fogyasztóvédelem, reklamáció.	Választási lehetőségek teremtése. Személyes tapasztalatok cseréje, vélemény-ütköztetés.

Közvetlen természeti környezetünk ismérveinek feldolgozása a tantervi anyagban

Adottságok		Kapcsolódási pontok
Mész-hegy Nagy-Eged Szőlőskei-erdő Érsekkert	Riolittufa - képződmények Tanösvény Élőhelyek, növény - és állatvilág	Természetvédelmi területek Geológiai képződmények Növénytársulások Erdővédelem Védett fák, állatok
Török-fürdő Strandfürdő	Termálforrások	Gyógyturizmus
Város körüli dombok Pincerendszer	Termékeny, vulkanikus termőtalaj	Eger a szőlő és a bor városa Jó minőségű borok.
Merengő	Agyagpala	Ősmaradványok
Műemlékek Múzeumok	Vár, városfal, egyházi épületek, belvárosi lakóházak, Líceum épülete, Fazola kapu, Dobó tér	Történelmünk, kultúránk, hagyományaink tisztelete, őrzése.
Bükk-hegység	Mész, dolomit, karsztosodás Agyagpala, kőolaj	Klímaváltozás Bányászat, ipar (mész- és faszén égetés) – népi mesterségek.

		Erdőgazdálkodás, szőlőtermesztés. Az emberi beavatkozás hatásai.
Bükk-fennsík Szalajka-völgy Szikla-forrás és a tó (Felsőtárkány)	Víznyelők Fátyol-vízesés Tanösvény	Bükki Nemzeti Park Természetvédelmi terület Élőhelyek, növény-és állatvilág Veszélyeztetett fajok Az emberi beavatkozás hatásai.
Mátra	Vulkanikus kőzetek, homokkő, érc (ólom, cink, réz, ezüst), kristályos kőzetek, bentonit, lignit	Zonalitás, klímaváltozás Bányászat, ipar, népi mesterségek, erdőgazdálkodás. Szőlő-, gyümölcsstermesztés. Az emberi beavatkozás hatásai.
Tisza, Tisza-tó	Természetes,- mesterséges vizek, pataktorkolatok	Vizek, vízpartok élővilága Ártéri erdők Gazdasági jelentőség (hajózás, halászat, öntözés, turizmus) A vizek állapota, az emberi beavatkozás hatásai. Népi mesterségek.

A Környezetvédelem, sport és egészségnevelés munkaközösség a korábbi tanévek jó gyakorlatát folytatva a tanév elején írásos formában elkészíti az intézmény éves környezeti nevelési munkaprogramját a szakmai módszertani munkaközösségek által delegált tagok közreműködésével.

A megvalósítás színterei a tanórák és a tanórán kívüli nem kötelező foglalkozások, kollégiumi foglalkozások, tevékenységek, valamint a tanításon kívüli események, rendezvények.

III.5.9. 1. Tanórai foglalkozások

A környezeti nevelési program témaköreit, tartalmát az iskolai helyi tantervekben tervezzük. Szaktárgyi órák témafeldolgozásai során minden tantárgy csatlakozási pontjait kihasználjuk a környezeti neveléshez.

III.5.9. 2. Tanórán kívüli foglalkozások

A helyi tanterveknek megfelelően a rendelkezésre álló órakeretből tanórán kívüli környezetvédelem szakköri foglalkozásokat szervezünk.

Környezetvédelem szakköri foglalkozáson kiemelten kezeljük a környezetvédelmi tevékenységrendszer megvalósítását. A helyi tantervekben a rendelkezésre álló órakeretből biztosítjuk, és tanévenként tantárgyfelosztásban tervezzük az órakeretet. Az éves tanmenetek tervezésénél figyelembe vesszük a tantárgyi koncentrációs lehetőségeket is.

III.5.9.3. Kollégiumi foglalkozások

A kollégium kitűnően kiegészítheti a tanórai programot, valamint kiváló helye a játékoknak, játékos gyakorlatoknak is. Sokféle fizikai mozgásos tevékenység számára biztosít lehetőséget (tornatermi, sportudvari, játszótéri, kültéri szervezett és kötetlen mozgáslehetőséget).

Ezeket az alkalmakat kihasználva kéthetente csütörtök délutánonként tartja foglalkozásait a Zöld Szív Környezetvédő Csapat.

A nevelőtanárok által tartott foglalkozások célja, hogy a tanórai munkát élményszerűbb programokkal kiegészítve hozzájáruljon a környezeti nevelés hatékonyabbá tételéhez. Ebben az időben sportjátékokat, gyűjtőmunkát, versenyeket, játékos feladatokat, kirándulásokat, környezet- és városismereti sétát, tisztasági akciókat szervezünk azzal a céllal, hogy intézményünk diákjai a felnőtt életre megfelelő ismeretekkel, szemlélettel és pozitív hozzáállással rendelkezzenek környezetük és egészségük megóvása érdekében. Tanév végén az elvégzett munka alapján új, első osztályos tanulóinkat a „Zöldnyakkendő Avatáson” ünnepélyes keretek között fogadjuk a csapat tagjai közé, erősítve ezzel az összetartozás érzését, illetve biztatva a gyerekeket arra, hogy legyenek igényesek környezetükre, óvják értékeinket, igyekezzenek kulturált, természetet szerető gyerekek módjára élni.

A környezetvédelmi célok megvalósítását segítő foglalkozások

- Délutáni szabadidős foglalkozások
- Sportprogramok
- Témával kapcsolatos filmvetítések
- Témahetek
- Projekt hetek
- Vetélkedők
- Versenyek
- Egyéb játékos programok
- Csoportfoglalkozások
- Sportrendezvények
- Kulturális programok
- Séták, kirándulások, túrák
- Erdei iskolák

III.5.10. Az intézmény működtetése

1. Környezetkímélő anyaghasználat

- Tudatos takarékoság az anyagokkal és termékekkel
- Környezetkímélő anyagok használata a karbantartási munkákban és a takarításban
- Környezetkímélő játékok, taneszközök és segédeszközök használata
- Környezetkímélő anyagok használata az adminisztrációban és egyéb irodai munkákban
- Környezetkímélő anyagok használata kikapcsolódási és egyéb tevékenységekben
- A kémiai anyagok környezetkímélő kezelése, tárolása, felhasználása

2. Egészséges és környezetkímélő módon előállított ételek felszolgálása

- Kellemes és a funkciójuknak megfelelő főző- és étkezőhelyiségek
- Közelségből beszerezhető alapanyagok használata
- Eldobható cikkek használata csak abban esetben engedélyezett, ha nincs más lehetőség.
- A főzés és az étkezés során használt eszközök környezet- és egészségkímélők.
- Az iskolakertben termesztett zöldségek felhasználása az intézmény, tankonyhájában (a vonatkozó környezetvédelmi, élelmiszer-egészségügyi szabályok betartásával)

3. Az intézmény a lehető legkisebb szinten tartja a hulladék-kibocsátását, és a keletkező hulladékokat környezetkímélő módon kezeli.

- Termékek és anyagok újra felhasználása, hasznosítása
- Elkezdjük a hulladékok szétválogatását (fémek, műanyagok, papírok, stb.)
- Szerves hulladék komposztálása
- A veszélyes hulladék elhelyezése a helyi hatóság rendelkezése alapján történik.

4. Az intézmény takarékosan és ésszerűen bánik a vízzel.

- Víztaarékos berendezések használata
- Esővíz használata az arra lehetséges és alkalmas helyeken

5. Az intézmény takarékosan bánik az energiával

- Takarékoság a hőenergiával
- Takarékoság az elektromos árammal

6. Az intézmény a lehető legkisebb mértékben szennyezi a levegőt.

- A kémények, szellőztető berendezések, stb. anyagkibocsátása szabályozott és rendszeresen ellenőrzött.

7. Az intézmény rendezvényei a lehető legkisebb mértékben terhelik a környezetet.***III.5.11 A környezeti nevelési és környezetvédelmi munka ellenőrzése, minőségének értékelése***

Az intézmény környezeti nevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az intézmény életének más területén alkalmazottaktól. Ennek oka, hogy a környezeti nevelés a szakmai ismeretek mellett a – többi tantárgyhoz képest – markánsabban közvetít egy viselkedési módot, értékrendet.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe építjük be, s ennek keretében kerülnek mérésre.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözzé a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körütekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezeti nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az intézményi és mi a családi nevelés eredményének. A fejlődés folyamatos követése és az intézményi célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg.

Eredményvizsgálatunk egyes tanulók esetében:

- az intézményi cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

Tanulóközösségek esetében:

- a csoportviszonyok alakulásának,
- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak,
- az informális kapcsolatrendszereknek,
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés,
- célzott megfigyelés,
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat),
- tevékenységelemzés,
- egyéni és csoportos megbeszélés.

III.5.12. Továbbképzés

A környezeti nevelésnek át kell hatnia az egész intézmény szellemiségét, az intézmény minden dolgozójára, partnerére feladatok hárulnak ezzel kapcsolatban.

Szorgalmazni kell a témákhoz kapcsolódó akkreditált továbbképzések elvégzését.

A továbbképzések megtervezésekor célszerű külön figyelmet fordítani arra, hogy abban a környezeti nevelés elveinek és gyakorlatának fejlesztése is helyet kapjon (Ökoiskola vezető képzés, Fenntartható fejlődésre neveléssel kapcsolatos képzések, stb.).

III.6. Az intézményi könyvtár szerepe a pedagógiai program céljainak megvalósításában

„Alapvetően az iskolai könyvtár küldetése az iskola küldetésének szolgálata.”

/ UNESCO, 1999./

A pedagógiai folyamattal szemben támasztott követelményeknek megfelelően, rugalmasan szervezi tevékenységeit, szolgáltatásait.

Az önálló ismeretszerzés elsajátítása érdekében tantervi program és az éves munkaterv szerint szervezi és a nevelőtestülettel együttműködve, valósítja meg a tanulók könyvtárhasználati felkészítését, segíti információkezelési szokásaik kialakítását.

Széleskörű lehetőséget kínál az olvasás fejlesztésére, a tanulási, önművelési kultúra fejlesztésére, a csoportos és egyéni tanulás technikájának, módszereinek elsajátítására, a személyiség komplex és differenciált fejlesztésére.

Az iskolai könyvtár missziója

- tanulást segítő szolgáltatásokat
- könyveket
- és egyéb forrásokat biztosít,

amelyek az intézményi közösség minden tagja számára lehetővé teszik, hogy kritikus gondolkodókká, valamint minden típusú és formájú információhordozó hatékony alkalmazóivá váljanak.

Kiemelten segítheti a kompetenciák fejlesztését.

Eszközjellegű kompetenciák

szövegértési - szövegalkotási

matematikai - logikai

idegen nyelvi

IKT (informatikai és médiahasználati) területen

Hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatása szempontjából:

- szociális, életviteli és környezeti kompetenciák
- az életpálya - építési kompetenciák

A pedagógusok feladatai

A mindennapi pedagógiai munkában a könyvtári eszköztárra épülő forrásalapú tanítás-tanulás és kutató munka tervezése és megvalósítása.

Megalapozni a tanulóknak a könyvtár rendszeres használatának szokását és a különböző önművelési technikák elsajátítását.

Tanórai, tanórán kívüli, diákotthoni foglalkozások terveiben könyvtárhasználati órák tervezése alapfokú ismeretek elsajátíttatása érdekében.

Az egyénhez igazodó tanulásirányítás normáinak tervezése

A tanulásirányítás tervezésekor mindig pedagógiai feladatban és tanulóban kell gondolkodni. Alapvető követelmény, hogy a pedagógusnak a könyvtári feladatokat, gyakorlatokat kiválasztó munka- (óra) szervező tevékenysége mindig a tanuló teljesítményéhez igazodjon.

A választott feladatok és munkaformák kellően motiváltak legyenek, a felfedezés, a rálátás, önkifejezés élményével hassanak, és elégítsék ki a tanulók eltérő érdeklődését. A

hatékonyság érdekében a könyvtári foglalkozásokban is alkalmazzuk a tanulásszervezés különböző munkaformáit (frontális, differenciált, csoport, egyéni). Külön tervezzük meg a közvetlenül irányított könyvtári csoportos, és az egyénre szabott önálló tanulói tevékenységeket. Olyan feladatokat is adjunk, amelyek segítik a helyes tanulás módszertani jártasságok kialakítását.

Tudatosítsuk a tanulóknak, hogy a különböző tanórákon megismert műveltségterületeket ki lehet bővíteni, meg lehet szilárdítani a szélesebb alapokon nyugvó könyvtári ismeretekkel. A tanulók rendszeresen gyakorolják a könyv- és sajtóolvasást, működjön a tanulói önellenőrzés. A könyvtári gyakorlatokat értékeljük (személyenként és csoportonként) folyamatosan. A tanulásirányítás normáit úgy kell szerveznünk, hogy alakuljon ki a tanulóknak a különböző információhordozók rendszeres használatának igénye.

Az iskolai könyvtárba érkező tanulók, tanulócsoportok összetétele merőben eltérő, és nagyfokú differenciáltság jellemzi az egyes tanulók viszonyulását könyvhöz, olvasáshoz, könyvtárhoz. E pedagógiai nem elhanyagolható tényezőt a tervezéskor figyelembe kell vennie a könyvtárosnak és a tanárnak egyaránt. Ezért nagyon fontos a - különösen az első - könyvtárlátogatás/ok gondos előkészítése.

Alapvető pedagógiai cél, hogy minden tanulóban alakuljon ki az olvasás, a könyv és a könyvtár iránti pozitív attitűd. Váljon számukra mindennapi szükségletté, igénnyé az olvasás öröme, feloldódást hozó gyönyörűsége.

III.7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

E fejezetben lefektetjük a bármilyen alapos okból speciális nevelési – így szocializációját, a tantárgyi tartalmak elsajátítását, a készségek és képességek fejlesztését tekintve a többségi környezethez tartozókéktól, illetve intézményünkön belül a többi sajátos nevelési igényű tanulótlól egyénileg is eltérő – szükségletű tanulók fejlesztésére, felzárkóztatására vonatkozó pedagógiai elveket, módszereket, eljárásokat.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló meghatározása:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges, gyermek, tanuló,

Sajátos nevelési igényű gyermekeink, tanulóink: olyan különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján érzékszervi, értelmi vagy több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő gyerekek, fiatalok.

Nem ritka, hogy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral is küzdenek, amelyek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségeket is okoznak számukra, társas kapcsolati problémákkal küzdenek, bár nem ezért sajátos nevelési igényűek. Közösségbe való beilleszkedésük, személyiségfejlődésük többszörösen nehezített, sajátos tendenciákat mutat.

Gyermekeink, tanulóink közül is kitűnnek bizonyos területeken tehetséges gyerekek, akiknek szintén szükségük van megkülönböztetett figyelemre, bánásmódra. Az átlaghoz képest bizonyos területeken jobb képességekkel, több ismerettel rendelkeznek, és felkelthető bennük a feladatvégzés iránti erősebb motiváció, elkötelezettség.

b) gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

A HH és HHH- s gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai foglalkozás gyermekvédelmi tevékenységrendszerünkéről szóló részben fogalmazódik meg a törvényi előírásoknak megfelelően.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység a következő tematikai egységeket foglalja magába:

III.7.1. A tehetség, a képesség kibontakoztatásának segítése a kettős különlegességű gyermekeknél, tanulóknál.**Célok, feladatok és tevékenységek**

Örkény Istvánt idézve próbálunk nevelni:

*„Az ember nem annyi, amennyi,
hanem annyi, amennyi tőle kitelik.”*

A gyakorlati tapasztalatunk azt mutatja, hogy sokkal többre képesek a gyermekeink, sok esetben, mint azt gondolnánk. Bízni kell a gyerekekben, és az „amennyi tőle kitelik” szintre juttatni őket.

Valljuk, hogy minden gyermekben van érték. A képességek kibontakoztatásának egyik feltétele, hogy az óvodásokat, a tanulókat intézménybe kerülésükre alaposan megismerjük. A tanulók nevelésének eszközeként alkalmazzuk a művészetek, kézműves tevékenységek személyiségformáló erejét. A gyermekeknek érdeklődésüknek és tehetségüknek megfelelően művészeti készségfejlesztést, nevelést nyújtunk.

Célok:

- A tehetségek szakszerű kibontakoztatása, a képességek intenzív fejlesztése.
- Szolgálja a pozitív önértékelés lehetőségét.

Feladatok:

- Az átlagtól eltérő, kimagasló adottságok korai felismerése gyermekeinknél.
- Motivációs rendszer működtetése.
- A foglalkozások legyenek jó hangulatúak, érvényesüljön a szeretetteljes bánásmódú légkör, az egymással szembeni türelem.
- Önértékelési képesség fejlesztése azzal, hogy sohasem a „hiátusból” építkezzen.
- Élmények, hatások tudatos, rendszeres biztosítása: „velük, általuk, értük” mindig történjen valami.
- Megmérettetési lehetőség biztosítása szűkebb és tágabb környezetben egyaránt.
- Olyan színvonal elérése, amellyel hatni tud a környezetre az elfogadtatásért.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.
- Fejlessze alkotó- és kapcsolatteremtő képességüket, és mindösszesen segítse elő a minél eredményesebb társadalmi beilleszkedésüket.

A tehetség, képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- Tanulmányi versenyekre történő felkészítés
- Az egyéni képességekhez igazodó óvodai foglalkozások, tanórai és kollégiumi tanulás megszervezése.
- A nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása.
- A tehetséggondozó foglalkozások.
- Szakkörök széles választéka.
- Versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális, művészeti, stb.)
- Az iskolakönyvtári órák, valamint az intézmény más létesítményeinek, eszközeinek használata.
- A továbbtanulás segítése.

- Sportkör alapvető célja a tehetséggondozás, az erőnlét, az ügyesség, az állóképesség fejlesztése, a harmonikus, összerendezett mozgás kialakítása. Versenyekre való felkészítés.

III.7.1.1. Művészeti nevelés

Bevezető gondolatok

A művészeti kifejezés olyan nemzetközi nyelv, amelyet a világon bárhol megértenek és segítségével szűkebb és tágabb határainkat átlépve, megértethetjük magunkat. Intézményünk nagy hagyományokkal rendelkezik a különböző művészetek oktatása és terápiás fejlesztési lehetőségeinek felhasználása területén.

Úgy határoztuk meg intézményünk alapvető pedagógiai nevelési céljait, hogy tanulóinkban érdeklődést keltsünk a kultúra, a különböző művészeti ágak iránt, illetve hogy felhasználjuk terápiás fejlesztő foglalkozásainkon a művészetek adta lehetőségeket.

A művészeti nevelés-oktatás általános céljai:

- Tanulóink ismerjék meg az egyes művészeti ágak alapvető ismeretanyagát és technikáit.
- A választott művészeti ágon belül ismerjék meg azok speciális tartalmát, szerezzenek a tanulók a művészi munkával együtt járó élményeket, melynek révén érzelmileg gazdagabb, harmonikusabb személyiséggé válhatnak.
- Alakuljon ki érdeklődésük az esztétikailag magas színvonalú művészeti alkotások befogadása és létrehozása iránt.
- Alakuljanak ki a szociális kompetenciák, fejlődjenek a vállalkozói kompetenciák és a kommunikáció.
- Erősödjön a nemzeti öntudat a népművészeti értékek megismertetésével, megszerettetésével.
- A kulcskompetenciákkal fejlődjenek egyrészt a sérült képességek másrészt a másodlagos lelki sérülésekkel való foglalkozás során javuljanak a pszichés funkciók. Szabaduljanak meg gyermekeink a pszichés gátló tényezőktől, ami majd kihat teljesítményükre is.

A művészeti nevelés általános feladatai:

- Az iskola eszközeivel biztosítsuk, hogy a gyermekek minél szélesebb rétege élhessen a művészeti ágak tanulásának lehetőségeivel.
- A művészeti nevelésben feladatunk az egyénhez igazodó fejlesztés az alkalmazott kulcskompetenciákkal.
- Alkalmat adjunk az érdeklődő és fogékony tanulók esztétikai-művészeti tudatosságának és kifejező képességeinek fejlesztésére, biztosítsuk a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését, gyakorlását.
- Vegyük figyelembe az életkori sajátosságokat, a tanulók fogyatékosságának mértékét.
- A művészeti nevelésben a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve gyarapítsuk ismereteiket, alakítsuk ki a következő képességeket: zenei hallás, ritmusérzék, kézügyesség, mozgáskultúra, beszédképesség.

- Feladatunk a művészeti élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve a gyermekek, tanulók szintjüknek megfelelő részvétele a művészeti életben.
- Közreműködünk intézményünk és más intézmények kulturális rendezvényein.
- Tanulóink rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése, ízlésformálás.
- Mutassuk be tanulóinknak az egyes művészeti ágak értékeit.
- A művészeti nevelésben kiemelt feladatunk a közösségi nevelés.

Kiemelt fejlesztési lehetőségek a művészeti nevelésben:

A teljesítmény-centrikus szemlélet túlsúlya veszélyeztetné a személyiségfejlesztő iskola megvalósítását, ezért a kiemelkedő képességű tanulókkal való foglalkozással egyenrangú feladatnak tekintjük az átlagos és gyenge képességűekkel való foglalkozást, a művészetek megszerettetését, a művészeti ágak művelésével folytatott személyiségformálást, illetve a művészetek segítségével folytatott terápiás nevelést.

A művészeti oktatásban rejlő közösségi nevelés jelentősége messze túlmutat az iskolai foglalkozásokon és mással alig pótolható közösségi nevelési lehetőségeket, rejt magában. A jól sikerült együttes szereplések élményével olyan közösségformáló, közösségteremtő alkalmakat hozhatunk létre, melyek során egymásért felelős, egymás munkáját becsülő, azonos célért erőfeszítésre képes közösség születik.

A művészeti nevelés a személyiségfejlesztés fontos része, sajátos tulajdonságokat, képességeket fejleszthetünk vele. Építünk a gyermekek nyitottságára, fogékonyságára, esztétikum iránti érzékenységre, alkotási vágyára. Mindezt szem előtt tartva a művészeti nevelés hozzájárul a harmonikus, kreatív személyiség kialakításához.

A pszichés sérülések, a szorongás, a gátlások, eredménytelenség, kudarcok kompenzálásában a művészeti pszichoterápiás foglalkozások sokat segítenek. A művészetek hozzájárulnak a pszichikai fiziológiás funkciózavarok kompenzálásához. Siker esetén a gyerekek olyan pszichés gátló tényezőktől szabadulhatnak meg, ami később kihat a teljesítményükre is.

A tanulók nagy része kommunikációs problémákkal és az önbizalom hiányával küzd. Ezekre a problémákra próbálunk pozitívan hatni, felismerve, hogy az alkotás öröme milyen nagy segítő, fejlesztő erővel bír.

A művészeti nevelés általános követelményei:

Tanulóink ismerjék:

- a művészetekhez kapcsolódó kommunikációs és metakommunikációs jelrendszert.
- a kulturált beszéd- és magatartási formákat
- a művészeti kultúra jellemzőit, értékeit
- a nemzeti (etnikai, kisebbségi) művészet kulturális értékeit, hagyományait
- a színházzal, színpaddal kapcsolatos alapfogalmakat.

Fejlődjön tanulóink emlékezete, képzelete, improvizációs készsége, kreativitása, ízlése, alkalmazkodó képessége, gondolkodása, figyelme, koncentrációs képessége, problémaérzékenysége, önállósága, az önfejlesztés igénye, testi, lelki egészsége.

Alakuljon ki tanulóinkban:

- a művészetek iránti érzékenység, nyitottság
- interpretáláshoz szükséges önfegyelem
- a rendszeres munka iránti igény

- a szabadidő kulturált eltöltése iránti igény
- a művészeti nevelés révén hatékony konfliktuskezelő képesség.
- művészi önkifejezés

Hagyományaink a művészeti nevelésben:

óvodai, iskolai dekoráció készítése
intézményi ünnepségeken való szereplések (évnnyitó, október 23, karácsony, farsang, március 15, szavalóverseny, pedagógusnap, ballagás)
részvétel városi, megyei rendezvényen
részvétel országos rendezvényen- (KI MIT TUD,
-Művészeti fesztiválok)

Intézményünk kapcsolatrendszerét alapvetően meghatározza a város és a régió rendezvény- és versenykapcsolata.

A rendezvényeken való részvételünk felkérés és kiírás szerint, a helyi gyakorlatnak megfelelően történik.

Tanulóink munkájának értékelése:

- Rendszeres szóbeli értékelés a szakköri foglalkozásokon, szereplések után
- Szereplések után az intézményi közösség előtti dicséret
- A kiemelkedően teljesítő tanulók tanév végi jutalmazása

A művészeti nevelés feltételrendszere

Intézményünk sok éve foglalkozik a művészeti neveléssel. Az eltelt évek során igyekeztünk a szükséges feltételeket megteremteni ehhez a munkához.

Személyi feltételek:

Szaktanári ellátottságot igyekszünk folyamatosan biztosítani. Szakmailag jól felkészült pedagógusok látják el a művészetek oktatását, de a nyugdíjazás miatt külső oktatókat is igénybe kell venni, vagy a továbbképzések segítségével pótolni a hiányzó ismereteket!

A kollégák jelenleg a speciális ismereteket autodidakta módon, önképzéssel, olykor saját pénzforrásból sajátítják el.

Tárgyi feltételek:

A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges helyiségek, bútorzatok, egyéb berendezési tárgyak többségében a művészetekkel foglalkozó kollégák rendelkezésére állnak.

Szintén biztosítottak az oktatástechnikai eszközök, bár nagy részük előregedett, cserére szorul (magnó, CD-lejátszó, kazetták, lemezek, diavetítők, világítás, hangtechnikai eszközök, számítógépek, projektorok).

A különböző művészeti területek oktatásának eszköz- és költségigénye nagyon eltérő. Több különleges, speciális eszközt beszereztünk már (hangszerek, erősítő, nagyméretű tükör, videokamera, rajzasztalok, speciális világító eszközök, interaktív táblák, projektorok).

Célunk a jelenlegi technikai színvonal megtartása, illetve ki kell használnunk azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek a technikai fejlesztést szolgálják.

Kollégáink sok eszközt saját kezűleg készítenek, valamint saját forrásból egyéni utánajárással szerzik be azt csoportjuk számára.

A művészeti nevelés struktúrája intézményünkben

A művészeti nevelés szinterei

A középsúlyos értelmi fogyatékos és az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolájában, és kollégiumi foglalkozásokon is foglalkozunk több művészeti ág oktatásával.

A nevelés-oktatás kiemelten a művészeti szakkörökben történik, ezen kívül a művészet órákon, a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon, az egyéni fejlesztés órákon és tanórákon is.

Művészeti területek intézményünk nevelő-oktató tevékenységrendszerében:

- Táncművészeti ág
táncos mozgásfejlesztés
- Színművészeti ág
vers és prózamondás
bábjáték
drámajáték
- Zeneművészeti ág
zenei fejlesztés
hangszertanulás
zenekar
ének
- Képzőművészeti ág
 1. rajz
 2. komplex alakító tevékenységek
népművészet (kosárfonás, agyagozás, kerámia, szövés, csuhéfonás)
kézművesség (üvegfestés, gyöngyfűzés, terméskép, szövés, fonás, festés,
formázás, gipszöntés, batikolás, decoupage-technika, gyertyaöntés,
hajtogatás)

Mozgásművészeti terület

A művészetoktatás-nevelés követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevel. Kibontakozik tanulóink kreativitása, improvizációs képessége.

Művészeti nevelésünk alkalmat ad a mozgásművészet iránt érdeklődő és fogékony tanulóink képességeinek fejlesztésére. Figyelembe vesszük az életkorra, a fogyatékoság mértékére jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. A tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítjuk ismereteiket.

A mozgásművészeti nevelést-oktatást kiemelten folytató szakköreink:**1. Táncos mozgásfejlesztés**

A közép súlyos értelmi fogyatékos gyerekek mozgásfejlesztése fontos feladat személyiségük alakításában. A zenére történő táncos mozgás lehetőséget nyújt számukra, hogy a színpadi keretek között megmutathassák a bennük rejlő értékeket. Amire törekszünk: tudatos mozgás, tudatos izomtevékenység végrehajtása. Ez megkívánja a mozgás megértését. Így amit végzünk a mozgásterápia, amely a mozgásfejlesztésen keresztül komplex, értelmi fejlődést is hoz magával. Mindez oldott légkörben, "szórakozva" történik, a zene ritmusérzékét, mozgást segítő erejét kihasználva akusztikus és vizuális képességeket is fejlesztve.

A tréning több síkú:

- új elemek, mozgásformák tanulásától indulva
- a kész koreográfia elsajátítása,
- készségszintre hozása,
- majd szinten tartása,
- a már tanult koreográfiák megőrzése,
- párhuzamosan új tánc tanulása.

Mindez a testi képességek folyamatos fejlesztése mellett komoly kognitív-képességfejlesztő hatással is bír.

A koreográfiák lehetőség szerinti bemutatása színpadi keretek között komoly lehetőség a gyerekeknek, hiszen az élet egyéb területein ők nehezen érvényesülhetnek. Célunk: táncos mozgásfejlesztéssel színpadképes táncjáték elsajátítása, bemutatása.. Minél több helyszínen megjelenni, a társadalom minél szélesebb rétegének bemutatkozni, szocializációra, társadalmi integrációra törekedve.

2. Zenei és mozgásfejlesztés

Célok:

- Minden gyermek részesüljön a zene örömszerző, jellemformáló erejében.
- Nyugtató, lazító, terápiás hatása által a zene járuljon hozzá a személyiség összképének javításához.

Feladatok:

- Közös alkotásban a kooperatív viselkedést alakítsuk.
- Neveljünk önfegyelemre.
- A zenei-és mozgásprodukciókhoz és reprodukciókhoz szükséges képességek kialakítása és fejlesztése.
- Emlékezet, hallási differenciáló képesség fejlesztése (rövid-, hosszú /magas-mély/ egyenletes-változó)
- Térbeli tájékozódás-koordinált mozgás fejlesztése.
- Alkalmazkodóképesség javítása a társas gyakorlatokban.

3. Tánc és dráma szakkör

Ebben a csoportban jól összeilleszthetők az ének-zene, a tánc és a dráma részterületei. A fejlesztő lehetőségeket felismerve támadt igény e terület szabadidős tevékenységként való megjelenésére és szakkör indítására.

Intézményünk pedagógiai programjában a tánc és dráma modul nem önálló tantárgyként, hanem az ének-zene tantárgy részeként jelentkezik. Az ének-zene témakörhöz jól illeszthetők a tánc és dráma részterületei, emelik az órák színvonalát, sokszínűségét.

A tánc és dráma lehetőséget nyújt:

- A tanulók képesség és adottság szerinti differenciált foglalkoztatására.
- A drámajátékban, a táncban fellelhető öröm és szabadságélmény megtapasztalására.
- Arra, hogy a tanulók a tanterv más területein elsajátított ismereteiket, képességeiket a drámákban, táncban is alkalmazni tudják.
- Arra, hogy a tanulók csoportosan előadást tervezzenek, létrehozzanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák.
- A különböző táncelemeknek a térben való megjelenítésére, a kommunikáció eszközként való használatára.

A tánc és dráma szakkör témakörei, illetve a benne megjelenő tevékenységformák a következő képességterületeket, átfogó személyiségfejlesztési területeket ölelik fel:

Érzékelés és észlelés, képzelet és fantázia, nagymozgások, verbális és nonverbális kommunikáció, énkép és önértékelés, figyelem és kooperáció, problémamegoldás, kreativitás.

A szakkör sajátossága az, hogy e tantárgy szokásos területei (tánc, dráma, bábjáték) kiegészülnek zenei ismeretekkel, a tánc mellett az énekkel, illetve adott esetben hangszeres zenével.

A színművészeti ág céljai, feladatai

A színművészeti ág számos kulcskompetencia fejlesztését teszi lehetővé: anyanyelvi kommunikáció, a hatékony, önálló tanulás, szociális és állampolgári, valamint vállalkozói és kulturális kompetencia.

A művészeti nevelés keretében folyó színművészeti-bábművészeti nevelésben figyelembe vesszük tanulóink érdeklődését, életkori sajátosságait, fogyatékosságuk mértékét.

Lehetőséget biztosítunk e művészeti ág iránt vonzódó tanulóink képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a színművészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására.

A színművészeti-bábművészeti tevékenység is magában hordozza a személyiségformálás speciális lehetőségét. A tanulóink élményszerűen tapasztalhatják meg azokat a kifejezési formákat, amelyek a szín-és bábművészetben megjelennek.

A szín-és bábművészeti nevelés sikerkritériumai

Tanulóink nagy többsége képes (eltérő szinten) a műalkotások érzékeny befogadására és alkotótevékenységre az adott területen.

Iskolánk pedagógiai alapelve a gyermekközpontúság, személyiségközpontúság. Célunk teljes értékű, a szín-és bábművészet iránt fogékony gyerekek nevelése. Valljuk, hogy az öröm, a sikerélmény fél gyógyulás. Terápiás művészeti nevelésünkben sokféle egyénre szabott segítséget nyújtunk. Többféle, egymást segítő terápiával segítünk gyermekeink állapotán.

A drámapedagógia eszközrendszere lehetőséget biztosít számunkra a tanulási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni, vagy kis létszámú, differenciált csoportokban való fejlesztésére.

A színművészeti nevelés-oktatás részterületei:

1. Vers és prózamondás

Nevelő-oktató munkánk szinte minden területén alkalmazzuk:

Tanórákon, egyéni foglalkozásokon, délutáni foglalkozásokon, beszédfejlesztésre és versenyekre való felkészülés alkalmával egyaránt.

Tanulóink rendszeresen részt vesznek területi és országos szavalóversenyeken.

2. Bábjáték

Az alkalmazott (vagy pedagógiai) bábjátékkal nevelő-oktató munkánkban szinte minden területen végzünk speciális módon személyiségfejlesztést.

A színpadi bábjátékkal szakköri keretben foglalkozunk.

Bábszakkör az enyhe és közép súlyosan értelmi fogyatékos tanulók iskolájában:

A bábszakkör célja:

A verbális és nonverbális bábjáték segítségével erősítsük és gazdagítsuk a nevelés-oktatás gyakorlatában elterjedt kommunikációs formákat. A tanulók beszéde érthetőbbé váljon, kommunikációs képességeik fejlődjenek, nyelvi hátrányaik csökkenjenek.

Iskolai, iskolán kívüli, országos rendezvényeken, fesztiválokon való eredményes szereplés.

A szereplések kapcsán a gyerekek lépjenek ki a szélesebb emberi közösségbe.

Tanulóink képessé váljanak saját eredményeik felismerésére.

A szociális és állampolgári kompetenciák javítása.

A bábszakkör feladatai:

Tegyük lehetővé tanulóinknak

- a változatos bábos tevékenységformákban való részvételt
- a bábszínpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését
(pl. tér, idő, kép, ritmus, tempó)
- az alapvető bábszínpadi technikák megismerését
- a tanulók képesség és adottság szerinti differenciált foglalkoztatását
- az önkifejezést
- a tanulók másutt szerzett ismereteinek alkalmazását
- a létrejött előadást a tanulók bemutathassák

Ismertessük meg tanulóinkkal

- a bábszínházi alapfogalmakat, szakkifejezéseket
- az alkalmazott bábtechnikák gyakorlatát, szükség szerinti elméletét
- a darab, szerep és előadás-elemzés szempontjait
- a bábjátékos tevékenység összetevőit

- a rögzített előadásmód és az improvizációs technika közti különbséget
- a pozitív-negatív érzések megformálását a színpadon
- az építő, jó szándékú kritikát

3. Drámajáték

A drámapedagógia az életkori sajátosságoknak megfelelő csoportmódszer, melyet a személyiségfejlesztés egyik leghatékonyabb módszereként alkalmazunk a nevelés-oktatás több területén. Ennek eredményeképpen tanulóink ismeretei, képességei a nevelő által irányított közös dramatikus cselekvés révén fejlődnek.

A drámajáték célja:

Javuljon az anyanyelvi kommunikáció.

Gyermekeink felfedezzék, megismerjék saját külső és belső világukat, valamint a körülöttük levő világot, és elhelyezzék magukat benne.

Az önismereti elemek tudatosításával lehetővé válik a gondolkodásbeli és viselkedésbeli korrekció.

A drámajáték-foglalkozások feladatai:

Fejlesszük tanulóink empátiás képességét, toleranciáját, az önkifejezés képességét. Adjunk lehetőséget más művészeti ágakkal való találkozásra.

Mímes, improvizatív, vagy szituációs helyzetgyakorlatok segítségével javítsuk tanulóink beszédét, testmozgását, finomítsuk érzékszerveiket, hárítsuk el a tér- és időérzékelési zavarokat.

A drámajátékok alkalmazásának lehetőségei:

A drámajátékot felhasználjuk tanórán, egyéni és délutáni foglalkozásokon nevelési szándékkal, konfliktusok kezelésére.

Önismeret fejlesztésére, az oktatás hatékonyabbá tételében, terápiás funkcióval, relaxációra, alapkészségek (érzetek, érzékelés, mozgás) fejlesztésére, tevékenység specifikus képességek (kommunikációs, szociális képességek) fejlesztésére, színjátszó szakkörben a kreativitás fejlesztésére.

A tanulási nehézséggel küzdő gyerekek kis létszámú csoportokban való foglalkoztatására.

- színházi előadások elemzésére, értékelésére

A zeneművészeti ág céljai, feladatai

Célja: Az aktív énekléssel, hangszeres zenéléssel, zenehallgatással alapvető ismeretek nyújtásával a tanulóink sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztése, képességeik kibontakoztatása.

A hallási figyelem, a ritmusérzék, a koncentrálóképeség, a fizikai erőnlét fokozása.

A zenei műveltség megalapozása, fejlesztése, a zene megszerettetése.

Feladata:

- Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése.
- A tanulóink hallási, ritmikai, manuális képességeinek korrekciós fejlesztése.

- A ritmus és dallamhangszeres improvizáció készségének kialakításával, a tempó, dinamika, egyszerű zenei szerkezetek, a zenei hallásfejlesztés felhasználásával aktivizáljuk az emlékezetet, zenei képzeletet.
- Megismertetjük a ritmushangszerek kezelését, fejlesztjük a ritmikai többszólamságot.
- Zenei műszavak és jelentésük megismertetése.
- Különböző stílusú zeneművek megismertetése.
- Érdeklődés felkeltése zenei tevékenységek iránt.
- Lehetőség nyújtása az önkifejezés, az együttes élmény érzésének megélésére, az együttlátás szeretetének kialakítása.
- Az esztétikum felfedezése értékes műveken keresztül, a zenei ízlés fejlesztése.
- Kiemelt feladat a zenekar számára utánpótlás nevelése.
- Neveljük tanulóinkat arra, hogy a zene a művelőitől rendezettséget, fegyelmezettséget kíván.

A tanórán kívüli zenei fejlesztés több szinten és színvonalon történik.

A zeneterápiás foglalkozásokon fejlődik a tanulók kommunikációs képessége.

Az emberi énekhang, a művek hallgatása, a hangszerekkel való manipulatív tevékenység, az élmény és az örömszerzés forrásai.

A pszichofizikai állapot kezelése során a görcsök feloldódnak.

A zenei téren jó adottságokkal rendelkező tanulók külön fejlesztésben vesznek részt egyénileg, illetve kiscsoportokban.

Képességeikhez alkalmazkodva lehetőséget kapnak különböző hangszereken való tanulásra, énekhangjuk képzésére.

A zenetanulással fejlesztjük azokat a képességeket, melyek hatékonyan segítik az iskolai munkát.

A zenei nevelés fejlesztési követelményei:

Fejlődjenek tanulók zenei képességei (zenei hallás, ritmusérzék, zenei memória, fantázia, előadói és manuális készség, intonációs érzékenység).

Alakuljon ki tanulóinkban az aktív, társas muzsikálásra, együttműködésre való igény.

Alakuljon ki biztos hangszerkezelés.

Az enyhe értelmi fogyatékos és a közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekek iskolájában is működik gyermekzenekar utánpótlását szolgáló fejlesztés.

Amennyiben lehetőség van rá, akkor más zenészekkel is együtt dolgozunk.

Az oktatás speciális színes kotta segítségével történik.

A tehetségesebb gyermekek csengettyűvel, és szintetizátoron is zenélhetnek. A többiek sokféle ritmushangszeren játszanak.

A képzőművészeti ág :

Pedagógiai Programunk lehetőséget nyújt tanulóinknak az esztétikai érzékenység (nyitottság, igényesség, ízlés) alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására bővítve a képi műveltséget, képi emlékezetet és képzeletet.

Fejlesztjük tanulók kézügyességét, technikai érzékenységét a tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő tevékenységekkel.

Kialakítjuk a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlására.

A képzőművészetet segítségül hívjuk tanulóink személyiségének harmonikus kialakításához.

A képzőművészeti oktatás-nevelés célja:

- jussanak tanulóink olyan elméleti és gyakorlati tudás birtokába, amelyek lehetővé teszik az alkotó munkát, az önkifejezést.
- a fogyatékosságból eredő hátrányok csökkenjenek.
- fejlődjenek a képzőművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulóink képességei
- a hagyománytisztelet megteremtése és a tanulók életkorának, értelmi szintjének megfelelő vizuális műveltség kialakítása.

A képzőművészeti oktatás-nevelés feladatai:

- A kulturális kompetencia fejlesztése.
- Irányítsuk tanulóink figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére.
- Ismertessük meg a kommunikáció művészi formáit, a képző-és iparművészet műfaji sajátosságait.
- Biztosítsuk a közvetlen érzékszervi tapasztaláson alapuló élmények feldolgozását.
- Ismertessük meg a használati, - dísz és ajándéktárgyak készítését.
- Fejlesszük a tervező, az alkotó, a koncentráló képességeket.
- Adjunk segítséget a művészeti alkotások szépségeinek, üzenetének befogadásához, megértéséhez, átéléséhez.
- Segítsük a pozitív önértékelést a sikerélmény biztosításával.
- Alakítsuk ki az esztétikum iránti igényt.

Készítsük fel tanulóinkat:

- A látvány megfigyelésére, értelmezésére
- A vizuális információk megértésére
- A tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra
- Élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére
- A vizuális önkifejezésre, alkotásra
- A kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére
- Eszközhasználatra, anyagkialakításra
- A baleset-és munkavédelmi előírások betartására
- A kézműves tevékenységek gyakorlására
- A mindennapok, a természet szépségének, a műalkotásoknak a befogadására
- A vizuális művészetek, a környezet-és tárgykultúra megismerésére
- Változatos technikák alkalmazására.

Vizuális kultúra fejlesztése

Célunk:

Képességfejlesztéssel és művészetterápiával a személyiség harmonikus kibontakoztatását, a gondolatok, élmények, érzések kreatív kifejezését érjük el szakkörben, délutáni vagy egyéni foglalkozásokon.

Feladatunk:

A gyermekek általános gondolkodási, vizuális és az alkotáshoz szükséges képességeinek fejlesztése, változatos technikák elsajátításával (linó és papírmetszet, temperakép, akvarell, domborítás, papírmerítés) esztétikai ítéletalkotásuk fejlesztése. Mentálhigiénés ellátásuk, lelki egészségvédelmük biztosítása az alkotó tevékenységen keresztül.

Rajzpályázatokon, kiállításokon való részvétel, intézményünk díszítése, az esztétikum megőrzése.

A programunk főbb koncepciói:

A gyermekek szükségleteihez igazodva szolgálni személyiségépülésüket. Támaszkodni meglevő képességeikre, pozitív tulajdonságaikra és érzelmi kötődéseik gazdagságára. Az egész tevékenység lelkét az alkotás, az önkifejezés adja.

Az alkotás cél és eszköz:

Cél, mert ennek érdekében történik a kreativitásfejlesztés és a vizuális, valamint az általános képességfejlesztés. Eszköz, mert segítségével érjük el a kívánt terápiás hatást (feszültségoldás, a környezettel való kommunikáció, probléma-feldolgozás, önbizalom növelés).

A vizuális ismeretátadó és képességfejlesztő munka hívja életre a képzőművészeti alkotótevékenységet. Az általános és a sajátos vizuális képességek, valamint az általános gondolkodási képességek fejlesztésére, kiemelten a kreativitás fejlesztésére törekszünk. Kibontakoztatjuk a gyermekek környezetesztétikai érzékenységét.

Komplex alakító tevékenységek:**Népművészet**

A hagyományos népi kismesterségek (kosárfonás, szövés, agyagozás, kerámia, csuhéfonás) technikáinak lehetőség szerinti megismertetésével alkalmazásával múltunk értékeit átültetjük mai világunk tárgykultúrájába, tárgyalakító tevékenységébe.

Célunk, hogy tanulóink megismerjék a múlt értékeit.

Feladatunk, hogy ismertessük meg a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.

Tegyük lehetővé a néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését.

Tanulóink jövőjére nézve a népi kismesterségekkel olyan szakma alapjait kaphatják kézhez, amely a későbbiekben önálló munkavégzést és pénzkereseti lehetőséget jelenthet számukra.

Kézművesség**Célok:**

A kézműves tevékenységek (üvegfestés, gyöngyfüzés, terméskép készítés, szövés, fonás, festés, formázás, gipszöntés, batikolás, decoupage-technika, gyertyaöntés, hajtogatás) elsajátítása tanítási órákon, szakkörökön, szabadidőben egyaránt. A

kézműves tevékenységek során növekedjen tanulóink figyelemkoncentrációja, fejlődjön finommotorikájuk, kreativitásuk, fantáziájuk, önismeretük, oldódjon szorongásuk.

Feladatok:

Egyszerű alapanyagok alakítása kézzel, egyszerű eszközökkel.
Eszközök használata a különböző munkafolyamatokban.
Az anyagoknak és szerkezetnek megfelelő egyszerű megoldás kiválasztása.
Önellenőrzés fejlesztése a pozitív énkép megalapozása.
A megfigyelő, ítélő-és kommunikációs képességek fejlesztése.
A munkavégzéshez szükséges elemi kézügyesség kialakítása.
Elővigyázatosság az anyag alakításában.
Célszerű gazdálkodás az anyaggal, energiával, munkával, az idővel.

Az egyszerű, de látványos apró ajándékoktól az igényes, majdnem művészeti alkotásokig születnek produktumok.
Gyermekeink alacsonyabb értelmi képességeinek kompenzálásában, a másodlagos defektusok lebontásában a képzőművészetek pszichoterápiás funkciói sokat segítenek.

III.7.1.2 További tehetséggondozási területek

III.7.1.2.1 Tanulmányi versenyekre felkészítés

- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában házi tanulmányi versenyek (matematika, anyanyelv, helyesírás) és a 6-7. osztályban komplex tanulmányi verseny iskolai csapatának válogatása.
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában a Koncz Dezső Országos Tanulmányi Verseny házi, regionális és országos fordulója, az iskolai csapat válogatása.
- Készségfejlesztő Iskolai oktatáshoz kapcsolódóan Szakmai tanulmányi versenyek

III.7.1.2.2 Sportversenyekre felkészítés

- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére atlétikai verseny,
- Labdarúgó bajnokság házi és megyei fordulója,
- Országos Kapkodd a lábad! sor és váltóverseny mindkét iskolatípusban
- Asztalitenisz házi és megyei fordulója,
- A FODISZ/ Diákolimpia versenyeibe benevezés,
- A többségi iskolák sportrendezvényein való részvétel meghívásos alapon, esetleg versenyen kívül.
- Tömegsport rendezvényeken való részvétel.

III. 7.1.2.3. Készségtárgyak, művészeti fejlesztés eredményeinek bemutatása

- Életvitel és gyakorlathoz kapcsolódó órák során készített munkadarabok kiállítása, vására.
- Rajz: országos, helyi, iskolai rajzpályázatokon való részvétel.
- Zenei fejlesztés, Ének-zene: kulturális fesztiválokon, városi, alapítványi rendezvényeken, versenyeken, integrált rendezvényeken való szereplés
- Mozgásfejlesztés: kulturális fesztiválokon, civil szervezeti, alapítványi rendezvényeken, versenyeken, integrált rendezvényeken való szereplés
- Szavalóversenyek, versmondás: házi szavalóversenyeken, ünnepélyeken, intézményi rendezvényeken, regionális és országos szavalóversenyeken való részvétel
- KI MIT TUD –ok fordulóin való részvétel

Minden alkalmas lehetőséget megragadunk, hogy tanulóinknak integrációs, megmutakozási lehetőséget biztosítsunk, hogy minél több sikerélményben, elismerésben legyen részük.

III.7.2. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenységek

Tanulóink mentálisan akadályozott gyermekek.

Fejlődésmentelük, személyiség szerkezetük eltér az átlagosan fejlődőektől, így fejlesztésük is sérülés specifikus feltételeket igényel.

Helyi pedagógiai programunk, ezen belül speciális programjaink, helyi tanterveink teljes programja a tanulási kudarcok megelőzését segíti elő.

A sajátos nevelési igényű gyerekek, tanulók társadalmi integrációját elősegítő sajátos programokat szervezünk, segítjük a minél szélesebb társadalmi körben történő megismerésüket, befogadásuk, integrációjuk érdekében.

Cél a fogyatékosságból származó hátrányok csökkentése, mely lehet pedagógiai, egészségügyi, illetve szociális irányú.

Célunk:

Enyhíteni mindazon zavarokat, amelyek miatt gyermekeink, tanulóink nem tudnak osztály- vagy csoportfokuknak megfelelő szinten teljesíteni.

Feladatok:

- egyéni képességekhez igazodó tanulás szervezése az óvodában, iskolákban és a kollégiumban egyaránt;
- habilitációs, rehabilitációs tevékenységrendszer;
- egyéni, vagy kiscsoportos foglalkozások biztosítása;
- Örökös Boldog Iskola programok személyiségfejlesztő hatását felhasználni;
- felzárkóztató foglalkozások biztosítása igény szerint:
 - olvasás, írás, kommunikáció
 - gondolkodási műveletek
 - mozgáskoordináció, finommotorika stb. fejlesztésére;
- tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök szervezése, tanulmányi - és sport versenyekre felkészítés;
- művészeti tevékenységek biztosítása;
- integrációs előkészítő munka, aktív részvétel külső rendezvényeken, bekapcsolódás a társadalom életébe.

A bevezetett tanuló gondozási rendszerünk, a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását tartja elsődleges szempontnak.

Intézményünkben az iskolai, és kollégiumi nevelő – oktató munkát lehetőség szerint gyógytestnevelő szakszolgálati szakember segíti, és saját logopédust is biztosítunk. Munkájukkal hatékonyan támogatják a szakterületükhöz tartozó kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását.

Lehetőség szerint a következőkben leírt ellátást igyekszünk nyújtani:

Logopédia a beszédhibások számára, diszlexia diszgráfia, diszkalkulia prevenciók foglalkozás a veszélyeztetettek részére, tanév eleji szűrés alapján.

A logopédusok a kezelésben részesülők körét életkor, a várható eredményesség és az iskolai teljesítőképesség javításának igénye szerint válogatják. A foglalkozások hatékony segítséget adnak az anyanyelvi fejlesztéshez.

Gyógytestnevelés, és pályázati lehetőségek függvényében gyógylovaslás és vízesterápia az ortopéd szakorvos által kiszűrt tanulók számára.

A mozgásállapot javítására lehetőség szerint sportkört működtetünk.

Személyiségfejlesztő foglalkozásokat és tehetséggondozást végzünk a már jól működő szakköreinken.

Habilitációs, rehabilitációs tevékenységünk szerves egységben működik a kollégium lehetőségeivel.

Az iskola és a kollégium közösen végez rehabilitációs, rehabilitációs jellegű fejlesztést a folyamatos gyakorlás anyagának összeállításával és a hozzá kapcsolódó játékos vetélkedők lebonyolításával.

Komplex személyiségfejlesztést eredményez az egészségfejlesztési és a környezeti nevelési program tevékenységrendszere.

III.7.2.1. Az intézmény habilitációs, rehabilitációs tevékenysége

A heti kötelező tanórákon túl tanulóinknak a köznevelési törvény alapján kötelező pedagógiai, gyógypedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat szervezünk. A rehabilitációs órákat gyógypedagógus vezeti. Egyéni fejlesztési tervet készítünk valamennyi gyermek, tanuló fejlesztéséhez.

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja a gyermekek, tanulók, fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

A pedagógiai diagnosztikán alapuló, egyéni igényekhez igazodó, személyiségközpontú fejlesztést kell megvalósítanunk!

A diagnosztizálás. szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további - másodlagos - tünetek megjelenését. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkentéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

A fejlesztés a tanítás - tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs órákon cél a komplex gyógypedagógiai fejlesztés, amelynek hatására a mentális fejlődésük is jelentős lehet. Cél továbbá a minél sikeresebb szocializációjuk elérése, fogyatékosságukból eredő hátrányuk csökkentése, a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése, a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása.

A fogyatékosságból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola helyi tantervének részeként működnek. Megjelenhetnek tréning formájában, tantárgyi témaként, egy-egy terület önálló fejlesztési programjaként, beépülhetnek a tanítási órán kívüli (vagy a kollégiumi és napközi otthoni) programokba.

Fő cél, hogy megelőzzük vagy csökkentjük a tanulási nehézségeket, és hogy megváltoztassuk a sorozatos tanulási kudarcok következtében kialakult negatív motivációjukat, megkedveltessük a tanulást, csökkentjük a viselkedési zavarokat. A fejlesztés történhet egyéni foglalkozások során, valamint osztálykeretben, s mindkét formában a következő főbb elméleti koncepciókra kell építeni munkánkat.

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek képességeinek részleges vagy teljes kiesését, eltérő ütemű fejlődését, az életkori sajátosságainak részleges vagy teljes módosulását. Ezért a sajátos nevelési igény a szokásos tartalmak, eljárások és pedagógiai módszerek megváltoztatását teszi szükségessé.

Olyan pedagógiai eljárásokat kell választani, amelyek alkalmazkodnak a habilitációs és rehabilitációs igényekhez, és minden gyermek számára lehetővé teszik az optimális fejlődést.

Az intézményi élet valamennyi területén (Kötelező órák, habilitációs és egyéni fejlesztő órák, nem kötelező és kollégiumi foglalkozások, stb.) kiemelt figyelemmel kell kezelni a habilitációs - rehabilitációs nevelési szempontokat.

III.7.2.1.1. Habilitáció, rehabilitáció az óvodában

Az óvodai nevelés szakasza: (3 éves kortól a tankötelezettség teljesítéséig)

Óvodai habilitáció-rehabilitáció

Speciális (Gyógypedagógiai) óvodánkban enyhe értelmi fogyatékos, közép súlyos értelmi fogyatékos (tanulásban és értelmileg akadályozott) és autizmus spektrum zavarral élő gyermekeket látunk el, fejlesztünk, nevelünk.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység (a továbbiakban: habilitációs, rehabilitációs tevékenység) olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó pedagógiai-gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Cél:

- Az értelmi fogyatékoságból (intellektuális képességzavar), autizmus spektrum zavarból illetve egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- d) A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését.

Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

III.7.2.1.2. Habilitáció, rehabilitáció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

Alsó tagozat

Az alsó tagozaton belül egy kisebb fejlesztési egységnek tekintjük az 1–3. évfolyamot. Ennek megfelelően további szakaszolással dolgoztunk a célok, feladatok lebontásában.

Első fejlesztési egység (1 - 3 évfolyam) a habilitáció, rehabilitáció kiemelt célja:

A megismerő képesség, az emlékezet, a figyelem fejlesztése az észlelés - képalkotás folyamatain keresztül, a cselekvésszabályozás belső feltételeinek folyamatos kialakítása, fejlesztése, a beszéd formai és tartalmi oldalának megerősítése.

Gondolkodási képességek fejlesztése

Fejlesztési feladatok

a pontos érzékelés kialakítása - felismerése: tárgyak, személyek, jelenségek felismerése, megnevezése, felsorolása;

Összehasonlítás

Személyek, tárgyak, tárgyképek tulajdonság szerinti összehasonlítása (szín, alak, forma, nagyság, mozgás, mennyiség) a feltárt lényeges tulajdonság alapján a hasonló és megkülönböztető jegyek, többszemponú összehasonlítása stb.

Differenciálás

Személyek, tárgyak, jelenségek, mennyiségek csoportosítása a jellemzők alapján, a jellemző jegyek említésével, megkülönböztetés a minőség és mennyiség alapján, rendezés pl. nagyság, szín színárnyalat, mozgás szerint.

A gondolkodási funkciók fejlesztése nem nélkülözheti az emlékezet, a figyelem, a koncentráció folyamatos fejlesztését.

Emlékezet

Személyek, tárgyak, szimbólumok megjegyzése, felsorolása, egymásutánisága, szekvenciák megjegyzése, cselekedetekre, cselekvésre, történésre visszaemlékezés, tárgyakhoz, személyekhez kapcsolódó tevékenység felidézése stb.

Figyelem

Egyszerű, majd bonyolultabb utasítások végrehajtása, próbálgatás, meghatározott cselekvés elvégzése, gyors reagálás az utasításokra, többféle mozgás, vagy cselekvés, végrehajtása egymásután, összpontosítás a feladatra, céltudatos feladatvégzés, próbálgatás, önellenőrzés.

A motoros képességek fejlesztése

A motoros képességek fejlesztésének célja és feladata a testvázlat kiépítése, a különböző testhelyzetek tudatos érzékelése, változtatása, a testrészek mozgatása különböző testhelyzetekben, a saját testhez viszonyított irány- és térbeli helyzet felismerése.

Finommozgás fejlesztése, vizuomotoros koordináció kialakítása; nagymozgások lendületes végzése, egyensúlygyakorlatok ügyességi gyakorlatok.

Mozgások megkülönböztetése - tempó, erősség, ritmus szerint.

Tér- és időbeli tájékozódási képesség alakítása

Térbeli helyzet felismerése megnevezése - fent-lent, elől-hátul-középen, stb.

Térbeli helyzetek megfogalmazása - relációs szókincs fejlesztése.

Időbeli tájékozódás: történésekre, cselekvésekre visszaemlékezni - időpont (mikor?); időköz (megtől-meddig?), az idő ritmusa a természet ritmusa, ritmikusan ismétlődő állapotok megfigyelése.

Kommunikációs képességek fejlesztése

A beszédindíték, beszédkedv fokozása, (a koncentráció, a figyelem fejlesztésével), a beszédkésztetés, ösztönzés, beszédminták, helyes beszédlevegzés, tagolás, (rigmusok, mondókák, gyermekversek) szünettartás, beszédhangok toldalékok pontos, tiszta ejtése, fonematikus hallás fejlesztése a beszédhelyzethez alkalmazkodó hangerő, hanglejtés beszéd tempó, ritmus. A szókincs gyarapítása, aktivizálása, helyes ejtés, az olvasott, a tanult témához kapcsolódó szógyűjtés, kifejezések beépítése a beszélt nyelvbe, aktív és passzív szókincs fejlesztése.

Az olvasás - írás tanulásában mutatkozó fejlődési lemaradások, nehézségek leküzdésének feladatai: az olvasás irányának gyakorlása, sortartás, sorváltás, magánhangzók differenciálása (időtartam, ajakállás, artikulációs mozgás szerint) mássalhangzók megkülönböztetése zöngés, zöngétlen, betűfelismerési gyakorlatok, hanganalízis, összeolvasási gyakorlatok.

Írásmozgás fejlesztése: a ceruzamozgás, görcsös, szaggatott lassú írásmozgás korrekciója, írásmozgások egymásutánjai, mozdulatok gyakorlása, a fonetikus írás hibái, a hangok, betűk közötti asszociációs kapcsolat megerősítése.

Szociális képességek fejlesztése

Pontos diagnózis kialakítása a viselkedés elemzése nyomán. Megfelelő kötődések, viszonyulások kialakítása, szabályok felismerése, értelmezése, betartása, a társas viselkedés formáinak ismerete, gyakorlása, önfegyelem, kialakítása. A kulturális hátrányokból eredő viselkedési formák megváltoztatása.

4. -5.-6. évfolyam

Az előző szakaszban felsorolt korrekciós területek és feladatok ismétlődnek, de tartalomban, mennyiségben követik a tanulók életkori sajátosságait, fejlettségét, az elvárható tudást, mélyebb tartalommal és magasabb követelményekkel jelennek meg.

A felsoroltakon túl a rehabilitáció, a rehabilitáció kiemelt területe és feladata:

Gondolkodási képességek fejlesztése

Feladat

Az újonnan szerzett és a már meglévő ismeretek között kapcsolat kialakítása, a lényeges - megegyező és eltérő jegyek - kiemelése, összehasonlítások, eltérések, különbségek megfogalmazása, differenciálása, - a verbális szint megerősítése gyakorlása feladatokon,

műveleteken, feladat- és műveletrendszerekben (az általános, a különös, a főlé-, mellérendeltség, egyidejűség, a szempontváltás, a megfelelő gyűjtőfogalomba való besorolás, stb.).

Tanulási képességek

Feladat

A szándékos tanulás, az önálló, a meghatározott célra irányuló tanulás kialakítása, önálló tanulási módszerek, technikák gyakorlása, az önellenőrzés formái, a koncentráció a tanulás idején - zavaró ingerek kiszűrése, a kudarc, a nehézség leküzdése, újrakezdés, próbálgatás, ismétlés.

Kommunikációs képességek

Feladat

Az összefüggő beszéd megerősítése, javítása sokféle kommunikációs helyzetben, aktív és passzív szókincs folyamatos fejlesztése, nyelvi készségek kialakítása konkrét tanulási folyamatban, a nyelvi megnyilatkozások tartalmi – formai alakítása, gyakorlati információközlések szóban, írásban, szövegértelmezés az olvasottak alapján, szövegalkotás szóban, írásban, grammatikai gyakorlatok, a helyesírási hibák elemzése, ok feltárása (hiányos szabályismeret, a gyakorlás, az automatizáltság hiánya, beszédhiba következménye stb.), az okokra irányuló fejlesztő feladatrendszer.

7.-8. évfolyam

A korrektív célú fejlesztés a megelőző évekre alapozva folytatódik. A fejlesztésnek fokozottabban kell szolgálni a *harmonikus személyiség* alakítását, az önfegyelmet, a tudatos magatartást, a céltudatos feladat- és munkavégzést.

A *társadalmi beilleszkedés* érdekében a társas kapcsolatok fejlesztése, a konfliktuskerülő, konfliktus feloldó magatartás erősítése, felkészítés a családi szerepekre, az önálló életvezetésre. A szabályok, normák elfogadása is hozzátartozik a korrektív célú fejlesztéshez.

A *kognitív képességek* fejlesztésében a verbális szint megerősítése kerül előtérbe, a műveletek, feladatmegoldások, menetének értelmezése, a szabályok alkalmazása analóg feladatokra, ok-okozati összefüggések keresése, a rendszerezési, a kommunikációs képesség fejlesztése, a történelmi időbe való tájékozódó képesség *megerősítése*. Törekvés a kulturális, szociális hátrányok felszámolására, a kortárs csoportba történő visszavezetésre, beilleszkedésre.

Az egyéni fejlesztésnél és a csoportok szervezésénél a következőket vettük figyelembe: Minden tanuló szükségleteinek, igényeinek megfelelően kapjon ellátást a habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon.

III.7.2.1.3. Habilitáció, rehabilitáció a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknál

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók habilitációs és rehabilitációs célú foglalkozásain a különböző károsodásból eredő, nagyfokú lemaradást kell csökkenteni és az egyén személyiségfejlesztését kell megvalósítani.

Kiemelten kezelt területei valamennyi fejlődési szakaszban:

- a szociális érés elősegítése, tapasztalatok gyűjtése élethelyzetekben, társas kapcsolatokban, problémahelyzetekben;
- a cselekvőképesség alakítása;
- a művészeti terápiák alkalmazása – a személyiség kiteljesítése, az önkifejezés, az örömszerzés megteremtése;
- az augmentatív kommunikációs technikák alkalmazása;
- folyamatos logopédiai ellátás, a súlyos beszédhibák, a beszédállapot javítása;
- a mozgásállapot, a mozgáskészültség alakítása, a gyógytestnevelés, a konduktív pedagógia eszközeinek bekapcsolásával;
- a tanulási képesség területén mutatkozó nagyfokú egyéni eltérések csökkentése;

A területek csoportosításával kiemelt foglalkozási típusként kezeljük:

- az egyéni korrekciót
- a személyiségfejlesztő és terápiás foglalkozásokat
- a mozgásállapot javítását.

A pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások fajtáit és óraszámát – az éves órakeret függvényében, a rászoruló tanulók képességeinek ismeretében – tanévenként a munkatervben rögzítjük, a konkrét fejlesztő programokat is tanév elején állítjuk össze.

Az iskolában folyó nevelés-oktatás habilitációs, rehabilitációs tevékenységének kiemelt feladatai:

- a megismerő tevékenység (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás) fejlesztése az akaratlagos cselekvés szabályozására való képesség kialakítása, az érzelmi-akarat szféra alakítása
- kommunikációs készség fejlesztése a beszéd formai és tartalmi oldalának formálásával
- harmonikus személyiség kialakítása, a fizikum és pszichikum együttes fejlesztése a céltudatos feladat és munkavégzés.

A felsorolt korrekciós területek a pedagógiai szakaszok mindegyikében jelen vannak, ismétlődnek, de tartalmukban, mélységükben igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, fejlettségéhez, tudásához.

Az 1-4. évfolyam kiemelt fejlesztési területei:

- Megismerő tevékenységek fejlesztése: érzékelés: tárgyak, személyek, jelenségek felismertetése, megnevezése, tárgyak, képek, jelenségek összehasonlítása tulajdonságaik alapján.
- Hasonlóság, különbözőség észrevetetése differenciálás: jellemző jegyek alapján tárgyak jelenségek megkülönböztetése, csoportosítása,
- Emlékezet fejlesztése: tárgyak, cselekvések, történések stb. egymásutánosságának megjegyzése, felsorolása stb.

- Figyelem fejlesztése: utasításokra cselekvések végrehajtása.
- A motoros képesség fejlesztése:
Mozgások, testrészek érzékelése különböző helyzetben, irányok viszonyítása a saját helyzetéhez
Finom és nagymozgások gyakoroltatása
Mozgás, egyensúlyozás
- Tér és időbeli tájékozódás:
Térbeli helyzetek és megnevezésük
- Időbeli tájékozódás: időpont, napok stb.
- Kommunikációs képességek fejlesztése:
Beszédre való készítés
Helyes beszédtechnika kialakítása
Szókincs gyarapítása
Olvasási nehézségek leküzdésének segítése
Írásmozgás fejlesztése, gyakoroltatása
- Szociális készségek fejlesztése
Társas kapcsolatok alakításának segítése. Viselkedés, önfegyelem.
A szociális hátrányból eredő rossz szokások korrigálása.

Az 5-8. évfolyam kiemelt feladatai:

Gondolkodási, tanulási és a kommunikációs képességek fejlesztése.

- Gondolkodási képességek fejlesztése: a korábban és az újonnan szerzett ismeretek közötti kapcsolatok megteremtése lényeges jegyek kiemelése, összehasonlítás, differenciálás, viszonyítások
- Tanulási képességek fejlesztése:
Önálló munkavégzés, és a lehetőségek függvényében minél önállóbb ismeretszerzés elsajátításának képessége
Önellenzés, önértékelés képessége
Kitartás, újakezdés, a kudarc leküzdése
- Kommunikációs készség
A minél összefüggőbb beszéd készségének kialakítása, továbbfejlesztése, gyakoroltatása, javítása
Szókincs fejlesztése
Olvasás elsajátítása, olvasottak értelmezése

9-10. évfolyam kiemelt feladatai:

- Harmonikus személyiség alakítása, tudatos magatartás, önfegyelem, tudatos feladat és munkavégzés.
- Társadalmi beilleszkedés érdekében: társas kapcsolatok fejlesztése.
- Multikulturális ismeretek nyújtása.
- Konfliktuskerülő és feloldó magatartás erősítése.
- Családi szerepekre, és a minél önállóbb életviteli tevékenységek végzésére felkészítés.
- Szabályok, normák elfogadásának gyakoroltatása, erősítése.
- Kognitív képességek fejlesztésében a verbális szintmegerősítése.
- Ok-okozati összefüggések keresése.
- Időben való tájékozódás fejlesztése, a történelmi időre vonatkozó ismeretek nyújtása.
- Inkluzív személyiségfejlesztés.

Szakmai gyakorlati oktatásban részülő évfolyamok kiemelt feladatai:

- Személyiségfejlesztés, értelmi képességek továbbfejlesztése.
- Kommunikációs készség továbbfejlesztése.
- Mozgás, erőnlétfejlesztés.
- Egészséges életvitelre, kulturált szokásrendszerre nevelés.
- Igénykialakítás az egészséges és kulturált életmódra.
- Önbizalom, önértékelés, önismeret, önkritikai érzék fejlesztése.
- Közösségi, viselkedési normák szükségessége, elfogadtatása.
- Multikulturális ismeretek nyújtása.
- Munkavégzéshez szükséges technikák elsajátítása, kitartó munkavégzés előkészítése.
- A minél önállóbb életvitel, kialakításának segítése, munkavállalásra felkészítés.
- A munkahelyi, társadalmi beilleszkedés elősegítése.
- A beilleszkedést hátráltató magatartási szokások iskolán kívüli eszközökkel történő enyhítése (család, szakemberek).
- Társkeresés gondjai, problémái.
- Inkluzív személyiségfejlesztés.

III.7.2.2. Fejlesztési terápia**Alapozó Terápia**

Komplex, mozgásfejlesztésen alapuló (u.n. motoszenzoros típusú), idegrendszer fejlesztő terápia, mely során a gyermekeknél újraindítjuk az emberi fejlődéstani mozgássorozatot, mintegy még egyszer "belökvé" az agy fejlődésbeli lehetőségét és a gyereket a terápia során igen magas fokú mozgásügyességig juttatjuk el.

Ezzel a mozgásfejlesztési gyakorlatsorral hatunk az emberi agyban a beszéd működéséért (olvasás, írás) felelős területekre is.

A terápia során a mozgásalapot kiegészítjük fejlesztő pedagógiai módszerekkel (idő, tér, emlékezet, hallás- és beszédészlelés-fejlesztés, stb.) ezzel tesszük teljessé.

Ez a terápia hatásos:

1. Megkésett vagy/és hibás, akadályozott beszédfejlődésnél (diszfáziák).
2. Diszlexiánál, alaki diszgráfiánál= olvasás és/vagy írásgyengességnél.
3. Azoknál az organikus eredetű túlmozgásos (hypermotil)- figyelemzavaros gyermekeknél, akiknél a szülés körül oxigénhiányos károsodás keletkezett.
4. Fejlődésben, érésben elmaradt óvodásoknál.
5. Enyhe értelmi fogyatékos gyermekeknél.
6. Minden olyan gyermeknél, aki mozgásügyetlenségben szenved bármilyen okból.

AYRES-terápia

Az Ayres-terápia (továbbiakban szenzoros integrációs terápia) két dologra hivatkozik.

Az egyik egy neurológiai folyamat, amely az emberi test és a környezet érzeteit rendezi, és lehetővé teszi számunkra, hogy a testünket megfelelően tudjuk használni.

A másik egy elmélet, mely szerint a viselkedés és a neuropszichológiai folyamatok között összefüggés van.

Ayres azt mondja, hogy a szenzoros integráció „a szenzoros információk szükség szerinti rendezése”, vagyis az érzékelt információk felhasználása a mindennapokban. Ahol ez az érzékelés sérül, ott van szükség a szenzoros integrációs terápiára. Az Ayres-terápia szerint az érzékelés a következő területeken sérülhet:

<i>Regisztráció</i>	vagyis az inger észrevétele. Ez egyrészt függ az inger intenzitásától, másrészt az ember ingerküszöbétől.
<i>Moduláció</i>	„a hangerőszabályzás”, a finomhangolás. Csak egy bizonyos intervallumban optimális az inger feldolgozása. Ezek viselkedési, emocionális és szociális zavarokhoz vezet. (A hiperaktív gyerekek jó részének ezen a területen van problémája.)
<i>Diszkrimináció</i>	differentiálni, megkülönböztetni. Az érzőközpontok ingerületeinek az összehasonlítása, analizálása, tárolása és koordinálása történik az eddigi tapasztalatokkal. A mozgástervezés zavarához vezethetnek.
<i>Praxis</i>	a cselekvés tervezése. Ez lehet apraxia, és diszpraxia. Az előbbi a tanult mozgásokban jelentkezik, az utóbbi esetében a mozgásokat nem tanulta meg.

A terápia legfontosabb ismertetőjegyei:

- nem kényszer a gyerekeknek,
- a terapeuta úgy rendezi be, hogy a gyermek bármelyik feladatot választja ki, az számára hasznos és fejlesztő legyen,
- a terapeuta partner a gyerekeknek az interakciók során, és segítséget ad, ha szükséges,
- a terápia nem összefüggéstelen gyakorlatok sora, hanem jelentéssel bíró, a terapeuta által pontosan megtervezett cselekvés,
- a gyermek és a terapeuta bízik egymásban,
- gyerekközpontú és a gyermek által irányított (A gyermek belső motivációját használja ki.),
- aktivitás keretén belül játékos és vidám cselekvés,
- felébreszti a belső késztetést a kompetenciaérzés iránt (Kompetensnek, megfelelőnek érzi a reakcióját, mozgását az adott szituációban.)
- olyan aktivitást kínál, ami a teljes testet igénybe veszi és erősíti a taktilis, proprioceptív, és vestibuláris tapasztalatokat,
- a terapeuta egy olyan szituációt teremt, ahol a gyerek lehetőség szerint a „megfelelő reakciót” alkalmazza.

A terápia elvei:

- A terápia nem egyes képességek fejlődésorientáltan felépített fejlesztésére irányul, hanem az agy rendező funkcióinak javítására.
- Kontrollált szenzoros ingereket használnak a „megfelelő reakció” kiváltására.
- Minél több az önindította aktivitás, annál inkább javul az agy organizációja.
- Öröm és vidámság.
- A terápia hatására a gyermek nyitottabb lesz, boldogabb, magabiztosabb. Rendezett viselkedést mutat, örömmel tölti el a mozgás. Önként választ nehezebb feladatokat, jobban tud az adott célra koncentrálni. Elfogadja a kihívásokat, ezzel javul az önbizalma. A kezelések során önmaga kezdeményezi a cselekvéseket, a tervezést, és a variációkat. A többi gyermekkel is javul a kapcsolata.

Milyen esetben javasolt?

- hiperaktivitás, viselkedészavar,
- tanulási problémák,
- autisztikus megnyilvánulások,
- cerebrális parézis esetén,
- megkésett beszédfejlődés esetén.

A terápia lépései, a fejlesztés területei:

- a vestibuláris és taktilis rendszer normalizálása,
- a primitív posztuláris reflexek integrációja,
- az egyensúlyi reakciók fejlesztése,
- a szemmozgások normalizálása,
- a test két oldala közötti integráció kialakítása,
- a vizuális forma- és térérzékelés fejlesztése.

A foglalkozásokon játékos légkörben ismertetjük meg a gyermekeket az eszközökkel és azok használatával. Fontos, hogy az ontogenetikusan ősbíbb mozgásos helyzeteket, azok biztonságát és kivitelezését sajátítsák el, majd a bonyolultabb mozgásfolyamatokat. A testhelyzetek is ezt az elvet kövessék: fekvő, négykézláb, ülő, térdelő, álló helyzetben történjen a fejlesztés, akár eszközökkel, akár azok nélkül, hiszen a vizuális környezetészlelés így válik fokozatosan tudatossá. Ha mód nyílik rá, nyitott, majd zárt szemmel is végeztessük a gyakorlatokat.

Állatasszisztált, kutyás terápia

A kutyás terápia: azok a foglalkozások, melyben a gyermek komplex felmérését követően, a gyermeket életkorának, értelmi képességeinek és érdeklődésének megfelelően fejlesztjük játékos feladatokkal, kutya bevonásával.

Célok:

- A gyerekek zárkózottságának, elszigetelődésének csökkentése- izoláltság csökkentése.
- Pozitív kapcsolat kialakítása kutya és a foglalkozásokon résztvevők között.
- A feladatokban való részvétel igényének erősítése a kutya részvételével.
- Szociális képességek fejlesztése- kapcsolatteremtés képességének fejlesztése a kutyával, emberekkel.
- A kutyák viselkedésének megértése, emberi viselkedéssel való összehasonlítása.
- Állattal kapcsolatos félelmek, ellenérzések csökkentése.
- Az empátia képesség fejlesztése.
- Kommunikációs képességek fejlesztése.
- Stressz csökkentése.

Feladatok:

- A fogyatékból eredő hátrányok csökkentése, kompenzálása.
- A pszichés funkciók fejlesztése / érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás/.
- Motoros funkciók fejlesztése: nagy mozgások, finommozgások koordinációja, helytelen mozgások korrekciója, adekvát mozgások kialakítása, tartási hibák csökkentése, egyensúlyérzék, ütem- ritmusérzék fejlesztése.

- Az érzelmi-, akarat-élet, a viselkedés, a magatartás, a cselekvés pozitív irányú befolyásolása.
- Önállóságra való nevelés.
- A célcsoport életkorának megfelelő fegyelem, kitartás, céltudatosság, felelősségérzet, a kötelességtudat kialakítása.
- Az életminőség javítása.
- A prevenció.

Snoezelen terápia

A snoezelen szobában súlyosan-halmozottan sérült, és a közép-súlyos értelmi fogyatékos gyermekek fejlesztése folyik egyéni és csoportos foglalkozás keretében. E terápiás módszer gondolata 1970-es években született meg Hollandiában. Snoezelen holland nyelven annyit jelent: ellazított, élvezetes pihenés. A terápia segíti a fogyatékos emberek gátlásainak, félelmeinek oldását és nyitottá teszi őket a környező világ öntevékeny felfedezésére.

Célok: Az érzékelő rendszer stimulálása terápiás környezetben

- Kellemes ingerek felvétele, befogadása és azok beépítése a tanulási folyamatba.
- A kapcsolódás technikájának megtanulásával a feszültség oldása
- Az ingerek nyugtató hatása során a szorongás enyhítése, a védettség érzésének közvetítése.
- Szociális képességek fejlesztése – kapcsolatteremtés lehetőségeinek kitágítása
- Kommunikációs képességek fejlesztése

Feladatok:

- A szomatikus, tapintásos, taktilis, akusztó-vibratórikus, akusztikus, vestibuláris, szaglás, vizuális tapasztalatszerzésen keresztül az érzékszervi ingerek befogadására való hatás.
- A felkínált ingereken keresztül új tapasztalatok gyűjtése, megélése.
- A fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentése, kompenzálása.
- A pszichés funkciók (érzékelés, észlelés, figyelem) fejlesztése.

Eszközök:

Fényingereket adó lámpák: diszkó gömb, fényhengerek, plazmalámpák, vetítő, buborék-henger, fényorgona, spotlámpák, UV lámpák, aromalámpa.

- Tükörgömbök
- Vízágy

Diszkalkulia terápia

A diszkalkulia olyan tanulási zavar, amelynek esetén az egyénnek a matematika megtanulását szolgáló képességei egyéb képességeihez mérten kórosan alulmaradtak. Kialakulásának okaként az érzékelés-észlelés folyamatának sérülését említi a szakirodalom.

A sérülés érintheti a mozgást, a taktilis (tapintásos), az akusztikus(hallási) és a vizuális (látási) észlelés területét, valamint a szerialitást (a sorrendiség megtartásának képességét) is. Mindezek érintik a gondolkodási műveletek végzését, a fogalmak kialakulását, a beszéd és a nyelvi rendszer fejlődését is.

A tanulási folyamatban a figyelem és az emlékezés is fontos szerepet játszik –ezért sérülésük nagymértékben befolyásolja azt.

Sajnos sok esetben a diszkalkulia ténye csak az iskolában derül ki, hiszen itt szembesülünk mérhetően az elvont fogalmak lassú kialakulásával, a matematikai műveletek elvégzésének, s az eszközhasználatról való elszakadásnak a nehezítettségével, valamint az egyszerűbb instrukciók, majd a szöveges feladatok megértésének problémájával.

Amikor a vizsgálat eredménye alapján a diszkalkulia valószínűsíthető, ez a kisiskolás gyermek esetében feltétlenül rendszeres, egyénre szabott diszkalkulia terápia beindítását teszi szükségessé maximum 2 fős csoportokban. A terápiás munka az iskolákban dolgozó szakemberek feladata.

A megfelelő kezelésben részesülő gyerekeknek nehézségeik lehetnek nemcsak a matematika órákon, hanem a fizika, kémia, sőt a földrajz és a történelem tantárgy tanulásakor is. Mindezek miatt tapasztalatink szerint magatartászavar, kapcsolatteremtési nehézség, önértékelési probléma, másodlagos neurotizáció léphet fel a diszkalkuliás tanulóknál.

Kiemelt speciális teendők a teljesség igénye nélkül mindenekelőtt:

- a testséma kialakítás
- téri relációk biztonsága
- relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- szerialitás erősítése
- számfogalom kialakítása és bővítése
- az érzékelés- észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás, és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése;
- az alapműveletek fogalmi kialakítása, képi, vizuális megerősítése, sokoldalú gyakorlásuk a műár birtokolt számfogalmakkal építkező számkörökben;
- matematikai nyelvi relációk tudatosítása, szöveges feladatok megoldása.

III.7.3. Beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítése

- Szoros, hatékony együttműködésre törekvés tanulóink családjával. Munkánk sikerének alapvető feltétele, hogy a szülők ismerjék céljainkat, annak elérését támogassák.
Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásával megbízott pedagógusunk lehetőség szerint szervezi a családlátogatásokat, melyek kapcsán részletes információkhoz juthatunk az adott családokról. A tapasztalatokat az érintett pedagógusok megbeszélik és felhasználják a tanuló további fejlesztésében.
- Szükség szerint kapcsolatot tartunk az érintett tanuló előzetes oktatási intézményével (óvoda, iskola), a nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal, és a szakértői bizottságokkal.
- A tanórai és csoportmunkában mindenkor az egyéni képességekhez igazodó, differenciált munkaszervezést tartjuk szem előtt.
- A rehabilitációs, korrekciós és felzárkóztató órák is segítő színterei a feladatnak.
- Fontosnak tartjuk a nevelő hármas (tanár, nevelőtanár, gyermekfelügyelő) hatékony együttműködését. Rendszeres, pontos információcsere szükséges és mindenkor azonos nevelési elvek alkalmazása.
- A magatartási problémák kezelését hatékonyan segíti még a szabadidős tevékenység. A sport a művészetek, szakkörök munkájában lehetőséget biztosítunk, hogy sikerélményhez jussnak, önértékelésük növekedhessen, személyiségük fejlődhessen.
- A diákönkormányzat is segítő fórumként szolgál a tevékenységek körében.
- Az intézmény vezetői az osztályfőnökökkel, csoportvezetőkkel, gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, valamint a módszertani munkaközösségekkel egyeztetve problémafeltáró beszélgetéseket végeznek, megoldási módokat keresnek.

III.7.4. Az agresszió kezelésének pedagógiai lehetőségei

Az agresszió jelen van a mindennapi életünk majdnem minden területén. Az agresszió jelensége egyre változatosabb formában jelenik meg.

A komplex jelenség kezelésének fontos feltétele az, hogy rendelkezünk minél pontosabb ismeretekkel az agresszió okairól, a megnyilvánulásairól, valamint az agresszió kezelésének pszichológiai és pedagógiai lehetőségeiről.

Az agresszióknak belső és külső okai egyaránt lehetnek. Az agresszió örökölt hajlamosságok alapján is létrejöhet. Belső determináltsága mellett a főszerepet a külső környezeti tényezők játsszák.

A leggyakoribb külső tényezők a következők:

- az anya-gyermek kapcsolat hiánya vagy valamilyen zavara;
- negatív családi minták;
- a család belső patológiája;
- a pozitív családi értékrend hiánya;
- brutális, rideg, dressúra jellegű, elhanyagoló nevelés;
- iskolai hatások (eltúlzott konformizmus, „beskatulyázás”, negatív Pygmalion-effektus)
- kortársak által nyújtott negatív minták;
- média (televízió, filmek, számítógépes játékok) által közvetített agresszió.

Az agresszió megnyilvánulásai változatosak és életkortól függően eltérőek.

A következőkben felsorolt megnyilvánulások többsége agresszív színezetű:

- rendszeres csavargás (legalább öt nap évente),
- rossz iskolai magatartás (intő, eltanácsolás, stb.);
- törvénybe ütköző cselekmények (például bírósági eljárás a fiatal ellen);
- éjszaka elszökik otthonról (legalább kétszer);
- tartós hazudozás;
- ismétlődő alkalmi szexuális kapcsolatok;
- gyakori részegség, kábítószerhasználat;
- lopás;
- vandalizmus;
- képesség alatti, rossz iskolai teljesítmény (bukás, évismétlés);
- otthoni és iskolai szabályok rendszeres megsértése (a csavargáson kívül);
- verekedések kezdeményezése.

Pszichológiai és pedagógiai elvek az agresszív gyermekekkel való bánásmódban

A zavarok korrekciója csakis a kiváltó okok részletes feltárása alapján tervezhető meg. Az okok között legtöbbször a szeretet-kapcsolat sérülése is megtalálható, ezért fontos megelőlegezett szeretettel és bizalommal bánni a gyermekekkel.

Ez támaszt jelent a gyermeknek, ugyanakkor határozott és következetes követelményeket is jelent. A megelőlegezett szeretet nem lehet indokolatlan kényeztetés, babusgatás, gyengédség. Ezzel párhuzamosan feladatokkal látjuk el a gyermeket (például kisebbek védelme, növények és állatok gondozása, szervezési megbízatások, stb.). Ezek a feladatok segíthetnek a feszültség levezetésében és a közösségbe való beilleszkedésben egyaránt. Azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az agresszió egy fokozott energia, amely valamilyen cselekvésre sarkall. Éppen ezért fontos lehetővé tenni az agresszív feszültség csökkentését társadalmilag elfogadott módon (például sport, fizikai munka, művészi tevékenység, stb.).

Szintén nagyon fontos a gyermek, tanuló, fiatal helyes viselkedésmintáinak rendszeres jutalmazása és a negatív viselkedések megfelelő büntetése, arra vigyázva, hogy mindig a jutalmazás legyen túlsúlyban.

Feltétlenül kerülni kell, hogy indulatkitöréssel, agresszióval, megszegéssel és fizikai bántalmazással reagáljunk a gyerekek, fiatalok viselkedésére, mert ezzel újabb mintát nyújtunk az agresszióhoz, illetve fokoznánk a indulatait. Szintén elkerülendő, hogy visszafojtott ingerültséggel bánjunk a gyermekkel, amikor indulatos vagy durva, így nem fogja megérteni tettének helytelenségét és súlyosságát. Az is helytelen magatartás, ha a felnőtt verbálisan vagy nem verbálisan (például egy elégedett mosoly) megerősíti a gyermek másokon elkövetett agresszióját. A „jól tetted fiam”, „ne hagyd magad” és ehhez hasonló megjegyzések megjutalmazzák, és ezzel megerősítik a gyermek negatív viselkedését. Nem szabad következtetlenséget tanúsítani a nevelési módszerek alkalmazásában, mert ez egyrészt nem tanítja meg a gyermeket a helyes viselkedésre, másrészt aláássa a felnőtt tekintélyét.

Az agresszív megnyilvánulások megelőzése:

Pedagógiai programunkban az erőszak problémáitól függetlenül is hangsúlyos szerepet kap a nevelési funkció, a beilleszkedései, magatartási nehézségek kezelésével összefüggő pedagógiai tevékenységek.

A megfogalmazott célok és szabályrendszerünk következetes betartása az erőszak kialakulásának megelőzését szolgálják.

Tanulóink nagyobb mértékű egyéni különbségei miatt a képességeikhez igazodó egyéni fejlesztési programokkal, pedagógiai többlétszolgáltatásokkal oldjuk a magatartási problémákat.

A diagnosztikus és segítő célú folyamatos értékelés, az egyéni fejlesztés és a tehetséggondozás kiemelkedő szerepet kap.

Ezek megvalósulási szinterei a szakkörök, egyéni és kiscsoportos foglalkozások, a tanítási időt követően szervezett olyan programok, melyben kulcsszerepet kap a mentális gondozás. Leggyakoribb elemei a személyiségfejlesztés, kommunikációs képesség fejlesztése, konfliktuskezelő játékos foglalkozások beiktatása.

A szabadidő hasznos, kulturált szervezett keretek között történő eltöltésének kiemelten fontos szerepet szánunk a gyerekek, fiatalok szabad energiájának lekötésében, az agresszió megelőzésében.

Az agresszió kezelésének feltételei:

- az intézmény elkötelezettsége (szándéka)
- megfelelő programok
- szervezési feladatok
- szoros együttműködés különböző szakmák képviselőivel (pszichológusok, gyermekjóléti szakemberek, stb.)
- hosszú távú programok alkalmazásával növelni az eredményesség esélyét.

Az iskolai agresszió megelőzése:

A két terület nem válik el teljes mértékben egymástól. Gyakran ugyanazokat a módszereket használjuk a megelőzés és a korrekció céljából is.

A megelőzésnek korrekciós hatása lehet és a beavatkozást is lehet preventív módon alkalmazni. Valójában a megelőzés és a beavatkozás megkülönböztetése csak a tennivalók súlypontosításának a kérdése.

A megelőzési programok célja az agresszív viselkedés megelőzése, illetve a kialakulóban lévő agresszív viselkedések kordában tartása.

Elvek:

1. A tanár-diák viszony minőségének javítása. A tanár érzelmileg meleg, pozitív beállítódása és a megfelelő nevelési stílusa kedvezően befolyásolja a tanítás légkörét.
2. A szociális tanulás lehetővé tétele, szociális tréning formájában. Célja az együttműködés képességének kialakítása és az agresszív viselkedés helyettesítése társadalmilag elfogadott viselkedésekkel.
3. Közös alapértékek és normarendszerek megteremtése. Az intézményi szabályok és normák kidolgozásába bevonni a tanulókat, a szülőket és iskola pszichológusát is. Így a tanulók jobban tudnak azonosulni az intézményi normarendszerrel (például szünetek alatti jobb felügyelet, szankciók a szabályok megszegőivel szemben, stb.). A szabályok betartásánál figyelembe kell venni minden érintett személyiségének a tiszteletben tartását.
4. Pozitív teljesítmény-és énkép átadása és kialakítása. Fontos, hogy ne csak a negatív teljesítményt és viselkedést jelezzük vissza a tanulók felé, hanem minden esetben erősítsük meg a jó teljesítményt, a helyes viselkedést is.

Erőszakos cselekmények, az agresszió megelőzésének alapfeltétele, az adaptív, minden gyermeket, tanulót egyenlő szempontok szerint kezelő, következetes, egységes és a differenciáltság szempontjaira egyaránt tekintettel lévő oktatás-nevelés.

Kiemelt feladatunk:

- Nyugodt légkört biztosítani az intézményi élet minden tevékenységterületén.
- Szabályozott, minden pillanatban felügyelt iskolai munkarendet, életrendet biztosítani.
- Személyre szabott pedagógiai eszközöket alkalmazni.
- Pozitív tanulási légkört biztosítani.
- Kiemelten kezelni a tanulói aktivitást. A gyerekek olyasmint csináljanak, ami leköti őket, fontos számukra, aminek olyan célja van, amiért érdemes küzdeni és látványos eredménye van.
- A művészeti nevelés és a kézműves tevékenységek terápiás hatását az agresszió megelőzés érdekében felhasználni.
- Szociális és állampolgári kulcskompetencia fejlesztés keretén belül erőszak ellenességre nevelni.
- Társadalmi ismeretek és gyakorlatok, a környezet és egészségvédelem tantárgyak keretében az erőszakkal szembeni védekezési technikák elsajátítását célként megfogalmazni.
- Érzelmi intelligenciát fejleszteni, hiperaktivitást és figyelemzavart kezelni.
- Humor segítségével a gyerekek lelki egyensúlyának megteremtéséhez hozzájárulni, a feszült helyzeteket oldani, vidámságot fokozni, a motivációt ösztönözni.
- Az agresszió megelőzése, csökkentése érdekében minden lehetőséget felhasználni az önkontroll, az önbizalom, biztonságérzet növelése, mások érzelmeinek felismertetése, saját érzelmek kifejezésének érdekében.
- Fokozott figyelmet fordítani a gyermek viselkedésének minden változására, a konfliktushelyzet időbeni felismerésére.

Beavatkozási módok:**○ Konfliktuskezelő és mediációs tevékenység**

A konfliktushelyzet, agresszivitás előfordulása esetén a legfontosabb az agresszivitás aktuális leállítása, majd a helyzet felderítése, s a továbbiakban visszatartó következmények érvényesítése.

Ha nem tudjuk megelőzni a problémákat, akkor segítsük a feszültségoldást alternatív vitarendezési módszerekkel, meditációval.

A két fél között egy közvetítő, mediátor segíti a kommunikációt, a szakszerű probléma megoldást. A mediátor pedagógiai érzékenységgű, a közvetítő technikáját ismerő szakember.

Módszerek:

- Mediációs csoport létrehozása.
- Ha az agresszió egyes gyermekeknél vagy egy tanulócsoporthoz gyakori vagy súlyos, akkor létrehozandó olyan mediációs csoport, ahol a békés problémamegoldás vitarendezés technikáját gyakorolják.
- Szociálpedagógus végzettségű szakemberünk által csoportos foglalkozások tartása a kollégiumi foglalkozások keretében, ahol mozgásos-játékos feladatokon keresztül érzelmek átélése épülő konfliktuskezelő csoportfoglalkozás, viselkedésrendezés indítható el.
- Konfliktuskezelő és önismereti csoportok szervezése.
- Egyéni intervenció (viselkedéskonzultáció) alkalmazása.

Az egyéni beavatkozás főleg a pszichológus és mentálhigiénés szakember kompetenciája, de megfelelő konzultáció és szupervízió mellett a tanárok is végezhetik. A beavatkozás több foglalkozást igényel és elengedhetetlen feltétele, hogy a tanuló elfogadja a segítő beavatkozást.

1. kapcsolatfelvétel a segítővel és szóbeli szerződés a közös munkáról,
2. a zavaró viselkedés tisztázása, pontos leírása (többek között a zavaró viselkedés gyakorisága, erőssége, valamint a viselkedés negatív következménye kerül megbeszélésre);
3. Az egyéni konzultációs formát – bizonyos módosításokkal – alkalmazhatjuk 3-5 fős kis csoporttal is, abban az esetben, ha hasonló életkorú és hasonló viselkedésű tanulókkal dolgozunk.
4. Csoportos technika lehet a konfliktuskezelési foglalkozások szervezése. Ennek alkalmazása csoportfoglalkozásokban jártas és konfliktuskezelési technikát, ismerő szakembert igényel. A tréning több, tematikusan egymásra épülő csoportfoglalkozásból áll. A tanulás saját élményű tapasztalásokból indul ki, amelyre ráépülnek konfliktuskezelési ismeretek és készségek. A tréning pozitív mintát nyújt a konfliktusok helyes kezeléséhez, ezzel „ráhangolja” a tanulókat a konfliktusok agressziómentes megoldására.
5. Önismeret fejlesztő jellegű csoportfoglalkozások. Az empátia, a tolerancia, az együttérzés, az együttműködési készség fejlesztésével hozzájárulnak a csoportléggör javulásához és ez által – közvetett módon – az egymás elleni agresszió csökkentéséhez. A gyermek, tanuló felelősségérzetének erősítése, a szociális kompetenciák elsajátítására való fogékonnyá tevés, és az önbizalom növelése.

A közérzetjavító csoportfoglalkozások legfontosabb elemei:

- Igénybevétel a motorikus nyugtalanság leépítésére (feszültségcsökkentő tréning, sport-és egyéb tevékenységek segítségével);
- Mások és maguk megfigyelésének fejlesztése (videofilmek, fejlesztő játékok, konfliktushelyzetek elemzése);
- Az empátiás készség és a tolerancia fejlesztése (szerepjátékok szerepátvételével),
- Megfelelő önértékelés és önkontroll kialakítása (szerepjátékok);
- Az együttműködésre és kölcsönös támogatásra irányuló magatartásformák megtanulása (strukturált szerepjátékok).

III.7.5. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, tanulókkal való foglalkozások szervezése, egyéni fejlesztések.
A szociális hátrányok enyhítésére vonatkozó intézményi feladatok.

Céljaink:

- Kulturális és szociális segítségnyújtás.
- Szociális fejlődés megerősítése mindennapi tanulás, szabadidős tevékenységek, élmények, programok segítségével.
- Programokon, pozitív példákon megtanítani, a társadalom által elvárt normákat, értékeket, pozitív viselkedési módokat.
- Komplex személyiségfejlesztés, társas kapcsolataik minőségének javítása a változatos, fejlesztő környezet adta körülményekhez való alkalmazkodóképesség fejlesztése.
-

A hátrányok enyhítésére vonatkozó intézményi feladatok

Az intézmény számtalan tevékenységi és kapcsolati rendszert működtet, amely a tanulók helyzetéből, családi háttéréből adódó kulturális és szociális hátrányok enyhítését szolgálják. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében különösen nagy a felelősségünk. Ők többnyire csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz. A képességbeli és szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek jelen vannak nevelő - oktató munkánk színterein, a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon, egyéni, vagy kiscsoportos rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon egyaránt.

Az Nkt-ban és az egyéb jogszabályokban meghatározott támogatást a lehetőségek függvényében egyenlő esélyű hozzáféréssel biztosítjuk valamennyi intézményünkbe járó gyermek, tanuló számára.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló jogszabályi rendelkezések alapján elősegítünk minden olyan szolgáltatást megvalósítani, amely enyhíti a szülők anyagi terheit.

Utaztatás: A 85/2007. Korm rendelet a Közforgalmú személyszállítás utazási kedvezményéről rendelkezik 90 %-os kedvezménnyel utazhatnak autóbusszon, és vonattal. A Szakértői Bizottság igazolása alapján személyautóval is kapnak visszatérítést a szülők.

Az utazási dokumentumok minden ügyintézését az intézmény dolgozói végzik.

Étkeztetés:

Minden SNI-s tanulónk étkezése 50 % -os kedvezménnyel biztosított, és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapján támogatásban részesülők számára, a mindenkor hatályos jogszabályoknak megfelelően biztosítjuk az ingyenes étkeztetést.

Tankönyvtámogatás:

minden tanuló ingyen kapja a tankönyveket, a mindenkor hatályos jogszabályoknak megfelelően.

Tanszercsomagok kiosztása:

Az érvényes HH/HHH határozatokkal, rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkező tanulók számára a fenntartó rendelkezései szerint.

Feladataink a szociális hátrányok hatásainak enyhítése, a hiányos lehetőségek pótlása érdekében:

- A mindennapi élethez szükséges készségek, képességek, képességek kialakítása.
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása egyéni képességeiknek megfelelően differenciált foglalkoztatással.
- A terápiás és fejlesztési lehetőségek biztosítása a fejlődésben, tanulásban lemaradóknak.
- Kollégiumi, valamint napközi otthonos foglalkozások biztosítása, ahol felkészülnek a következő tanítási napra, szabadidős tevékenységeket gyakorolnak, játszanak. Szerepet kap az egyéni tanulási és ismeretszerzési technikák megtanulása, alkalmazása.
- A könyvtár és a digitális technikák alkalmazásának lehetőségét felhasználjuk fejlesztésükre, lehetőségük van az önálló ismeretszerzés módjainak gyakorlására.
- A testnevelés és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás- és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondolkodásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltését.
- Szakkörök működtetése a képességfejlesztés, a kulturális hátrányok enyhítésére, a tehetségesebb tanulók differenciált megsegítése, tanulmányi, sport, kulturális versenyekre való felkészítésük.
- A szabadidő hasznos eltöltéséhez tevékenységek megismertetése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek javítása a szabadidős programokba történő bevonásukkal. A résztvevő gyerekek élményekhez, sikerélményhez juthatnak, felfedezik magukban a tehetséget, amely erősíti bennük a megfelelni akarást, a kitartást.
- Otthont nyújtó kollégiumi ellátás biztosítása. A kollégiumi nevelőmunka a társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését szolgálja. Ennek során jelentős szerepet kap az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások, az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységformák alkalmazása.

Partneri kapcsolatok erősítése, lehetőségeik beépítése a sikeres hátránykompenzációs tevékenységünk érdekében:

- Aranykapu Alapítványunk által nyújtott lehetőségek célirányos kiaknázása.
- Külső kapcsolataink segítségével különböző kulturális rendezvények csoportos látogatása.
- Pályázati lehetőségek kihasználása tevékenykedtetésükhöz, látóköriük szélesítéséhez.
- Lehetőség szerint táborok szervezése napközis, vagy ottlakós formában.
- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadó órákon.
- Kapcsolattartás: helyi önkormányzatok, gyámhivatalok, gyermekjóléti szolgálatok, családgondozó, egészségügyi szervezetek, ÉFOÉSZ, Rendőrség, Civil szervezetek, stb.
- Külső segítő partnerek, szervezetek segítségének fogadása, helyszín biztosítása számukra, hogy a szülőket segíteni, felvilágosítani tudják:
 - Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás igénybevétele: elsősorban megelőző tevékenység. Célja a gyermekek, tanulók egyéni fejlődésének, valamint a csoportok, osztályok, közösségek fejlesztése.
 - Fogyatékoságügyi Tanácsadó által nyújtott ügyfélfogadás, amelyet a szülők az intézményben vehetnek igénybe pénteki napokon.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló programok rendszere éves szinten

Feladatok, programok, tevékenységek	A megvalósítás ideje, helyszíne, formái
1. A jól működő funkciók az érintetlen képességek megkülönböztetett fejlesztése: - zenei, művészeti képességek - sport, mozgás, torna, informatika, iskolarádió 2. Drog- és bűnmegelőzési program 2. Pályaorientációs tevékenység 3. Óvoda, iskolaátmenet folyamatának segítése. 4. Tanulmányi versenyek, témanapok, vetélkedők 5. Sportversenyeken való részvétel 6. Kirándulás, természetjárás, táborok 7. Környezeti nevelési program működtetése 8. Egészségnevelési program működtetése 9. Folyamatos részvétel integrált rendezvényeken 10. Felvilágosító munka a szülők részére: - tankönyvtámogatás, tanszercsomagok osztása - szociális juttatások igénybevételeinek segítése - 11. Pályázatok figyelése - helyi támogatások - országos pályázatok	→Éves program szerint, művészeti nevelés az iskolában, tanórán és tanórán kívüli tevékenységben. →Éves program szerint atlétika, asztalitenisz, labdarúgás, kosárlabda, felkészülés bajnokságra. →Program szerint – iskolarádió műsorának szerkesztése. →Szakköri tevékenység program szerint. →Az osztályfőnöki munkában, diákönkormányzati tevékenységben, az iskolaorvossal, iskolapszichológussal együttműködve. Felvilágosító előadások szervezése, iskolarendőr, iskolaorvos, védőnő felkérése Pályaorientációs tanításkülső szakmai napon programok szervezése →Osztályfőnöki és gyakorlati ismeretek órákon folyamatosan. Szülői értekezleteken, iskolalátogatásokon a szülők bevonásával. →Éves program szerint valamennyi tanuló részvételével intézményegységi, osztály- és iskola, és intézményi szinten Diákspport tevékenységrendszerének működtetése, részvétel a Diákolimpia és a Speciális Olimpia versenyein. Éves program szerint intézményegységenként és osztály szinteken →Osztályszintű kirándulás – éves terv szerint Természetjárás ősszel, tavasszal Örökös Ökoiskola és Örökös Boldog Iskola Programjainak működtetése A jó gyakorlatok működtetése: Kapcsolda Integrációs Program Részvétel a világnapok eseményein, témahetek tevékenységeiben. → Nézőként és résztvevőként is → A tanév elején - az osztályfőnök közreműködésével → Folyamatos felvilágosítás → Folyamatosan, igény szerint →Folyamatosan a programoknak megfelelően

III. 8. A gyermek - és ifjúságvédelem tevékenységrendszere az intézményben

III.8.1.A gyermek - és ifjúságvédelmi tevékenységhez kapcsolódó törvények

- A 2011. évi CXCV. A nemzeti köznevelésről
- 1997. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1991. évi LXIV. törvény A gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1993. évi III. törvény A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névfelhasználásáról
- 149/1997. évi kormányrendelet A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 1998. évi LXXXIV. törvény A családok támogatásáról

III.8.2. Az óvodai - iskolai gyermek- és ifjúságvédelem célja

- A gyerekek megfelelő ellátásának, gondozásának elősegítése, személyi biztonságuk, érdekeik védelme.
- A gyermeki jogok betartásának biztosítása.
- A gyermekek oktatásának, szellemi, erkölcsi, testi, esztétikai, egészségi fejlődésének, gondozásának, elősegítése, támogatása.
- A tanulók hozzásegítése ahhoz, hogy képességeiket a leghatékonyabban kibontakoztatva aktív tagjaivá válhassanak a társadalomnak. Ez a cél, csak a külső, hátráltató, veszélyeztető tényezők csökkentésével, kiiktatásával valósítható meg.
- A prevenció, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, felismerése, ill. a veszélyeztetettség megszüntetésében segítség nyújtása, együttműködés a különböző szakemberekkel.

III.8.3. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok meghatározása

III.8.3.1. Feladatok megvalósításának körülményei

A gyermek - és ifjúságvédelem szerves részét képezi az intézmény nevelő – oktató munkájának.

Pedagógiai tevékenységünkkel szemben alapvető követelmény, hogy minden gyermek részére biztosítsa a fejlődéséhez szükséges

- feltételeket,
 - lehetőségeket képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, hogy
 - szükség esetén lehetőségeihez mértén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.
- Hangsúlyozni kívánjuk a pedagógiai eszközökkel megoldható, problémaorientált esetkezelés megelőzést célzó (preventív) szemléletmódjának fontosságát.

Fontos a befolyásoló tényezők figyelembe vétele:

- Minden tanulónk sajátos nevelési igényű.

Különös figyelmet fordítunk a gyerekek, fiatalok önmagukhoz mért komplex személyiségfejlesztésére. Minden gyermeket, tanulót egyéni fejlesztési terv alapján fejlesztünk.

- *A családok nagy része egzisztenciális bizonytalanságban él, az elemi szocializációs hatások gyengülése figyelhető meg; a gyerekek testi, lelki, szellemi fejlődéséhez szükséges feltételeket csak kevés család tudja maradéktalanul biztosítani.*

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetükből adódó pedagógiai, pszichológiai feladatok megoldása tudatos figyelmet, megfelelő szakmai felkészültséget és sok energiát igényel a pedagógusoktól.

III.8.3.2. A gyermek- és ifjúságvédelem helye az intézmény tevékenységrendszerében

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az intézményi élet egészét, a gyermekek biztonságos és személyes gondoskodással támogatott felnevelése érdekében biztosítja a gyermekeket, fiatalokat megillető jogok érvényesülését, védő - óvó intézkedéseket végez a rászorulókat érdekében, öröködik a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű gyerekek elviselhető életlehetőségei felett.

Az óvodai és iskolai szociális segítő, a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység koordinálásával megbízott pedagógus, iskolapszichológus, iskolaorvos, iskolai védőnő, valamennyi pedagógus, gyermekfelügyelő, gyógypedagógiai asszisztens, de más, a gyerekekkel kapcsolatba kerülő intézményi dolgozó is közreműködik a feladat ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. E tevékenység kiterjed a tanórai és a tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést feltételezi a családdal és a gyermek- és ifjúságvédelmi rendszerhez tartozó intézményekkel, szakemberekkel.

Az esetek hatékony kezelése érdekében történő beavatkozások megválasztásánál az együttműködő feleknek törekedniük kell az egymást kiegészítő szolgáltatások összehangolására. Az együttműködés során valamennyi szereplő a gyermek, tanuló veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében végzi tevékenységét.

III.8.3.3. A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység törvényi szabályozásból adódó feladatai:

Intézményünk a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai keretében ellátja a tehetséggondozással, tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat és a pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására.

Szükség esetén a gyermek, tanuló érdekében **a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként a megfelelő szakembereknél, intézményeknél intézkedést kezdeményez.**

A gyermek- és ifjúságvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat látunk el a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése - a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – alaptevékenység keretében.

Közreműködünk a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermek- és ifjúságvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Az intézményen belüli és kívüli segítségnyújtás együttesen szükséges és elengedhetetlen feltétele a gyermekvédelmi munkának. A gyermekek életkörülményei és problémái szükségessé teszik a beavatkozások széleskörű alkalmazását, és a megfelelő szakemberek bevonását. Több szempontú, közös érdekeket képviselő szakmai kooperációkra van szükség az adekvát esetkezeléshez.

III.8.3.4. Intézményünk, mint nevelési oktatási intézmény, az észlelő –jelző rendszer tagja

A gyermekek jogainak mindenekfelett álló védelme érdekében: az óvoda, az iskola, a kollégium feladatai ellátásának keretei között felelős a gyermekek, tanulók testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért, a gyermek-és tanulói közösség kialakulásáért és fejlődéséért.

Ennek érdekében:

- a gyermek, a tanuló személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában együttműködik a szülővel,
- a gyermekközösség, a tanulóközösség kialakítása, fejlesztése során a szülők közösségével együttműködve végzi nevelő-oktató munkáját,
- felkészíti a tanulót a családi életre, családtervezésre.

A gyermek- és ifjúságvédelem tevékenységrendszerét intézményen belül szabályozó dokumentumok:

- Pedagógiai Program és ennek alapján készülő munkaterv
- SZMSZ, amely tartalmazza a külső kapcsolatok rendszerét, formáját és módját is.
- Házi rend

Pedagógiai szempontból az intézmény Pedagógiai Programja az alapidokumentum, amely az intézményen belül folyó pedagógiai tevékenységek összességére kiterjed.

Alapvető követelmény, hogy minden gyermek részére biztosítsa a fejlődéshez szükséges feltételeket, a tanuló képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához szükséges lehetőségeket és segítséget ad ahhoz, hogy leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, anyagi helyzeténél vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.

A gyermek- és ifjúságvédelem szorosan kapcsolódik a nevelési-oktatási intézményünk pedagógiai tevékenységéhez, programjához, annak szerves részét képezi.

Összefügg azzal, hogy az óvodában, iskolában olyan légkört, olyan pedagógiai, igazgatási tevékenységet kell kialakítani, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, bármilyen oknál fogva hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön.

Célunk, hogy minden gyermek a sajátos nevelési igényének, egyéni, speciális szükségleteinek megfelelő ellátásban és fejlesztésben részesüljön.

III.8.3.5. Az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi feladatainak megvalósítása

Minden gyermeknek általánosan az ingyenes oktatás keretei között kötelezően biztosított ellátás és a sajátos nevelési igényének megfelelő célzott segítség- és szolgáltatások nyújtása, szakemberek bevonása, az eset szükség szerinti továbbítása, jelzés és együttműködés a gyermek- és ifjúságvédelem intézményei felé.

A gyermekvédelmi munka olyan segítő korrigáló tevékenység, amely arra irányul, hogy a gyermekek és ifjúkorú szakiskolások részesülhessenek mindazon feltételekben,

szükségletekben (anyagi, érzelmi, szociális és szellemi), amelyek nélkülözhetetlenek a személyiségük önmagához mért fejlődéséhez.

A veszélyeztetett gyermeket is törekedni kell alkalmassá tenni az iskolai nevelésre. Meg kell előzni a súlyosabb devianciák kialakulását.

Ott is biztosítani kell a nevelési esélyeket, ahol a családi és egyéb körülmények ezt gátolják. Támogatni kell a rászoruló családokat gyermekeik nevelésében, ha arra a szülők alkalmasak, illetve javasolni kell a gyermek kiemelését a családból, ha a szülők feladatuk ellátására alkalmatlanok.

Meg kell keresni a sikeres pedagógiai beavatkozási formákat, módszereket.

Amennyiben nem vezetnek eredményre a pedagógiai módszerek, az illetékes hatósághoz kell fordulni.

Általános gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítását segítő tevékenységi formák:

- tankötelezettség biztosítása
- komplex személyiségfejlesztés
- önismeret, önértékelési képesség fejlesztése
- közösségfejlesztés
- egészségnevelés
- szabadidős programok
- pályaaorientáció, pályaválasztás segítése
- dohányzás, alkohol-és drogfogyasztás megelőzése
- bűnmegelőzés
- hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók szűrése

Speciális gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítását segítő tevékenységi formák:

- feltárás (hátrányos helyzet, veszélyeztetettség és sajátos nevelési igényű gyermekek)
- családlátogatás
- igény szerinti foglalkozások megszervezése (felzárkóztatás, fejlesztő felkészítés, korrepetálás, Arizóna szoba kialakítása)
- pedagógiai és gyermek- és ifjúságvédelmi szakszolgálati ellátás biztosítása külső segítők bevonásával.

Területek:

- családdal, szülőkkel való kapcsolattartás
- tanulói szervezetek, diákönkormányzatok megalakulásának segítése
- **étkezési- és tanszertámogatás** érvényesítése
- az iskola és a **kollégium** által nyújtott különböző szolgáltatások igénybevételeinek támogatása
- a gyermekek napközis, illetve tanulószobai ellátásnak biztosítása, melyet a gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban résztvevő iskolák valamennyi évfolyamán, a szülők igényei alapján kell megszervezni.

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység feltétele a helyzetfeltárás, helyzetelemzés készítése, amely tartalmazza az iskola adottságait, az iskola települési környezetét, az iskola tanulóinak

összetételét, szülők szocioökonómiai státuszát, az iskola és a szülő kapcsolatát, a speciális ellátást igénylő gyermekek arányát, az iskolán belül működő illetve azzal kapcsolatban álló szakemberek együttműködésének formáit.

Az óvodai és iskolai szociális segítő a nevelési-oktatási intézményben folyó nevelési-oktatási munka aktív részeseként segíti a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ugyanakkor aktív és hatékony tagja az észlelő-jelzőrendszernek, így munkájával kötelezően együttműködik a rendszer más tagjainak tevékenységeivel. Tevékenységének célja a prevenció, azaz munkáján keresztül a gyermekek problémáinak minél korábbi felismerése és minél hatékonyabb kezelése, súlyosabbá válásának megelőzése.

Az intézmény vezetőjének feladata, hogy mindebben hathatós támogatást biztosítson számára.

A gyermek- és ifjúságvédelemhez kapcsolódó feladatok ellátása a saját munkaterületéhez kapcsolódóan az intézmény összes dolgozójának kötelessége. Ennek a feladatnak a koordinálását a gyermek- és ifjúságvédelmi **tevékenység koordinálásával megbízott pedagógus** végzi. Feladatait munkaköri leírás szerint látja el.

- Valamennyi pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. E tevékenység kiterjed a tanórai és a tanórán kívüli tevékenységekre is.
Ez a legszorosabb együttműködést feltételezi a családdal és a gyermek- és ifjúságvédelmi intézményekkel, szakemberekkel.
- Az osztályfőnök kiemelt szerepe, hogy folyamatosan figyelemmel kísérje osztályában a nehézségekkel küzdő gyermekeket, az igazolatlanul hiányzókat; igyekezzon megismerni minden tanulóját, valamint képességeiket, érdeklődési körüket, jellemüket, családi hátterüket, baráti kapcsolataikat, pályaválasztási terveiket. Alapvető feladata, hogy felismerje a tanulókat érintő problémákat, keresse az okokat, nyújtson segítséget, illetve jelezzen **az intézmény óvodai és iskolai szociális segítőjének**. A veszélyeztetett gyermekekkel kapcsolatos minden változásról tájékoztassa az **óvodai és iskolai szociális segítőt, az illetékes intézményegység vezetőjét és az intézmény főigazgatóját**. Valamennyi dolgozó munkaköréből adódó részfeladata a rászoruló gyermekek segítése, gondjainak észrevétele, lehetőség szerinti megoldása, sajátos problémáik humánus kezelése.

A gyermek- és ifjúságvédelem tevékenységi körébe tartozó azon feladatok, amelyek illeszkednek a pedagógiai oktató-nevelő munka céljaihoz, feladataihoz a pedagógusok tanmenetei szerint, és az intézmény éves munkaterve szerint valósulnak meg.

III.8.3.6. Az intézményben a prevenciót, és gyermekvédelmi céljaink megvalósítását segítő tevékenységek:

- Az intézmény valamennyi szolgáltatásának ingyenes biztosítása a tanuló fejlettségi állapotát, egyéni szükségleteit, figyelembe véve (differenciált, egyéni fejlesztési terv szerint végzett oktatás-nevelés, **kollégiumi** elhelyezés, huszonnégy órás felügyelet, napi ötszöri étkezés, ügyelet, tanulást segítő foglalkozások, felzárkóztatás, tehetséggondozás, fejlesztő foglalkozások, szakkörök, szabadidős - és sportköri tevékenységek, egészségvédelmi, környezetvédelmi programok)
- Biztosítjuk a tanulók egészséges fejlődéséhez szükséges légkört, intézményi körülményeket, védjük testi, lelki épségüket.

- Életkoruknak és képességeiknek megfelelően lehetővé tesszük számukra a szabadidő kulturált formában való eltöltését, a különböző rendezvényeken való részvételt.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek egészségi állapotát, rendszeres ellátást nyújtunk az iskolaorvosi szolgáltatón keresztül. (Szakorvosi ellátás: szemészet, fülészet, ortopédia, iskola fogászat) Segítséget nyújtunk a gyógyászati segédeszközök beszerzésében.
- Figyelemmel kísérjük a tanulók otthoni életmódját. Igyekszünk, hogy megakadályozzuk a káros szokások, szenvedélyek kialakulását. Ennek érdekében egészségvédő, mentálhigiénés, drog- és bűnmegelőzési programokat szervezünk.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően felkutatjuk a különféle anyagi és **természetbeni** juttatásokat, segítünk azok megszerzésében. Jótékonyági szervezetek által felajánlott adományok (ruhanemű, tanszerek) segítségével próbálunk a tanulók szociális helyzetén javítani.
- Folyamatosan ellenőrizzük és nyilvántartjuk a tanulók rendszeres iskolába járását, szükség szerint eljárást kezdeményezünk. Elsődleges célunk, hogy gyermekeink befejezzék általános iskolai tanulmányaikat, és a későbbiekben szakmát szerezzenek.
- Pályaorientációs tevékenységgel segítjük a pályaválasztást, és az eredményes beiskolázást.
- Segítséget nyújtunk a halmozottan hátrányos helyzetű és a cigány etnikumból érkező gyermekeknek szociokulturális hátrányaik csökkentése és a társadalmi integráció érdekében, multikulturális programokat szervezünk.
- Segítséget nyújtunk a halmozottan hátrányos helyzetű, és az etnikumból érkező gyermekeknek a kulturális, szociális hátrányaik csökkentése, szabályok és normák elfogadása érdekében tett erőfeszítéseikhez.
- Intézményünk pedagógiai munkáján belül a tanulmányi eredmények folyamatos figyelemmel kísérése, a fejlesztő és tehetséggondozó foglalkozások, a differenciált oktatás és képességfejlesztés szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását.
- Az **óvodai és iskolai szociális segítő** és az intézmény vezetősége, valamint a pedagógusok személyes és egyénre szabott tájékoztatást nyújtanak a szülőknek a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

III.8.3.7. A gyermekvédelmi gondoskodás kiemelt célcsoportjainak ellátása

Hátrányos helyzetű /HH/ , és halmozottan hátrányos helyzetű /HHH/ gyermekek, tanulók

Jellemző rájuk, hogy körülményeikben egyszerre több, egymást negatív irányban generáló hátrány van jelen: a szülők iskolázatlansága, alacsony jövedelme, rossz lakásviszonyok, etnikai kisebbséghez tartozás. Ezek már egyenként, önmagukban is esélyegyenlőtlenséget jelentenek tanulóink számára. Így ők, illetve családjaik tartós anyagi támogatásra szorulnak. Az ő esetükben a gyermekvédelem legfontosabb feladata a társadalmi integráció minél hatékonyabb segítése.

Veszélyeztetett gyermekek

A Gyermekvédelmi törvény szerint a veszélyeztetettség „olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”. Tanulóink nagy részénél a veszélyeztetettség forrása a szülők alkoholizmusa miatti elhanyagoló bánásmód, a családtagok deviáns magatartása. Gyakran maga a gyermek is – főleg a serdülők – ugyanezeket a negatív mintákat

követik. Ezek a tanulók vagy erőszakos cselekedetek áldozatai, vagy sajnos ők maguk követnek el bűncselekményeket. Ez a célcsoport fokozott és tartós gyermekvédelmi/gyámügyi odafigyelést és segítségnyújtást igényel.

Beteg gyermekek

Fejlődési rendellenesség, vagy hosszan tartó betegségük miatt speciális egészségügyi és szociális támogatásra, szükség szerint intézményi ellátásra szorulnak.

Különböző fogyatékkal élő gyermekek

Intézményünkben növekszik azoknak a tanulóknak a száma, akik veleszületett vagy szerzett testi, szellemi károsodással élnek (mozgássérültek, egyre súlyosabban értelmi fogyatékosok, gyengén látók, nagyothallók). Az ő esetükben a gyermekvédelem legfontosabb feladata az esélyegyenlőtlenség megszüntetése, speciális segítségnyújtás az oktatásban, valamint a szülők mentálhigiénés támogatása.

Szociálisan inadaptált gyermekek

A helytelen nevelés, a rendszertelen életmód, a család gyakori költözése és organikus idegrendszeri tényezők miatt rájuk a társas viselkedés zavarai, az erkölcsi normák elégtelen elfogadása jellemző. Ők speciális pedagógiai bánásmódot igényelnek, melyben központi szerepet a szociális képességek – elsősorban az önértékelés – fejlesztése áll a középpontban.

Deviáns magatartású gyermekek

A súlyosan veszélyeztető környezeti hatások, az öröklött tényezők, a deviáns magatartásminták miatt szabály- és normasértő viselkedésű, már serdülőkorban bűnelkövető tanulók tartoznak ebbe a célcsoportba. A gyermekvédelem feladata a speciális intézményi nevelés előmozdítása, fokozott odafigyelés, mentálhigiénés gondozás, és gyermekvédelmi jelzés.

III.8.4. A gyermek - és ifjúságvédelmi tevékenységet koordináló pedagógus szerepe, feladatai, lehetőségei, kapcsolatai

III.8.4.1. Kompetencia köre

Az gyermek- és ifjúságvédelmi **tevékenységet koordináló pedagógus** kompetencia körébe tartozik:

- az intézményen belül a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységek koordinálása
- az intézményen kívül a más szakemberekkel való együttműködés.

III.8.4.2. Feladatai

III.8.4.2.1. Önmaga végzett, önálló feladatai

- Gyermekvédelmi tájékoztató fal készítése és folyamatos aktualizálása a tanév során.
- Elérhetőségek közzététele
- Meghirdeti és megtartja fogadóóráját.
- Dokumentációs feladatok
- Szeptember, október hónapban a tanulók szociális helyzetének megismerése.
- Gyermekvédelmi statisztikák, adattáblázatok készítése.
- Az új tanulók megismerése, beilleszkedésének segítése.
- Szociális ellátások számbavétele, a család és anyagi helyzetének megfelelően, különféle támogatásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése.

- A gyermekek elemi szükségleteinek (élelem, ruházat, tanszer, tankönyv, pihenés, stb.) figyelemmel kísérése.
- A hiányzások nyomon követése és csökkentése érdekében javaslatok adása, intézkedések segítése.
- A veszélyeztetett tanulók mentális és fizikai fejlődésének nyomon követése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű családokkal való állandó és folyamatos törődés.
- A családok szociális helyzetének megfelelően különféle anyagi, természetbeni juttatásokhoz való hozzásegítés, lehetőségek felkutatása, tanácsadás.
- Családlátogatások és/ vagy a családdal történő konzultáció.
- Elektronikus levelező rendszer kiépítése az önkormányzatokkal és gyermekjóléti szolgálatokkal.
- Félévi és év végi gyermekvédelmi beszámolók készítése.
- Gyermekvédelemhez és a gyerekek szociális megsegítéséhez hozzájáruló pályázatok figyelése.
- Az aktuálisan felmerülő gyermekvédelmi problémák szükség szerinti azonnali elhárítása, folyamatos kezelése.
- Gyermekbántalmazás, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az **főigazgató** értesítse a gyermekjóléti szolgálatot, **illetve az illetékes gyermekvédelmi hatóságokat**.
- Folyamatos jelzőrendszeri megbeszélés, esetmegbeszélés szükség esetén a gyermekjóléti szolgálat munkatársával, osztályfőnökökkel, egyéb gyermekvédelmi szakemberekkel, intézményekkel.
- Pályázati lehetőségek felhasználása a gyermekvédelmi munka színvonalának emelése érdekében.
- Szakirodalom gyűjtése, tanulmányozása.
- Ismertető, szóróanyagok gyűjtése, készítése.
- Továbbképzési kötelezettségek teljesítése.

III.8.4.2.2. A gyermek - és ifjúságvédelmi tevékenységet koordináló pedagógus tevékenységi

színterei

- gyermekek körében
- szülők körében
- pedagógusok és oktató-nevelő munkát közvetlenül segítők körében
- kapcsolattartás keretében

III.8.4.2.2.1. Gyerekek körében végzett tevékenységek

- A gyerekek, tanulók tájékoztatása a gyermek- és ifjúságvédelmi **tevékenységet koordináló pedagógus** személyéről, arról, hogy hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá.
- Jól látható helyen közzéteszi a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát.
- Általános prevenciós tevékenységek, az intézményt körülvevő szociális társadalmi környezet függvényében.
- Egészségvédő és mentálhigiénés programok bevezetésének szorgalmazása, szervezése.
- Mentálhigiénés támogatás, mely reális önismeretük és döntési képességeik fejlesztését is jelenti.
- Konfliktuskezelés és kommunikációs képességeik fejlesztése.

- Községfejlesztés: osztályszinten megjelenő problémák esetén a problémára kidolgozott tematikájú csoportos foglalkozások szervezése.
- Részvétel fegyelmi tárgyalásokon.
- Engedély nélküli távozásokkal kapcsolatos elbeszélgetéseken részvétel, intézkedések segítése.
- Pályaorientáció, pályaválasztás, továbbtanulás segítése.
- Tájékoztatást nyújtani a tanulóknak szervezett szabadidős programokról.
- A szabadidő helyes és egészségközpontú eltöltésére tanítani a gyermekeket a pedagógusokkal és gyermekfelügyelőkkel együttműködve.
- Segíteni a pedagógiai munkát a gyerekek környezettudatos és egészségtudatos nevelésében.
- Szociálisan hátrányos élethelyzetű, vagy veszélyeztetett gyerekek, fiatalok számára személyiségfejlesztő, önsegítő, kortárssegítő, közösségépítő tematikus csoportfoglalkozások szervezése.
- Egyéni beszélgetés, tanácsadás, szükség szerint szakemberhez irányítás
- Drogprevenciós és bűnmegelőzési programok iskolán belüli szervezése és külső programokba való bekapcsolódás.
- Információgyűjtés, kérdőíves felmérések a tanulókat érintő témákban.

III.8.4.2.2.2.Szülők körében végzett tevékenységek

- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, gondviselőkkel.
- A tanév kezdetekor írásbeli tájékoztatás a gyermek- és ifjúságvédelmi **tevékenységet koordináló** pedagógus személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- Fogadó órák biztosítása, azokon feltáró, segítő beszélgetések.
- Szülői értekezleteken, fórumokon való aktív részvétel.
- Családlátogatások és/vagy a családdal történő konzultáció szervezése -- lehetőség szerint.
- Tájékoztatást nyújt arról, hogy milyen problémával fordulhatnak hozzá, illetve iskolán kívül milyen problémával milyen intézményt kereshetnek meg közvetlenül további segítségnyújtásért.
- Tájékoztatás jogokról, lehetőségekről, segítő szervezetekről, azok elérhetőségéről.
- A szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi alapellátás helyi rendszeréről, segítése a támogatások rendszerében.
- A szülői munkaközösség tagjaival való folyamatos kapcsolattartáson keresztül a szülői szervezet munkájának segítése, aktív bevonása az iskolai életbe.
- Érdeklődés esetén előadás szervezése valamely sokakat érintő gyermekvédelmi, egészségnevelési témában.
- Szülői doboz létrehozása (Érdeklődés felmérésére, problémák jelzésére.).
- Szükség esetén a szülők írásbeli értesítése a mulasztásokról, illetve az önkormányzatok értesítése írásban a tankötelezettség betartásának elmulasztásáról.
- Igazolatlan mulasztások visszaszorítása.
- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, az általános prevenciót szolgáló szervezési és tájékoztatási feladatok.
- Szülőkkel együtt szabadidős programok, tevékenységek, társadalmi munkák, stb. szervezése.

III.8.4.2.2.3. Pedagógusok és oktató-nevelő munkát közvetlenül segítők körében végzett tevékenységek

- A pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját segíti egyrészt szemléletformálással, tolerancia és elfogadás növelésével, másrészt a konkrét esetekben speciális segítő szakterületének módszereivel konzultáció formájában.
- Állandó, kölcsönös kapcsolattartás az intézményen belül az intézmény vezetésével, az osztályfőnökökkel, kollégiumi nevelőkkel, pedagógusokkal, gyermekfelügyelőkkel.
- Együttműködés, szemléletformálás.
- Családlátogatásokat szervez, figyelemmel kíséri azok megvalósulását.
- A prevenciós tevékenység elősegítése az egészségfejlesztő pedagógus, osztályfőnökök konfliktuskezelő, agressziócsökkentő munkájának támogatásával.
- „Arizóna szoba” **lehetőség szerinti** kialakításának, működtetésének, ügyeletének szervezése, dokumentációs feladatainak nyomon követése, az intézményegységek vezetőivel egyeztetett formában, és mértékben.
- Hiányzások nyomon követése, csökkentése érdekében összehangolt intézkedések, együttműködés.
- A tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése a segítségükkel.
- Pályaorientáció és pályaválasztás segítése az érintett osztályfőnökökkel együtt.
- Mindennapos jelzőrendszeri megbeszélések az érintett pedagógusokkal.
- Gyermekvédelmi szempontból problémás gyerekek érdekében TEAM megbeszélések szervezése.
- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, az általános prevenciót szolgáló szervezési és tájékoztatási feladatok.
- Nevelőtestületi értekezleteken való aktív részvétel, tájékoztatás nyújtása fontosabb gyermekvédelmi aktualitásokról.
- Információval ellátás, szakirodalom ajánlás.
- Tanácsadás.
- Előadások, tréningek szervezése (kommunikáció, konfliktuskezelés, agresszió kezelés, mentálhigiéné, dohányzás-, alkohol-, és drog-prevenció-, stb.).
- Továbbképzésekre motiválás.
- Figyelemmel kíséri a pedagógiai oktató-nevelő munkát segítők gyermekvédelmi tevékenységét, bevonja őket a szakterületükhöz, tevékenységi körükhöz kapcsolódó megelőzést szolgáló tevékenységekbe.

III.8.4.2.2.4. Kapcsolattartás

Belső kapcsolatok

- Az iskolavezetés folyamatos tájékoztatása az aktuálisan felmerülő megoldandó problémákról.
- Kapcsolatot tart az intézmény mentálhigiénés szakemberével, akivel az intézmény egészségvédelmi programjának megvalósításában, az egészségnevelésben szorosan együttműködik.
- Folyamatos kapcsolattartás a Diákönkormányzattal.
- Kapcsolatot tart a szabadidős programokat szervező kollégákkal, segíti munkájukat.

Külső kapcsolatok

Társintézményekkel való jó kapcsolat kialakítása, ápolása a következők szerint:

- A tanulók egészségi állapotának figyelemmel kísérése az iskolaorvos, védőnő, ápolónők segítségével.

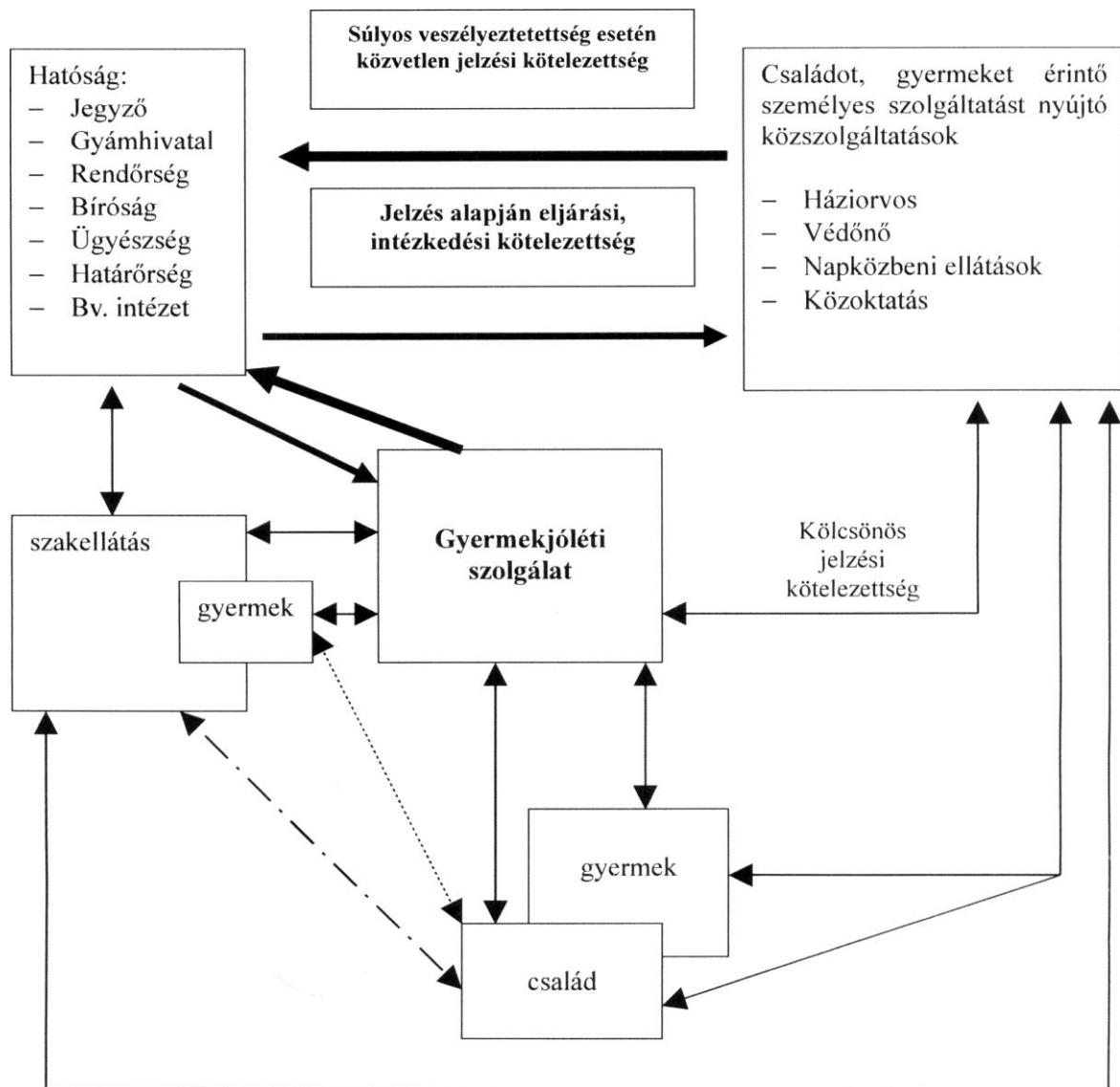
- Betegségek kiszűrése, egészségügyi alkalmassági vizsgálatok, pályaalkalmassági vizsgálatok elvégzésének megszervezése.
- Rendszeres ellátás biztosítása iskolaorvosi fogászaton keresztül is.
- Gyermekpszichiáterrel, **iskolapszichológussal** történő kapcsolattartás, vizsgálatok megszervezése.
- Együttműködési és jelzési kötelezettség a gyermekjóléti – gyermekvédelmi rendszerrel.
- Az illetékes **szakemberek, hatóságok** értesítése írásban a tankötelezettség betartásának elmulasztásáról.
- **Rendszeres** jelzőrendszeri megbeszélések az érintett családgondozókkal.
- Gyermekvédelmi szempontból problémás gyerekek érdekében TEAM megbeszélések szervezése.
- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, az általános prevenciót szolgáló szervezési és tájékoztatási feladatok.
- Külső kapcsolatok ápolásának segítése különböző kulturális, művészeti, nonprofit szervezetekkel.

A gyermek- és ifjúságvédelmi **tevékenységet koordináló pedagógusnak** vannak állandóan, és bizonyos időközönként végzendő feladatai valamennyi szintéren, de felkészültnek kell lennie az előre nem tervezhető problémás esetek megoldására is.

III.8.5. Gyermekvédelmi ellátó és kapcsolatrendszer

Az intézményben a gyermek- és ifjúságvédelemben közreműködő különböző szereplők a pedagógiai eszközökkel való megelőzés, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi rendszerhez tartozó intézményekkel való együttműködés során a tanulók veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében végzik tevékenységüket.

Az esetek hatékony kezelése érdekében történő beavatkozások megválasztásánál az együttműködő feleknek törekedniük kell az egymást kiegészítő szolgáltatások összehangolására.

Intézményen belüli kapcsolattartás:

A gyermek- és ifjúságvédelmi **tevékenységet koordináló pedagógus** a munkaköréből adódóan is szerves része az intézmény életének, valamennyi dolgozóval és tanulóval kapcsolatot tart:

- összefogja a gyermekvédelmi munkát,
- számítunk preventív tevékenységeire,
- véleményét kérjük a gyermekvédelmi esetek kapcsán,
- a hivatalos ügyek intézésében az intézmény vezetésével egyeztetve, önállóan végzi tevékenységét,
- együttműködésen alapuló kapcsolatot tart:

Adott eset szerint minden érintettel,
Diákönkormányzattal,
Szülői munkaközösséggel.

Intézményen kívüli kapcsolattartás:

- Fontos a családdal történő kapcsolattartás a különböző intézményi fórumok és a családlátogatások lehetőségeinek kihasználásával.

- A Klebelsberg Központ és Egri Tankerületi Központ igazgatójával és munkatársaival, mint fenntartóval való jó kapcsolat munkánk alapja.
- Az eredményes és valóban hatékony gyermek- és ifjúságvédelmi munka érdekében intézményünk több hivatallal, szervezettel, intézménnyel rendszeresen együttműködik.

További együttműködő szervek, intézmények:

- Heves Megyei Kormányhivatal
- Kulturális intézmények
- Gyermekjóléti Szolgálat, Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Családsegítő Szolgálat
- A polgármesteri hivatalok szociális irodája, a vidéki és a kisebbségi önkormányzatok
- Kisebbségi Önkormányzatok
- Családsegítő Szolgálat
- Nevelési Tanácsadó
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság
- Gyámhivatal
- Rendőrkapitányságok, iskolarendőr
- Értelmi Fogyatékosok Országos Érdekvédelmi Szövetsége
- Magyar Vöröskereszt, valamint a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok
- Drogambulancia
- Iskolaorvos
- Iskolai védőnő
- **Iskolapszichológus**
- Fogorvos
- Ortopéd szakorvos
- Települések védőnői

IV. Az intézményben folyó nevelő- oktató munka mérési – értékelési rendszere

IV.1. A tanulói eredményesség mérése

A tananyagban való előrehaladás feltétele, hogy a tanuló birtokában legyen a továbblépéshez szükséges alapvető tudásanyag.

Minden tananyag előzetes ismeretekre épít, így az új tudás is alapját képezi a következő tananyagoknak.

A pedagógus rendszeresen méri, értékeli a tanuló eredményes haladását.

Az értékelés elsődleges célja a tanulási - tanítási folyamatban nem a minősítés, nem az osztályozás, hanem annak kiderítése, hogy mit tud a tanuló, mit kell még fejleszteni ahhoz, hogy eredményes munkát végezhesünk.

Akkor érvényesülhet igazán az értékelés fejlesztő hatása, ha a tanuló még a tanulási folyamatban megerősítést kap arról, hogy tudása megfelelő, vagy pedig időről időre jelzést kap arról, hogy hol, miben vannak még hiányosságai.

Az ilyen értékelési folyamat figyelembe veszi az egyéni sajátosságokat.

Lényege, hogy nem végállapotot jelöl, nem minősít, hanem a tanulónak is és a pedagógusnak is jelzi, hol tart a tanuló. Fejleszt, megerősít, korrigál.

Alkalmazása az együttnevelés során különösen hangsúlyossá válik.

A tanulók ellenőrzésének, mérésének, értékelésének egységes alapelvei:

- * Az intézmény pedagógiai programjára épül.
- * Folyamatos és motiváló hatású, a tanuló állapotának megfelelően differenciált.
- * Egyénre szabott, konkrét és az egész személyiséget figyeli.
- * A személyiség alakulására, az attitűd fejlődésére is irányul.
- * Fejlesztőközpontú, alapja a gyermek önmagához mért fejlődése.
- * Pontosan feltárja a pozitívumokat és a hiányosságokat a tanulási képességek területén.
- * Megoldási javaslatokat ad a fejlesztésre, korrigálásra.
- * Kialakítja a helyes önértékelést, reális önismeretet.
- * A szóbeli és írásbeli értékelés, ellenőrzés komplex egységet alkot, esetenként más tevékenységi formákat preferál.
- * A tanulás - tanítás egész folyamatát végigkíséri a diagnosztizálás és ennek dokumentálása.
- * A napi ellenőrzésben a tanári fejlesztő értékelés mellett jellemzően megjelenik az önellenőrzés, önértékelés is.
- * A házi feladat hiánya miatt nem adható elégtelen osztályzat.
- * A felszerelés teljes, vagy részleges hiánya nem büntethető elégtelen osztályzattal.

A mérések formái az értékelés funkciója szerint:

- helyzetfeltáró (diagnosztizáló)
- tanulást fejlesztő (formatív)
- lezáró, minősítő (szummatív)

A tanulói hatékonyságot növelő továbbhaladáshoz szükséges tudást időről időre kontrollálni kell.

A pedagógus értékelő munkája akkor tekinthető differenciáltnak és szakszerűnek, ha célja a tanulás segítése, és változatosan alkalmazza az értékelési módokat.

A diagnosztikus vizsgálat feltárja a tanulási problémákat, így befolyásolja a pedagógiai munkát.

IV.2. Mérési naptárak

Mérések

Célok:

- Mérések alapján pontos képet kapjunk arról, mik az iskolai munkánk erősségei, milyen területeken mutatkoznak hiányosságok, és milyen fejlesztési irányokba kell haladnunk.
- A tanulók tanulási eredményességét, valamint a gyermekek, tanulók önmagukhoz mért fejlődését jól mutató mérőeszközök alkalmazása.
- A tanulók felmérésének félévi, évvégi eredményeit elemezve, hatékony pedagógiai tervező munkát végezni.

Feladatok:

- megfelelő értékelési rendszer, folyamat kialakítása a meglévő elemek működtetésével.
- Fejlesztési feladatok meghatározása a mérés-értékelés eredményeit felhasználva.

Eszközök:

- Kidolgozott mérési tematikánk további működtetése.
- Hatékonysági vizsgálatok kidolgozása.

Mérési naptár a Gyógypedagógiai Óvodában

IDŐPONT	MIT MÉRÜNK?	A MÉRÉS ESZKÖZE	A MÉRÉST VÉGZI
SZEPTEMBER	bemeneti mérés: <i>képesség-struktúra</i>	Strassmeier fejlődési skála	csoportvezető óvónő
MÁJUS	kontroll vizsgálat: <i>képesség-struktúra</i>	Strassmeier fejlődési skála	csoportvezető óvónő

Mérési naptár az autista óvodások csoportjában

IDŐPONT	MIT MÉRÜNK?	A MÉRÉS ESZKÖZE	A MÉRÉST VÉGZI
SZEPTEMBER	<i>Szociális és kommunikációs készségek</i>	KathleenAnnQuill: Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése	csoportvezető gyógypedagógus
MÁJUS	<i>Szociális és kommunikációs készségek</i>	KathleenAnnQuill: Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése	csoportvezető gyógypedagógus

Mérési naptár a Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola csoportjaiban

IDŐPONT	MIT MÉRÜNK?	A MÉRÉS ESZKÖZE	A MÉRÉST VÉGZI
SZEPTEMBER	bemeneti mérés: <i>viselkedési területek mérése</i>	TARC felmérő rendszer	osztályfőnök
MÁJUS	kontroll vizsgálat: <i>viselkedési területek mérése</i>	TARC felmérő rendszer	osztályfőnök

Mérési naptár a Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

IDŐPONT	MIT MÉRÜNK?	A MÉRÉS ESZKÖZE	A MÉRÉST VÉGZI
SZEPTEMBER	bemeneti mérés: <i>állapot felmérés</i> 1. csoport kontroll vizsgálat: <i>állapot felmérés</i> 2. csoport	Kiphard fejlődési skála	osztályfőnök
JANUÁR	<i>passzív szókincs vizsgálat</i> páros évfolyamokon: 4.,6.,8. csoport	Peabody képes szókincs teszt	osztályfőnök
MÁJUS	<i>szociális készségek mérése:</i> 1-8. csoport	PAC 1	osztályfőnök
3 ÉVENTE	<i>igény- és elégedettség mérés</i> 4-8. csoport	„Értelmileg akadályozott tanulók elégedettségének, elégedetlenségének és igényeinek mérése”	osztályfőnök- munkaközösség vezető összesít

Mérési naptár az Enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolájában

IDŐPONT	MIT MÉRÜNK?	A MÉRÉS ESZKÖZE	A MÉRÉST VÉGZI
SZEPTEMBER – OKTÓBER	Az iskolai előrehaladás szempontjából kritikus elemi készségek (írásmozgás-koordináció készsége, beszédhallgatás készsége, relációs-zókincs, elemi számolás, tapasztalati következtetés, tapasztalati összefüggés-megértés, szocialitás) diagnosztikus mérése bemeneti mérés: 1. osztály követő mérés: 2.-4. osztály <i>Bemeneti tantárgyi mérések:</i> 2. osztály -matematika -szövegértés -hangos olvasás 3-4. osztály -matematika -szövegértés -nyelvtani ismeretek 5-8. osztály -közismereti tantárgyak	Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER) A mérés-értékelés munkacsoport, osztályfőnökök és szaktanárok által összeállított felmérő lapok. Kiegészítő mérésként szükség esetén a Sindelar vizsgáló eljárás.	Mérés-értékelés munkacsoport tagjai, vagy az osztályfőnökök Osztályfőnökök, szaktanárok
JANUÁR	<i>Félévi tantárgyi mérések 1-8.osztály</i>	A mérés-értékelés munkacsoport vagy szaktanárok által összeállított felmérő lapok	Osztályfőnökök, szaktanárok
MÁJUS	<i>Olvasástechnika és szövegértés 2.-8. osztály</i>	Meixner olvasási felmérő lap	Osztályfőnökök, szaktanárok
JÚNIUS	<i>Év végi tantárgyi mérések 1-8.osztály</i>	A mérés-értékelés munkacsoport és a szaktanárok által összeállított felmérő lapok	Osztályfőnökök, szaktanárok

Megjegyzés: a mérési naptár vonatkozik a telephelyen lévő osztályokra is, ahol enyhe értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő tanulók nevelés-oktatása történik.

Autizmus spektrum zavarral élő tanulók osztályai mérési naptára

IDŐPONT		MIT MÉRÜNK?	A MÉRÉS ESZKÖZE	A MÉRÉST VÉGZI
SZEPTEMBER	Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók	bemeneti mérés: <i>képesség-struktúra</i>	PAC I.	gyógypedagógus
		<i>Szociális és kommunikációs készségek</i>	Kathleen Ann Quill: Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése	gyógypedagógus
	Ép értelmű vagy enyhe értelmi fogyatékos tanuók	bemeneti, valamint követő mérés: Az iskolai előrehaladás szempontjából kritikus elemi készségek (írásmozgás-koordináció készsége, beszédhallgatás készsége, relációszőkincs, elemi számolás, tapasztalati következtetés, tapasztalati összefüggés-megértés, szocialitás) diagnosztikus mérése	Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER)	gyógypedagógus
		<i>Szociális és kommunikációs készségek</i>	Kathleen Ann Quill: Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése	gyógypedagógus
FÉLÉV	Ép értelmű vagy enyhe értelmi fogyatékos tanuók	<i>Félévi tantárgyi mérések</i>	gyógypedagógusok, szaktanárok által összeállított felmérőlapok	gyógypedagógus, szaktanár
MÁJUS-JÚNIUS	Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók	kontroll vizsgálat: <i>képesség-struktúra</i>	PAC I.	gyógypedagógus
		<i>Szociális és kommunikációs készségek</i>	Kathleen Ann Quill: Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése	gyógypedagógus
	Ép értelmű vagy enyhe értelmi fogyatékos tanuók	<i>Tantárgyi mérések (félévi eredményekkel összehasonlító elemzés)</i>	gyógypedagógusok, szaktanárok által összeállított felmérőlapok	gyógypedagógus, szaktanár

Mérési naptár a Készségfejlesztő Iskolában

IDŐPONT	MIT MÉRÜNK?	A MÉRÉS ESZKÖZE	A MÉRÉST VÉGZI
SZEPTEMBER	<i>szociális készségek mérése:</i> 9-12. csoport	PAC 1 vagy 2	osztályfőnök
JANUÁR	<i>passzív szókincs vizsgálat</i> páros évfolyamokon: 10.,12. csoport	Peabody képes szókincs teszt	osztályfőnök
3 ÉVENTE	<i>igény- és elégedettség mérés</i> 9-12. csoport	„Értelmileg akadályozott tanulók elégedettségének, elégedetlenségének és igényeinek mérése”	osztályfőnök- munkaközösség vezető összesít

IV. 3. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérését évente két alkalommal – ősszel és tavasszal – végezzük. **Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének célja** az egyes képességek területén belül mutatkozó hiányosságok feltérképezése. E hiányosságok feltárása kiindulási alapul szolgál a fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosítva az általános teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

Pedagógiai programunkba az Oktatási Minisztérium Testnevelési Bizottsága által készített „Hungarofit teszt” felméréseiből kiemelt, tanulóinkra adaptált feladatok kerültek beépítésre.

A „Hungarofit” fittség vizsgáló módszert az egészség sajátos aspektusaival összefüggésben, az egészség szempontú fittség dimenzióinak mérésére használjuk. Tehát a teszt az egészségben meghatározó szerepet játszó összetevőket méri, azon izomcsoportok erejét, erő-állóképességet, melyeket a mindennapi tevékenységeik során a leggyakrabban használnak, és amelyek gyengesége például tartási rendellenességek okozói.

A pedagógiai programban rögzítetten az 1. osztály végén, majd valamennyi osztályfokon, az év elején és végén a tanulók fizikai állapotát normaorientált mérési tesztrel (populáció átlagához végzett összehasonlító teszt) végezzük. Az állapotfelmérés az egyén számára tájékoztató jellegű (hol tart, hová fejleszthető).

A lefolytatott mérés, vizsgálat eredményeit a vizsgálatot végző pedagógus a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti, az eredményeket a testnevelés tantárgyat tanító pedagógusokkal közösen elemzi és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

IV.3.1. A fizikai állapot mérésének, értékelésének folyamata**MOZGÁSFEJLESZTÉS ÉVE:****TANTÁRGY: TESTNEVELÉS****TANULÓ NEVE:****anyja neve:****születési dátum:**

I. ÁLLAPOTFELMÉRÉS

Fizikai és egészség állapota:

Testalkata: vékony-, zömök-, életkorának megfelelő

Egészségi állapota: beteges, átlagos

Mozgáskészsége: fejletlen, átlagos, jó, kiváló, mozgáskorlátozottsága....%

Gondolkodási műveletek fejlettsége: gyenge=cselekvéses megoldásai gyakran célszerűtlenek, változó= mozgás kivitelezéseit tévesztés is jellemzi, jó= lényeglátó.

Fejlesztésének kategóriája:

Normál testnevelés

Könnyített testnevelés, gyógytestnevelés I. kategória

Gyógytestnevelés II, kategória

Testnevelés alól felmentett

Kiemelt fejlesztési területek:

Mozgáskoordinációs készség

Kondicionális állapot javítás

Értelmi képességek fejlesztése

Akarati és jellemtulajdonságok megerősítése

Fejlesztés időtartama: év ..hó, ..naptól -év ...hó ...napig.

II. A FEJLESZTÉS EREDMÉNYESSÉGÉNEK TERÜLETEI

Fizikai állapota: gyenge testi adottságok-, átlagos izomzat-, fejlett izomzat jellemzik.

Egészségi állapota: fáradékony- gyakran beteg, átlagos, jó-terhelhető.

Mozgáskészsége: stagnál, fejlesztés hatására már átlagos szinten teljesít, kimagaslóan jó (labdarúgás, asztalitenisz, atlétika, úszás, ügyességi sport).

Gondolkodási műveletek területén cselekvéses megoldásait sok hiba jellemzi-, folyamatos megsegítést igényel, sémákhoz kötődő, észlelés-, érzékelés-, figyelem-, logikus gondolkodás és emlékezőképessége javuló tendenciát mutat – irányítás mellett lényegre összpontosít, a felkínált lehetőségekből gyakran értelemszerűen választ.

Fejlesztési kategóriája:

Változatlan (lásd lap teteje):

Változott:

Kiemelt fejlesztési területein belül mért minőségi változások:

Mozgáskoordinációs készség megrekedt, folyamatos differenciálódást mutat.

Kondicionális állapota még további trenírozást kíván meg, fizikai erőállapota nőtt; kar-, láb-, hát-, has izomzata erősödött, a fokozatos terhelést elviseli.

Értelmi képességei minőségi változást tükröznek – modellkövető, javultak feladat kivitelezései, szóbeli utasításra önállóan reprodukálja a mozdulatsorokat.

Akarat és jellem: közömbös, erőfeszítésekre csak utasításra képes.

Érzelmait nehezen uralja, önértékelése torzulásokat tükröz, indulatait tud uralkodni, képességeit jól ítéli meg.

III. DIAGNOSZTIKUS ÉRTÉKELÉS:

További fejlesztése nem szükséges.

A pirossal jelzett képességterületeken további fejlesztést igényel.

Szocializációja megsegítésre szorul.

IV.3.2. Fizikai képesség felmérésének szempontjai

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók fizikai képességei felmérésének szempontjai (1., 2., 3. osztály számára)

A nagyizom csoport erejének felmérése

- lábizom:* Alapállás (telitalpon, térd nyújtott) kezek csípőn; leguggolás és felállás.
Helyből távolugrás.
- karizom:* Hasonfekvés, kéztámasz a váll alatt; karnyújtással emelkedés fekvőtámaszba, majd karhajlítások folyamatosan.
Hajlított karú mellső függés bordásfalon, térdhajlítással. A kiinduló helyzet megtartása x másodpercig.
Az időn túli (30 mp.) egyéni teljesítményt célszerű feljegyezni.
- hasizom:* Hanyattfekvés, kezek csípőn; felülés és lefekvés.
- hátizom:* Hasonfekvés, kezek összekulcsolva, tarkóra tartással; törzsemelés és vissza kiinduló helyzetbe. (Az áll minimum 10 cm-t emelkedjen fel.)
A mérés időtartama valamennyi feladat esetében 30 mp.

Ügyesség felmérése

labdás feladat:

Labdavezetés, 4 jelzőbólya között hullámvonalban, 6 m távon. (Jobb kézzel, bal kézzel.) – 1., 2. számára.
3. osztályban a feladat kiegészül futással és időméréssel, oda-vissza történő feladat végrehajtással.

Egyensúlyérzék

tornapadon végzett feladat:

A tornapad merevítő gerendával felfelé.

- Egyensúlyozó járással, segítségadás nélkül végighaladás a szeren.
1. osztály.

A tornapad 1-1 számoly tetejére helyezve, merevítő gerendával felfelé.

- Egyensúlyozó járással, segítségadás nélkül végighaladás a szeren.
2. osztály.

A tornapad 2-2 számoly tetejére helyezve, merevítő gerendával felfelé.

- Egyensúlyozó járással, segítségadás nélkül végighaladás a szeren
3. osztály.

NETFIT tesztek (5,6,7,8. osztály számára)

Autizmus spektrum zavarral élő gyermekek fizikai képességeinek felmérésének szempontjai
Enyhe értelmi fogyatékos tanulók fizikai képességeinek felmérésének szempontjai
Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók fizikai képességeinek felmérésének szempontjai
Készségfejlesztő szakiskola tanulók fizikai képességeinek felmérésének szempontjai

1. Testösszetétel és tápláltsági állapot

A testösszetétel jellemzése a testtömeg-index (body mass index - BMI), a testzsír-százalék (percent body fat - PBF) és a derék-csípő arány (waist-hip ratio - WHR) mérése során kapott

adatokra épül. A vizsgálatot a testtömeg és a testmagasság mérésével célszerű kezdeni, ami szükséges a testtömeg-index kiszámításához. Ezt követheti a derék és a csípő kerületének mérése és a derék-csípő arány számítása. Végül a MDSZ által biztosított bioimpedancia-analizátor segítségével a testzsír-százalék mérését végezzük el.

2. Ütemezett hasizom teszt

Cél: A hasizmok erő-állóképességének mérése.

Eszköz: a teszt hanganyaga és a hanganyagot lejátszó eszköz, szőnyeg, mérőcsík.

Ismétlések száma: maximum 75 db.

Kiinduló helyzet: A tanuló hanyattfekszik egy szőnyegen, térdeit kb. 140°-os szögben behajlítja, talpait a talajon tartja kissé nyitott helyzetben, karjai a törzse mellett vannak, tenyere a talaj felé néz, az ujjai nyújtva, feje a talajon. A kiinduló helyzetet felvétele után a térd egy mérőcsíkot helyez el a tanuló behajlított lábai alatt úgy, hogy ujjá éppen érintse a mérőcsík hozzá közelebbi szélét.

Feladat: A tanulónak a lehető legtöbb szabályos hasprést kell végeznie a hanganyag által diktált ütemben (1 db hasprés / 3 mp) hajlított térdekkel úgy, hogy lapockáit a talajról elemelve, ujjait a talajon előre csúsztatva érinti meg a mérőcsík távolabbi szélét, miközben sarkai folyamatosan érintik a talajt. A teszt addig tart, amíg a tanuló el nem éri a maximális ismétlésszámot (75 db), vagy már nem képes több hasprést teljesíteni a helyes technikával, illetve másodjára téveszti el az ütemet. A helyes végrehajtások számát a térd számolja, és figyelmezteti a hibákra.

Értékelés: A teszt eredményét a teljes ismétlések száma adja.

Alternatív teszt: Módosított ütemezett hasizom teszt

3. Törzsemelés teszt

Cél: A hátizmok erejének mérése.

Eszköz: centiméteres beosztású mérőrud, szőnyeg, jelölőpont.

Kísérletek száma: kettő.

Kiinduló helyzet: A tanuló hason fekvésben helyezkedik el egy szőnyegen úgy, hogy a lábujjai a talajon vannak, kezeit pedig a combjai alá teszi.

Feladat: A tanuló lassú ütemben megemeli a törzsét, és miközben folyamatosan a szemével egy vonalban elhelyezett jelöltárgyat nézi, tehát fejét egyenes vonalban tartja a törzs meghosszabbításaként. A törzs emelt helyzetét egészen addig megtartja, amíg térd le nem méri egy vonalzó vagy mérőrud segítségével talaj és a tanuló álla közti távolságot. Ügyelni kell arra, hogy a hátrahajlítás ne legyen túlzott mértékű!

Értékelés: A tesztet kétszer kell végrehajtani és a jobbik eredményt kell feljegyezni centiméteres pontossággal. (A 30 cm-nél jobb eredményt is 30 cm-ként kell rögzíteni!)

4. Ütemezett fekvőtámasz teszt

Cél: A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése.

Eszköz: a teszt hanganyaga és a hanganyagot lejátszó eszköz.

Ismétlések száma: maximum 86 db.

Kiinduló helyzet: A tanuló vállszélességű fekvőtámaszban helyezkedik el, kezei előre néznek, ujjai nyújtottak, lábai egyenesek és kissé nyitottak, lábujjain támaszkodik. (A teszt hanganyagának indításáig térdelőtámaszba ereszkedhet!)

Feladat: A tanuló maximális számú karhajlítás-nyújtást igyekszik végrehajtani a hanganyag által diktált ütemben (1 db karhajlítás-nyújtás / 3 mp), törekedve arra, hogy teste folyamatosan egyenes vonalban maradjon, és a karhajlítás mélysége minden ismétlésnél kb. 90°-os legyen. A teszt addig tart, amíg a tanuló el nem éri a maximális ismétlésszámot (86 db), vagy már nem képes több karhajlítás-nyújtást helyes technikával végrehajtani, magáll, illetve másodjára téveszti el az ütemet. A helyes végrehajtások számát a társa számolja, és figyelmezteti a hibákra.

Értékelés: A teszt eredményét a teljes ismétlések száma adja.

Alternatív teszt: Függés hajlított karral teszt, fekvényomás teszt.

5. Kézi szorítóerő mérése

Cél: Az alkar izmainak maximális erejének mérése.

Eszköz: állítható markolatú kézi dinamométer.

Kísérletek száma: kettő + kettő.

Kiinduló helyzet: A tanuló az ügyesebbik kezébe veszi a kézi dinamométert, karját mélytartásba engedi úgy, hogy a kézfej és az alkar egyenes vonalban legyen.

Feladat: A tanuló az ügyesebbik kezével megpróbálja összeszorítani a kézi dinamométer markolatát maximális erőfeszítéssel és megtartani két másodpercig.

A tesztet egyenes csuklóval és egyenletes, határozott mozdulattal kell végrehajtani, gyors rángató mozdulatok nélkül, illetve nem szabad a teszt végrehajtása közben a kart felemelni a és/vagy a mérőeszközt a testéhez szorítani. A tesztet kétszer kell végrehajtani az ügyesebbik kézzel, a két kísérlet között egy rövid szünettel, majd ugyanilyen módon az ügyetlenebbik kézzel is.

Értékelés: A két kísérlet közül a jobbik eredményt kell feljegyezni 1 kg-os pontossággal.

6. Helyből távol ugrás teszt

Cél: A láb dinamikus erejének mérése.

Eszköz: mérőszalag.

Kísérletek száma: kettő.

Kiinduló helyzet: A tanuló a kijelölt vonal mögött áll, térdei hajlítottak, a karjai a test előtt, párhuzamosan a talajjal, a lábujjak éppen érintik az elugró vonalat.

Feladat: A tanuló a kar hátra majd előrelenyújtásával vegyen lendületet és rugaszkodjon el arra törekedve, hogy a lehető legmesszebb érjen talajt.

Értékelés: A tanuló két kísérletet tehet és a jobbik eredményt kell rögzíteni az elért távolságot centiméterben megadva. Az ugrás távolságát az elugró helyhez közelebb eső sarok talajra érkezési pontjáig mért legrövidebb távolság adja.

7. Hajlékonysági teszt

Cél: Az ízületi mozgásterjedelem és a térdhajlító izmok nyújthatóságának vizsgálata.

Eszköz: mérőskálával ellátott stabil mérőeszköz.

Kísérletek száma: kettő + kettő.

Kiinduló helyzet: A tanuló nyújtott ülésben helyezkedik el a mérőskálával ellátott stabil mérőeszközzel szemben úgy, hogy egyik térdét behajlítja és a talpát a talajon tartja, másik lábának talpát pedig a mérőeszköz oldalához illeszti.

Feladat: A tanuló három előreahajlítást követően, kezét a mérőeszköz tetején lévő mérőskálán előrecsúsztatva maximális mértékű előrenyúlást végez az előírt testhelyzet megtartásával. A tesztet lábtartáscserével az ellenkező oldalra is meg kell ismételni.

Értékelés: Mindkét oldali végrehajtás eredményét 0,5 cm pontossággal kell rögzíteni.

A teszt abban különbözik a hagyományos „sit and reach” tesztől, hogy a tanulót egy időben csak az egyik oldalt méri, így könnyebben kiszűrhető a két oldal közötti eltérés.

8. Állóképességi ingafutás teszt (20méter vagy 15méter

Cél: Az aerob kapacitás mérése.

Eszköz: a teszt hanganyaga és a hanganyagot lejátszó eszköz, jelzőbóják.

Ismétlések száma: maximum 147 hossz (21 szint).

Kiinduló helyzet: a tanulók felsorakoznak a számukra kijelölt pályák rajthelyeinél, párjaik pedig mögöttük helyezkednek el törökülésben, és figyelik társaik teljesítményét.

Feladat: A tanulóknak maximális számú 20 méteres szakasz megtételére kell törekedniük a futás sebességét a hanganyag által diktált iramhoz igazítva. A tesztet a progresszív intenzitás jellemzi, azaz a teszt eleje könnyű és fokozatosan nehezedik. A teszthez kapcsolódó hanganyagban percenként emelkedően 21 szint különül el: az első szinten 9 másodperc áll rendelkezésre a 20 méteres táv teljesítésére, ami szintenként 1,5 másodperccel csökken. Az egyes szintek közötti váltásra háromszori hangjelzés figyelmezteti a tanulókat, jelezve hogy gyorsabb tempóra kell váltaniuk.

Az adott szakasz akkor tekinthető teljesítettnek, ha a tanuló legkésőbb a hangjelzéssel egy időben legalább egy lábbal érint a 20 méteres szakaszt jelző vonalat vagy áthalad rajta. Ha a tanuló a hangjelzés előtt éri el a vonalat, meg kell várnia a jelzést, és csak a jelzés elhangzása után indulhat el visszafelé. A teszt akkor ér véget, ha a tanuló a második hibáját véti, azaz nem éri el a vonalat a hangjelzésre vagy nem tudja folytatni a futást.

Értékelés: A tesztet a teljesített szakaszok alapján értékeljük, egy táblázat segítségével megállapítva, hogy a tanuló hányadik szintet érte el, és méterben is megadhatjuk a tanuló által megtett távolságot.

Alternatív teszt: Egymérföldes gyalogló teszt, fellépő teszt

V. Nevelő-oktató munka jogviszonyhoz kapcsolódó tevékenységrendszere

V.1. Tanulói jogviszony

V.1.1. A gyermekek, tanulók felvétele, átvétele, tanulói jogviszony megszüntetése

A beiratkozás feltételeinek meghatározása:

- első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a tanuló az adott naptári évben augusztus 31-ig a hatodik életévét betöltse,
- a szakértői véleményben intézményünk kijelölése megtörténjen,
- a beiratkozáshoz szükséges dokumentumok: születési anyakönyvi kivonat, szülő személyi igazolványa, a gyerek lakcímkártyája

Az iskolába beadott felvételi kérelmeket 20/2012. (VIII.31.) 24§ (5) bek. EMMI rendelet alapján meghatározott sorrendben kell teljesíteni.

Ha az általános iskola felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi kérelmeket is teljesíteni tud, köteles először a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kérelmét teljesíteni – a 20/2012. (VIII.31.) 24§ (5) bek. EMMI rendelet alapján.

Helyi szabályok:

Az óvodába, illetve általános iskolába való felvétel a szakértői bizottság áthelyezési határozata alapján történhet.

A Készségfejlesztő Iskola évfolyamába való kerülés az intézményünkbe járó, a 8 osztályt elvégzett tanulók számára automatikusan biztosított, a szülő igénye és kérése alapján.

Más intézményekből a felvételi eljárással, és a szakértői bizottság szakvéleményével nyer felvételt a tanuló.

A Készségfejlesztő Iskola 11-12. évfolyamára kerülés automatikusan biztosított a szakmai alapozó évfolyamokat elvégzett tanulók számára, a szülő írásbeli kérése (jelentkezés) és a szakértői bizottság szakvéleménye alapján, melyben a tankötelezettség meghosszabbítását javasolja.

A kollégiumba való felvételt a szülő írásbeli aláírásával kérheti, amennyiben a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint intézményünkbe, óvodába, fejlesztő nevelés-oktatást végző iskolába, általános iskolába vagy készségfejlesztő iskolába kerül a gyermek, tanuló.

Egyéni munkarend szerinti tanulói jogviszony

Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető a szülő által az Oktatási Hivaltól.

Amennyiben a SNI-s tanuló egyéni munkarendje szakértői vélemény alapján kerül megállapításra, akkor a felkészítésről, az érdemjegyek, osztályzatok megállapításáról a szakértői vélemény szerint intézményünk gondoskodik, annak tartalma szerint.

Tanulói jogviszony megszűnése

Az óvodai elhelyezés, a tanulói jogviszony és a kollégium tagsági viszony megszűnésére K.T. 74§. 75§-ok az irányadók.

Tanulói jogviszony megszűnik a tankötelezettség után - ha a tanuló szülője bejelenti, hogy kimarad.

Tanulói jogviszony a tankötelezettség befejezése után megszűnik, ha tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná válik.

Tanulói jogviszony tankötelezettség befejezése után megszűnik, ha a szülő írásban kéri a gyermek kimaradását az iskolából.

A tanulói jogviszony megszűnése a kollégiumi jogviszony megszűnéséhez vezet.

A kollégiumi tagság megszűnik a K. T. 75§ (7.) alapján.

V.1.2. Magasabb évfolyamba lépés feltételei iskoláinkban

1. A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
2. 1-3. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
3. Az első évfolyamra felvett tanulót – ha fejlettsége, egyéni adottsága szükségessé teszi – az intézményvezető mentesíti az értékelés, minősítés alól vagy részére egyéni fejlettséghez igazodó továbbhaladást engedélyez.
Ha a tanulót mentesítették az értékelés alól, az első évfolyamot a többi tanulóval azonos osztályban, előkészítő évfolyamként fejezi be.
4. 4. évfolyamtól a tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület áttekinti, és a pedagógus, illetve osztályfőnök által megállapított osztályzat alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.
5. 2-4. évfolyamon a szülő kérésére sem engedélyezhető az évfolyam ismétlése abban az esetben, ha egyébként a tanuló felsőbb évfolyamba léphetne.
4. évfolyamtól az évfolyamismétlés nem engedélyezhető a szülő kérésére.
6. Ha a tanuló a 4. évfolyamtól a tanév végén egy vagy két tantárgyból szerez „elégtelen” osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
7. Ha a tanuló a 4. évfolyamtól a tanév végén három vagy több tantárgyból szerez „elégtelen” osztályzatot, az évfolyamot ismételni köteles vagy a nevelőtestület engedélyével tehet javítóvizsgát.
8. Egyéni munkarend szerint tanulóknak valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát kell tenniük a Pedagógiai Programban foglaltak szerint.
9. A mulasztás miatt osztályozó vizsgára kötelezett tanulók minden olyan tantárgyból osztályozó vizsgát kötelesek tenni, amelyekből a mulasztott óráik száma meghaladja az Köznevelési törvény által meghatározottat. Kivéve, ha a nevelőtestület nem engedélyezi az osztályozó vizsga letételét.

10. Amennyiben a tanulót kérelmére felvették a nem kötelező tanórai foglalkozásra, a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell kezelni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.
11. Ha a tanulónak egyéni továbbhaladást engedélyeztek, az ütemtervben kell meghatározni, hogy a tanulónak az egyes évfolyamok végére milyen követelményeket kell teljesítenie, továbbá, hogy melyik évfolyam végére kell utolérnie a többi tanulót.
12. Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni.
13. Egyéni továbbhaladás esetén, amennyiben a tanuló az egyéni ütemtervben meghatározott évfolyam utolsó tanítási napjáig nem éri utol a többi tanulót, tanulmányait ennek az évfolyamnak a megismétlésével folytathatja.

V.1.3. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák a következők:

a) Javítóvizsga

A tanuló javítóvizsgát tehet, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

b) Osztályozó vizsga

A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az intézményvezető felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
- egyéni tanrend szerint tanult,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

c) Különbözeti vizsga

A tanuló különbözeti vizsgát abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Évnyerő vizsgát tehet, ha az intézményvezető engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse.

d) Pótló vizsga

A tanuló pótló vizsgát tehet, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a választadást befejezné.

A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend

A tanulmányok alatti vizsgát az intézménnyel tanuló jogviszonyban álló, a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletben meghatározottak szerint, független vizsgabizottság előtt lehet letenni.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 64-78§ alapján kell megszervezni.

- *A vizsgát a tanév helyi rendjében meghatározott időszakban (vizsgaidőszak) lehet tenni, azzal, hogy az igazgató ettől eltérő időpontot is kijelölhet.*
- *A vizsga időpontjait az igazgató jelöli ki, melyet a helyben szokásos módon, a munkatervben, valamint az intézmény honlapján közlése.*
- *A vizsga időpontjáról és helyszínéről a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 10 nappal értesítést kap.*
- *Egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam tananyagából tehető vizsga. Három évfolyam anyagából csak rendkívül indokolt esetben intézményvezetői engedéllyel lehet vizsgázni.*
A vizsga követelményeit, az értékelés szabályait a munkaközösségek, gyógypedagógusok, szaktanárok állapítják meg (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 65§ (5).).
- *A vizsgakötelezettség a tanulónak az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozik. Ez alól felmentést csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján, az intézményvezető adhat engedélyt.*
A helyi, iskolákra vonatkozó tantervek által meghatározott, hogy milyen tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak.

Vizsgaforma, vizsgarészek

- szóbeli vizsga
- írásbeli vizsga
- gyakorlati vizsga

A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási - szabályai

1. *A vizsgát az iskola gyógypedagógusaiból az intézményvezető által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.*
2. *Az elnöki teendőket az intézményvezető vagy a megbízottja látja el.*
3. *A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.*
4. *Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 15 perc.*
5. *A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc. A vizsgázó osztályzatát a két felelet százalékos átlaga alapján kell megállapítani.*
6. *A vizsga a vizsgázó számára díjtalan.*
7. *A szabályosan megtartott vizsga nem ismételtető meg.*
8. *A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.*

9. *A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.*
10. *A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.*
11. *A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja. Az írásbeli feladatlapot az iskola körbélyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthes, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.*
12. *Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.*
13. *A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.*
A vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

V.1.4. A Szakiskola tanulóira vonatkozó tovább haladási és vizsga követelmények évfolyamonként és tantárgyanként.

Továbbhaladás minimum követelményei 9. E osztály –

Magyar nyelv

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása

A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.

Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).

Fogalmak: Artikuláció, beszédértés, beszédleghzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom

A tanulási képesség fejlesztés

Adatkeresés, adatgyűjtés.

Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés.

Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján.

Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása.

Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.

Fogalmak: Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.

Anyanyelvi ismeretek

Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése:

hangok, betűk (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása);

szavak, szóelemek (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői;

mondatokkal kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító).

A mondatok szövegben betöltött szerepe.

Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.

Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).

Tájékoztatás, leírás stíluselemei.

Az írott beszéd felelőssége.

Pontos és szabatos megfogalmazás.

Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:

tulajdonnevek írása,

mondatkezdés,

mondatvégi írásjelek,

szótagolás, szavak elválasztása,

rövid- és hosszú magánhangzók,

rövid- és hosszú mássalhangzók használata.

Helyesírási szótár használata.

Fogalmak: A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Helyesírási szótár, helyesírási ellenőrző program.

Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek

Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás).

Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése.

Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.

Szöveg alkotása kép alapján.

Szöveg alkotása adott témára.

Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.

Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).

Fogalmak: Önálló írás, emlékeztetőből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.

Szövegek értő olvasása

Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése.

Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).

Fogalmak: Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.

Kommunikáció – Médiaismeret

Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.

A kommunikáció formái: -verbális, -nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).

A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források.

Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzésre.

Az információ valóságtartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).

A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.

A reklámok célja és természete

Fogalmak: Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat.

Magyar irodalom

Mitológiai történetek. Jellemző részletek az Iliászból vagy az Odüsszeiából. Szemelvények a görög és a római lírából (legalább négy mű).

A görög dráma: Szophoklész egy drámája.

Részletek az Ó- és Újszövetségből. Bibliai témák és műfajok továbbélése a magyar irodalomban.

Legalább öt szemelvény tematikai és műfaji változatosságban az európai és a magyar középkor irodalmából (himnuszok, legendák).

Janus Pannonius és Balassi Bálint költői portréja. A magyar reformáció irodalma.

Zrínyi Miklós és a barokk eposz. Szemelvények Pázmány Péter és Mikes Kelemen műveiből.

Shakespeare drámái, legalább egy mű feldolgozásával. A francia klasszicista dráma (pl. Molière).

Matematika

Gondolkodási műveletek

Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, általánosítás, ítéletalkotás.

Nyitott mondatok.

Számtan, műveletek

Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés: közös nevezőre hozás, tizedes törtek.

Negatív számok értelmezése, elhelyezése számegyenesen.

Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.

Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése.

Műveletek végzése természetes számokkal.

Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban.

Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.

Közös nevezőre hozás összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közös nevezőre hozás törttel.

A százalék fogalma.

Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).
Szöveges feladatok.

Mérés

Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. Idő mérése.
Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.
Szerkesztési feladatok.

Állampolgári ismeretek

Alapvető emberi, gyermek- és diákjogok, a társadalmi szolidaritás különböző formái.
Legfontosabb állampolgári jogok és kötelességek.
A Magyar Állam felépítése, államformája, vezetői, nemzeti jelképeink.
A törvényhozás, közigazgatás, igazságszolgáltatás szervei, szerepük az állam életében.
A gazdasági és pénzügyi terület legfontosabb szereplői.
Egyszerű családi költségvetés készítése, családon belüli megtakarítási lehetőségek.
A munkavállalás feltételei, szabályai, munkaviszony létesítésével kapcsolatos tennivalók.

Természetismeret – Biológia

Környezetvédelem

Élőlényeket veszélyeztető tényezők.

Veszélyeztetett élőlények.

Környezetszennyezés, környezeti ártalmak.

Környezetvédelem, környezetmegóvás.

Egészségvédelem – az ember

Az emberi test felépítése.

Szervek, érzékszervek funkciója és működése.

Egészség – betegség.

Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban.

Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiség.

Családtervezés, fogamzásgátlás, nemi betegségek

Káros szenvedélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei).

Egészségtan – környezet- és munkaegészségtan

Egészségtan. Az egészség megóvása.

Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei).

Járóbeteg-ellátás: háziorvosi ellátás, szakrendelések, szűrővizsgálatok.

Munkaalkalmassági vizsgálatok.

A lakás, az iskola, a munkahely higiéniája.

Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei.

Fertőzések és járványok.

Elsősegélynyújtás.

Természetismeret – Fizika

A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése.

Tükrök: sík, domború, homorú.

A szemüveg, az emberi szem és a látás.

Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány.

A hang, mint hullám. Rezonancia, hangszerek, visszhang.

Mágneses hatás megfigyelése.

Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése.

A testek elektromos állapota.

Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei.

Áramforrások: elem, akkumulátor.

Az áram mágneses hatása (elektromos motorok).
Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai.
Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor).
Soros és párhuzamos kapcsolás mindennapi háztartási példákkal.
Az elektromos feszültség.
Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás.
Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem.
Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia.

Természetismeret – Kémia

A legfontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének ismerete (oxigén, víz, szénvegyületek).
Anyagszerkezeti ismeretek, anyagok tulajdonságai.
Halmazállapot-változások.
Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek.
A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete.
Mérgező anyagok.
Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol.
Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor.
Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok.
Szerves vegyületek és anyagok fontosságának ismerete, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása.
Reakciósebesség, reakcióhő.
Környezeti és háztartási anyagok.
Építkezésnél használt anyagok: mészkő, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószereik, üveg.
Műanyagok, műanyag hulladék-kezelés, újrahasznosítás.

Testnevelés

Alakzatok felvétele és változtatása, az utasításnak megfelelően. Előkészítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete. Futó-, ugró-, dobó- teljesítményének javulása az előző évhez képest. 3-4 talajtornaelem bemutatása. Kísérletek támasz- és függőszeren egy-egy feladat végrehajtására. Legalább egy sportjáték játszása szabályos körülmények között.
Rendszeres sporttevékenység a szabadban.

Szakmai alapozó – Textiltermék-összeállító

Tűz- és balesetvédelmi előírások, munkahelyhasználat rendjének megismerése
Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása
A jellemző technológiák, felhasznált anyagok megismerése
Munkafolyamat menetének ismerete
Varrodai gépek, berendezések biztonságos használatának ismeret
Kézi öltések, ideiglenes öltések ismerete
Ruhagyártás munkafolyamatának ismerete
Gyakorlati műhelyben jártas legyen a gépek használatában

Kerti munkás szakmai előkészítő továbbhaladási feltételei

Ismerje:

- az alapvető munkavédelmi és balesetvédelmi fogalmakat, a munkahelyi viselkedés szabályait. (műhely, tankert, üvegház)
- a kéziszerszámok használatának szabályait

- az alapvető védőeszközöket és használatukat
- gépek, berendezések, felszerelések rendeltetésszerű használatát
- a legfontosabb tűzvédelmi alapfogalmakat, teendőket
- a közlekedés szabályait és a menetrend használatát
- környezettudatos magatartás alapvető kritériumait
- a kertészeti ágazat helyét, jellemző sajátosságait
- a legfontosabb kertészeti növények jellemzőit
- termesztő berendezéseket, kertészetben használt anyagokat, eszközöket
- meteorológiai alapfogalmakat, műszereket
- talajtani alapfogalmakat, talajtulajdonságokat, talajművelés eszközeit, módjait
- növényvédelmi alapfogalmakat, módokat, eszközöket, rendszabályokat
- legfontosabb kerti kisgépeket (kistraktor, fűkasza, rotációs kapa, háti permetező

9. évfolyam

2162201 Kerti munkás rész szakképesítés szakmai követelmény moduljai és az azokhoz tartozó tantárgyak elsajátítandó kompetenciái 9. osztály

10961-12 Kertészeti alapismeretek modul

tantárgyai:

Növénytani ismeretek

Termesztési ismeretek elmélet és gyakorlat

Műszaki alapismeretek elmélet

Műszaki alapismeretek gyakorlat

Növénytani ismeretek

témakörei:

növények testfelépítése

növények életjelenségei

növény és környezettan

elsajátítandó feladatok:

-tudjon talajmunkákat, gyomirtást és talajvédelmi munkákat végezni, tápanyagutánpótlást végezni

-tudja a fényviszonyokat és a hőmérsékletet szabályozni

-tudatosuljon benne, hogy a növényekkel, mint élőlényekkel dolgozik

szakmai ismeretek:

-ismerje a növényi szervek külső alakzatát, a növényi szervek felépítését és működését

-ismerje a növények életjelenségeit, a növénycsoportok jellemzőit

-ismerje a növények felhasználási lehetőségeit, a növény és környezete kapcsolatát

szakmai készségek:

-olvasott szöveg szakmai megértése

-elemi számolási készség

-szakmai nyelvű eszdkészség

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása

Termesztési ismeretek elmélet és gyakorlat

témakörei

termesztés tárgyi feltételei

trágyázás

öntözés

növényvédelem

feladatok

- tudja elvégezni a talajmunkákat, gyomírtást , talavédelmi munkákat, tápanyagutánpótlást öntözést, fény és hőviszonyok szabályozását , növényvédelmi feladatok ellátását
- tudatosuljon benne, hogy a növényrel , mint élőlényrel dolgozik

szakmai ismeret

- ismerje a Föld meteorológiai jellemzőit, Magyarország éghajlati viszonyait, a meteorológiai alpfogalmakat
- ismerje a meteorológiai műszereket, a talaj alkotórészeit, talajtípusokat, öntözés módjait, öntözés gépeit, eszközeit
- ismerje a talajművelés eszközeit eljárásait, trágyafélék jellemzőit , tápanyagutánpótlás lehetőségét, eszközeit, gépeit
- ismerje a növényvédelmi eljárásokat, védekezési módokat, legfontosabb kórokozókat, kártevőket, gyomokat, növényvédelem eszközeit , gépeit

szakmai készségek

- olvasott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvi beszédképesség, elemi számolási készség

személyes kompetenciák

- állóképesség, mozgáskoordináció, testi erő

módszer kompetenciák

- ismeretek helyénvaló alkalmazása, gyakorlatias feladatértelmezés

Műszaki alapismeretek elmélet**témakörei**

- anyagismeret
- gépelemek
- erőgépek
- belső égésű motorok
- termesztés gépei

feladatok

- tudja előkészíteni a munkaterületét, kiválasztani a szükséges anyagokat gépeket, ami a munkájához szükséges
- tudja üzemeltetni a kéziszerszámokat , munka – és erőgépeket, termeszőberendezéseket
- el tudja végezni az épületek, berendezések, gépek , szerszámok karbantartási munkáit

szakmai ismeretek

- öntözés eszközei és gépei, talajművelési eljárások, talajművelés eszközei és gépei, tápanyagutánpótlás eszközei és gépei, növényvédelem eszközei és gépei, kertészetben előforduló erő és munkagépek

szakmai készségek

- olvasott szöveg szakmai megértése, hallott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvű beszédképesség

személyes kompetenciák

- állóképesség, mozgáskoordináció, testi erő

társas kompetenciák

- határozottság

módszerkompetenciák

- körültekintés, elővigyázatosság
- gyakorlatias feladatértelmezés

Műszaki alapismeretek gyakorlat**témakörei**

- kézi szerszámok használata
- gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése
- termesztés gépeinek működése

feladatok

- tudja előkészíteni a munkaterületet, kiválasztani, előkészíteni a munkájához szükséges gépeket, anyagokat
- tudja üzemeltetni, használni a munka és erőgépeket, eszközöket, kéziszerszámokat, természetborebdezéseket
- tudja elvégezni az egyszerűbb karbantartási munkálatokat

szakmai ismeretek

- öntözés eszközei és gépei, talajművelési eljárások, talajművelés eszközei és gépei, tápanyagutánpótlás eszközei és gépei, növényvédele eszközei és gépei, kertészetben előforduló erő és munkagépek

szakmai készségek

- olvasott szöveg szakmai megértése, hallott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvű beszédalképesség

személyes kompetenciák

- állóképesség, mozgáskoordináció, testi erő

társaskompetenciák

- határozottság

módszerkompetenciák

- körültekintés, elővigyázatosság
- gyakorlatias feladatértelmezés

10962-12 Kertészeti munkavállalói ismeretek szakmai követelménymodul**tantárgy****Munkavállalói ismeretek****témakörök**

- Munkavédelmi szabályok
- tűz- és robbanásvédelem
- környezetvédelem

feladatok

- tudja a munkavédelmi, balesetvédelmi, tűzvédelmi, biztonságtechnikai, higiéniai, minőségbiztosítási jogszabályok, hatósági előírások rá vonatkozó részeit betartani és betartatni
- tudja a környezetvédelmi jogszabályokat és hatósági előírásokat betartani és betartatni
- ismerje az áru és vagyonvédelmi feladatokat
- ismerje a munkaviszony megkezdésére, folytatására, megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó szabályok, előírások betartását, betartatását

szakmai ismeretek

- baleset, munka, tűzvédelmi szabályok, higiéniai előírások
- környezetvédelmi szabályok, természetvédelmi szabályok
- áru- és vagyonvédelmi berendezések fajtái és használata
- munkajogi alapfogalmak

szakmai készségek

- olvasott szöveg szakmai megértése, hallott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvű beszédalképesség

személyes kompetenciák

- felelősségtudat

társaskompetenciák

- határozottság

módszerkompetenciák

- ismeretek helyénvaló alkalmazása, körültekintés, elővigyázatosság

11024-12 Kert munkák szakmai követelménymodul

tantárgyak**Kerti munkák elmélet*****témakörei***

gyümölcsstermesztés

zöldségstermesztés

szőlőstermesztés

feladatok

-tudjon gyümölcsfát ültetni, gyümölcsfajt meghatározni, gyümölcsöt betakarítani

-tudjon táंबरendezést, kerítést fenntartani

-tudjon zöldmunkákat végezni, hajtásokat kötözni

-tudjon talajt művelni, tápanyagutánpótlást végezni

-tudjon szőlőt telepíteni, szaporítóanyagot előkészíteni , ültetni, gondozást előkészíteni, metszeni, zöldmunkákat végezni, hajtásokat kötözni, betakarítani

-tudjon talajt előkészíteni, tápanyagutánpótlást végezni a zöldségstermesztésben

-tudjon zöldségnövényeket szaporítani, növényápolási munkákat végezni, betakarítani

-tudja használni, karbantartani a szőlő, gyümölcs és zöldségstermesztésben használatos eszközöket

szakmai ismeretek

-gyümölcs morfológia, gyümölcsfajok, gyümölcstermő növények csoportosítása, felismerése

-gyümölcstermő növények éghajlat és talajigénye, gyümölcsfák ültetése, termőfelületük fenntartása

-a gyümölcsös trágyázása, talajművelése, öntözése, betakarítása

-szőlőmorfológia, szőlőfajták

-a szőlő éghajlat és talajigénye, ültetése, termőszőlők metszése, zöldmunkái, talajmunkák, tápanyaggazdálkodás, betakarítás

-zöldségnövények morfológiája, zöldségfajok, zöldségnövények felismerése

-a zöldségnövények éghajlat és talajigénye, termesztési módjai, szaporítási és ápolási munkái, betakarításuk

-a gyümölcs-, szőlő- és zöldségstermesztésben előforduló épületek , építmények ismerete

szakmai készségek:

-olvasott szöveg szakmai megértése

-elemi számolási készség

-szakmai nyelvű eszékészség

-mennyiség érzék

személyes kompetenciák

-állóképesség, megbízhatóság

társaskompetenciák

-irányíthatóság

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása

-módszeres munkavégzés

Kerti munkák gyakorlat***témakörei***

gyümölcsstermesztés

zöldségstermesztés

szőlőstermesztés

feladatok

-tudjon gyümölcsfát ültetni, gyümölcsfajt meghatározni, gyümölcsöt betakarítani

-tudjon táंबरendezést, kerítést fenntartani

- tudjon zöldmunkákat végezni, hajtásokat kötözni
- tudjon talajt művelni, tápanyagutánpótlást végezni
- tudjon szőlőt telepíteni, szaporítóanyagot előkészíteni , ültetni, gondozást előkészíteni, metszeni, zöldmunkákat végezni, hajtásokat kötözni, betakarítani
- tudjon talajt előkészíteni, tápanyagutánpótlást végezni zöldségtermesztésben
- tudjon zöldségnövényeket szaporítani, növényápolási munkákat végezni, betakarítani
- tudja használni, karbantartani a szőlő, gyümölcs és zöldségtermesztésben használatos eszközöket

szakmai ismeretek

- gyümölcs morfológia, gyümölcsfajok, gyümölcstermő növények csoportosítása, felismerése
- gyümölcstermő növények éghajlat és talajigénye, gyümölcsfák ültetése, termőfelületük fenntartása
- a gyümölcsös trágyázása, talajművelése, öntözése, betakarítása
- szőlőmorfológia, szőlőfajták
- a szőlő éghajlat és talajigénye, ültetése, termőszőlők metszése, zöldmunkái, talajmunkák, tápanyaggazdálkodás, betakarítás
- zöldségnövények morfológiája, zöldségfajok, zöldségnövények felismerése
- a zöldségnövények éghajlat és talajigénye, termesztési módjai, szaporítási és ápolási munkái, betakarításuk
- a gyümölcs-, szőlő- és zöldségtermesztésben előforduló épületek , építmények ismerete

szakmai készségek:

- olvasott szöveg szakmai megértése
- elemi számolási készség
- szakmai nyelvű beszédképesség
- mennyiség érzék

személyes kompetenciák

- állóképesség, megbízhatóság, monotónia tűrés

társaskompetenciák

- irányíthatóság

módszerkompetenciák

- ismeretek helyénvaló alkalmazása
- módszeres munkavégzés

A továbbhaladás feltétele:

A továbbhaladás feltétele a felsorolt szakmai kompetenciák , ismeretek , készségek, képességek megszerzése és elsajátítása.

Tanulmányok alatti vizsgák esetén ezekről kell számot adnia a tanulónak.

10. évfolyam

2162201 Kerti munkás rész szakképesítés

szakmai követelmény moduljai és az azokhoz tartozó tantárgyak elsajátítandó kompetenciái 10. osztály

10961-12 Kertészeti alapismeretek modul

tantárgyai:

Növénytani ismeretek

Termesztési ismeretek elmélet és gyakorlat

Műszaki alapismeretek gyakorlat

Növénytani ismeretek

témakörei:

növények testfelépítése

növények életjelenségei

növény és környezet

elsajátítandó feladatok:

-tudjon talajmunkákat, gyomirtást és talajvédelmi munkákat végezni, tápanyagutánpótlást végezni

-tudja a fényviszonyokat és a hőmérsékletet szabályozni

-tudatosuljon benne, hogy a növényekkel, mint élőlényekkel dolgozik

szakmai ismeretek:

-ismerje a növényi szervek külső alakját, a növényi szervek felépítését és működését

-ismerje a növények életjelenségeit, a növénycsoportok jellemzőit

-ismerje a növények felhasználási lehetőségeit, a növény és környezete kapcsolatát

szakmai készségek:

-olvasott szöveg szakmai megértése

-elemi számolási készség

-szakmai nyelvű eszdkészség

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása

Termesztési ismeretek elmélet és gyakorlat

témakörei

termesztés tárgyi feltételei

trágyázás

öntözés

növényvédelem

feladatok

-tudja elvégezni a talajmunkákat, gyomirtást, talavédelmi munkákat, tápanyagutánpótlást öntözést, fény és hőviszonyok szabályozását, növényvédelmi feladatok ellátását

-tudatosuljon benne, hogy a növényekkel, mint élőlényekkel dolgozik

szakmai ismeret

-ismerje a Föld meteorológiai jellemzőit, Magyarország éghajlati viszonyait, a meteorológiai alpfogalmakat

-ismerje a meteorológiai műszereket, a talaj alkotórészeit, talajtípusokat, öntözés módjait, öntözés gépeit, eszközeit

-ismerje a talajművelés eszközeit eljárásait, trágyafélék jellemzőit, tápanyagutánpótlás lehetőségét, eszközeit, gépeit

-ismerje a növényvédelmi eljárásokat, védekezési módokat, legfontosabb kórokozókat, kártevőket, gyomokat, növényvédelem eszközeit, gépeit

szakmai készségek

-olvasott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvi beszédképesség, elemi számolási készség

személyes kompetenciák

-állóképesség, mozgáskoordináció, testi erő

módszer kompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása, gyakorlatias feladatértelmezés

3. Műszaki alapismeretek gyakorlat

témakörei

kézi szerszámok használata

gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése

termesztés gépeinek működése

feladatok

-tudja előkészíteni a munkaterületet, kiválasztani, előkészíteni a munkájához szükséges gépeket, anyagokat

-tudja üzemeltetni, használni a munka és erőgépeket, eszközöket, kéziszerszámokat, termeszőberekbevezéseket

-tudja elvégezni az egyszerűbb karbantartási munkálatokat

szakmai ismeretek

-öntözés eszközei és gépei, talajművelési eljárások, talajművelés eszközei és gépei, tápanyagutánpótlás eszközei és gépei, növényvédelem eszközei és gépei, kertészetben előforduló erő és munkagépek

szakmai készségek

-olvasott szöveg szakmai megértése, hallott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvű beszédképesség

személyes kompetenciák

-állóképesség, mozgáskoordináció, testi erő

társas kompetenciák

-határozottság

módszerkompetenciák

-körültekintés, elővigyázatosság

-gyakorlatias feladatértelmezés

10962-12 Kertészeti munkavállalói ismeretek szakmai követelménymodul

tantárgy

Munkavállalói ismeretek

témakörök

Munkavédelmi szabályok

tűz- és robbanásvédelem

környezetvédelem

feladatok

-tudja a munkavédelmi, balesetvédelmi, tűzvédelmi, biztonságtechnikai, higiéniai, minőségbiztosítási jogszabályok, hatósági előírások rá vonatkozó részeit betartani és betartatni

-tudja a környezetvédelmi jogszabályokat és hatósági előírásokat betartani és betartatni

-ismerje az áru és vagyonvédelmi feladatokat

-ismerje a munkaviszony megkezdésére, folytatására, megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó szabályok, előírások betartását, betartatását

szakmai ismeretek

-baleset, munka, tűzvédelmi szabályok, higiéniai előírások

- környezetvédelmi szabályok, természetvédelmi szabályok
- áru- és vagyonvédelmi berendezések fajtái és használata
- munkajogi alapfogalmak

szakmai készségek

- olvasott szöveg szakmai megértése, hallott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvű beszédképesség

személyes kompetenciák

- felelősetudat

társaskompetenciák

- határozottság

módszerkompetenciák

- ismeretek helyénvaló alkalmazása, körültekintés, elővigyázatosság

11024-12 Kert munkák szakmai követelménymodul**tantárgyak****Kerti munkák elmélet****témakörei**

gyümölcsstermesztés

zöldségstermesztés

szőlőstermesztés

feladatok

- tudjon gyümölcsfát ültetni, gyümölcsfajt meghatározni, gyümölcsöt betakarítani
- tudjon táंबरendezést, kerítést fenntartani
- tudjon zöldmunkákat végezni, hajtásokat kötözni
- tudjon talajt művelni, tápanyagutánpótlást végezni
- tudjon szőlőt telepíteni, szaporítóanyagot előkészíteni, ültetni, gondozást előkészíteni, metszeni, zöldmunkákat végezni, hajtásokat kötözni, betakarítani
- tudjon talajt előkészíteni, tápanyagutánpótlást végezni a zöldségstermesztésben
- tudjon zöldségnövényeket szaporítani, növényápolási munkákat végezni, betakarítani
- tudja használni, karbantartani a szőlő, gyümölcs és zöldségstermesztésben használatos eszközöket
- szakmai ismeretek
- gyümölcs morfológia, gyümölcsfajok, gyümölcstermő növények csoportosítása, felismerése
- gyümölcstermő növények éghajlat és talajigénye, gyümölcsfák ültetése, termőfelületük fenntartása
- a gyümölcsös trágyázása, talajművelése, öntözése, betakarítása
- szőlőmorfológia, szőlőfajták
- a szőlő éghajlat és talajigénye, ültetése, termőszőlők metszése, zöldmunkái, talajmunkák, tápanyaggazdálkodás, betakarítás
- zöldségnövények morfológiája, zöldségfajok, zöldségnövények felismerése
- a zöldségnövények éghajlat és talajigénye, termesztési módjai, szaporítási és ápolási munkái, betakarításuk
- a gyümölcs-, szőlő- és zöldségstermesztésben előforduló épületek, építmények ismerete

szakmai készségek:

- olvasott szöveg szakmai megértése
- elemi számolási készség
- szakmai nyelvű eszédképesség
- mennyiség érzék

személyes kompetenciák

- állóképesség, megbízhatóság

társaskompetenciák

-irányíthatóság

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása

-módszeres munkavégzés

Kerti munkák gyakorlat

témakörei

gyümölcsstermesztés

zöldségstermesztés

szőlőstermesztés

feladatok

-tudjon gyümölcsfát ültetni, gyümölcsfajt meghatározni, gyümölcsöt betakarítani

-tudjon táंबरendezést, kerítést fenntartani

-tudjon zöldmunkákat végezni, hajtásokat kötözni

-tudjon talajt művelni, tápanyagutánpótlást végezni

-tudjon szőlőt telepíteni, szaporítóanyagot előkészíteni , ültetni, gondozást előkészíteni, metszeni, zöldmunkákat végezni, hajtásokat kötözni, betakarítani

-tudjon talajt előkészíteni, tápanyagutánpótlást végezni zöldségstermesztésben

-tudjon zöldségnövényeket szaporítani, növényápolási munkákat végezni, betakarítani

-tudja használni, karbantartani a szőlő, gyümölcs és zöldségstermesztésben használatos eszközöket

szakmai ismeretek

-gyümölcs morfológia, gyümölcsfajok, gyümölcstermő növények csoportosítása, felismerése

-gyümölcstermő növények éghajlat és talajigénye, gyümölcsfák ültetése, termőfelületük fenntartása

-a gyümölcsös trágyázása, talajművelése, öntözése, betakarítása

-szőlőmorfológia, szőlőfajták

-a szőlő éghajlat és talajigénye, ültetése, termőszőlők metszése, zöldmunkái, talajmunkák, tápanyaggazdálkodás, betakarítás

-zöldségnövények morfológiája, zöldségfajok, zöldségnövények felismerése

-a zöldségnövények éghajlat és talajigénye, termesztési módjai, szaporítási és ápolási munkái, betakarításuk

-a gyümölcs-, szőlő- és zöldségstermesztésben előforduló épületek , építmények ismerete

szakmai készségek:

-olvasott szöveg szakmai megértése

-elemi számolási készség

-szakmai nyelvű beszédképesség

-mennyiség érzék

személyes kompetenciák

-állóképesség, megbízhatóság, monotónia tűrés

társas kompetenciák

-irányíthatóság

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása

-módszeres munkavégzés

A továbbhaladás feltétele ezen szakmai kompetenciák , ismeretek , készségek, képességek megszerzése és elsajátítása.

9.-10. évfolyam továbbhaladásához szükséges kompetenciák , ismeretek , készségek, képességek.

Közismereti tárgyak

9. évfolyam

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Az anyanyelvi képességeket megalapozó beszédértés, közepes nehézségű és hosszúságú /mintegy 500 szavas/ szövegek elolvasása és elemi szintű megértése meghatározott időn /kb. 15 percen belül/. Sikeres szövegkiegészítés, lényegkiemelés, szövegtömörítés. Az elbeszélés, illetve a vizsgált dramatikus műfajok legalapvetőbb feszültségkeltő eszközeinek megragadása, a tanult drámai és epikus művek történetmegjelenítése közötti különbségtétel, alapvető ismeretek a tanult irodalmi művek műfaji besorolásáról.

Matematika

A tízes számrendszer biztos ismerete. A négy alpművelet és a műveleti sorrend ismerete és alkalmazása véges tizedes törtekkel. A szakmában, a mindennapi életben előforduló, konkrét arányossági és százalékszámítási feladatok megoldása. Néhány lépésben megoldható egyszerű elsőfokú egyenletek, a megoldás ellenőrzése. Lineáris függvények ábrázolása konkrét esetekben. A szabványos mértékegységek ismerete, átváltásuk. A háromszögek kerülete, területe. Pitagorasz tételének ismerete. Négyszögek tulajdonságai, kerületük, területük. A kocka, a téglatest, az egyenes hasáb és az egyenes körhenger felszíne és térfogata egyszerű gyakorlati feladatokban. Grafikonok olvasása, készítése, az átlag kiszámítása néhány elem esetén.

Informatika

9. évfolyam

A tanuló kezelje a billentyűzetet, az egeret és a perifériákat. Alapvető állományműveleteket tudjon elvégezni a számítógépen. Használja a helyi és a távhálózati kommunikációs lehetőségeket. Tudjon levelezni, keresni, anyagot letölteni. Legyen képes tájékozódni a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetébe. Legyen képes információ keresni hagyományos és számítógépes forrásokból.

Etika

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésre és önmaga vizsgálatára. Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják. Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire. Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát. Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket. Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni. Tisztában van vele, hogy baráti és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért. Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére. Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben. Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréseért erőfeszítéseket kell tennie. Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár. Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik

személyes autonómiájának megőrzésére is. Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést. Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel. Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.

Testnevelés

9. évfolyam

Alakzatok felvétele és változtatása, az utasításnak megfelelően. Előkészítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete. Futó-, ugró-, dobó- teljesítményének javulása az előző évhez képest. 3-4 talajtornaelem bemutatása. Kísérletek támasz- és függőszeren egy-egy feladat végrehajtására. Legalább két sportjáték játszása szabályoknak megfelelően.

Rendszeres sporttevékenység a szabadban.

10. évfolyam

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A kommunikációs helyzetek és a tömegkommunikáció műfajainak ismerete. Értelmes felolvasás és előadás (felelet, egy megírt szöveg előadása) a szöveg tagolása. A gyakorlat megkívánta helyesírási esetek ismerete: tulajdonnevek, rövidítések, számok leírása stb.

Néhány mű ismerete a magyar irodalom legjelentősebb alkotóitól, gondolatok megfogalmazása a tanult művek jelentéséről és hatásának eszközeiről. A két feldolgozott regény, egy dráma, nyolc-tíz novella és hat-nyolc lírai vers közül bármelyiknek bemutatása rövid felkészüléssel, kézbe vehető szöveg alapján.

Matematika

Szemléltetés halmazábrán, számegyenesen, koordináta-rendszerben. A számok normál alakjának biztos ismerete. Elsőfokú egyenletek biztos megoldása. A hegyesszögek szögfüggvényeinek felismerése. Egyszerű háromszög szerkesztési feladatok. A felszín és térfogat kiszámítási módjának biztos ismerete. Az átlag kiszámítása kisméretű adathalmazok esetén.

Informatika

A tanuló önállóan tudjon többféle formázást tartalmazó dokumentumot tervezni és megszerkeszteni, Tudjon dokumentumot menteni és nyomtatni. Tudjon táblázatokat számítógéppel létrehozni, módosítani. Tudjon műveleteket táblázatban végezni. Ismerje és kövesse a forrásfelhasználás szabályait és etikai normáit. Tudjon tájékozódni a közhasznú információs forrásokban, adatbázisokban

Etika

Erkölcstan 9.

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett

képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésre és önmaga vizsgálatára. Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják. Különbséget tud tenni jó, rossz, hiba és bűn között. Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire. Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát. Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket. Tudja, hogy céljai elérése érdekében erőfeszítéseket kell tennie. Tisztában van vele, hogy baráti és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért. Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére. Képes elfogadni a másságot. Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben. Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére is. Ismeri lakóhelyét, nemzetünk ünnepeit, értékeit. Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel.

Testnevelés

Alakzatok felvétele és változtatása, az utasításnak megfelelően. Előkészítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete. Futó-, ugró-, dobó- teljesítményének javulása az előző évhez képest. 3-4 talajtornaelem bemutatása. Kísérletek támasz- és függőszeren egy-egy feladat végrehajtására (segítségadás mellett). Legalább két sportjáték játszása szabályoknak megfelelően. Rendszeres sporttevékenység a szabadban. Kerékpáron való közlekedés megismerése.

Évfolyamonként a készségtárgyak helyi tantervben megfogalmazott kimeneti követelménye azonos az osztályozó vizsga követelményeivel.

Tanulmányok alatti vizsga követelményei Szakiskola 9. E osztály

Magyar nyelv

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása

- A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.
- Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).
- Fogalmak: Artikuláció, beszédértés, beszédleghzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom

2. A tanulási képesség fejlesztés

- Adatkeresés, adatgyűjtés.
 - Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés.
 - Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján.
 - Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása.
 - Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.
- Fogalmak: Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.

3. Anyanyelvi ismeretek

- Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése:
 - *hangok, betűk*(magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása);
 - *szavak, szóelemek* (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői;
 - *mondatokkal* kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító).
- A mondatok szövegben betöltött szerepe.
- Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
- Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).
- Tájékoztató, leírás stíluselemei.
- Az írott beszéd felelőssége.
- Pontos és szabatos megfogalmazás.
- Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:
- tulajdonnevek írása,
- mondatkezdés,
- mondatvégi írásjelek,
- szótagolás, szavak elválasztása,
- rövid- és hosszú magánhangzók,
- rövid- és hosszú mássalhangzók használata.
- Helyesírási szótár használata.
- Fogalmak: A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Helyesírási szótár, helyesírási ellenőrző program.

4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek

- Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás).
- Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése.
- Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.
- Szöveg alkotása kép alapján.
- Szöveg alkotása adott témára.
- Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.
- Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).
- Fogalmak: Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.

5. Szövegek értő olvasása

- Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése.
- Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).
- Fogalmak: Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.

6. Kommunikáció – Médiaismeret

- Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.
- A kommunikáció formái: -verbális, -nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).
- A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források.
- Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzésre.
- Az információ valóságtartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).
- A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.
- A reklámok célja és természete
- Fogalmak: Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális

valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat.

Magyar irodalom

- Mitológiai történetek. Jellemző részletek az Iliászból vagy az Odüsszeiából. Szemelvények a görög és a római lírából (legalább négy mű).
- A görög dráma: Szophoklész egy drámája.
- Részletek az Ó- és Újszövetségből. Bibliai témák és műfajok továbbélése a magyar irodalomban.
- Legalább öt szemelvény tematikai és műfaji változatosságban az európai és a magyar középkor irodalmából (himnuszok, legendák).
- Janus Pannonius és Balassi Bálint költői portréja. A magyar reformáció irodalma.
- Zrínyi Miklós és a barokk eposz. Szemelvények Pázmány Péter és Mikes Kelemen műveiből.
- Shakespeare drámái, legalább egy mű feldolgozásával. A francia klasszicista dráma (pl. Molière).

Matematika

Gondolkodási műveletek

- Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, általánosítás, ítéletalkotás.
- Nyitott mondatok.

Számтан, műveletek

- Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés: közönséges törtek, tizedes törtek.
- Negatív számok értelmezése, elhelyezése számegyenesen.
- Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.
- Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése.
- Műveletek végzése természetes számokkal.
- Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban.
- Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.
- Közönséges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közönséges törttel.
- A százalék fogalma.
- Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).
- Szöveges feladatok.

Mérés

- Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. Idő mérése.
- Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.
- Szerkesztési feladatok.

Állampolgári ismeretek

- Alapvető emberi, gyermek- és diákjogok, a társadalmi szolidaritás különböző formái.
- Legfontosabb állampolgári jogok és kötelességek.
- A Magyar Állam felépítése, államformája, vezetői, nemzeti jelképeink.
- A törvényhozás, közigazgatás, igazságszolgáltatás szervei, szerepük az állam életében.
- A gazdasági és pénzügyi terület legfontosabb szereplői.
- Egyszerű családi költségvetés készítése, családon belüli megtakarítási lehetőségek.
- A munkavállalás feltételei, szabályai, munkaviszony létesítésével kapcsolatos tennivalók.

Természetismeret – Biológia**Környezetvédelem**

- Élőlényeket veszélyeztető tényezők.
- Veszélyeztetett élőlények.
- Környezetszennyezés, környezeti ártalmak.
- Környezetvédelem, környezetmegóvás.

Egészségvédelem – az ember

- Az emberi test felépítése.
- Szervek, érzékszervek funkciója és működése.
- Egészség – betegség.
- Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban.
- Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiség.
- Családtervezés, fogamzásgátlás, nemi betegségek
- Káros szenvedélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei).

Egészségtan – környezet- és munkaegészségtan

- Egészségtan. Az egészség megóvása.
- Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei).
- Járóbeteg-ellátás: háziorvosi ellátás, szakrendelések, szűrővizsgálatok.
- Munkaalkalmassági vizsgálatok.
- A lakás, az iskola, a munkahely higiéniája.
- Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei.
- Fertőzések és járványok.
- Elsősegélynyújtás.

Természettudomány-Fizika

- A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése.
- Tükrök: sík, domború, homorú.
- A szemüveg, az emberi szem és a látás.
- Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány.
- A hang, mint hullám. Rezonancia, hangszerek, visszhang.
- Mágneses hatás megfigyelése.
- Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése.
- A testek elektromos állapota.
- Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei.
- Áramforrások: elem, akkumulátor.
- Az áram mágneses hatása (elektromos motorok).

- Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai.
- Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor).
- Soros és párhuzamos kapcsolás mindennapi háztartási példákkal.
- Az elektromos feszültség.
- Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás.
- Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem.
- Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia.

Természetudomány – Kémia

- A legfontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének ismerete (oxigén, víz, szénvegyületek).
- Anyagszerkezeti ismeretek, anyagok tulajdonságai.
- Halmazállapot-változások.
- Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek.
- A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete.
- Mérgező anyagok.
- Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol.
- Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor.
- Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok.
- Szerves vegyületek és anyagok fontosságának ismerete, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása.
- Reakciósebesség, reakcióhő.
- Környezeti és háztartási anyagok.
- Építkezésnél használt anyagok: mészkő, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószerek, üveg.
- Műanyagok, műanyag hulladék-kezelés, újrahasznosítás.

Testnevelés 9/E

- Alakzatok felvétele és változtatása, az utasításnak megfelelően, együttműködés a tarsiakkal. Előkészítő, bemelegítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete. Legyen képes Differenciált, egyéni edzésterv készítésére – segítségével.
- Tudjon összeállítani négyütemű szabadgyakorlatot szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, zsámoly,).
- Stressz oldó feladatok, és gyakorlatok utasításra történő végrehajtása, ezek ismerete. Futó-, ugró-, dobó- teljesítményének javulása általános iskolához képest. 3-4 talajtornaelem bemutatása, segítségével.
- Kísérletek támasz - és függőszeren egy-egy feladat végrehajtására. Legyen képes saját testsúlyát függésben megtartani 10 mp-ig.
- Sportjátékok megismerése, játssza szabályos körülmények között. Jellemezze játékát a gondolkodás, kreativitás.
- Sporttevékenységek megismerése a szabadban, ismerje a tollaslabda, asztalitenisz szabályait.
- Ismerje az olimpia- és sporttörténet nagy alakjait, emblemikus személyiségeit, híres magyar és nemzetközi sportolókat a múltból és a jelenből, tudjon felsorolni, megnevezni 3-3 személyt.
- Példakép (választás, a választás megindokolása).

Szakmai alapoó – Textiltermék-összeállító

- Tűz- és balesetvédelmi előírások, munkahelyhasználat rendjének megismerése

- Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása
- A jellemző technológiák, felhasznált anyagok megismerése
- Munkafolyamat menetének ismerete
- Varrodai gépek, berendezések biztonságos használatának ismeret
- Kézi öltések, ideiglenes öltések ismerete
- Ruhagyártás munkafolyamatának ismerete
- Gyakorlati műhelyben jártas legyen a gépek használatában

Informatika

- A tanuló kezelje a billentyűzetet, az egeret és a perifériákat. Alapvető állományműveleteket
- tudjon elvégezni a számítógépen. Használja a helyi és a távhálózati kommunikációs
- lehetőségeket. Tudjon levelezni, keresni, anyagot letölteni. Legyen képes tájékozódni a
- középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetébe. Legyen képes információ keresni
- hagyományos és számítógépes forrásokból.

9. évfolyam

Tantárgyi követelmények a magasabb évfolyamba lépéshez a 21 542 02 Termék-összeállító rész - szakképesítés szakiskolában történő oktatásban 9. osztály.

10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok modul

Ruhaipari anyag- és áruismeret

Textilipari nyersanyagok

Feladatok:

- Elemzi a textilipari alapanyagok fajtáit, tulajdonságait és előállításának módjait.
- Meghatározza a minta, vagy mintadarab alapanyag-összetételét.
- Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket.
- Meghatározza az anyagok összedolgozhatóságát.

Szakmai ismeret:

- A textilipari szálanyagok eredete, fajtái, tulajdonságai.
- A textilipari szálanyagok feldolgozásának módjai.
- Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei.

Szakmai készségek:

- Szakmai nyelvű olvasott szöveg megértése.
- Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése.
- Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése.

Személyes kompetenciák:

- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák

- Ismeretek helyén való alkalmazása.

Fonalak, cérnák:

Feladatok:

- Megállapítja a fonal, vagy cérna előállítási módját, minőségét.

Szakmai ismeret:

- Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői.
- Kellékek fajtái és jellemzői.
- Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei.

Szakmai készségek:

- Szakmai nyelvű olvasott szöveg megértése.
- Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése.
- Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése.

Személyes kompetenciák:

- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák

- Ismeretek helyén való alkalmazása.

10114-12 Ruhaipari gyártmánytervezés modulRuhaipari gyártás-előkészítésGyártás-előkészítés:

Feladatok:

- Modellrajzot készít vagy modellt választ.
- Felfektetési rajzot készít.
- Terítékrajzot készít.
- Alapanyag és kellékkalkulációt készít, anyaghányadot számol.
- Alap- és kellékanyagokat ellenőriz.
- Meghatározza a műveleti sorrendet egyedi termékkészítés esetén.
- Műszaki leírást készít a termékről és a termék gyártásáról.

Szakmai ismeret:

- Méretvétel szabályai, mérettáblázatok felépítése.
- Alkalmazott műszaki ábrázolások fajtái.
- Szabásminta felfektetés és a szabás módjai.
- Gyártás előkészítő programok, gépek, eszközök.
- Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések.
- Műveleti utasítások felépítés, szerepe.
- Varrások alaki- és méretjellemzői.
- Ruhaipari gépek, berendezések technológiai jellemzői.

Szakmai készségek:

- Idegen nyelvű szakmai kifejezések megértése.
- Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.
- Szakmai számolási készség.

Személyes kompetenciák:

- Döntésképeség.
- Pontosság.
- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Tömör fogalmazás készség.
- Közérthetőség.

Módszerkompetenciák:

- Gyakorlatias feladatértelmezés.
- Kontroll (ellenőrzőképesség).
- Kreativitás, ötletgazdagság.

Szakrajz

Alapszerkesztések:

Feladatok:

- Méretet vesz.
- Meghatározza a szerkesztési méreteket.
- Alkalmazza a levett méreteket.
- Alkalmazza az ergonómiai mérettáblázatokat.
- Alapmintát készít.
- Szabásmintát készít - egyedi vagy konfekció szabásmintát.
- Szabásminta szériát készít – elfogadott mintadarab alapján.

Szakmai ismeret:

- Méretvétel szabályai, mérettáblázatok felépítése.
- Alkalmazott műszaki ábrázolások fajtái.
- Alapszabásminták szerkesztése.
- Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések.
- Varrások alaki- és méretjellemzői.

Szakmai készségek:

- Ruhaipari tervező program alkalmazása.
- Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás, írásban.
- Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.
- Szakmai számolási készség.

Személyes kompetenciák:

- Döntésképesség.
- Pontosság.
- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Közérthetőség.

Módszerkompetenciák:

- Gyakorlatias feladatértelmezés.
- Kontroll (ellenőrzőképesség).

Modellezések

Feladatok:

- Modellrajzot készít vagy modellt választ.
- Az alapmintát modellezi az aktuális divatnak, illetve a megrendelő igényének, a választott modellnek megfelelően.
- Szabásmintát készít - egyedi vagy konfekció szabásmintát.

Szakmai ismeret:

- Modellezés.
- Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések.

Szakmai készségek:

- Ruhaipari tervező program alkalmazása.
- Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.
- Szakmai számolási készség.

Személyes kompetenciák:

- Döntésképeség.
- Pontosság.

Társas kompetenciák:

- Közérthetőség.

Módszerkompetenciák:

- Gyakorlatias feladatértelmezés.
- Kontroll (ellenőrzőképesség).
- Kreativitás, ötletgazdagság.

10115-12 Textiltermékek összeállítása modul

Textiltermékek készítése

Szabásminta használata:

Feladatok:

- Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez.
- Tanulmányozza a mérettáblázatokat, méretjelöléseket.
- Kiválasztja mért adatok alapján a méretnagyságot táblázatból.
- Elkészíti és kivágja a szabásmintákat.

Szakmai ismeret:

- Méretvétel különféle textiltermékekhez.
- Mérettáblázatok, méretjelölések.
- Méretnagyság kiválasztása mérettáblázatból mért adatok alapján.
- Szabásminta készítés, másolása.
- Terítés, felfektetés, szabás.

Szakmai készségek:

Személyes kompetenciák:

- Precizitás.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák:

- Kontroll (ellenőrzőképesség).

Ruhaipari gépek üzemeltetése:

Feladatok:

- Betartja a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásokat.
- Rendet és tisztaságot tart a munkaterületen.
- Betartja a környezetvédelmi előírásokat.

Szakmai ismeret:

- Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások.
- Gépek biztonságtechnikája.
- Védőeszközök fajtái.

Szakmai készségek:

- Kézi varrás- és szabászati eszközök használata.
- Gépi szabásmunka eszközeinek használata.
- Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működése.
- Varróautomata gépek használata, működése.
- Vasalók és vasalóprések, illetve ragasztóprések használat, működése.

Személyes kompetenciák:

- Precizitás.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák:

- Problémamegoldás, hibaelhárítás.
- Körültekintés, elővigyázatosság.

Textiltermékek gyártástechnológiája:

Feladatok:

- Értelmezi a ruhaipari ábrázolásokat.
- Összeállítja a kiszabott alkatrészeket műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján.

Szakmai ismeret:

- Kiszabott alkatrészek összeállítása műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján.
- Vasalók és vasalóprések, illetve ragasztóprések használat, működése.

Személyes kompetenciák:

- Precizitás.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák:

- Kontroll (ellenőrzőképesség).

2162201 Kerti munkás rész szakképesítés szakmai követelmény moduljai és az azokhoz tartozó tantárgyak elsajátítandó kompetenciái 9. osztály

10961-12 Kertészeti alapismeretek modul

tantárgyai:

1. Növénytan ismeretek
2. Termesztési ismeretek elmélet
3. Műszaki alapismeretek elmélet

1. Növénytan ismeretek

témakörei:

1. növények testfelépítése
2. növények életjelenségei
3. növény és környezete

elsajátítandó feladatok:

-tudatosuljon benne, hogy a növényekkel, mint élőlényekkel dolgozik

szakmai ismeretek:

- ismerje a növényi szervek külső alaktanát, a növényi szervek felépítését és működését
- ismerje a növények életjelenségeit, a növénycsoportok jellemzőit
- ismerje a növények felhasználási lehetőségeit, a növény és környezete kapcsolatát

szakmai készségek:

- olvasott szöveg szakmai megértése
- elemi számolási készség
- szakmai nyelvű beszédképesség

módszerkompetenciák

- ismeretek helyénvaló alkalmazása

Termesztési ismeretek elmélet**témakörei**

1. termesztés tárgyi feltételei
2. trágyázás
3. öntözés
4. növényvédelem

feladatok

- tudatosuljon benne, hogy a növényről, mint élőlényről dolgozik

szakmai ismeret

- ismerje a Föld meteorológiai jellemzőit, Magyarország éghajlati viszonyait, a meteorológiai alpfogalmakat
- ismerje a meteorológiai műszereket, a talaj alkotórészeit, talajtípusokat, öntözés módjait, öntözés gépeit, eszközeit
- ismerje a talajművelés eszközeit eljárásait, trágyafélék jellemzőit, tápanyagutánpótlás lehetőségét, eszközeit, gépeit
- ismerje a növényvédelmi eljárásokat, védekezési módokat, legfontosabb kórokozókat, kártevőket, gyomokat, növényvédelem eszközeit, gépeit

szakmai készségek

- olvasott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvi beszédképesség, elemi számolási készség

személyes kompetenciák

- állóképesség, mozgáskoordináció, testi erő

módszer kompetenciák

- ismeretek helyénvaló alkalmazása, gyakorlatias feladatértelmezés

3. Műszaki alapismeretek elmélet**témakörei**

1. anyagismeret
2. gépelemek
3. erőgépek
4. belső égésű motorok
5. termesztés gépei

szakmai ismeretek

- öntözés eszközei és gépei, talajművelési eljárások, talajművelés eszközei és gépei, tápanyagutánpótlás eszközei és gépei, növényvédelem eszközei és gépei, kertészetben előforduló erő és munkagépek

szakmai készségek

- olvasott szöveg szakmai megértése, hallott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvű beszédképesség

személyes kompetenciák

-állóképesség, mozgáskoordináció,
társaskompetenciák
-határozottság

10962-12 Kertészeti munkavállalói ismeretek szakmai követelménymodul

tantárgy

Munkavállalói ismeretek

témakörök

1. Munkavédelmi szabályok
2. tűz- és robbanásvédelem
3. környezetvédelem

feladatok

-tudja a munkavédelmi, balesetvédelmi, tűzvédelmi, biztonságtechnikai, higiéniai, minőségbiztosítási jogszabályok, hatósági előírások rá vonatkozó részeit betartani és betartatni
-tudja a környezetvédelmi jogszabályokat és hatósági előírásokat betartani és betartatni
-ismerje az áru és vagyonvédelmi feladatokat
-ismerje a munkaviszony megkezdésére, folytatására, megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó szabályok, előírások betartását, betartatását

szakmai ismeretek

-baleset, munka, tűzvédelmi szabályok, higiéniai előírások
-környezetvédelmi szabályok, természetvédelmi szabályok
-áru- és vagyonvédelmi berendezések fajtái és használata
-munkajogialapfogalmak

szakmai készségek

-olvasott szöveg szakmai megértése, hallott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvű beszédképesség

személyes kompetenciák

-felelősségtudat

társaskompetenciák

-határozottság

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása,

11024-12 Kert munkák szakmai követelménymodultantárgyak

1. Kerti munkák elmélet

témakörei

1. gyümölcs termesztés
2. zöldség termesztés
3. szőlő termesztés

szakmai ismeretek

-gyümölcs morfológia, gyümölcsfajok, gyümölcs termő növények csoportosítása, felismerése
-gyümölcs termő növények éghajlat és talajigénye, gyümölcsfák ültetése, termőfelületük fenntartása
-a gyümölcsös trágyázása, talajművelése, öntözése, betakarítása
-szőlő morfológia, szőlőfajták
-a szőlő éghajlat és talajigénye, ültetése, termőszőlők metszése, zöldmunkái, talajmunkák, tápanyaggazdálkodás, betakarítás
-zöldség növények morfológiája, zöldségfajok, zöldség növények felismerése
-a zöldség növények éghajlat és talajigénye, termesztési módjai, szaporítási és ápolási munkái,

betakarításuk

-a gyümölcs-, szőlő- és zöldségtermesztésben előforduló épületek , építmények ismerete

szakmai készségek:

-olvasott szöveg szakmai megértése

-elemi számolási készség

-szakmai nyelvű beszédképesség

-mennyiség érzék

személyes kompetenciák

-állóképesség, megbízhatóság

társaskompetenciák

-irányíthatóság

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása

A továbbhaladás feltétele:

A továbbhaladás feltétele a felsorolt szakmai kompetenciák , ismeretek , készségek, képességek megszerzése és elsajátítása.

Tanulmányok alatti vizsgák esetén ezekről kell számot adnia a tanulónak.

10. évfolyam

2162201 Kerti munkás rész szakképesítés szakmai követelmény moduljai és az azokhoz tartozó tantárgyak elsajátítandó kompetenciái 10. osztály

10961-12 Kertészeti alapismeretek modul

tantárgyai:

1. Növénytani ismeretek
2. Termesztési ismeretek elmélet
3. Műszaki alapismeretek gyakorlat

Növénytani ismeretek

témakörei:

1. növények testfelépítése
2. növények életjelenségei
3. növény és környezete

elsajátítandó feladatok:

-tudatosuljon benne, hogy a növények élőlények

szakmai ismeretek:

-ismerje a növényi szervek külső alakzatát, a növényi szervek felépítését és működését

-ismerje a növények életjelenségeit, a növénycsoportok jellemzőit

-ismerje a növények felhasználási lehetőségeit, a növény és környezete kapcsolatát

szakmai készségek:

- olvasott szöveg szakmai megértése
- elemi számolási készség
- szakmai nyelvű beszédképesség
- módszerkompetenciák**
- ismeretek helyénvaló alkalmazása

2. Termesztési ismeretek elmélet

témakörei

1. termesztés tárgyi feltételei
2. trágyázás
3. öntözés
4. növényvédelem

feladatok

- tudatosuljon benne, hogy a növény élőlény

szakmai ismeret

- ismerje a Föld meteorológiai jellemzőit, Magyarország éghajlati viszonyait, a meteorológiai alpfogalmakat
- ismerje a meteorológiai műszereket, a talaj alkotórészeit, talajtípusokat, öntözés módjait, öntözés gépeit, eszközeit
- ismerje a talajművelés eszközeit eljárásait, trágyafélék jellemzőit, tápanyagutánpótlás lehetőségét, eszközeit, gépeit
- ismerje a növényvédelmi eljárásokat, védekezési módokat, legfontosabb kórokozókat, kártevőket, gyomokat, növényvédelem eszközeit, gépeit

szakmai készségek

- olvasott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvi beszédképesség, elemi számolási készség

személyes kompetenciák

- állóképesség, mozgáskoordináció,

módszer kompetenciák

- ismeretek helyénvaló alkalmazása,

10962-12 Kertészeti munkavállalói ismeretek szakmai követelménymodul

tantárgy

Munkavállalói ismeretek

témakörök

1. Munkavédelmi szabályok
2. tűz- és robbanásvédelem
3. környezetvédelem

feladatok

- tudja a munkavédelmi, balesetvédelmi, tűzvédelmi, biztonságtechnikai, higiéniai, minőségbiztosítási jogszabályok, hatósági előírások rá vonatkozó részeit betartani és betartatni
- tudja a környezetvédelmi jogszabályokat és hatósági előírásokat betartani és betartatni
- ismerje az áru és vagyonvédelmi feladatokat
- ismerje a munkaviszony megkezdésére, folytatására, megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó szabályok, előírások betartását, betartatását

szakmai ismeretek

- baleset, munka, tűzvédelmi szabályok, higiéniai előírások
- környezetvédelmi szabályok, természetvédelmi szabályok
- áru- és vagyonvédelmi berendezések fajtái és használata
- munkajogialapfogalmak

szakmai készségek

-olvasott szöveg szakmai megértése, hallott szakmai szöveg megértése, szakmai nyelvű beszédképesség

személyes kompetenciák

-felelősetudat

társaskompetenciák

-határozottság

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása, körültekintés , elővigyázatosság

11024-12 Kert munkák szakmai követelménymodul

tantárgyak

1. Kerti munkák elmélet

témakörei

1. gyümölcsstermesztés
2. zöldségstermesztés
3. szőlőstermesztés

szakmai ismeretek

-gyümölcs morfológia, gyümölcsfajok, gyümölcsstermő növények csoportosítása, felismerése
-gyümölcsstermő növények éghajlat és talajigénye, gyümölcsfák ültetése, termőfelületük fenntartása

-a gyümölcsös trágyázása, talajművelése, öntözése, betakarítása

-szőlőmorfológia, szőlőfajták

-a szőlő éghajlat és talajigénye, ültetése, termőszőlők metszése, zöldmunkái, talajmunkák, tápanyaggazdálkodás, betakarítás

-zöldségnövények morfológiája, zöldségfajok, zöldségnövények felismerése

-a zöldségnövények éghajlat és talajigénye, termesztési módjai, szaporítási és ápolási munkái, betakarításuk

-a gyümölcs-, szőlő- és zöldségstermesztésben előforduló épületek , építmények ismerete

szakmai készségek:

-olvasott szöveg szakmai megértése

-elemi számolási készség

-szakmai nyelvű beszédképesség

-mennyiség érzék

személyes kompetenciák

-állóképesség, megbízhatóság

társaskompetenciák

-irányíthatóság

módszerkompetenciák

-ismeretek helyénvaló alkalmazása

A továbbhaladás feltétele:

A továbbhaladás feltétele a felsorolt szakmai kompetenciák , ismeretek , készségek, képességek megszerzése és elsajátítása.

Tanulmányok alatti vizsgák esetén ezekről kell számot adnia a tanulónak.

Tantárgyi követelmények a továbbtanuláshoz a 21 542 02 Termék-összeállító rész - szakképesítés szakiskolában történő oktatásban 10. osztályban.

10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok modul

Ruhaipari anyag- és áruismeret

Textilipari nyersanyagok

Feladatok:

- Elemzi a textilipari alapanyagok fajtáit, tulajdonságait és előállításának módjait.
- Meghatározza a minta, vagy mintadarab alapanyag-összetételét.
- Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket.
- Meghatározza az anyagok összedolgozhatóságát.

Szakmai ismeret:

- A textilipari szálanyagok eredete, fajtái, tulajdonságai.
- A textilipari szálanyagok feldolgozásának módjai.
- Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei.

Szakmai készségek:

- Szakmai nyelvű olvasott szöveg megértése.
- Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése.
- Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése.

Személyes kompetenciák:

- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák

- Ismeretek helyén való alkalmazása.

Fonalak, cérnák:

Feladatok:

- Megállapítja a fonal, vagy cérna előállítási módját, minőségét.

Szakmai ismeret:

- Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői.
- Kellékek fajtái és jellemzői.
- Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei.

Szakmai készségek:

- Szakmai nyelvű olvasott szöveg megértése.
- Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése.
- Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése.

Személyes kompetenciák:

- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák

- Ismeretek helyén való alkalmazása.

Textíliák és kelmék:

Feladatok:

- Elemzi a textíliák legismertebb fajtáit.

Szakmai ismeret:

- Ruhaipari textíliák fajtái és tulajdonágaik.
- Ruhaipari textíliák felhasználási területei.
- Textíliák felületi struktúrája.
- Textíliák feldolgozási tulajdonságai.
- Kellékek fajtái és jellemzői.
- Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei.

Szakmai készségek:

- Szakmai nyelvű olvasott szöveg megértése.
- Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése.
- Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése.

Személyes kompetenciák:

- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák

- Ismeretek helyén való alkalmazása.

10114-12 Ruhaipari gyártmánytervezés modul**Ruhaipari gyártás-előkészítés****Gyártás-előkészítés:****Feladatok:**

- Modellrajzot készít vagy modellt választ.
- Felfektetési rajzot készít.
- Terítékrajzot készít.
- Alapanyag és kellékkalkulációt készít, anyaghányadot számol.
- Alap- és kellékanyagokat ellenőriz.
- Meghatározza a műveleti sorrendet egyedi termékkészítés esetén.
- Műszaki leírást készít a termékről és a termék gyártásáról.

Szakmai ismeret:

- Méretvétel szabályai, mérettáblázatok felépítése.
- Alkalmazott műszaki ábrázolások fajtái.
- Szabásminta felfektetés és a szabás módjai.
- Gyártás előkészítő programok, gépek, eszközök.
- Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések.
- Műveleti utasítások felépítés, szerepe.
- Varrások alaki- és méretjellemzői.
- Ruhaipari gépek, berendezések technológiai jellemzői.

Szakmai készségek:

- Idegen nyelvű szakmai kifejezések megértése.
- Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.
- Szakmai számolási készség.

Személyes kompetenciák:

- Döntésképeség.

- Pontosság.
- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Tömör fogalmazás készség.
- Közérthetőség.

Módszerkompetenciák:

- Gyakorlatias feladatértelmezés.
- Kontroll (ellenőrzőképesség).
- Kreativitás, ötletgazdagság.

Szakrajz

Alapszerkesztések:

Feladatok:

- Méretet vesz.
- Meghatározza a szerkesztési méreteket.
- Alkalmazza a levett méreteket.
- Alkalmazza az ergonómiai mérettáblázatokat.
- Alapmintát készít.
- Szabásmintát készít - egyedi vagy konfekció szabásmintát.
- Szabásminta szériát készít – elfogadott mintadarab alapján.

Szakmai ismeret:

- Méretvétel szabályai, mérettáblázatok felépítése.
- Alkalmazott műszaki ábrázolások fajtái.
- Alapszabásminták szerkesztése.
- Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések.
- Varrások alaki- és méretjellemzői.

Szakmai készségek:

- Ruhaipari tervező program alkalmazása.
- Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás, írásban.
- Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.
- Szakmai számolási készség.

Személyes kompetenciák:

- Döntésképeség.
- Pontosság.
- Önállóság.

Társas kompetenciák:

- Közérthetőség.

Módszerkompetenciák:

- Gyakorlatias feladatértelmezés.
- Kontroll (ellenőrzőképesség).

Modellezések

Feladatok:

- Modellrajzot készít vagy modellt választ.
- Az alapmintát modellezi az aktuális divatnak, illetve a megrendelő igényének, a választott modellnek megfelelően.
- Szabásmintát készít - egyedi vagy konfekció szabásmintát.

Szakmai ismeret:

- Modellezés.
- Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések.

Szakmai készségek:

- Ruhaipari tervező program alkalmazása.
- Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.
- Szakmai számolási készség.

Személyes kompetenciák:

- Döntésképeség.
- Pontosság.

Társas kompetenciák:

- Közérthetőség.

Módszerkompetenciák:

- Gyakorlatias feladatértelmezés.
- Kontroll (ellenőrzőképesség).
- Kreativitás, ötletgazdagság.

10115-12 Textiltermékek összeállítása modul

Textiltermékek készítése

Szabásminta használata:

Feladatok:

- Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez.
- Tanulmányozza a mérettáblázatokat, méretjelöléseket.
- Kiválasztja mért adatok alapján a méretnagyságot táblázatból.
- Elkészíti és kivágja a szabásmintákat.

Szakmai ismeret:

- Méretvétel különféle textiltermékekhez.
- Mérettáblázatok, méretjelölések.
- Méretnagyság kiválasztása mérettáblázatból mért adatok alapján.
- Szabásminta készítés, másolása.
- Terítés, felfektetés, szabás.

Szakmai készségek:

Személyes kompetenciák:

- Precizitás.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák:

- Kontroll (ellenőrzőképesség).

Ruhaipari gépek üzemeltetése:

Feladatok:

- Betartja a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásokat.
- Rendet és tisztaságot tart a munkaterületen.
- Betartja a környezetvédelmi előírásokat.

Szakmai ismeret:

- Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások.
- Gépek biztonságtechnikája.
- Védőeszközök fajtái.

Szakmai készségek:

- Kézi varrás- és szabászati eszközök használata.
- Gépi szabászat eszközeinek használata.
- Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működése.
- Varróautomata gépek használata, működése.
- Vasalók és vasalóprések, illetve ragasztóprések használat, működése.

Személyes kompetenciák:

- Precizitás.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák:

- Problémamegoldás, hibaelhárítás.
- Körültekintés, elővigyázatosság.

*Textiltermékek gyártástechnológiája:***Feladatok:**

- Értelmezi a ruhaipari ábrázolásokat.
- Összeállítja a kiszabott alkatrészeket műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján.

Szakmai ismeret:

- Kiszabott alkatrészek összeállítása műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján.
- Vasalók és vasalóprések, illetve ragasztóprések használat, működése.

Személyes kompetenciák:

- Precizitás.

Társas kompetenciák:

- Határozottság.

Módszerkompetenciák:

- Kontroll (ellenőrzőképesség).

Textiltermékek készítése:**Feladatok:**

- Felfekteti a szabásmintákat és kiszabja az alkatrészeket.
- Összeállítja a kiszabott alkatrészeket műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján.
- Betartja a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásokat.
- Rendet és tisztaságot tart a munkaterületen.

Szakmai ismeret:

- Terítés, felfektetés, szabás.
- Kiszabott alkatrészek összeállítása műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján.
- Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások.
- Gépek biztonságtechnikája.
- Védőeszközök fajtái.

Szakmai készségek:

- Kézi varrás- és szabászati eszközök használata.
- Gépi szabászat eszközeinek használata.
- Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működése.
- Varróautomata gépek használata, működése.
- Vasalók és vasalóprések, illetve ragasztóprések használat, működése.

Személyes kompetenciák:

- Precizitás.
- Kézügyesség.

Társas kompetenciák:

- Visszacsatolási készség.

Módszerkompetenciák:

- Kontroll (ellenőrzőképesség).

Közismereti tárgyak

9. évfolyam

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Az anyanyelvi képességeket megalapozó beszédértés, közepes nehézségű és hosszúságú /mintegy 500 szavas/ szövegek elolvasása és elemi szintű megértése meghatározott időn /kb. 15 percen belül/. Sikeres szövegkiegészítés, lényegkiemelés, szövegtömörítés. Az elbeszélés, illetve a vizsgált dramatikus műfajok legalapvetőbb feszültségkeltő eszközeinek megragadása, a tanult drámai és epikus művek történetmegjelenítése közötti különbségtétel, alapvető ismeretek a tanult irodalmi művek műfaji besorolásáról.

Matematika

A tízes számrendszer biztos ismerete. A négy alpművelet és a műveleti sorrend ismerete és alkalmazása véges tizedes törtekkel. A szakmában, a mindennapi életben előforduló, konkrét arányossági és százalékszámítási feladatok megoldása. Néhány lépésben megoldható egyszerű elsőfokú egyenletek, a megoldás ellenőrzése. Lineáris függvények ábrázolása konkrét esetekben. A szabványos mértékegységek ismerete, átváltásuk. A háromszögek kerülete, területe. Pitagorasz tételének ismerete. Négyszögek tulajdonságai, kerületük, területük. A kocka, a téglalap, az egyenes hasáb és az egyenes körhenger felszíne és térfogata egyszerű gyakorlati feladatokban. Grafikonok olvasása, készítése, az átlag kiszámítása néhány elem esetén.

Informatika

9. évfolyam

A tanuló kezelje a billentyűzetet, az egeret és a perifériákat. Alapvető állományműveleteket tudjon elvégezni a számítógépen. Használja a helyi és a távhálózati kommunikációs lehetőségeket. Tudjon levelezni, keresni, anyagot letölteni.

Legyen képes tájékozódni a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetébe. Legyen képes információ keresni hagyományos és számítógépes forrásokból.

Testnevelés

9. évfolyam

Alakzatok felvétele és változtatása, az utasításnak megfelelően. Előkészítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete. Futó-, ugró-, dobó- teljesítményének javulása az előző évhez képest. 3-4 talajtornaelem bemutatása. Kísérletek támasz- és függőszeren egy-egy feladat végrehajtására. Legalább két sportjáték játszása szabályoknak megfelelően.

Rendszeres sporttevékenység a szabadban.

10. évfolyam

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A kommunikációs helyzetek és a tömegkommunikáció műfajainak ismerete. Értelmes felolvasás és előadás (felelet, egy megírt szöveg előadása) a szöveg tagolása. A gyakorlat megkívánta helyesírási esetek ismerete: tulajdonnevek, rövidítések, számok leírása stb. Néhány mű ismerete a magyar irodalom legjelentősebb alkotóitól, gondolatok megfogalmazása a tanult művek jelentéséről és hatásának eszközeiről. A két feldolgozott regény, egy dráma, nyolc-tíz novella és hat-nyolc lírai vers közül bármelyiknek bemutatása rövid felkészüléssel, kézbe vehető szöveg alapján.

Matematika

Szemléltetés halmazábrán, számegyenesen, koordináta-rendszerben. A számok normál alakjának biztos ismerete. Elsőfokú egyenletek biztos megoldása. A hegyesszögek szögfüggvényeinek felismerése. Egyszerű háromszög szerkesztési feladatok. A felszín és térfogat kiszámítási módjának biztos ismerete. Az átlag kiszámítása kisméretű adathalmazok esetén.

Informatika

A tanuló önállóan tudjon többféle formázást tartalmazó dokumentumot tervezni és megszerkeszteni, Tudjon dokumentumot menteni és nyomtatni. Tudjon táblázatokat számítógéppel létrehozni, módosítani. Tudjon műveleteket táblázatban végezni. Ismerje és kövesse a forrásfelhasználás szabályait és etikai normáit. Tudjon tájékozódni a közhasznú információs forrásokban, adatbázisokban.

Etika

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületettképeségei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésre és önmaga vizsgálatára. Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják. Különbséget tud tenni jó, rossz, hiba és bűn között. Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire. Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát. Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket. Tudja, hogy céljai elérése érdekében erőfeszítéseket kell tennie. Tisztában van vele, hogy baráti és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért. Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére. Képes elfogadni a másságot. Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben. Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére is. Ismeri lakóhelyét, nemzetünk ünnepeit, értékeit. Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel.

Testnevelés

Alakzatok felvétele és változtatása, az utasításnak megfelelően. Előkészítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete. Futó-, ugró-, dobó- teljesítményének javulása az előző évhez képest. 3-4 talajtornaelem bemutatása. Kísérletek támasz- és függőszeren egy-egy feladat végrehajtására (segítségadás mellett). Legalább két sportjáték játéka szabályoknak megfelelően. Rendszeres sporttevékenység a szabadban. Kerékpáron való közlekedés megismerése.

V. 2. Tanulói jogviszonyhoz kapcsolódó tevékenységrendszer

V. 2. 1.A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontások

Célunk, hogy a tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően kapják meg a számukra szükséges megsegítést.

Intézményünkben csoportbontást alkalmazunk az autista tanulók fejlesztésére, és testnevelés órákon a könnyített testnevelés megszervezésére, attól függően, hogy az egyes évfolyamokon milyenek a tanulók speciális igényei.

A készségfejlesztő iskolában a szakmai oktatást 4-5 fős csoportokban végezhetjük, ezért a jelentkezők és a választott szakma függvényében az osztályokat szakmai csoportokra bontjuk.

A csoportokról a szülőket az adott tanévhez kapcsolódóan tájékoztatjuk.

Szabadon tervezhető órakeret terhére szervezett fejlesztő jellegű szakköri tevékenységek

Amennyiben az évfolyamok számára rendelkezésre álló órakeret nem kerül felhasználásra csoportbontás miatt, akkor a kerettanterv szerinti órakeretben és a Köznevelési törvény a NAT és a helyi PP kiemelt fejlesztési céljai feladatai megvalósítása érdekében nem kötelező foglalkozásokat tartunk.

A tanulók érdeklődése, képességei és szüleik írásbeli jelentkezése alapján kerülnek a tanulók a szakköri csoportokba egy tanévre.

V.2.2. A kollégiumi, és otthoni felkészüléshez adott feladatok

A házi feladatok a tanórán feldolgozott ismeretek elmélyítését, gyakorlását illetve a dolgozatok, felmérések előkészítését szolgálják.

A kollégiumban a tanórákon a kollégiumi nevelőtanár segítségével és önállóan készülnek fel tanulók.

Külön feladatot hétvégére nem kapnak, csak a szülő külön kérésére.

A házi feladat teljes, vagy részleges hiánya nem büntethető elégtelen osztályzattal.

V.2.3. Számonkérések, beszámoltatások rendje

Az iskolai írásbeli, szóbeli és gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje a kerettantervek és a szakmai gyakorlati tárgyak követelményrendszere által meghatározott, és a tantárgyakhoz kapcsolódó tanmenetekben tervezett.

A tanulók, és érdeklődő szüleik a megfelelő tájékoztatást időben megkapják a pedagógusoktól, szakmai gyakorlati tárgyat oktatóktól.

V.2.4. Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása

Az intézményben a mindennapos testnevelést

- Minden osztályban, heti öt testnevelésóra keretében szervezzük meg.

A testmozgás, testedzés megvalósulhat még:

- Iskolai sportkörben való sportolással,
- sportszervezet, sportegyesület keretei között intézményvezetői engedéllyel,
- A Világ-Virága néptáncoktatása keretében.

A mindennapos testnevelés, testmozgás olyan komplex tevékenység, amely játékon keresztül hat a gyerekek fizikai és mentális fejlődésére, s amely szemléletével áthatja az egész intézményt. Szinte minden eddigi korszaknál nagyobb szüksége van erre a fejlődésre a felnövekvő nemzedéknek.

A mindennapos testnevelés, testedzés elősegíti hogy a tanulmányi terhelés elviselését támogassuk, illetve a testnevelés által is hozzásegítsük tanulóinkat a tanulmányi sikerek eléréséhez. A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést. A testnevelés nemcsak ebben az elvontabb értelemben nevel, hanem a testet az életkornak megfelelő fejlettséghez segíti.

Cél:

- Egészséges, belső igényből fakadó mozgás
- Öröm legyen számukra a mozgás és a sport
- Életmódjukra jellemző legyen a mozgásigény
- Belső késztetésből különféle mozgásokat végezzenek
- Helyesen kezeljék a sikert és a kudarcot.

Feladat:

- A testnevelés, a mozgás megszerettetése
- A tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztése
- Munkabírási fejlesztése
- Megfelelő keringési és légzőszervi terhelés biztosítása
- Tanuljanak meg veszíteni és nyerni
- Gyakorolják a kollektív szellemiséget
- Tanulják meg a testi, lelki higiéniát
- Magatartási problémáikat tudják feloldani a mozgás által
- Élménnyé váljon a testedzés
- A teljesítményeket fokozatosan növelje
- A tanulók szokták meg, hogy a testedzés a napi életvitel elhagyhatatlan eleme

A mindennapos testnevelés programja:

- Az óvodai program napi mozgásfejlesztő foglalkozásai
- **Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola mozgásfejlesztő foglalkozásai**
- **Testnevelés és mozgásfejlesztő tanórák**
- **Gyógytorna**
- Gyógytestnevelés
- Könnyített testnevelés
- Mozdulatfejlesztő és sportköri foglalkozások
- Azon tanulóinknak, akik nem vesznek részt a külön foglalkozásokon a kollégiumi, a napközis foglalkozások biztosítják a játékos, egészségfejlesztő testmozgást.
- A játékos testmozgást - ha az időjárás engedi - a szabadban kell megszervezni.

Könnyített testnevelés, iskolai sportkör szervezésének elvei

A követelmények mozgósító hatása a testnevelés tanításunkban akkor érvényesül, ha azok tanulóinkat erőfeszítésre készítik, de nem kilátástalanságra. Ezt csak differenciált követelményekkel érhetjük el.

Gondoskodunk a kötelező tanórai foglalkozások keretén belül a könnyített testnevelés megszervezéséről. A tartásjavító preventív gyakorlatok rendszeres, következetes és tudatos használatának megelőző hatása van a káros elváltozások kialakulásában. Fontosnak tartjuk, hogy az önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő tanulóink is érezzék: tiszteletben tartják személyiségüket, segítik hiányosságaik felszámolását, értékelik igyekezetüket, fejlődésüket. A koordinációs képességek szenzitív időszakában történő fejlesztésével (mely megközelítőleg 12 éves korig tart) tudjuk javítani tanulóink esélyegyenlőségét.

Az iskolai testnevelés céljait a tanórán kívüli sportfoglalkozásokkal együtt képes csak teljesíteni. A tantervi követelményeknek megalapozó szerepük van a sportfoglalkozások tekintetében is. A NAT követelmények előtérbe helyezik azokat a sportági tevékenységeket, táncot amelyekben, a részvétel önmagában is élményt nyújtó. Ugyanakkor számolunk a verseny jellemformáló erejével is. Az iskolai sportkör a tanórai nevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakra és az iskolán kívüli versenyekre.

V. 2.5. Az etika óra, vagy Hit - és erkölcsan oktatásával kapcsolatos elvek

Etika oktatása:

- Az etika óra vagy a helyette választható, az egyházi jogi személy által szervezett hit-és erkölcsan óra a kötelező tanórai foglalkozások része.
- Az etika oktatása a helyi tantervek alapján történik.
- Hit és erkölcsan oktatása:
A hit és erkölcsan oktatás tartalmának meghatározása, a hitoktató alkalmazása és ellenőrzése, a hit-és erkölcsanoktatásra való jelentkezés szervezése, a foglalkozások ellenőrzése az egyházi jogi személy feladata.

V.2.6. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségének biztosítása

Pedagógiai tevékenységünk szellemisége az ENSZ gyermeki jogokról szóló egyezménye alapján:

- Hinni abban, hogy a középsúlyosan értelmi fogyatékos, enyhén értelmi fogyatékos, autista gyermeknek, fiatalnak emberi méltóságát biztosító, önfenntartását előmozdító, a közösségi életben való tevékeny részvételt lehetővé tevő, teljes és tiszta emberi életet kell élnie.
- Elismerni a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű gyermeknek a különleges gondozáshoz való jogát, és a rendelkezésre álló forrásoktól függő mértékben, az előírt feltételeknek megfelelő segítséget biztosítjuk az eltartó szülőknek és a gyermekeknek.
- Elérni, hogy az értelmileg sérült gyermek valóban olyan oktatásban, gyógyító nevelésben, munkára való felkészítésben és szabadidős tevékenységben részesülhessen, amivel biztosítjuk személyisége legteljesebb kibontakozását kulturális és szellemi területen egyaránt.

Sokszínű tevékenységrendszerünkkel aktívan cselekszünk a sérült gyerekek, fiatalok esélyegyenlőségének javítása, társadalmi integrációja érdekében.

Keressük a lehetőségeket, amelyek a szegregáltan oktató környezet hatásait kiegyenlítik, sőt többet is nyújtanak, hozzásegítik őket a társadalom tagjai általi elfogadáshoz, befogadáshoz.

Valljuk, hogy az iskolai eredményesség feltétele, hogy:

„Minden gyermeket elfogadunk olyannak, amilyen – azzá neveljük, amivé válni képes, annak érdekében, hogy életesélyei lehetőségeihez képest a legjobbak legyenek.”

A sajátos nevelési igényű enyhe értelmi fogyatékos, középsúlyos értelmi fogyatékos, súlyosan, halmozottan fogyatékos és autista gyermekek, tanulók különleges gondozási igényeinek kielégítésével, a fejlődésükhöz szükséges pedagógiai feltételek megteremtésével a köznevelési feladatok megvalósításához kiemelkedően járulunk hozzá.

A pedagógiai munka célja kettős:

- Szegregált körülmények között magas szakmai színvonalú képzést nyújtani az elsődlegesen értelmi sérült, de különböző másodlagos sérülésekkel (mozgás, hallás, látás, beszéd, figyelem, magatartás stb.) küzdő tanulók számára.
- Integrációs feladatokat is ellátni: meg kell akadályozni, hogy elszakadjanak az épek társadalmától, kiemelt figyelmet fordítani a szocializációra, az épekkel közös programokon való részvételre, a társadalmi integráció elősegítésére.

Szakmai célok:

- Sokoldalú tevékenységrendszerünkkel, a többségi iskolákat gyógypedagógiai módszertannal segítve, szakmai háttérrel biztosítani a sajátos nevelési igényű tanulók együttneveléséhez is.
- Befogadást erősítő közösségi programokkal segíteni a szegregációs hatások oldását, a társadalmi előítéletek csökkentését, a rászoruló gyermekek időben történő megsegítését az esélyteremtés, az inkluzív nevelés érdekében.
- Folyamatos fejlesztéssel, az intézmény innovatívvá válásával biztosítani a jelenlegi és jövőbeli partnerek elégedettségét, a szegregációs hatások oldását, a társadalmi előítéletek csökkentését, a rászoruló gyermekek időben történő megsegítését az esélyteremtés érdekében.

Távlati célunk:

A sajátos nevelési igényű értelmi fogyatékos gyermekek társadalomba való aktív beilleszkedése érdekében intézményünk a nem integrálható tanulók oktatása-nevelése terén végzett feladatokon túl szakmai támogatási rendszerek kiépítésével tudja segíteni az együttnevelés gyakorlatát az integráló, inkluzív intézményekben.

Az integráló gyakorlat eredménye lehet a tanulók kognitív képességeinek, önértékelésének, szociális kompetenciáinak, előítélet-mentes gondolkodásának mérhető változása a befogadó iskolákban is.

A minden tanulót megkülönböztetés és kirekesztés nélkül, egymással kooperálva, egyéni adottságainak megfelelő fejlesztésben részesítő nevelés-oktatás eredményeként a tanulók:

- énképe és önbizalma erősebb lesz
- szociális hatékonyságuk, beilleszkedésük jobbá válik
- társas szorongási szintjük alacsonyabb és gondolkodásuk kevésbé előítéletes lesz
- a továbbtanulási esélyeik javulnak.

Az esélyegyenlőség megvalósítása az intézményben az esélyegyenlőségi intézkedési tervben foglaltak alapján:

Az intézményben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók koncentrációja magas. A szegregációmentesség biztosítása rövidtávon nem lehet reális elvárás, ezért esélyegyenlőségi programunkat az esélyteremtés, a tanulók minőségi oktatáshoz való hozzáférésének javítása, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása, oktatási eredményességük előmozdítása érdekében terveztük meg.

A kulturális, szociális hátrányok folyamatos kompenzálása, korrigálása segítse elő a beilleszkedést a nem fogyatékos fiatalok korcsoportjaiba, a befogadást, elfogadást minden rendelkezésre álló eszközzel segítse, erősítse.

Célul tűzzük ki:

- az esélyteremtést
- támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása érdekében
- az esélyegyenlőség előmozdítását az intézmény minden tevékenysége során:
 - a beiratkozásnál, osztályba, kollégiumi csoportba sorolásnál
 - a gyerekek egyéni fejlesztésében
 - az ismeretközvetítés gyakorlatában
 - az intézményi programok kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
 - szabadidős, kulturális programokon, különböző rendezvényeken való részvételi lehetőségben
 - a továbbhaladás előkészítésében, a pályaorientációban
 - a humán erőforrás-fejlesztésében, pedagógusok szakmai továbbképzésében
 - a partnerség-építésében és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

Céljaink elérése érdekében:

Pozitív diszkriminációkkal a különbségek kiegyenlítésére törekedni szükséges.

Célunk, hogy mindenkor a tanuló életkora, állapota speciális szükségletei figyelembevételével nyújtsuk a gyógypedagógiai nevelést-oktatást és a gyermeket képességei maximumára, jutassuk el.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek hátránykompenzációja tervszerű egyéni fejlesztéssel történjen.

A tervszerűség biztosítsa, hogy:

- a személyiségfejlesztés érdekében a tanuló az éppen aktuális egyéni fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységeket végezhesse.
- a külső hatások a megfelelő belső fejlettségi szakaszban érijék a gyermeket, ezzel nemcsak a tanulási folyamatban lesz sikeresebb, hanem a munkakedve is nő.

Az egyéni fejlesztés során úgy csatlakozzunk be a gyermek fejlődési menetébe, hogy a külső környezeti feltételek a tanuló egyéni sajátosságaihoz, fejlődési folyamatához igazítottak legyenek.

A tanuló személyiségében meglévő erősségekre építünk a fejlesztő munka során, a transzfer hatás érvényesülésével tegyük hatékonyabbá a személyiség más területeinek fejlesztését is. Hatékonyan támaszkodjunk a művészetek terápiás lehetőségeire.

Az esélyegyenlőség biztosítása során elvárt tevékenységek:

- az esélyegyenlőségi programban megfogalmazottak betartása
- mindenkor a sérült gyermek személyiségének tiszteletben tartása, érdekei maximális védelme
- pedagógiai, oktató-nevelő munka során az egyéni személyiségjellemzők figyelembe vétele, a gyermek önmagához mért fejlesztése

- gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység, hátrányos, és veszélyeztetett helyzetű gyerekek érdekében végzett munka
- körütekintő, személyiségi jogokat nem sértő adatgyűjtések, regisztrációs munka.
- rendszeres kiértékelés, visszacsatolás, következtetések levonása.
- fórumok működtetése:
 - vezetői, munkaközösségi értekezletek, nevelőtestületi értekezletek
 - szülői értekezletek, fogadóórák, szülő klubok
- minden esélyegyenlőséget célzó tevékenység épüljön be az intézmény által elvárt minőségi munkavégzésbe.

Az egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség biztosítása az intézményben individuumra és közösségre fókuszálva

„Munkánk kiindulópontja nem az akadályozottság, hanem az hogy mit akar az ember, hogyan lehet őt fejleszteni és életútját segíteni.” (M. Bruckmüller)

„Minden ember egyenlő az emberségben, és minden ember - akár fogyatékos, akár nem az - arra hivatott, hogy saját tehetségét, személyiségét, ajándékait kibontakoztassa. Egymás elfogadása és tisztelete ad lehetőséget arra a szabadságra, melyben bátrakká válhatunk belső világunk megmutatására.” (Böhm András)

Az egyenlő bánásmód követelményei intézményünkben az egyes tanulókra, tanulók csoportjára/csoportjaira vonatkozóan érvényesülnek.

Az egyenlő esély biztosítása individuumra fókuszáló módon, minden gyermek, tanuló számára kiemelt jelentőséggel bír a következők vonatkozásában:

- *Fontos, hogy a beiratkozásnál, a felvételinél:*
 - érvényesítsük az egyenlő bánásmód követelményét a felvételi eljárás során, az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor
 - a szülőkkel, ill. a gyerekekkel, tanulókkal a beiskolázás előtti időszakban ismertessük meg a feltételeinket és a követelményeinket
- *A beiratkozás és ezzel egyidejűleg a jogviszony létesítés egyenlő eséllyel biztosítsa, hogy:*
 - minden gyermek számára a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményében előírt fejlesztést biztosítsuk
 - az egyes tanulók egyenlő, a számukra szükséges mértékben jussanak hozzá az intézmény által nyújtott szolgáltatásokhoz (szakszolgálat, tankönyvtámogatás), egyformán biztosítsuk számukra a neveléshez-oktatáshoz a személyi és tárgyi feltételeket
 - egyforma mértékben gyakorolhassák közösségi jogaikat
 - a gyermek-, tanulócsoporthoz elhelyezése, nevelése-oktatása az intézményben egyforma minőségű, egyformán felszerelt termekben, hálósobákban történjen.

Pedagógiai programunk gyermekközpontú, oktatási-nevelési gyakorlatunk szegregációmentes a középsúlyos értelmi fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, autista, súlyosan - halmozottan fogyatékos sajátos nevelési igényű tanulók ellátása során. Pedagógiai programunkban a megfelelő fejezetek tartalmazzák a nevelés-oktatás és az intézmény tevékenységrendszerében érvényre jutó

- pedagógiai alapelveket
- értékelési rendszerünket
- felzárkóztatás, tehetséggondozás (tanulmányi, művészeti és sporthoz kapcsolódó) területeit

- a tehetség, képesség kibontakoztatás segítésének kérdéseit
- az egyéni fejlesztés lehetőségeit
- a tanulók elismerésének, jutalmazásának elveit, részletes formáit
- a szociális hátrányok enyhítését szolgáló programok rendszerét.
- a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat.

Esélyegyenlőség elvű oktatási-nevelési rendszerünk alkalmazkodik tanulóink speciális szükségleteihez. A hangsúlyt azoknak a képességeknek a kialakítására, fejlesztésére helyezzük, amelyek közvetlen segítséget adnak az életben rájuk váró feladatokhoz, és egyben felkészítik gyermekeinket arra, hogy képességeikhez, adottságaikhoz mérten minél eredményesebb legyen szociális beilleszkedésük. Ezt a pedagógiai helyzetet a tanulók képességeihez igazodó egyéni fejlesztési programokkal, pedagógiai többletszolgáltatásokkal (hab.-rehab, logopédia, gyógytestnevelés) a személyiség egészét formálva lehet megoldani.

Az átadandó és kialakítandó tartalmakat, kompetenciákat és képességfejlesztést a fogyatékoságuk miatt módosult és korlátozott lehetőségeikhez hozzá kell igazítani.

A hatékony tanuló-megismerését segítő módszerek alkalmazása lehetővé teszi, hogy a pedagógusok mélyebben megismerjék a hátrányos helyzetű, enyhe értelmi fogyatékos, vagy középsúlyos értelmi fogyatékos, autista, súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek, tanulók iskolai teljesítményét meghatározó tényezőket, tanulási képességeiket, szokásaikat, kognitív stílusukat, a viselkedést meghatározó értékek, attitűdök érzelmek és motivációk sajátosságait, valamint a gyerekekre ható közvetlen környezeti jellemzőket. Így a tanulói személyiség ismerete képezheti a további pedagógiai munka tervezésének alapját.

Helyi tantervünk elkészítésénél alapul vettük a sajátos nevelési igényű tanulók tantervi irányelvét és módosítását. A köznevelési törvény meghatározza évfolyamonként a heti kötelező tanórák számát, a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások megszervezésének heti időkeretét, valamint az egyéb foglalkozások, választható tanórai és szakköri foglalkozások évfolyamra lebontott heti időkeretét.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekközpontú, személyiségközpontú oktató-nevelő munkánk során, a didaktikusabban szervezett órai tevékenységek nagyobb részében kapjon helyet a motiváció, a mozgás, a kreativitás fejlesztése.

A hangsúlyt a kulcskompetenciák fejlesztésére, a jártasság, a képesség- és készségfejlesztésre, a motiváció kialakítására helyezzük. A kompetencia alapú oktatás mellett a kooperatív technikáktól kezdve a projektoktatásig változatos módszereket alkalmazunk.

A nevelés - oktatás - differenciált tartalmakban, módszerekben, terápiás eljárásokban - a tanórákon, az egyéni fejlesztő - és a rehabilitációs foglalkozásokon folyik.

A tanulók komplex személyiségfejlesztése érdekében hatékonyan alkalmazzuk a művészeti terápiákat. Meggyőződésünk, hogy a művészeti nevelés során gyermekeink többek, jobbak, kiegyensúlyozottabbak lettek.

A tehetség, a képesség kibontakoztatását, valamint a tanulási nehézségek enyhítését szolgálják a kötelező tanórán túl a választható órák, továbbá a szabadidős tevékenységek.

Intézménytípusonként és a kollégiumban sokféle szakkört működtetünk (zenei és mozgásfejlesztő, vizuális kultúra, kommunikáció, hagyományőrző, sport, KRESZ, báb, kézműves, tánc, honismereti, kertész stb.)

Sok területen szereztünk már országos rendezvényeken arany minősítést, de nemzetközi elismertségünk is van. Közismert művészeti nevelésünk. Szépen helytállnak tanulóink a tanulmányi versenyeken és sportversenyeken is.

Az intézmény tanulói részt vesznek tanulmányi gyakorlati ismeretszerzés céljából szervezett sétákon, kirándulásokon a városon belül és az ország közeli tájain, településein.

Örökös Ökoiskolai tevékenységrendszerünk kiemelkedő színvonalú. A környezetvédelmi, egészségvédelmi nevelés területén is számos program, rendezvény segíti a tanulók esélyeinek növelését. Célunk, hogy minél több tanuló jusson majd erdei iskolába tanulmányi ideje alatt. Ehhez ezután is igyekszünk kihasználni a pályázati lehetőségeket.

Biztosítjuk az Örökös Boldogiskola programjain való részvételt.

Pályázatokat írunk, vagy együttműködő partnerként veszünk részt a kulturális intézmények pályázataiban, amelyek oktatási intézmények tanórán kívüli nevelési feladatainak ellátását segítik.

Ilyen programok valósulnak meg több éve a Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárral, a Pincészinház Eger Művészeti Közhasznú Egyesülettel és a Babszem Jankó Gyermekszínház Közhasznú Kulturális Egyesülettel.

A civil szférában fellelhető kapcsolatokat, aktivitást és az ott felhalmozott tapasztalati, társadalmi és kulturális ismereteket kihasználjuk. A társadalom felé a társadalmi kapcsolatrendszerek kihasználásával próbálunk minél szélesebb körben nyitni.

Pályázatokat írunk, adományokat fogadunk, részt veszünk a városi rendezvényeken.

A hátrányos helyzetű tanulóinkat rendszeresen segítjük ruhaadományokkal, játékokkal. Pályázatokból és a pedagógus kollégák aktivitása segítségével olyan programokat szervezünk intézményünkben (játszóházak, egészséges életmód bemutató, stb.), amelyek segítenek a hátrányokat leküzdeni.

Keressük a lehetőségeket, hogy sikerüljön tanulóinkat eljuttatni olyan programokra, rendezvényekre, kulturális eseményekre is ahová önerőből, a szülők által finanszírozva, de az intézmény költségvetéséből sem tudnának eljutni:

Az intézmény alapítványt hozott létre, amelynek kiemelkedő szerepe van az esélyegyenlőséget támogató programok szervezésében.

Az Aranykapu Alapítványt azzal a céllal hoztuk létre, hogy az értelmileg sérült gyermekek mindennapjait színesebbé, gazdagabbá tegye. Tevékenységét a rehabilitációs szempontok alapján kialakított nevelés és oktatás, képességfejlesztés, a terápiás jellegű művészeti nevelés valamint a gyermek- és ifjúságvédelem területén fejti ki.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Segít elérni azt a célunkat, hogy minden általunk oktatott-nevelt gyermeknek legyen lehetősége önmagához képest továbbfejlődésre, továbbtanulásra, munkára, felkészítésre, a későbbi munkavállalásra függetlenül nemétől, származásától vagy anyagi helyzetétől.

Kiemelkedő jelentőségűnek tartjuk az intézmény zártságának oldását, a civil szférában fellelhető kapcsolatokat, aktivitás és az ott felhalmozott tapasztalati, társadalmi és kulturális ismeretek felhasználása révén.

Az intézményt körülvevő társadalmi környezet nagy hatása miatt fontos, hogy az intézményben zajló folyamatokat minél többen megismerjék, értsék.

Fontos, hogy a változásokban mindenki a maga helyén, támogató módon részt tudjon venni.

A városi társadalomba való bekapcsolódás, jelenlét, részvétel, annak részeként való működés segíti céljaink elérését.

A társadalmi terep, a mikro társadalmi beágyazottság elősegíti az esélyteremtést, a tolerancián alapuló és előítélet-mentes véleményformálás és kommunikáció megtanulását és gyakorlását.

Az esélyegyenlőség pedagógiájának inklúzióelvé alapján a társadalmi és kulturális másságokra és különbségekre is reagálva a diszkriminációra és az ebből következő hátrányok pedagógiai eszközökkel való feloldására is keressük a megfelelő pedagógiai módszereket, eszköztárat. Az elért eredmények megtartása mellett fő feladatunknak tekintjük a folyamatos javításra törekvést, a prevenciót, illetve olyan garanciális elemek működtetését, amelyek hosszú távon is biztosítják intézményünkben az esélyegyenlőség fenntartását.

V.2.7. Pályaválasztást, munkavállalást elősegítő tevékenységrendszer

„Az emberek nevelésének cselekvéssel kell kezdődni.
A fej (értelem), a szív (érzelem) kiművelése mellett nem szabad
a kéz (manuális munka) szerepéről sem megfeledkezni.”

(Pestalozzi)

V.2.7.1. Esélyegyenlőség és a foglalkoztatás elősegítése

Az adott társadalom humanisztikus értékeinek kifejezője, hogy mennyiben képes biztosítani a benne élők esélyegyenlőségét, a társadalmi megsegítést igénylők életminőségét. A fogyatékosok élete - életvitele, ennek korlátai és ezek feloldásának lehetősége tükrözi a társadalom milyenségét.

„A fogyatékos személyeknek a fogyatékoság eredetére és természetére való tekintet nélkül joguk van a szakmai képzésre, rehabilitációra és a visszailleszkedésre.”

(Karta I. rész 15.)

A cél az, hogy fogyatékkal élő fiatalok is társadalom önálló tagjává válva, aktív munkaerőként megfelelő életminőséget mondhassanak magukénak.

A cél megvalósulásához biztosítani szükséges a fogyatékos fiatalok minél szélesebb körében, egyéni képességeik, fogyatékoságuk függvényében a legmagasabb szakképesítés megszerzésének (iskolai rendszerben vagy iskolai rendszeren kívül), a munkaerő-piacon való megmaradáshoz szükséges az „egész életen át tartó tanulás” lehetőségét.

Az ember életének alakulása függ a környező világtól, de sorsának formálásából maga is részt vállalhat.

Az ember létének alapvető eleme a munka és a foglalkozás. Ez biztosítja számára az élethez szükséges anyagi javakat, képességei kibontakozását, belépését a közösségbe. Az emberek felnőtt korát teljesen átszövi a hivatásról, munkáról való gondolkodás. Az egyes emberek életstílusa, alapvető elégedettsége gyakran összefügg azzal, hogy munkájukkal mennyire elégedettek. Társadalmi be-, és elfogadottságuk is szorosan kapcsolódik munkájukhoz. Az akadályozottsággal élő embereknek is vannak elképzeléseik, törekvéseik munkájukkal kapcsolatban, de korlátozott intellektuális szintjük, informátlanságuk és más akadályok miatt nehezebben tudják megszerezni azokat a munkákat, amelyek eleget tennének reális elvárásaiknak.

Az esélyegyenlőség eszményétől vezérelve és törvényi elvárásokból kifolyóan persze cél az ő bekapcsolásuk is a munka világába.

A nyílt munkaerőpiacon való megjelenésük, befogadtatásuk azonban, tekintve a személyi, felkészültség és képzettségbeli tényezőket, valamint a környezet beállítódásait, csak fokozatosan, egyénenként különbözőképpen és több szinten valósulhat meg.

A versenyképes foglalkoztatásban. Ez a legmagasabb szint, önálló munkavállalást jelent.

A korlátozott idejű képzéssel és támogatással (segítséggel) való foglalkoztatásban.

A családi, szűk körű, csak egyes házon belüli és ház körüli **foglalkoztatásban.**

A gyógypedagógiai rehabilitációban meghatározó tényező a nevelés. Célja a mentális-fizikális és szociális képességek fejlesztésével olyan mértékben felkészíteni a fogyatékkal élőket a társadalmi beilleszkedésre, önállóságra, hogy képességeiknek megfelelő életkörülmények és

élethelyzetek biztosítása mellett a környezetük és a társadalom által elfogadottan legyenek képesek élni.

Szakmai képzésük végső célja a foglalkoztatás biztosítása, a munkába állításuk. Ehhez nélkülözhetetlen a megfelelő pályairányítás, pályaválasztás, képzés, a támogató utógondozás. **Számukra a foglalkoztatásba való behelyezésről van szó, amelyhez szükséges munkavégző képesség kialakítása nem nélkülözheti a speciális nevelés eszközeit.**

V.2.7.2. A pályaorientáció szükségessége

A gyermekek 3 éves kortól a tankötelezettségük végéig, vagy a készségfejlesztő iskola befejezéséig automatikus továbbhaladással maradnak intézményünkben.

Tanulóink nagy része hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű családból érkezik, szociokulturális hátterük miatt többen veszélyeztetettek.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók speciális szakiskolákban tanulhatnak tovább a 8. évfolyam elvégzése után.

A készségfejlesztő iskola a felnőtt életre, munkába állásra készít fel.

A pályaorientációs tevékenységek az intézményi élet minden területén, a tantárgyi ismeretek elsajátítása és a gyakorlati tevékenységek végzése közben történnek.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók 8. évfolyamának osztályfőnöki tanmenete szerint több órán keresztül foglalkozunk az önismeret fejlesztésével, a pályaválasztáshoz szükséges ismeretek bővítésével, amelyek konkrétan jelennek meg az osztályfőnöki órák témaköreiben.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók iskolájában nem állnak rendelkezésre külön órakeretben osztályfőnöki órák.

Az osztályfőnökök és az osztályt, csoportot tanító gyógypedagógusok és kollégiumi nevelőtanárok, a mindennapi nevelőmunkájuk folyamatában készítik fel a gyerekeket a felnőtt életre.

Az egyes felnőttek hivatástudata, szakmai ismeretei, emberi hitelessége fontos szerepet kap a gyerekek orientálásában.

A felgyorsuló fejlődés egyre inkább megköveteli, hogy az emberek, tanulók segítséget kapjanak a foglalkozások széles körében való eligazodáshoz.

Ez a segítségnyújtás tervszerűen és szervezeten a gyakorlatban a pályaorientáció, a pályaválasztási tanácsadás keretében valósul meg.

A pályaorientáció általános célja, hogy segítse a tanulók további iskola- és pályaválasztását.

Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak, tevékenységek és tapasztalatok útján történő megismerése; a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása. Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek. Az iskolának - a tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest - átfogó képet kell nyújtania a munka világáról.

Ennek érdekében olyan feltételek, tevékenységek biztosítására van szükség, amelyek elősegíthetik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődéseiknek megfelelő területeken, ezzel is fejlesztve ön és pályaismereteiket. A pályaorientáció csak hosszabb folyamat során és csak akkor lehet eredményes, ha a különböző tantárgyak, órák és iskolán kívüli területek, tevékenységek összehangolásán alapul.

V.2.7.3. Az életpálya-építést meghatározó alapelvek

- Folyamately: miután az életpálya-építés több egymást követő idődimenzióból áll, így felöleli az egész életet, és az életutat, mint folyamatot jeleníti meg.
- Fejlődéselv: figyelembe veszi az iskoláskort jellemző biológiai, pszichológiai és szociális fejlődést. Vannak olyan sajátos nevelési igényű tanulók, akiknél nagy eltérés mutatkozik a gyermek életkora és mentális kora között.
- A szakaszosság elve az ismétlődésekre hívja fel a figyelmet, amely egyre magasabb szintű követelmények vagy célok érdekében történik. Az SNI- tanulóknál az egyes szakaszokat még apróbb szakaszokra, lépésekre érdemes bontani az egyéni képességek függvényében.
- A megszilárdítás elve biztosítja azokat a személyiségre jellemző, fokozatosan megszilárduló tulajdonságokat, amelyek az aktivitás folyamatát és az egyes tevékenységeket meghatározzák. Bizonyos SNI- tanulóknál az érési folyamat lassúbb, sőt meg is rekedhet.
- A pozitívumok figyelembevételének elve lehetővé teszi a kedvező személyiségjellemzők kiemelését, az erősségek hangsúlyozását, a helyes önértékelés, önbizalom kialakulását. Az SNI- tanulóknál életbevágóan fontos elv, hiszen minden fejlesztés az egyénben meglévő pozitívumokra tud építeni.
- A támogatás elve az életpálya-építésben azt hangsúlyozza, hogy nem a felelősséget kell átvállalni a tanulótól, hanem alternatívákat kínálni számára, és képessé tenni őt a helyes választásra. Az SNI- tanulók az akadályozottság miatt még nagyobb támogatást igényelnek, és minden tanulót azon a ponton kell megsegíteni, ahol éppen megrekedt, ahol éppen tart. Fontos szerepet tölt be a sokoldalú megsegítés, aktiválás, motiválás, a konkrétumtól az elvont felé haladás elve. A pályaválasztásnál is figyelembe kell venni az SNI - gyermekek eleve korlátozott lehetőségeit. Támogatásuk érdekében nélkülözhetetlen a teammunka.
- A rehabilitáció: képessé tétel vagy alkalmassá tétel. Minden személynél az egyéni képességekből kiindulva lehet továbbépítkezni és egyre életképesebbé tenni a tanulókat az életpálya-építésre.

V.2.7.4. A pályaorientációs tevékenységrendszerhez kapcsolódó célok és feladatok intézményünkben

Célok:

- A pályaorientációs folyamat járuljon hozzá az önmegfogalmazás fejlesztéséhez a családban és az iskolában személyes érintkezések által.
- Adjon lehetőséget önmaga kipróbálására tevékenykedtetés során tanórákon, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységekben!
- Megtalálni azokat a személyiségjegyeket, amelyek befolyásolása, fejlesztése által érzelmileg megalapozott, megfelelő önértékeléssel párosuló szerepelképzelés alakul ki.
- Járuljon hozzá a tanulók pálya és szakmaválasztási ismereteinek kialakításához, a személyiség és a szakma megfelelésének felismeréséhez.
- Követelje meg, hogy erőfeszítéseket nyújtsanak fejlődésük és pályacéljaik megvalósulásához életkoruknak és lehetőségeiknek megfelelően.
- Segítse a tanulókat azon döntésükben, hogy képesek legyenek vállalni a választott szakma követelményeit, elvárásait, döntésük felelősségét.

Intézményünk nevelő - oktató munkája során:

- A tanulók egész személyiségét komplexen fejlessze.
- Segítse elő a tanulók társadalmi beilleszkedését, önálló életvezetését a szükséges viselkedés és magatartásformák kialakításának elmélyítésével.
- Használja ki az életkori sajátosságokból és a konkrét munkaélményekből adódó lehetőségeket:
 - nevelje őket arra, hogy szeressenek és tudjanak kitartóan dolgozni,
 - képesek legyenek önmagukhoz képest fejlődni,
 - készek legyenek szakmai fejlődésre, a munka világába való sikeres belépésre.
- Készítse fel a tanulókat a termelésben, gazdálkodásban való részvételre!
- Nyújtson szakma - előkészítő ismereteket!
- A szabad szakmaválasztás lehetőségét biztosítsa jogaiknak megfelelően.
- Úgy készítse fel a tanulót, hogy leendő munkahelyén jól megállja a helyét!
- Alakítsa ki a tanulóknál az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáit, és helyes formáit.
- Alakítsa ki a pozitív attitűdöt az értékteremtő munka, a javakkal való gazdálkodás és a gazdasági észszerűség iránt!

Feladatok:

- Azon kompetenciák kialakítása, amelyekre minden embernek szüksége van a személyes boldoguláshoz, fejlődéshez, aktív állampolgári léthez, a munkavégzéshez, a társadalmi beilleszkedéshez.
- A tanuló önmagához való viszonyának, önkontrolljának, felelősségvállalásának alakítása, önállósági, önfejlesztési igényének és mindezek eredményeként személyes méltóságának kialakítása.
- Önismeret kialakulását, személyiségfejlődést elősegítő tevékenykedtetés.
- A szocializációt elősegítő együttműködési, alkalmazkodási, normakövetési, önkifejezési, pozitív önértékelési képesség erősítése.
- A tanulók személyiségének differenciált, önmagához mért fejlesztése az értelmi sérülés rendellenességének korrigálása, a terápiás lehetőségek kihasználásával.
- A nem, vagy kevésbé sérült funkciók továbbfejlesztése, a társuló fogyatékoságok korrekciója.
- Önkiszolgálási, önálló életvezetési technikák elsajátítása.
- Az életkezelési, életviteli technikák elsajátítása során a „tanuld meg” helyett a „készítsd el” alapelv érvényesítése.
- Különböző ismeretek gyakorlatorientált, korszerű módszerekkel történő átadása.
- A tanulás iránti motiváltság kialakítása.
- A pályafejlődés elősegítése az egyéni képességeknek és adottságoknak megfelelően, a vágyak és a realitás összhangjának figyelembe vételével.
- Az egyéni adottságokra épülő egész életen át tartó fejlődési szükséglet, tanulási stratégia elfogadtatása.

V.2.7.5. Pályaorientációs, pályaválasztási tevékenységrendszer jellemzői

Intézményünk teljes oktató - nevelő munkáját átszövi a tanulók önálló életvezetési készségének kialakítása, a társadalmi beilleszkedéshez szükséges személyiségfejlesztő eljárások

alkalmazása, a tartós és hatékony munkavégzéshez szükséges képességek, gyakorlatorientált kialakítása, fejlesztése.

A munkavégzésre, munkavállalásra, pályaválasztásra való felkészítés már az intézménybe kerüléskor elkezdődik és koncentrikusan bővül. Célunk kiemelten törődni a fogyatékkal élő, többségében hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók életútjának kezdeti lépéseit egyengetni. Végző célunk a tanulók munkavállalói kompetenciáinak a kialakítása, fejlesztése révén is a társadalmi beilleszkedésük, az integrációjuk elősegítése.

V.2.7.6. A sikeres pályaválasztás elősegítésének pedagógiai elvei

- a teljes személyiség figyelembe vétele
- alternatív tanácsadás elve
- a szülő - gyermek összhangjának megteremtése

Fontosnak tartjuk, hogy a szülők:

- reális képet kapjanak gyermekük képességeiről, munkavégző képességéről
- segítsük őket gyermekük adottságainak, korlátainak elfogadásában
- jussanak információkhoz felnövő gyermekük reális továbbtanulási, elhelyezkedési lehetőségeiről
- váljanak felkészültté gyermekük felnőtté válásának elfogadására, segítésére.

V.2.7.7. Pedagógiai programban megjelenő tevékenységrendszer feladatai

- Önkiszolgálási tevékenységek következetes végeztetése
- Életkornak és egyéni képességeknek megfelelő munkára nevelés, praktikus ismeretek hatékony elsajátíttatása
- Közvetlen környezet rendjének fenntartása érdekében végzett munkatevékenységek végzésének megtanítása
- Manipulációt, kezűgyességet fejlesztő, finommozgást igénylő kézműves, technikai jellegű tevékenységek végeztetése
- A tanulók önismeretének fejlesztése, reális énkép kialakítása
- Társas kompetenciák: segítségkérés, együttműködés, csoporthoz tartozás, szolidaritás, önkéntesség, feladatvállalás, empátikus készség fejlesztése
- Beszédkultúra fejlesztése, kommunikációs technikák megismertetése, fejlesztése
- Viselkedéskultúra, illemszabályok megismertetése
- Konfliktuskezelési technikák megismertetése, gyakoroltatása
- Önszabályozási képesség fejlesztése az érzelmek kezelésében, felelősségvállalás, nyitottság, bizalom megfelelő kezelésének megtanítása
- Énhatékonysági - érzés: pozitív önértékelés, önbizalom, belső kontroll erősítése
- Kritikai gondolkodás fejlesztése
- Szabálykövetés kialakítása
- A tudatos pályaválasztás érdekében:
 - foglalkozások megismertetése
 - szakmacsoportos orientációs gyakorlati tevékenységek végzése
 - munkaszokások alakítása, munkafegyelem, munkamorál fejlesztése
 - kitartó, huzamosabb ideig történő munkavégzésre felkészítés
 - munkahelyi elvárások, munkatársi kapcsolatok megismertetése
 - jól szocializált, megfelelő munkakészséggel rendelkező tanulók külső munkahelyen történő felkészítése a munkavállalásra, felnőtt életre.

V.2.7.8. Pályafejlődést, pályaaorientációt segítő tevékenységeket végzők és feladataik

- **Vezetési szint:**
pályaválasztási felelős kijelölése, tervezés, szervezés, tájékoztatás, továbbképzési funkció
- **Készségfejlesztő Iskola szakmai gyakorlati oktatásért felelős gyógypedagógusai:**
szakképzési, továbbtanulással és közvetlen szakmai képzéssel, orientációval kapcsolatos munka
- **Osztályfőnökök, gyógypedagógusok, kollégiumi csoportvezető nevelőtanárok:**
 - Megismerni a tanulókat:
 - milyen készségekkel rendelkeznek,
 - mi az érdeklődési köre,
 - milyen munkaszokásai alakultak ki,
 - milyen a beállítódása,
 - milyen egészségi állapotban van,
 - milyen az aktuális pszichoszomatikus állapota,
 - milyen munka végzésére alkalmas fizikai és mentális állapota alapján.
 - A szülők elvárásainak megismerése, helyes irányba terelése, összhangba hozása a gyerek érdekeivel.
 - A tanulók önismeretének fejlesztése, reális énképének kialakítása.
 - A pályaismeret alakítása, szélesítése tematikusan szervezett osztályfőnöki órákon, külső gyakorlati ismeretszerző kirándulásokon, belső és külső munkahelyeken, üzemlátogatásokon.
 - Saját intézményi dolgozóink munkájának megismertetése.
 - Pályaválasztási kiállítások megtekintése.
 - Tanműhelyi látogatások szervezése.
 - Továbbtanulási lehetőséget nyújtó oktatási intézmények nyílt napjain való részvétel osztályközösséggel, szülőkkel együtt.
 - Utókövetés.
- **Szaktanárok:**
A szaktárgyakon keresztül közvetíteni a foglalkozásokban érvényesülő ismereteket.
- **Szakoktatók:**
 - szakmai ismeretek - szakmai orientációs tevékenység nyújtása
 - hitelesen közvetíteni a munka világával kapcsolatos információkat

Pedagógiai – oktató-nevelő munkát közvetlenül segítők (gyógypedagógiai asszisztensek, gyermek-és ifjúsági felügyelők, ápolónők) és az irodai dolgozók, konyhai, mosodai dolgozók, takarítónők, karbantartók, portai szolgálatot teljesítők a személyes példamutatás erejével, közvetlen gyakorlati bemutatással segítik pályaaorientációs tevékenységünket.
- **Külső partnerek:**
 - Család
 - Védőnő és orvos
 - betegségek kiszűrése
 - egészségügyi alkalmassági vizsgálat

VI. Felszerelés, taneszköz, tankönyv

VI.1. Az intézmény felszereltsége és funkcionális taneszközei

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának tantervi irányelve valamint a Nemzeti alaptanterv határozza meg intézményünk felszerelését, taneszközeit.

Célunk, hogy a tartalmi szabályozás szintjén megfogalmazott tartalmakat követő eszközkészlet álljon rendelkezésünkre.

Alapelveink:

- A tartalmi modernizációnak megfelelő felszerelés és eszközkészlet biztosítása
- A különleges gondozási igénynek, a speciális nevelési szükségletnek megfelelő eszközök, berendezések feltérképezése, beszerzése tanulóink ellátásához.

Feladataink:

- Az Irányelvnek, a pedagógiai programnak megfelelő felszerelés és eszközök folyamatos nyilvántartása, a bővítés, fejlesztés tervezése, megvalósítása.
- A konkrét eszközkészlet gazdagítása kreatív pedagógiai műhelymunkával.
- Folyamatos nyomon követése a fejlesztők - gyártók-forgalmazók által elérhető legújabb taneszközök” nemzedékének”.
- Bővíteni azon eszközök jelenlétét az intézményi oktató-nevelő munkában, amelyeket közvetlenül a tanulók használnak képességfejlesztő és terápiás céllal.

Az intézmény működéséhez alapvetően hozzá tartoznak azon tárgyak és berendezések, amelyek a tanulási képességfejlesztés, a személyiségfejlesztés és a gyermekek, tanulók biztonsága, komfortja, higiéniája feltételeként szükségesek. Ezeket a tárgyakat, berendezési eszközöket, audiovizuális eszközöket (amennyiben az nem a tanulás tárgyát jelentik) nem taneszközként tartjuk nyilván.

A speciális pedagógiai programok és a helyi tantervek céljaink megvalósításához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke az adott programban illetve a Helyi tantervben található.

VI.1.2. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei

A 23/2004. (VIII. 27.) OM-rendelet 22. § (2) bek. c) pontja alapján intézményünk minden tanulója részére – sajátos nevelési igényű tanulók – a tankönyvellátás ingyenes.

Az intézmény minden tanulója részére biztosítja a tankönyvellátást, tankönyv és nem pénzbeli ellátás formájában. Az intézményvezető, és az intézményegység-vezetők ellenőrzik a tankönyvigények felmérését tanulócsoportonként.

A tankönyvek megrendelése és annak szétosztása az osztályfőnököknek a tankönyvrendeléssel megbízott könyvtáros pedagógus feladata.

- Az alapkönyveket elsősorban az enyhe értelmi fogyatékos, a közép súlyos értelmi fogyatékos, az autista tanulók számára készült tankönyvek közül válogatjuk, és ahol nincs megfelelő tankönyv, ott fejlesztő játékokat, taneszközöket vásárolunk.
- Tehetséggondozáshoz, gyakorláshoz, önálló órai munkához és fejlesztő munkánkban az általános iskolai tankönyvek arra alkalmas részeit is adaptáljuk.
- A tankönyv csomagban lehetnek az iskola és helyi közösség sajátosságait tükröző kiadványok.

- Tankönyvválasztást a nevelőtestület tanévenként felülvizsgálja és a szülői munkaközösséggel egyeztetve, hoz döntést, minden szakmai és pénzügyi lehetőséget figyelembe véve.
- Az intézményben a tankönyveket az intézményi könyvtárban, illetve a tanulócsoportokban kell őrizni a helyi tanulásszervezési sajátosságok miatt.
- A taneszközök legyenek lényegyet mutatóak, színesek, figyelemfelhívóak, jól tisztíthatóak, igényes kivitelűek.
- Nagy szerepe van a pedagógusok kreativitását tükröző saját készítésű szemléltető eszközöknek.

Az óvodás, súlyosan- halmozottan sérült, autista és a középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók nagyfokú fejlődésbeli lemaradása és a konkrétumokhoz való kötődésük indokolja, hogy az intézményben speciális játéktárgyak, taneszközök valamint a mindennapi élet használati tárgyai is álljanak rendelkezésre.

VI.2. Felszerelés biztosítása

A tanítási órákra, kollégiumi foglalkozásokra minden felszerelés, eszköz előkészítése az órát, foglalkozást tartó pedagógusok feladata.

A szülőktől a részvételhez nélkülözhetetlen ruházat és alapfelszerelés biztosítását kérjük a tanév elején.

VII. Partneri kapcsolatok

VII.1. Az intézményi közösségek (tanulók, család, szülők, pedagógusok, nevelő-oktató munkát segítő) együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Intézményünk figyelembe veszi és betartja, betartatja mindazon törvényeket és rendelkezéseket, amelyek a gyermekek, a szülők jogait és kötelezettségeit tartalmazzák.

Úgy alakítjuk ki az intézmény szervezeti felépítését, napi működését, hogy abban optimálisan érvényesülhessenek a jogosítványok.

Valamennyi érintett terület szabályozása az SZMSZ-ben, Házirendben történik a tanulók, a szülői szervezetek bevonásával.

VII. 1.1. Együttműködés a tanulókkal

A tanulókat az intézmény életéről, az őket érintő valamennyi kérdésről az intézmény vezetői, a diákönkormányzat felelős vezetője, a gyermek - és ifjúságvédelmi felelős és az osztályfőnökök, kollégiumi nevelőtanárok tájékoztatják.

A nevelőtestület és a tanulók közötti együttműködést a magasabb jogszabályban meghatározottak alapján a DÖK szervezeti és működési szabályzatában található együttműködési megállapodás tartalmazza.

- A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az intézményben diákönkormányzat működik. Működésének feltételei megtalálhatóak a diákönkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatában és a Házirendben.
- Az iskolai diákönkormányzatnak minden tanuló tagja. A 4. osztálytól kezdve választó és választható a diákképviselőbe. A diákönkormányzat véleményét a tanulók kikérhetik minden olyan esetben, amely az osztályok közül legalább kettőt érint.
- Az értelmi fogyatékos tanulóink érdekképviselői munkájához elengedhetetlen a diákönkormányzatot segítő pedagógus személye, aki szervező, koordináló tevékenységével segíti a diákönkormányzat működését.
- Az együttműködés az iskolai közösségen belül lehetőséget teremt a tanulók önrányító, önellenőrző tevékenységére, ezen keresztül személyiség-fejlesztésükre.
- Biztosítja a tanulók véleménynyilvánítási, egyetértési és döntési jogát, választási lehetőségét.
- Felelősségvállalásra, intézményi hagyományok ápolására nevel.

Formái:

- Az intézmény vezetője a DÖK vezetőségének ülésén, a diákközgyűlésen évente legalább egyszer részt vesz.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket szóban, vagy írásban, egyénileg, illetve választott képviselők útján közölhetik az iskola igazgatóságával, tantestületével.
- Tájékoztatást nyújtanak:
 - a diákönkormányzat vezetője a DÖK ülésein, faliújságján keresztül
 - az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon
 - a szaktanárok a tanulók előmeneteléről szóban vagy írásban.

A diákok jogainak és kötelezettségeinek érvényesülésével összefüggő feladatok:

- A házirend feleljen meg a törvényes előírásoknak. Széleskörű közvélemény-kutatás előzi meg a felülvizsgálatát – a tanulók, a szülők és a nevelőtestület részéről
- A diákok védelmében a nevelőtestület egységes szemlélete alapján megkülönböztetett figyelmet kap:
 - az értékelés, ellenőrzés, osztályozás,
 - a tanulók kulturált érintkezési formáira, külső megjelenésére, gondozottságára, ápoltságára vonatkozó elvárás és ebben való segítségnyújtás formái, módjai,
 - a lehetséges nevelési, fegyelmezési és jutalmazási módok egységes alkalmazása,
 - a tanulók személyes adatainak védelme.
- A Diákönkormányzat gyakorolja az érdekvédelmi tevékenységet és az intézményi dokumentumokkal kapcsolatos jogköröket.

VII.1.2. A család és az intézmény kapcsolata

Nagy gondot fordít az intézmény a családdal, a szülőkkel való kapcsolat ápolására, hiszen a szülői ház segítése és együttműködése nélkül a mi nevelési tevékenységünk sem lehet hatékony.

Mára az intézményt úgy is tekinthetjük, mint a család olyan ellenpólusát, ahol a gyerek egy másfajta felnőtt autoritással, egyéb lehetséges mintával találkozik. Hiszen a családi és iskolai minták nem feltétlenül esnek egybe. Ez viszont valóban azt jelenti, hogy a szülő és a pedagógus a család és az iskola egymással partneri kapcsolatban áll. A gyermek számára modellként szolgáló felnőtteknek, elsősorban a szülőknek és a pedagógusoknak tisztában kell lenniük a saját és a többiek értékrendjével, hogy a különbségeket és a hasonlóságokat össze tudják vetni.

Kihívásnak tekintjük az intézmény és a család közötti kapcsolatot demokratizálni és minél inkább kölcsönössé tenni. Célunk a társadalmi igényekhez rugalmasan alkalmazkodó intézménnyé válni, ahol a szülő kliens és partner egyaránt.

Együttműködés, kapcsolattartás a szülőkkel

A szülők magasabb jogszabályban meghatározottak szerint gyakorolják jogaikat, kötelezettségeiket. A szülői jogok érvényesítését folyamatosan együttműködve kívánjuk segíteni.

A szülői munkaközösség tagjait osztályonként, csoportonként választják a csoport, osztály képviselőjére. A szülői szervezet gyakorolja egyetértési és véleményezési jogkörét az iskolai dokumentumokkal (PP, SZMSZ, Házirend stb) kapcsolatban, képviselői részt vesznek, és segítséget nyújtanak az intézmény rendezvényein.

Tanévenként a munkatervben rögzítjük a konkrét feladatokat.

A szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt tanítási napok időpontját az intézmény munkaterve évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javasataikat szóban, vagy írásban, egyénileg illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

A kapcsolattartás területei, formái, módjai:

- A szabad iskolaválasztásnál olyan szakmai segítséget kínálunk, amely közelebb hozza a szülőt a sérült gyermeke számára leginkább megfelelő iskola megválasztásához. Ennek érdekében tájékoztatjuk intézményünk szervezeti, működési körülményeiről, tanulóiról, nevelő és oktató munkánkról, szakmai, tárgyi feltételeinkről.
Lehetőséget biztosítunk az intézmény megtekintésére a szülő és gyermek számára egyaránt.
- Rendszeres munkakapcsolatot igyekszünk kialakítani, hogy a folyamatos tájékoztatást biztosítsuk, a pozitívumokat kiemeljük és az előforduló probléma kezelésébe a szülőt is bevonjuk. Írásbeli értesítést alkalmazunk az intézmény eseményeivel, a tanuló előmenetelével, eseti kéréseinkkel kapcsolatosan.
- A rendszeres családlátogatást az együttműködés alapjaként kezeljük – a gyermekvédelem, a pedagógiai segítők bevonásával.
- Naprakész tájékoztatást, szoros együttműködést alakítunk ki a tanuló egészségi állapotát – gyógyszeres kezelését, orvosi ellátását érintően.
- A tanulók lelki egészségének védelmében a nyitott, őszinte együttgondolkodást szorgalmazzuk a családdal.
- Segítséget nyújtunk átmeneti vagy tartós családi, együttélési problémák, anyagi gondok kezeléséhez – bevonva, megkeresve a társintézményeket, szervezeteket.
- A szülők véleményét kérve, segítségüket igényelve szervezzük az intézményi rendezvényeket, hagyományörző alkalmakat.
- A szülői jogok érvényesülésének megfelelő teret biztosítunk programjaink, az intézmény életét érintő szabályzatok megalkotásában, véleményezésében.
- A gyermekek védelmében, érdekeinek képviseletében lépünk fel és a meggyőzés erejével kívánjuk a szülőket a kötelezettségeik teljesítésének elfogadására bírni. A meggyőzés eredménytelenségét követően élünk a jog által biztosított eszközökkel.
- Évi három alkalommal szülői értekezletet tartunk, ami után a szülők találkozására és egymás közti beszélgetésére is lehetőség van.
- A nyílt órát tartunk a félévi szülőértekezlethez kapcsolódóan, ahol a szülő gyermekét munka közben láthatja.
- A fogadóórákat a szülők részvételi lehetőségét elősegítve jelöljük ki.
- A szülőknak, családtagoknak az intézménybe való belépést és benntartózkodást az előzetesen elfogadott és ismertetett szabályozók szerint biztosítjuk.
- A szülők bevonásával, tudatos felvilágosító munkával készítjük elő a tanulók továbbtanulását, pályaválasztását.
- A szülők iskolahasználati jogait kiemelten tiszteletben tartjuk az ügyelet, a tanórán kívüli foglalkozások, a nem kötelező választható tanórák, a felzárkóztatás, a tehetséggondozás és a kirándulások szervezésénél, valamint a tanulók étkeztetésében és a többletszolgáltatások valamennyi területén.
- Megkülönböztetett figyelemmel kísérjük, és szakmai elkötelezettséggel kezeljük azt a tényt, hogy a szülő a gyermeke különleges gondozási igényének, szükségletének kielégítése céljából választotta intézményünket.
- Segítjük a szülőket, családokat abban, hogy a sérült embereket képviselő szervezetekhez problémáikkal eljussanak és azok szolgáltatásait is igénybe vegyék gyermekeik érdekében.
- Igyekszünk az egyéni problémákat empátiával kezelni a lehetőségek függvényében.

A szülő az iskolában háromféle szerepben van jelen:

- a gyermek gondozójaként és nevelőjeként,
- a tanuló törvényes képviselőjeként,
- intézményhasználóként.

Az együttműködés:

- alapja a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség,
- megvalósulási formái: – a kölcsönös támogatás és a
 – koordinált pedagógiai tevékenység,
- feltétele: – a kölcsönös bizalom és tájékoztatás,
- eredménye: – a családi és iskolai nevelés egysége
 és ennek nyomán kedvezően fejlődő
 gyermeki személyiség.

A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat kérjük:

- a gyerekük óvodai, iskolai nevelésben, oktatásban való részvételének, tankötelezettségének biztosítását
- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- ötletnyújtást az előadások témáihoz,
- őszinte véleménynyilvánítást,
- együttműködő magatartást,
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését,
- érdeklődő-segítő hozzáállást,
- szponzori segítségnyújtást.

*Az együttműködést szolgáló kapcsolattartási formák***A kapcsolattartás hagyományos formái:**

- **Napi közvetlen kapcsolattartás**
Aktualitások, napi teendők, problémák alkalmoszerű megbeszélése
- **Telefonon történő kapcsolattartás**
Az intézmény vezetőségével, iskolatitkárral rendkívüli ügyekben, betegség esetén
- **Szülői üzenő falhasználata**
Aktuális információk, tájékoztató anyagok elhelyezése
- **Hivatalos levelek**
Tájékoztatás munkarendről, fontosabb eseményekről
Térítési díjak befizetésére szóló felhívás
- **Üzenetek**

Szóbeli üzenetek:

- olyan tájékoztatások, amely az osztály minden tagjára érvényes
- egy-egy tanulóra vonatkozó, személyre szóló üzenet

Írásbeli üzenetek:

- A gyermeküzenő füzetén keresztül történik, a pedagógus vagy a szülő aláírásával.
- Naponta is tehetők jelzések, kérések, de rendkívüli kéréseket is jelezhetnek ilyen módon.

- ***Szülői értekezlet***

Csoportos kapcsolattartási forma, részvételi, döntési lehetőség van az osztály bizonyos ügyeiben. A szülői értekezletek tájékoztató és informáló jellegűek.

Az intézmény munkatervébe is ütemezzük a szülői értekezleteket évente 2-3 alkalommal.

A témák között szerepelnek:

- tanulmányi kérdések,
- a tanulók munkafegyelme, magatartása,
- közös programok szervezésének előkészületei,
- az iskola házirendjének megbeszélése,
- tájékoztatás a pályaválasztással, továbbtanulással kapcsolatos lehetőségekről,
- tájékoztatás az intézmény által szervezett szakkörökről, szabadidős tevékenységekről

- ***Fogadóóra***

A szülő számára lehetőség, hogy személyes kapcsolatot alakítson a gyereke osztályfőnökével, csoportvezető kollégiumi nevelőjével, más szakemberekkel.

A szülők kétszemélyes helyzetben, egyénileg információt kaphat a gyermek előmenetelének, magatartásának alakulásáról, teljesítményéről.

- ***A családlátogatás***

A családlátogatás a tanulók és a család megismerésének módja. Képet lehet kapni a tanulók otthoni szociális körülményeiről, tanulási lehetőségeiről, a szülők nevelési elveiről, családtagok kapcsolatáról. Jobban megismerheti a pedagógus a gyerek otthoni feladatait, és részvételét a családi munkamegosztásban, az iskolán kívüli elfoglaltságait, és kapcsolatrendszerét.

A kapcsolattartás megújuló formái:

- **Intézményi honlap használata**

Kötelező nyilvánosságot biztosító feladatainkon túl, fontosabb eseményeinkről is folyamatos tájékoztatást nyújtunk.

- **E-mailek írása, osztály web oldalak létrehozása**

Több osztályfőnök hozott létre blogokat, hogy a jobb kapcsolattartást elősegítsék. A mai életritmushoz, gondolkodásmódhoz, információáramláshoz jobban igazodó, megújulást segítő formái ezek a kapcsolatépítésnek.

- **Kréta Iskolai Alaprendszer használata** tájékoztatásra, kapcsolattartásra

- **Interaktív, élmény gazdag formák:**

A család és az intézmény élmény gazdag, interaktív együttműködési formái és tartalma azért fontosak, mert csak e két nevelési színtér összefogásával és hatékony együttes nevelőmunkájával tudja az általuk fontosnak tartott értékeket közvetíteni.

- ***A szabadidős tevékenységek***

A családok egymás közti mintaadási folyamatai felerősödnek, a hasonló problémával küzdők egymásra találnak és a társas támasz forrásai lehetnek, valamint az alapos, körültekintő előkészülettel, szervezéssel és lebonyolítással az előítéletek csökkenthetők.

- ***Közös programok szülők és pedagógusok között***

A kapcsolattartáson túl az összetartozás élményét is nyújtják.

Események:

- Rendezvényeken, hagyományőrző programjaikon való részvétel
- Ismeretterjesztő előadások
- Iskolai, kollégiumi kirándulások, amelyeket a gyerekekkel és a szülőkkel együtt szervezünk.
- Szülők klubja

VII.1.3. Együttműködés a különböző területeken dolgozó pedagógusok, szakemberek között

- Folyamatos információcsere az osztályfőnök, a szaktanár és a kollégiumi nevelő között:
 - a tanulmányi munkára vonatkozóan
 - a tanulóra vonatkozóan
 - különböző iskolai programokra vonatkozóan
- Együttműködés a munkaközösségekhez tartozó pedagógusok között és a különböző munkaközösségek között.
- Pedagógusok együttműködése az iskola egyéb szakembereivel (iskolaorvos, védőnő, pszichológus, gyermek-és ifjúságvédelmi felelős, mentálhigiénés szakember stb.)
- A pedagógiai munkát segítők együttműködése a pedagógusokkal:
 - a tanórai munkában
 - szabadidős tevékenységekben.
- A dolgozói közösség egészének együttműködése:
 - az intézményt érintő rendezvények szervezése, lebonyolítása terén
 - az intézmény szellemiségének megfelelően, céljaink megvalósítása érdekében
 - példamutatás a közösségi szemléletű munkavégzéssel.
- A Pedagógus Szakszervezet intézményi alapszervezetével és a Közalkalmazotti Tanáccsal jó munkakapcsolatot alakítottunk ki. A tisztségviselők részére a munkaidő kedvezmények biztosítottak. Vezetőik részt vesznek a kibővített iskolavezetés munkájában, a jogszabályokban előírt egyeztetési jogkörüket gyakorolják, a dolgozók érdekeit képviselik

VII.2. Kapcsolattartás külső partnerekkel

Nevelőmunkánk hatékonysága érdekében fontosnak tartjuk kiterjedt kapcsolataink ápolását. Az intézmény városi, megyei, országos beilleszkedése, kapcsolatrendszere meghatározó lehet a kikerülő gyermekek rehabilitációja, rehabilitációja szempontjából. Továbbra is meg kell ragadnunk minden lehetőséget annak érdekében, hogy tanulóink normál közösségekbe való integrálódását – a szegregált oktatás és elhelyezés mellett – elősegítsük. Tartjuk a kapcsolatot az Utazó Gyógypedagógusi Hálózat szakemberei, és az intézményvezetők által az integráló intézményekkel.

A kapcsolatrendszer meghatározó tagjai:

- **Fenntartó:**

Egri Tankerületi Központ

Az iskolafenntartóval korrekt kapcsolatot igyekszünk ápolni, amely megmutatkozik emberi, szakmai együttműködésünkben.

- **Gyermekvédelmi munkánkat támogatók**

Polgármesteri hivatalok

A gyermekjóléti szolgálat intézményei

A rendőrség

Az iskola-egészségügyi szolgálat

- **Civil szervezetek, egyesületek**

Segítségükkel oldhatjuk az intézmény zártságát, segítik a helyi mikro-társadalomba való bekapcsolódásunkat.

Az intézmény tanulóit, oktató- nevelő munkánkat az Aranykapu Alapítvány kuratóriuma, és a benne önkéntes tevékenységet végző dolgozók támogatják. Velük napi kapcsolatban vagyunk.

Az ÉFOÉSZ tagja több szülő és pedagógus is. Különböző integrációs rendezvényeken való részvételünket segíti.

A FODISZ tagjaként nyílik lehetőség a Kapkodd a lábad! Országos Váltóversenyen való részvételre.

A ROTARY CLUB EGER rendszeres támogatónk. Fejlesztő és zenei eszközeink bővülő választéka az Ő támogatásuknak köszönhető.

- **Sportszervezetek**

Diáksport Szövetség

Integra-Agria SE

Magyar Speciális Olimpia Szövetség

Fogyatékosok Országos Diák és Szabadidősport Szövetsége

- **Közművelődési intézmények**

Világ Virága

Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár

Pinceszínház Eger Művészeti Közhasznú Egyesület

EKMK Forrás Gyermek és Ifjúsági Ház

Egri Szimfónikus Zenekar

Pályázataikhoz együttműködő partnerként csatlakozva tudjuk tanulóink kulturális életbe való bekapcsolását, szabadidős tevékenységét biztosítani.

- **Társintézmények**

Jó, szakmai alapokon nyugvó kapcsolatot ápolunk az ország több gyógypedagógiai intézményével. Ismerjük egymás munkáját, eredményeit, segíteni tudjuk egymást szakmai problémák megoldásában.

Közösen szervezünk versenyeket, részt veszünk egymás rendezvényein.

○ **Általános iskolák, gimnáziumok**

Kiemelten jó a kapcsolat az egri Pásztorvölgyi Általános Iskola és Gimnáziummal. Velük működtetjük a „Kapsolda” programot, amely a gyerekek társadalmi integrációja elősegítésének fontos lépcsőfoka lehet.

Önkéntes munkavégzési lehetőséget biztosítunk több szakközépiskolának és gimnáziumnak is.

Kiemelkedő az Egri Szilágyi Erzsébet Gimnáziummal az együttműködésünk a közösségi szolgálat teljesítésének színterén.

○ **Egyetemek, főiskolák**

Intézményünk szakmai megállapodás keretében régóta biztosítja a főiskolai hallgatók szakmai gyakorlatát, készíti fel őket a záró tanításra.

Szakmai kérdőívek kitöltésében, szakmai anyagok véleményezésében felkérésükre részt veszünk.

Kapcsolatban állunk a következő képző helyekkel:

- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest
- Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógypedagógusképző Intézet
- Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar Gyógypedagógiai Intézeti Tanszék, Győr
- Eszterházy Károly EGYETEM, Eger

○ **Cégek, egyéb szervezetek, szponzorok**

Segítik integrációs tevékenységünket.

Szakmai gyakorlati munkához gyakorlati helyet biztosítanak.

Szponzori támogatásokat nyújtanak. Segítségükkel javíthatjuk a nevelő –oktató munkához szükséges audio-vizuális eszközparkunkat, szervezhetünk tanulmányi kirándulásokat.

Többen támogatják fontosabb ünnepköreink - Mikulás és a Karácsony - méltó megünneplését a többségében hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeinkkel.

○ **Nemzetközi kapcsolataink:**

Több éven át tartó jó barát, szakmai kapcsolatot ápoltunk az alábbi intézményekkel:

- Németország – Grafenwöhr.
- Lengyelország – Krakko ZespolSzkál Specjalnych
- Szlovákia- Nyitra megyei - Novávesnad Zitavouban lévő Odbornéucilisteinternát

VIII. Speciális programok, helyi tantervek

A speciális programok, helyi tantervek a **Pedagógiai program mellékletét képezik.**

Bevezetés

Helyi tantervünk elkészítésénél alapul vettük:

a Köznevelési Törvényt, a NAT-et, a Kerettanterveket, valamint a Fogyatékos tanulók tantervi irányelvét és módosítását.

Nevelésünk- oktatásunk során előtérbe helyezzük a kulcskompetenciák fejlesztését, a sajátos nevelési igény figyelembevételével meghatározott tartalmakkal és módszerekkel. A törvény meghatározza évfolyamonként a heti kötelező tanórák számát, a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét, valamint a nem kötelező, választható tanórai foglalkozások évfolyamra lebontott heti időkeretét.

A törvényben meghatározott kötelező nem kötelező tanórai és a tanórán kívüli, valamint rehabilitációs célú foglalkozásokat az alábbi pedagógiai elvek alapján szervezzük:

- Tanulóink iskolai fejlesztésében figyelembe vesszük, a tanulási nehézségeiket, sajátos nevelési szükségleteiket, amelyek kielégítéséhez határozzuk meg a célokat, a fejlesztési tartalmakat és eljárásokat. Mindehhez igazítjuk az intézmény belső életét, szerkezetét, a kiegészítő szolgáltatásokat.
- Az egyéniesített nevelés - differenciált tartalmakban, módszerekben, terápiás eljárásokban - a tanórákon, a kiscsoportban, az egyéni fejlesztő és a rehabilitációs órákon valósul meg.

Az optimális bánásmóddal, a szükséges pedagógiai többletszolgáltatásokkal, az értelmi fogyatékoság miatt különleges nevelési igényű, tanulók fejlesztése eredményhez vezet.

A sajátos elvek, célok és a terápiás célú iskolai műveltség-tartalom, valamint az alkalmazott szervezeti keretek is az értelmi fogyatékos tanulók eredményes nevelhetőségét szolgálják.

Az értelmi fogyatékos tanuló adottságai között sok a nevelés szempontjából kedvezőtlen elem. Ennek okán az átlagos nevelés náluk nem hoz kellő eredményt, csak a szükségletekhez igazított gyógypedagógiai segítség, amely figyelembe veszi a testi - lelki állapotokban rejlő nevelést nehezítő tényezőket és az életkori sajátosságokat, a módosult pszichés funkciókat.

A kötelező tanórák, foglalkozások kiegészülnek azokkal a nem kötelező (választható) tanórák programjaival, amit a szülők, a tanulók igényei és a jelentkezések alapján szervezünk.

Az iskolai és kollégiumi csoportszámok, a létszámok az évenként is eltérés mutató párhuzamos osztályok számának megfelelően változnak.

Hasonlóan változhat tanévenként az egyénileg és kis csoportban fejlesztett gyerekek száma, a fejlesztés területe, mert a tanulók különleges gondozási igénye szerint szerveződik.

VIII.	Speciális programok, helyi tantervek	229
VIII.1.	<i>Gyógypedagógiai Óvoda Pedagógiai Programja</i>	230
VIII.2.	<u><i>Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola nevelési programja és tanterve.....</i></u>	230
	és Mellékletei:	
	Az EFOP-3.1.6-16-2017-00019/ A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése az Egri Tankerületi Központ intézményeiben című projekt keretében kidolgozott jó gyakorlatok:	
	M.6.1. „Legyen közös élmény a tanulás”.	
	M.6.2. „A hónap meséje” Komplex mesefeldolgozás a Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskolában.	
	M.6.3. „A mozdulattól az alkotás öröméig”.	
	M.6.4.„Élményekkel a szociális integrációért”.	
VIII.3.	<i>Utazó Gyógypedagógusi Intézményegység Pedagógiai Programja.....</i>	230
VIII.4.	<i>A Kollégium Pedagógiai Programja</i>	230
VIII.5.	<u><i>Általános Iskola Helyi Tantervei</i></u>	230
VIII.5.	<i>Általános Iskola Helyi Tantervei</i>	230
VIII.5.1.	Adaptált program és helyi tanterv autizmus spektrum zavarral élő tanulókat nevelő-oktató általános iskola számára 2024.....	230
VIII.5.1.1.	Melléklet 1.Tantárgyi rendszer az ép értelmű autizmus spektrum zavarral élő tanulók általános iskolája 1-4. évfolyamára 2024.....	230
VIII.5.1.2.	Melléklet 2.Tantárgyi rendszer az ép értelmű autizmus spektrum zavarral élő tanulók általános iskolája 5-8. évfolyamára 2024.....	230
VIII.5.2.	Helyi Tanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolája számára 2024.....	230
VIII.5.3	Helyi Tanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolája számára 2024.....	230
VIII.5.4	Helyi Tanterv az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók osztályai számára 2024.....	230
VIII.6.	<u><i>A Készségfejlesztő Iskola Helyi Tantervei</i></u>	230
VIII. 6. 1.	Készségfejlesztő Iskola Helyi Tanterv 2024.	230
VIII. 6.2.	Készségfejlesztő Iskola Szakmai Program 2024./2023./.	230
VIII.7.	SZAKISKOLA Tanterv, Szakmai Program 2024	230

IX. Záró rendelkezések

IX. 1. A Pedagógiai program érvényessége

- Az intézmény 2013. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a pedagógiai program, és módosításai alapján felmenő rendszerben.
- Felülvizsgálata évenként történik meg, addig érvényes.
A bevezetést követően évente, illetve a jogszabályok változásakor, és az intézmény feladatbővülése esetén felülvizsgáltuk, és módosításra került.

IX. 2. A Pedagógiai program értékelése

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

IX. 3. A Pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására:

- az intézmény vezetője;
- az intézményegység-vezetők,
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a pedagógusok szakmai munkaközösségei;
- az intézmény fenntartója tehet javaslatot.
- A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül a szülői, illetve diák önkormányzati képviselők útján javasolhatják.

A pedagógiai programot a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, módosítását a nevelőtestület fogadja el.

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul a fenntartó egyetértése szükséges.

A Pedagógiai Program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. (Púétv.171.§ (18.bek.), (48.bek.)

Az igazgató általi felterjesztést követő harminc napon belül hagyja jóvá a fenntartó.

A módosított és a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program tanterveit a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától felmenő rendszerben kell bevezetni.

A pedagógiai program tantervei bevezetésének ütemezése felmenő rendszerben:

Az új NAT szerinti helyi tanterveinket 2020. szeptember 01-től az 1. 5. és 9. évfolyamokon vezettük be.

IX. 4. A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános dokumentum. Púétv.171. § (46) bek.

- Nyilvánosságra kell hozni (Nkt.26§), minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya a következő helyeken tekinthető meg:
 - az intézmény honlapja
 - tanári szoba
 - intézményvezető/főigazgató irodája

A Pedagógiai Programról tájékoztatás munkaidőben

az intézményvezetőtől/főigazgatótól, intézményegységek vezetőitől kérhető.

X. A Pedagógiai program véleményezése, elfogadása, jegyzőkönyv, nyilatkozatok

A Szülői munkaközösség, a Diákönkormányzat, az Intézményi Tanács, véleményezési jogának gyakorlásáról készült nyilatkozatok:

X. 1. A Szülői Munkaközösség nyilatkozata, véleményezése

A Szülői munkaközösség képviselőjében nyilatkozom arról, hogy az Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Pedagógiai Programjának elfogadása előtt véleményezési jogunkat gyakorolhattuk.

A Szülői munkaközösség az intézmény Pedagógiai Programja módosítási javaslataival egyetért.

Eger, 2024. augusztus 29.

Dávid Attiláné
a Szülői Munkaközösség vezetője

X.2. A Diákönkormányzat nyilatkozata, véleményezése

Az Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Diákönkormányzata képviseletében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy az Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Pedagógiai Programjának felülvizsgálata, és a módosításokkal együtt történő elfogadása során véleményezési jogunkat gyakorolhattuk.

A Diákönkormányzat a Pedagógiai Program módosítási javaslataival egyetért.

Eger, 2024. augusztus 29.

Asztalos Szilvia
diákönkormányzat-vezető

X.3. Az Intézményi Tanács nyilatkozata, véleményezése

Az Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Diákönkormányzata képviselőként és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy az Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Pedagógiai Programjának felülvizsgálata, és a módosításokkal együtt történő elfogadása során véleményezési jogunkat gyakorolhattuk.

Az Intézményi Tanács a Pedagógiai Program módosítási javaslataival egyetért.

Eger, 2024. augusztus 29.

.....
Intézményi Tanács Elnöke

X. 5. Záró nyilatkozat:

Az Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, **Szakiskola**, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium Nevelőtestülete az intézmény felülvizsgált Pedagógiai Programját a **2024. augusztus 30-én tartott nevelőtestületi értekezletén elfogadta.**

Az értekezlet jegyzőkönyve, jelenléti íve csatolva.

Eger, **2024. augusztus 30.**

Ph.

.....
Hornyczki Lászlóné
intézményvezető/ főigazgató

X.5.1. A nevelőtestületi értekezlet jegyzőkönyve

X.5. 2. Nevelőtestületi jelenléti ív

X. 6. Intézményvezetői nyilatkozat a fenntartó felé

**Egri Szalparti
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény,
Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola,
Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium**

OM azonosító 038521

☑ Cím: 3300 Eger, Szalpart utca 81.

☎ Telefon 36 / 411-953

✉ E-mail: fuvez.szalparti@gmail.com

Iktató azám: I-409/2024.

INTÉZMÉNYVEZETŐI NYILATKOZAT

Alulírott Hornyeczki Lászlóné, az intézmény vezetőjeként nyilatkozom, hogy az intézmény nevelőtestületével a **Pedagógiai Programunkat** felülvizsgáltuk.

Az intézmény előző, *2023. augusztus 29-én* elfogadott Pedagógiai Programja helyett a fenntartó által ellenőrzött, és a *2024. augusztus 30-án*, a nevelőtestület által elfogadott Pedagógiai Program lesz a hatályos.

Az intézményátrendezések során adódó újabb feladatokhoz jobban illeszkedő, és pontosított tartalmi, módszertani változtatásokat tettünk.

A módosításokat külön dokumentumban részletezzük.

Nyilatkozat:

Az intézmény vezetőjeként nyilatkozom arról, hogy:

A felülvizsgált és módosított Pedagógiai Program megvalósítása nem jelent többletkötelezettséget az intézményt fenntartó Egri Tankerületi Központ számára.

Eger, 2024. július 17.

Hornyeczki Lászlóné
Hornyeczki Lászlóné
főigazgató

X.7. A fenntartó jóváhagyó nyilatkozata